

C

13

ci

+PLA 102BB6 1359
6-137

అనా

[BARRICADES IN BERLIN]

అనువాదకులు

అల్ఫ్రీడ్ నీకు నూ 5 వార్షిక

శ్రీ వేదముల గ్రంథాలయము

2

ప్రాచీనతరియన్ సిరిస్ ౧.

1938

1-00

(ఎనిమిదవది)

దర్భా శ్రీ రామమూర్తి పుస్తకాలకు భీమవరం పశ్చిమగోద

రెండు మాటలు

సభకర్త:—క్లా న్యూ క్రాంజ్

జననం ధనాధ్యుల యింట్లో. చిన్నతనములోనే యువ
 శోద్యములో తీవ్రంగా పనిచేశాడు. 1914 లో వాలంటీరు—
 4½ సంవత్సరాలు యుద్ధంలో పనిచేశాడు. 1919 వ సంవత్సరం
 వసంత యతువులో జీవితంలో ప్రథమ పర్యాయం సోషలి
 జాన్నిగూర్చి ఫ్యూగోహాసీ గారి వలన తెలిసికొనినాడు. అటు
 తరువాత అనేక గ్రంథాలు చదివేడు. అనేక వృత్తుల నవలంబించి
 1923—25 సంవత్సరముల మధ్య జర్మనీలో కమ్యూనిస్టుపార్టీ
 నిషేధింపబడిన కాలంలో కమ్యూనిష్టుయ్యాడు. ఆనాటినుండి
 విప్లవకర శ్రామికవర్గానికి అత్యద్భుత సేవచేయుచు వెల్టయూమ్
 యబెండ్ (బెర్లిన్ కార్మికుల సాయంకాలపత్రిక) యొక్క
 సంపాదకీయవర్గంలో సంపాదకుడుగా పనిచేశాడు. అటుపైని
 సోవియటురష్యాలో చాలకాలముండి బెర్లిన్ కు తిరిగివచ్చి
 వర్కరుగా పనిచేయుచున్నాడు. వీరికి విప్లవానుభవము చాల
 కలదు. వీరివ్రాతలు కార్మిక వర్గపు పోరాట ఎత్తుగడలను
 సూచించుతూ మార్గదర్శకములుగా వుంటాయి.

నవల :

ఈ నవలలో ఉదహరింపబడిన వ్యక్తులుగాని, వారు చేసిన కృత్యములుగాని, సృష్టించబడినవికాక, 1929 మే దినములలో కోలికొస్ట్రాసీలో జరిగిన వాస్తవిక సంఘటనలనుండి గైకొనబడినవి. వర్గన్యాయముపేరిట యిటుపైని యీ చారిత్రక నవల నాధారముగా తీసికొని కొందరు వ్యక్తులకు హాని కలిగింప బడవచ్చునను భయముతో కొన్నిపేర్లు మాత్రము మార్పుచేయబడినవి. ముఖ్యముగా దీనిలో వర్ణించబడిన పోలీసుల దాడులు ఇన్వెస్టిగేషన్ కమిటీవారి డాక్యుమెంట్ల నాధారముగా తీసికొని వ్రాయబడినవి.

అనునాదకుడు

శ్రీ దేవున గ్రంథాల ౬౧౮.

“అన్నా!”

“నటిల్ బెక్ ప్లాజ్ ....”

ట్రామ్ కారులో సాయంత్రం ఒక యువకుడు కూచున్నాడు. అతనికి నిద్ర కూరుకు వస్తోంది. ట్రాంకారు కిటికీ గుండా తొంగిచూశాడు.

“ఆపత్రిక మీదేకాదూ?” అని, అతని పాదాల దగ్గర పడియున్న ఒకపత్రిక కేసి చూపించి అడిగింది ఒకయువతి.

దానిని తీసి మడచి జేబులో పెట్టాడు. మరుక్షణం లోనే ట్రాం దిగాడు.

గాలీ, వర్షం జోరుగా ఉంది-రోడ్డుమీద నిలచిన స్టీటిలో డ్రైవరు దీపాల పచ్చటికాంతి ప్రతిబింబిస్తోంది- చలితో వణకిపోతున్నాడు. ట్రాములు ఆగే ప్రదేశము దగ్గరనున్న కాఫీ హోటల్ లోని రేడియోధ్వని వినిపిస్తోంది. తన కోటుకాలరు

“అన్నా!”

పైకి త్రిప్పుకుంటూ “ప్రతిమనిషికి ఒక్కొక్క కోటేనా ఉండి తీరవలసిందే” అని అనుకొంటూ చేతులు జేబులలో పెట్టుకొని యింటివైపు నడువసాగాడు.

ఫ్రాంక్ స్ట్రాస్సిలో ఒక చీకటి సందులో ఉండి అతని యిల్లు, వీధిలో పెట్టెనుకాణాలన్నీ అప్పుడే మూసివేశారు. సరసంచారం లేదు. గ్యాసు దీపాల వెలుగు కూడ అస్సటంగా ఉంది—వీధిలో మలినమైన పొడుగాటి యిల్లే అన్నీ. ఆయిళ్ళ కిటికీలకు తెరలులేవనే చెప్పొచ్చు. గదులలోని నూనె దీపాలు మిణుకుమిణుకు మంటూ కిటికీలలోనుండి కనుపిస్తున్నాయి — అతను నడుస్తూనే ఉన్నాడు. కొన్ని ఇల్లు దాటిన తరువాత ఉతికిన బట్టల బాపతు కమ్మని వాసన తగిలింది. తరువాత కొంత దూరం నడచి తనయిల్లు చేరుకున్నాడు.

ఇంటి గేటు దగ్గర ఇద్దరు స్త్రీలు కనుపించి పలుకరించారతన్ని. తల ఊపి గొండిలోకి చరచరా నడచిపోయాడు. గవాక్షంలోంచి తనగదిలోనిదీపం కనుపించింది. “అమ్మయ్యా!... అన్నా ఇంటి వద్దనే వుంది” అని స్థిమితపడ్డాడు. డస్సిపోయిన ముఖం తుడుచుకున్నాడు. ప్రతిరాత్రీ దొడ్లో నడుస్తూ వున్నప్పుడు తన కిటికీలోంచి దీపం కనుపిస్తూ ఉండేది. అతను వచ్చేసరికి అన్నా యింటి దగ్గర ఉంటే అతనికి అపరిమిత ఉత్సాహం పొంగివస్తూ ఉండేది.

“అ న్నా !”

తడుముకుంటూ ఇరుకైన మేడ మెట్లెక్కి వెళ్లి తలుపు తెరచాడు. అన్నా నవ్వుతూ కనుపించింది.

“యూవెనింగ్ అన్నా!” అని పలుకరించాడు. “గుడ్ యూవెనింగ్ క్” అని ఆమె సమాధానం ఇచ్చింది.

నెత్తినున్న టోపీ తీసి చిలకొక్కయ్యకు తగిలించి కుర్చీలో కూలబడ్డాడు. యువకుని పేరు కర్టుజిమ్మర్ మాన్. సిమోటుమోతపని.

వంటయంలో మేజాబల్ల వద్ద కూర్చునుటకు ఇద్దరకే చోటుంది. నెగడి కూడ ప్రక్కనేఉంది బల్లమీద కాళ్లు జాచుకొని అన్నా కేసి చూస్తూ కూచున్నాడు. అన్నా వడ్డన చేస్తూంది. ఏకనిచేసినా చాలా చాతుర్యంగా చేస్తూంది అన్నా. ఆచాతుర్యం చూస్తే కర్టుకు వల్లు పొంగిపోతుంది. వంటకాల సువాసనకు ఆకలి ఎక్కువైపోతోంది. ఎన్నోరోజుల క్రితం సినీమాకు తీసుకువెడతానని అన్నాకు చేసిన వాగ్దానము జ్ఞాపకం వచ్చింది. “ఈనాడైన మేము సినీమాకు వెళ్లాలి” అని కునికేపాట్లు పడుతూ అన్నాడు. అతని కంఠ బడలికగా ఉండకపోతే అన్నాకూడ అంగీకరించేదే పాపం .....

.....ఫోర్మన్ నానాటికి మరీ దారుణంగా ప్రవర్తిస్తున్నాడు. రేపు కంకరను ఇంకొక అంతస్తుపైకి మోసుకొని వెళ్లాలి .....

“అ న్నా !”

అతని కళ్లు మూతలుపడ్డాయి—“వడ్డన అయిపోయింది. భోజనంచేయండి . . . . .”

“కర్నూ! కర్నూ! . . . . . నిద్రపట్టేసింది అప్పుడే” కంచం ముందుకుతోసి, బుజుతట్టి కర్నూను లేపింది. ముఖం పైకెత్తి కర్నూ పాలిపోయిన ముఖం చేతితో. తుడుచుకుంటూంటే చూచింది అన్నా. ఎంతో అలసి పోయాడని గుర్తించింది— ఇప్పుడు చేస్తూన్న యింటిపని ప్రారంభించక ముందు 6 నెలలు అతని కేమీపని దొరకలేదు. ఇప్పుడు చేస్తూన్న పనిలో తొందర ఎక్కువ చేస్తూంటే పనిథాకాకు నిలవ లేకపోతున్నాడు.

“అబ్బే” అని నీరసంగా నవ్వుతూ “నిద్రపోవడంలేదు” అన్నాడు- తిండి తినడం ప్రారంభించాడు. బల్లకు రెండోపక్కని కర్నూ కెదురుగా కూచుని చూస్తోంది అన్నా. అతని అరచేతులు చాలావెడల్పు మోటుగా ఉన్నాయి. కప్పులోని హారంచెమ్మతో గబగబా తినేస్తున్నాడు. అతనికి అలసట ఎక్కువైన నాడు ఇంకా మోటుగా కనిపిస్తాడు. జాలివేసి నవ్వింది అన్నా.

కర్నూ చాలా మంచివాడు. అయినా ఒక్కవిషయంలో మాత్రం అతనికి చాల కోపం వస్తుంది. అన్నా కూడ ఆ ఒక్క విషయంలోను చాలజాగ్రత్తగా నడుచుకుంటూ అవసరమైనంత వరకే తన అభిప్రాయాన్ని పైకి చెప్పుతూఉండేది- కాస్త కాఫీ

“అ న్నా !”

ఉంటే కార్మికోద్యమానికి, దాన్ని వినియోగిస్తాడని తెలిసి
అతన్నే పెళ్ళిచేసుకుంది అన్నా. పెళ్ళిఅయి రెండుసంవత్సరా
లయింది. ఉద్యమాన్ని గూర్చి అతనితో ప్రసంగించిన ప్రయో
జనంలేదు. ఎంత నీరసంగా ఉన్నా, ఆఖరికి సోషవచ్చి పడిపో
తూన్నా, ఏదై నా సభ ఉన్నా, పని ఉన్నా ఆరాత్రి ఆపని
అయిపోయేవరకూ నిద్రపోడు-మళ్ళీ ఉదయాన్నే అయిదున్నర
కల్లా లేచి పనికి పోయేవాడు. లేకపోతే కాకులవలె కనిపెట్టు
కొనియున్న పనిలేని కూలీలు చాలామంది యుండుటచే వారే
వరో ఆపనిలో ప్రవేశిస్తారు. అతనికి పని దొరకదు. అతని బల
మంతా యీలాగున నశిస్తే లాభమేమిటి? ఇతరవిషయాలలో
వేటిలోనూ ఆమె అతన్నేమీ కోరేది కాదు. ఆమెకూడ ఒక
“కూలీ” స్త్రీ గనుక తృప్తిఅంటే ఏమిటో ఎరుగును- రాత్రి
కూడా ఎక్కడికై నా వెడతాడేమో? ఏమెరుగును?

“కర్తూ! ఇంత అర్థరాత్రివేళ ఎక్కడికై నావెళ్ళాలా?”
అని అన్నా అడిగింది.

“ఊహలు!” తిన్నగా పక్కమీది కే... ..నువ్వు...
నీకు సిసీమాకు వెళ్ళాలని లేకపోతేను. నీకు సిసీమాకెళ్ళా
లని వుంది కాదూ? వుంది...”

“లేదు. అల్లా మీకే ఉంది” అంది నవ్వుతూ, కద్దు అల్లా
అడిగినందుకే పొంగిపోయింది. అన్నా లేదు అని అందేగాని .

“అ న్నా!”

అతన్ని ఒప్పించ లేకపోయింది — వారెప్పుడూ అంత అన్యోన్యంగా వుండేవారు. కాని యీరాత్రి ఆమె ఆందోళన పడుచున్నది. కష్టతరమగు పని అతన్ని ఎల్లా పిప్పిచేయుచున్నదో గమనించింది. తన మాటనింటే అతని కష్టాలు పోతాయనుకొన్నది.

వివాహానికి ముందు చాలాకాలం ఆమె ఒక ఫ్యాక్టరీలో పనిచేసింది. ఆమెకష్టజీవి. జీవితమంటే ఏమిటో ఆమె అర్థం చేసుకొన్నది.

ఇంతలో భోజనం పూర్తి అయింది. కర్టు కంచాన్ని వెనక్కి గెంటి త్రేచ్చి, “కాఫీ ఇంక కొంచముందా?” అని అడిగాడు.

అన్నా పెరిమె విరచి “ఇంక పడుకోండి, పొద్దున్నే అయిదున్నరకేలే వాలి” అంది. అతడు లేచి వళ్ళు విరుచుకున్నాడు.

“అబ్బ! పశుజీవనం” పని, భోజనం, నిద్ర! ఆరాత్రి ఏమీటోగూ లేకపోవడం మంచిదే. అదీగాక భార్యాబిడ్డలను పగలుచూచే యోగ్యత లేదు.

మెల్లగా తన మురికి దుస్తులను తీయసాగెను “అన్నా! రేపు నాప్రాత చొక్కా తొడుక్కోవాలి చూడు. మళ్ళీ భుజాలవద్ద చిరిగింది.

అన్నీ మాసికలు వేసిన గుడ్డలు.

“అ న్నా !”

వారింటికి వంటిల్లుగాక మరియొక గది దానినంటే ఉన్నది. అదేపడకగది. ఇరుకైన దారిగుండా తడుముకుంటూ ఆగదిలోకి పోయాడు. కర్బు మంచం ప్రక్క నున్న కుర్చీలో కొవ్వవత్తి దీపం వెలుగుతోంది. ఏంతో ఆవుసరమైనా కిటికీ తెరలింకా కొనుక్కో లేకపోయారు. ప్రతిరాత్రి ఎర్రటి పరుపుగలేబు కిటికీకి కట్టేది అన్నా. అన్నా మంచంమీద కుర్రాడు నిద్రపోతున్నాడు.

కర్బుపడకమీద చలితో పిడచగట్టుకు పోతున్నాడు. దుప్పట్లు తేమగా ఉండి కంపు కొడుతున్నాయి. ఇల్లూ, బెల్లు లూడిన గోడలూ, అన్నీ అలాగే ఉన్నాయి.

బోరగిలపడుకుంటేనే ఎముకలు నొప్పి పెడుతున్నాయి. ఆనాడుకూడా 6 టన్నుల కంకర నిచ్చినమీద పై అంతస్తులోకి మోశాడు. దెయ్యపుచాకిరీ! ఎంత పనిచేసినా జబ్బు చేయనంత వరకే..... అప్పుడు పనిపోతుంది..... వచ్చే బుధవారం వాళ్ళు పనికి వెళ్ళడంలేకు..... అది బాగానే ఉంది..... రేపో సభ వుంది..... పైనున్న వెల్లెస్ నోరుమూసుకు పడి ఉంటే!.....

అన్నా గడియాగానికి కీ ఇచ్చి అలారం పెట్టి కుర్చీమీద పెట్టింది. కుర్చీమీదనున్న కొవ్వత్తి ఆర్పేందుకు వంగింది.

“అన్నా!”

వీధిసద్దు అణిగింది. అచ్చటనుండే కొద్ది మసగ్ దీపాలూ ఆ వీధి నిర్జనత్వాన్ని అభివృద్ధిచేశాయి. సత్రములన్నీ మూసి పేశారు. ఎక్కడో ఒకచోటనుండి, పలుచని కర్ర తలుపులు క్రిందకు దింపుతూ ఉన్నట్లు కిరుధ్వని వినవచ్చింది. ఒకపిల్లి బెదరి వీధికడ్డముగా పరుగెత్తి అద్దం పగిలిపోయిన ఒక కిటికీ సందులోదూరి మాయమయింది.

నెటిల్ బెజ్ ప్లాక్ స్టేషన్ కు వచ్చే ఆఖరి రైల్వ హౌసూరు ధ్వనీ వినవచ్చింది. కిటికీలో అక్కడి అద్దె యిల్ల ఆకారం అస్పష్టంగా విచారసూచకంగా కనుపించింది. ఒకదాని తరువాత ఒకటి దీపాలన్నీ మెల్లగా ఆరిపోయాయి. వెడ్డింగ్ ప్రదేశంలో రాళ్ల అగాధంలో త్వరగా చీకటి పడుతుంది. కాన్ఫి కునికి రాత్రి చాల తక్కువగా ఉంటుంది.

గస్తీ తిరిగే పోలీసుల బూటు కాళ్ల టక్ టక్ ధ్వని మాత్రమే వినిపిస్తో ఉంటుంది. వారు ముగ్గురు ముగ్గురు జట్టుగా తిరుగు తూంటారు. ముడికి గోడల మధ్య సందులలో మురుగు నీరు ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. ఫ్యాక్టరీ దగ్గర మురుగు నీటిగుం

అ న్న

టలోనే స్నానం పిల్లలకు వేసవికాలమంతా. అప్పుడే ఏప్రిల్ నెల. ఆకాశాన మేఘాలేమీ లేవు. చలిమాత్రం ఎక్కువగా ఉంది. ఇటువంటి రాత్రిపూట కూడా ఆమురికి గుంటలోని నీళ్లలో వక్షత్రాలేనా ప్రతిబింబించటంలేదు.

వల్ల బిగిసిపోయేటల్లా చలిగాలి వస్తోంది. గాలికి అడ్డంలేని కిటికీ గదులలో అనేక మంది మానవులు జీవిస్తున్నారు. నిద్రపోయే వారిముఖాలను దుర్గంధపూరితవాయువు లావరించియున్నవి. అంతస్తులు, మార్గాలు, పడకగదులు, దొడ్లు, భరి నానికివీలులేకుండా క్రిక్కిరిసిపోయాయజనంతో. అడ్డగోడల యీడి పోయినవి. గోడలన్నీ బీటలుదీశాయి. పైన కంపుగొలుపున్నాయి. కాపురాలు చేసే యిండ్లలోని పెంటంతా వీధులలో నిలవయియుంది. అన్నిటినిమించి, వీధుల నిండా పిల్లలు. నున్నగా ఉన్న కుర్రవాడొక్కడూ కనుపించడు. ఇదీ, పేరు గన్న బెర్లిన్ నగరములోని ఆకలి. బీదరికం. ఇళ్లు వాకిళ్లు లేని నిర్భాగ్యులు మెట్లమీద దొర్లు తున్నారు పోగులు పోగులుగా బడి నిద్రిస్తున్నారు. వాళ్ల ఆకుర్దాలు, ఆశలకు అనుకూలముగా శాధకరమగు కలలు గంటున్నారు.

ఒకదొడ్డిలోని నిశ్శబ్దాన్ని అచ్చటిక్షయరోగి దగ్గు భంగ పరుస్తోంది - నాల్గవ అంతస్తులోని గదిలో దీప మారిపోయింది. ఆ వంటింటిలో ఒక మాసలమ్మ చడుకుంది. ఎంత ప్రయత్నం

అ స్నానము

చినా ఆమెకు కునుకు రావడంలేదు. ఆయింటిలో రోడ్డుపని చేసే ఒకకూలీ యువకుడున్నాడు. తన వద్దనే పరుండియున్న ప్రియురాలి వేడి నిశ్వాసలే అతనికి వెళ్లు గలిగిస్తున్నాయి. గోడ వెనుక వైపున వైల్డెస్ లో నృత్యగీతవాద్యాలు వినిపిస్తూనే ఉన్నాయి.

ఒక గృహప్రాంగణంలో కిటికీ అద్దం కిటకిట లాడింది. అక్కడొక తాగుబోతు తందనా లాడుతున్నాడు. చుట్టుపట్ల నున్న జనమంతా ఆగోడవ. విని “అబ్బ! ప్రాంజుమళ్ళీ తాగాడు” అనుకొన్నారు.

అసలే ఇరుకు. కాస్త గాలేనా రావాలా? బోనులో నున్న జంతువుకేనా కాస్త చోటూ, కాస్త గాలీ ఉండాలి. ఈ ఇరుకులో కనపడ్డ గోడల మీదకి, మనుష్యుల మీదకి దూకుతూంటే ఎంత బాధ? ప్రాంజు ఇంటికి వచ్చి గండ్రగోళం చేస్తూ వస్తువులన్నీ పగులగొడతా నంటాడు.

రాత్రు లా కూలీల కలలు విని తీరాలి. విశాలమగు రమ్య హర్షాలలో నిద్రించే శ్రీమంతుల కలలకు వాటికి ఎంతో వ్యత్యాసం ఉంది. తాకట్టుపై అప్పు లిచ్చే వారి దళా యింపులు, సత్రపు అధికారుల పిశాచపు టరుపులు, కూలీలను మార్చే జగడాల కోరుల మోసము, యంత్రాగారపు పోర్టల్ టక్కురి, యజమానుల ధుమ ధుమలాడే మొగాలు, యీవిధ

మగు బాధాకర స్వప్నాలు, హడలెత్తించే శత్రుముఖాలు, వికృతమైన పిశాచ పీడ, నిద్రలో కూడా పాపమా కూలీలను వదలడం లేదు. ఆ కలలలో కూలీలకు వల్లు గగుర్పొడుస్తూ ఉంటుంది. గర్జిస్తూ ప్రపంచాన్ని కూడ పొడుము చేసే ఆవిరి సుత్తులు, దిక్కులు పగిలేలా శబ్దం చేస్తూన్న మద్రాలయాలు; మొదలగు పగటి విషయాలన్నీ కార్మిక లోకానికి రాత్రులందు కలలోకి వస్తూ ఉంటాయి. గూడుకట్టి మాని మచ్చ పడిన గాయాల బాధ మూలాన్ని స్త్రీలు నిద్రలో మూలుగు తూనే ఉంటారు. అప్పుడే జీవకాంతి నశిస్తూన్న యువకులు అల్ప విశ్వరూపాన్ని గూర్చి కలలు గంటారు. ఎత్తగు మేడలు వెల్లవేసిన గోడల గది, పెద్ద గ్యాసుదీపాలు, ఆదివారం నాడు సుందరులతో షికార్లు, ఇవీ వాళ్ళ కలలు. సాయంత్రం ఎర్ర కాగితపు దీపాలు, కొత్త బూట్లు, పళ్ళెమ్మ బుట్టలోని రుచి గల పండ్లూ మొదలగు సరదా కలలు కంటూంటే ఇంటి కప్పు నుండి కూడా నల్లులు రాలుతూ బాలుర మృదువగు దేహాలను పొడిచి వేడి నెత్తురులు త్రాగుతుంటాయి.

ఇల్లంతా పృథిధ్వనించే లాగున ఎవరో, ఒక గది తలుపు కొడుతున్నారు ప్రక్కనున్న గదుల లోని వారందరూ ఉలిక్కిపడి లేచారు. ఇళ్లు కాళీ చేసి వెళ్లి పొమ్మన్నట్టో, సోదాక పోలీసులు వచ్చినట్టో మెలకువ వచ్చిరానివారు కలలు కని తెల్లబోతున్నారు.

తలుపు చప్పుడు విని కలలో మెలకువ వచ్చి గదిలో నిద్రపోతూన్న నాడు లేచాడు. వల్లంతా చెమటతో తడిసింది.

“ఎవరదీ”.....?

“తలుపు తెరు, పాల్.....నా తాళంచెవి మరచి పోయాను”

అత సచట నివసించే వాడే. చుట్టుపక్కల గదుల లోని వారు మళ్లా పడకల మీదకి ఒరిగారు—ఒక్కొక్క విషయంగా—ఇక్కడిది.

శ్రీమంతులు, హర్షాలలో విశాలమైన గదులలో మెత్తని పరుపుల మీద వెచ్చగా గుడ్డలు కప్పకొని నిద్రిస్తారు. తెరచి ఉన్న కిటికీల గుండా పూల తోటలనుండి కమ్మని గాలి వేస్తూ ఉంటుంది. సాయంత్రం పడుకోబోయే ముందు వారు ప్రార్థన చేస్తారు.

“అలసి సాలసి పడుకుంటున్నాను. నాకళ్లు మూతబడి నాకు సుఖనిద్ర కలుగుగాక! ఓ విశ్వవ్యాపీ! జగత్పితా! భగవానుడా! నేను లేచేవరకు నన్ను కాపాడుము” ఇల్లా ప్రార్థించి భగవంతుడు ప్రత్యక్షమైనట్లు, విమానం మీద, తమకు నక్షత్రమండలం దాటించి స్వర్గం చేర్చినట్లు, అచట రం

భాద్యపూసలు నాట్య మాడుతూన్నట్లు అందొకతే తన్ను
వలచినట్లు తానామెతో భోగింపుచున్నట్లు, కలలు కంటూ
ఉంటారు వారు.

వెడ్డింగ్ సందులోని దొడ్లన్నీ చాలా ఇరుకుగా ఉం
టాయి. “వైడి” అనే అమ్మాయి తన కిటికీలోంచి తొంగి
చూస్తే నక్షత్రమే కనుపించ లేదు.

ఆ వీధిలో పిల్లలు లగాయితు పెద్దలవరకూ చేతులు
జోడించే అలవాటు లేదు. పిడికిలి బిగించి “రెడ్ స్పాట్”
అనడమే. చిన్నప్పటినుండి అల్లా అలవాటు చేశారు—చేస్తారు.
పెద్ద వాళ్ళందరూ ఆ వీధి అంతా విప్లవకారులే.

మేడే ఇంకా నాలుగు రోజులుంది. ఆ ఉరేగింపును
గూర్చి, ఆ ఉత్సవాన్ని గూర్చి ఆ వీధిలోని వారంతా కలలు
గంటున్నారు.

ప్రతిరోజూ తెల్లవారు ఝామునే 5 గంటలకు లేచి
మూటలు చంకల క్రింద పెట్టుకొని జోగుతూ చలిలో వణకి
పోతూ కూలీలు పనికి బయలుదేరుతారు. వెడ్డింగ్ స్టేషన్
నుండి బయలుదేరి రైల్వేస్టేషన్ కూలీలు సీమెంటాట్ రమ్మెల్లు
బర్గు, రీనిక్కిండాద్దులకు సాగిపోతారు. అవన్నీ ఆప్రాంతా
లలో పారిశ్రామిక ప్రదేశాలు.

అన్న

సరిగా పది గంటలకు ఆనాడు ఉదయాన్ని లావాటి పొట్టి మనిషి నల్లని దస్తాలు చంక బెట్టుకొని వచ్చి నాల్గవ అంతస్తులోని మూడవ నెంబరు గది తలుపు తట్టాడు. ఎవరూ పలుకలేదు. మళ్ళీ గట్టిగా కొట్టాడు. ఎదుటి వైపు నుండి ఒక ముసలి అవ్వ తలుపు కొంచెం తెరచి ఆవచ్చిన మనిషిని, అతని దస్తాలను సందులోంచి చూచింది. ఆమెకు అనుమానం కలిగింది.

“వాళ్ళలో నీకేం పనుందయ్యా...?”

అపొట్టి మనిషి వెనుకకు తిరిగి “క్రూగర్ భార్య, వెల పలికి పోయిందో, ఇంట్లో ఉందో చెప్పగలవా?”

ఆముసలమ్మ ఆమనిషిని ఎగాదిగా చూచి కోపంతో ధడాలున తలుపు వేసుకుంది. అతడు ఉలిక్కిపడి “మంచి చెడ్డా లేదు. మృగాలు” అనుకున్నాడు.

మళ్ళీ ఇంకొకసారి అవతలి వైపుకు తిరిగాడు. గది తలుపు మీద ఒక నోటీసు అంటించి ఉంది. దానికి ఆఫీసు ముద్ర కూడా ఉంది.

“ఏమమ్మాయి! నీ అంతట నీవు తలుపు తెరువక పోతే నేను బలవంతముగా తలుపులు బద్దలుకొట్ట వలసి యుంటుంది సుమా!” అని అచాడు తలుపు వెనుక ఒక శిశువు ఏడుపు ప్రారంభించింది. అడుగు నుండి తలుపు కీర్తమంది. మేడ మెట్ల మీదనుండి ఎవరో వచ్చారు. అతడొక కార్మికుడు. ఈ లావాటి మనిషిని చూచి ఆగాడు.

“ఓహూ!.....నీవా! ఎందు కంత గొడవ చేస్తున్నావు. నా భార్యకు చాల జబ్బుగా ఉంది.” అంటూ చిరచిరలాడుతూ కిందికి వెళ్ళిపోయాడు ఆతర్వాత దొడ్లో పరుగెత్తుతూన్నట్లు వినపడింది.

ఆలావు మనిషికి ఏమీ తోచడం లేదు. ఏమీ దౌర్జన్యం వుపయోగించ కుండా గదిలోకి వెళ్ళాలను కుంటాడు. తలుపు బద్దలు కొడితే చాల అపాయ కరంలా కనుపిస్తోంది.

“దిక్కు-మాలి ఉద్యోగంరా దేవుడా! వాళ్ళ ఆజ్ఞలు నెరవేర్చాలి.” అనుకొని దస్త్రాల సంచి తడిమాడు. భార్య జాగ్రత్తగా కట్టి ఇచ్చిన ఫలహారపు పొట్లం చేతికి తగిలింది.

తలుపు నందులోంచి తొంగి చూచి “ఏమమ్మా! నా మాట విను. తలుపు తియ్యి. ఏడేపాయముందో చూద్దా!” అన్నాడు.

అ న్నా

హఠాత్తుగా తలుపు తెరచే టప్పటికి హడలి వెనక్కి
ఎగిరి పడ్డాడు.

బూడిద రంగు చింకి గుడ్డలు కప్పిన శిశువును చంక
బెట్టుకొని గుమ్మంలో ఒక యువతి నిలబడింది. వీధంతా
మారుమోగే లాగున కెప్పుమంది.

అబ్బో! యీ జాతి వాళ్లని నేను బాగా ఎరుగుదును”
అని అనుకున్నాడు. గదిలో ఆవిడ ఒక్కతే ఉంది. అది
చూచి స్థిమితం తెచ్చుకొని ఆమె నొక పక్కకు నెట్టి లోపలి
కెళ్లాడు. ఆవేశం విచారం కూడ ఆవేశించి మనసు మనసులో
లేదు ఆమెకు. ఆఫీసరు తన అధికారాన్నంతా వెళ్లగక్కు
తున్నాడు. “ఎన్ని పర్యాయాలు చెప్పినా బకాయి పడ్డ
అద్దె చెల్లించావు కాదు. అది అప్పుడే 47 మార్కు లయింది.
నీకు వచ్చే భృతి యీ వారానికి 8 మార్కులు మించదు.
అందుచే యిల్లు నీవు తక్షణం కాళీ చెయ్యాలి! ప్రభుత్వ
ఆర్డరును ధిక్కరించి ఆ నేరం కూడా చేయకు. నీవు చెల్లించ
లేదు గనుక నిన్ను యంట్లోనుంచి గెంటి వేసే పని నానిదా
పడింది—నీ మూటా ముల్లె సర్దుకో, వర్కుహౌసుకు తీసు
కెడతాను. టైము కూడా ఆటే లేదు. త్వరగా!” అంటూ ఆమె
వైపు చూడ కుండా వెనుకట తిరిగి తలుపులు దగ్గరగా
వేశాడు. గదిలో సామాను కూడా ఏమీ లేదు. “పైకి ఎంత

అన్నా

బండారంగా కనుపించినా లోపల లొఠారమే. లోపల పిల్లలు తప్ప మరేమీ ఉండదు. పడుకొనేందుకు బొంతైనా లేదే, తినేందుకు మొదలే లేదు. ఇంత దరిద్రం ఇక్కడ మూర్తీభవించి ఉందని ఎవ్వరూ అనుకోనైనా లేదే" అనుకొన్నాడు.

ఇంతలో హీన స్వరంతో మూలుగు ఒకటి వినిపించింది. చూచేసరికి నేలమీద పడుకొని తూట్లడి పోయిన దుప్పటి కప్పుకొని పడుకొని ఉంది. ఒకపిల్ల. ఎముకలు బయట పడి ఉన్నాయి. మెహముంతా పాలిపోయింది. కళ్ళూ దవడలూ గుంటలడి వున్నాయి—కోడి మెడ పడి పోయింది. అంతా ఎముకల పోగు తప్ప మరేమీ ఆపిల్లలో కనుపించడం లేదు.

“అబ్బా! యీ పిల్ల ఇంకేమి బతుకుతుంది! చెప్పా! భయంకరం. యీ పని ఎంత శౌందరంగా తెమిలి బయట పడితే అంత మంచిది” అని గొణుక్కున్నాడు విచారంగా కిటికీ తలుపులు తెరచి తొంగి చూచాడు. ఆప్రదేశము రూపే మారి పోయింది. తాను మొదట వచ్చే సరికి ఒక్క పిల్లనా లేదు. యిప్పుడో ఉద్రేక పూరితులైన యువతులతో నిండి పోయింది. బరువు మోసే కూలీలను వాళ్లు హెచ్చరిస్తున్నారు. కూలీలు వాళ్ళ కేమీ సమాధానం చెప్పటం లేదు. ఆఫీసరు తొంగి చూచే సరికల్లా “అడుగో! వాడే!” అని అందరూ పైకి

అ న్నా

చూచారు. “వీడి దుంపతేగా!.....ఫో!.....అవతలికి దుర్మార్గుడా!” అన్నారు అందరూ ఒక్కసారిగా.

“ఈపుద్యోగం చేస్తూన్నందుకు సిగ్గేనా లేదేమిటి పాడికి?”

భయంతో అడుగు వెనక్కిసి “యిల్లంతా యింత గండ్ర గోళంగా వుంది. ఒక పోలీసునేనా కూడా తీసుకొచ్చాను గాను. మంచి తనానికి రోజులు కావు. దైవమా!” అనుకొంటున్నాడు. తన కాళ్ళ దగ్గర నున్న రోగి ఇంకా మూలుగుతోనే ఉంది. స్పృహ ఉందో లేదో!” తోచటంతేదు.

ఇంతలో “ఆముండా కొడుకుని అవతలికి గెంటండి!” అనే శాపనార్థాలు వినపడి వెనక్కి చూచాడు” వాళ్ళందరూ దగ్గిరకు వచ్చేశారు.” రాళ్ళు విసురుతూ రేమోనని భయంతో వళ్లు నిలువునా నీరై పోయింది. ఇక్కడి నుండి బతికి బయట పడితే చాలనుకొన్నాడు. కాని అంతపెద్ద మూక లోంచి తప్పించు కొని పోవడమెల్లాగ? మెట్ల మీద నుండి మనుష్యులు పైకి వస్తున్నట్లు వినిపించింది.

“వాళ్లు వస్తున్నారు” అనుకున్నాడు మెల్లగా. “భయము లేదమ్మా! రండి.” అంటూ ఒక యువకుడా స్త్రీల నందరినీ తీసుకువస్తూంటే అంతా బిలబిల లాడుతూ వచ్చేశారు. తలుపు తెరచాడు.

లోపల ఆఫీసరు దస్త్రాల సంచి గుండెల కదిమి పట్టుకున్నాడు. కొయ్య అయిపోయాడు. కంగారుతో నోరు మూతడ లేను.

కార్మికుడు లోపలికి వచ్చాడు. విశాలమైన ఛాతీ. దుమ్ము కొట్టు కుంటూ జుట్టు. 35 ఏళ్ళున్నాయి అతనికి. క్రింద ప్రాణా వశిష్టయై పడియున్న రోగిని చూచి జాలి పడ్డాడు. సామాన్లు మోసే కోర్టు జవాన్లు ముగ్గురూ లోపలికి వచ్చారు.

లోపలికి వచ్చిన కూలీ నెమ్మది చూచి ఆఫీసరు ప్రాణాలు కుదుట బడ్డాయి. అతడు ఒక నాయకుడని అనుకొని అతనికి నమస్కారం చేసి ఒక అడుగు ముందుకు వేసి “నా పేరు బెండో విస్కీ అండీ... బెండో విస్కీ ....” అన్నాడు. “నాకే చాల విచారంగానూ కష్టంగానూ వుంది..... ముఖ్యంగా ఆపిల్లని చూస్తే మాత్రం... అబ్బ... దుర్భరం... ఎంత పాపిష్టి రోజులూ!..... కాని నాకింత కంటే గత్యంతరం లేదు.” అన్నాడు- గబ గబా దస్త్రపు సంచీలోంచి ఒక నోటీసు పైకి తీశాడు.

కార్మికుడు చెయ్యి అడ్డంగా తిప్పి, “బాగుందంతా!..... నీవేం చేస్తున్నావో నీకు తెలుసు..... దుండగిండ్ర పనులను చేసి పెట్టటందుకు పూనుకొనేవాడూ వారిలో పాతే!” అని చరాలున వెనక్కి జవాన్ల వైపు తిరిగాడు.

“కాని మీరు .... మీరూ బీదవాళ్లే మావలెనే. వాళ్ళూ మీకే కాన్నీ డబ్బులో పడేసి మిమ్మల్ని మీవర్గానికే శత్రువులుగా చేసేస్తున్నారు. ఇదిగో! ఇల్లా తిరిగి చూడండి. సహచరులారా! రెండేండ్ల నుండి యీ యింటి యజమానికి పని లేదు. అతనికి తయరోగం. అందుచే అతనికి నిరుద్యోగ భృతి కూడా రావడం లేదు. ఇంక ఈ అమ్మాయిని చూడండి ఒక సంవత్సరం నుండి తీసుకొంటోంది. ఈ యింట్లో ఉండే నలుగురికీ ప్రజా సహాయ సంఘం వారు నె 1 కి 32 మార్కు లిస్తారు. తయ రోగ నివారణ సంఘం వారు 1 సీసాడు మందిస్తారు. రెండు నెలల క్రితం అతని కడుపులో నుంచి బయటకి మందు తీశారు. దానితో అతనికి నీరసం హెచ్చి పోయిందీ. ఒక అర్ధణా డబ్బులు సంపాదించామని ప్రయత్నిస్తాడు పాపం. యీ గుహకు నె 1 కి 25 మార్కు లివ్వాలి పాపం వాళ్ళు అద్దె క్రింద, పండగలికీ, పబ్బాలకీ, తిండికీ మిగిలింది వాళ్ళ కింక 7 మార్కులు మాత్రమే. ఆ పాత గుడ్డ పీలికల్ని, చింకి చాపల్ని, కర్రల్ని, అన్నిటి కన్నా ఈ రోగిష్టి పిల్లనీ, వీధిలో పడేసేందుకు మీ మనసెల్లా ఒప్పుతుంది? ధైర్యమేమన్నా మిగిలుంటే మీగుం డెలు రాళ్లెత్తే పడెయ్యండి చూద్దాం.

పడెయ్యండి.... చూస్తారేం?... మేమూ చూస్తాం" అని వెనక్కి తిరిగి చూడ కుండా గది నుండి బయటకి వెళ్ళాడు—

ఒక్క క్షణం చీమేనా చిటుక్కు మనలేదు. ఆసూల కాయుడు అనుమానంతో చూచాడు జవాన్ కేసి. "నేను మాత్రం చేయలేను, చేయను. మే మంత పిల్లలు లేని వాళ్ళమా? మృగాలమా! ఊ. హు. మీరే చేయండి... అయ్యా!.....అన్నాడు అందులో ఒక జవాను. మిగిలిన వారిద్దరూ కూడా బుర్ర లూపారు. శవం వలె నున్న ఆ పిల్ల కేసి చూసి వెళ్లి పోయారు.

ఆపిల్లా తనూ మిగిలారు. స్థూలకాయుడేమి చేస్తాడు? దారీ తెన్ను కన పడ్డం లేదు. బయట పడేందుకు దారి మొదటే లేదు. జవాన్ల తిరస్కారానికి మొగం చిన్న బుచ్చు కొన్నాడు. జవాన్ల జీతాలు ఎక్కువే. లాభ మేమిటి? చెయ్యనంటారు—! ఇంక తన అధికారము మాత్రం ఏం చెల్లుతుంది గడ్డలు—

అనవసరంగా లేని పోని సమస్యలతో కాలం వ్యర్థ పుచ్చే మనిషి. కాదు అమీనా బెండోవిస్కీ. టోపీ నెత్తికి తగిలించి దస్త్రాల కట్ట చంక నెట్టి వెనుకకు తిరిగాడు. ఇవతల ఇదివరకటి కూలీ లంతా ఉన్నారు. వెళ్ళిపోవడం మాత్రం

అ న్న

ఎల్లాగా? “అయ్యా! క్షమించండి! మీపేరు....? నేను తిరిగి పచ్చే వరకూ యీ యింటిని జాగ్రత్తగా చూస్తూ ఉండండి.” అంటూ వినయ విధేయతలుట్టి పడ “నే నేం చేయను? ఇల్లాంటి వింకా అనేక నోటీసు లున్నాయి. యిదు గో చూడండి పోనీ” అంటూ దస్తరాల కట్ట పైకి తీసి చూపించాడు.

“నిన్నెవ్వరూ ఏం చేయరు. నీ వేమీ కంగారు పడ నక్కర లేదు.” ఇంకా వున్న ఆర్డర్ల సంగతి వినపడనట్టుగా నటించాడు. “వాళ్లు చాలా చేయ దలచు కొన్నట్లున్నారు.” అని అను కొన్నాడు. మెల్లిగా యీల వేశాడు.

అంతస్తుల మీద నున్న స్త్రీలంతా హర్షధ్వను లతో ఆముగ్గురు జవాన్లకూ స్వాగత మిచ్చారు. ఒక ఆమె పెద్ద గాసుల్లో కాఫీ, రొట్టెలు తెచ్చి పెట్టింది. కొందరు సిగ రెట్లు జేబులలో వేశారు. ఒకరితో వకరు హాస్యలాడు కుంటున్నారు. ఆనందంలోనూ ఆవేశంలోనూ ములిగి పోయారు.

ఆ ముగ్గురు జవాన్ల ధర్మమా అంటూ అప్పటి కాపేట వారు ప్రభుత్వాధికారుల నోడించారు — అసలా ముగ్గురు జవాన్లూ నిరుద్యోగులగు కూలీలు. కార్మిక సంఘాధికార్లు

అ న్నా

వీరికి పని చూపించారు. ఈ పనేమిటో తెలియకుండా వచ్చారు పాపం వాళ్లు.

అసలే నిరుద్యోగం ఎక్కువగా ఉంటే, అందులో ఇచ్చిన పని చేయక పోవడంవల్ల కూలీల కెంతోనష్టం. ఈ విధంగా పని దొరకిన నిరుద్యోగులు ఆపనిని సరిగా చేయక పోతే వారికి నిరుద్యోగ భృతి కూడా ముట్టదు అంతస్తు మీద నిలబడిన వారికి వ్యవహారంలో ఒక విశేషార్థం కనుపిస్తోంది. అందులో, యిళ్ళు ఖాళీ చేసి వెళ్ల వలసిందని నోటీసులు చాలా మందికి వంటింట్లో పడి ఉన్నాయి. యిప్పుడు వాళ్లంతా ఏకమై ఒక మాట మీద నిలబడాలి.

“అదుగో! అక్కన్నాడు” అంటూ, కిందకి దిగడానికి సంకోచిస్తూ నిలబడి ఉన్న స్థూలకాయునికి చూపించింది ఒక ఆమె.

అతని కేసి అందరూ తిరిగే సరికల్లా మళ్ళీ ఏదో మూడిందిగా అనుకున్నాడు అమీనా. శాపనార్థాలు ప్రారంభమయ్యాయి. కామ్రేడ్స్! అనాలోచితంగా ప్రవర్తించకంజీ. శాంతంగా అతని వెళ్లనివ్వండి అంటూ అమీనా వెనుక నిలబడ్డాడు కార్మిక నాయకుడు. నిశ్శబ్దంగా కూలీలందరూ దారి చూచారు. దించిన మోమెత్తకుండా మెరుపు తీగలా పరిగెత్తాడు క్రిందికి అమీనా అదే పనిగా చూస్తూన్న ఆ నేత్రాన్ని

అ న్న

చూడలేక పోయాడు. దొడ్లో పరుగెత్తుతోంటే అతని వెనుక పూల కుండ్ల ఒకటి పడి పగిలింది—పిల్లలు ఊరికే యీలలు వేశారు.

నెట్టిల్ బెక్ ప్లాజ్ చేరుకొన్నాక పోలీసు మొగాలు కొన్ని కనిపించాయి. అప్పుడు తాను పరుగెత్తుతూన్నట్లు స్మృతి వచ్చింది. ఎవరైనా చూస్తే ఏమనుకుంటారు? అమ్మయ్యా! ఇంక భయంలేదనుకొని స్థిమిత పడ్డాడు.

కార్మిక నాయకుడు చూడవ అంతస్తు లోని గదిలో ప్రవేశించాడు ఆ తలుపు మీద అతని పేరుంది. పేరు హెర్మన్ సూడరప్. అతను క్యమూనిస్టు. ఆ వీధి క్యమూనిస్టు సంఘపు రాజకీయ నాయకుడు అతను—

అన్న

“The Red Nightingale ” “రెడ్ నైటింగేల్”

“హీ.....ఫ్రెడ్జి, పట్టుకో ఆ అమ్మాయిని.”

“ఆ తలుపు మూసి వుంచు!”

“హా...హా...చూడు. ఆ అమ్మాయి స్టాకింగ్సులో చిలుంది.”

“దొరికావులే ఇప్పుడు.....అబ్బ. ఆ పిల్లల కుక్క రక్కింది. చేతి మీద ఎర్రగా చీరుకు పోయింది—”

“కుక్కా గీరుతుందే.....పిల్లిలాగ!” విరగబడి నవ్వాడు.

“అంతా మురికి పీనుగులే.” అని వగరుస్తూ బొబ్బ పెట్టింది. ఆ అమ్మాయికి నిజంగా అమితంగా కోపం వచ్చింది.

“ఓ!.....కోపం వస్తోందేమిటి.....గ్రేటీ! నీ అందం పోయిందనుకుంటున్నా వేమిటి?” అని అంటూ అక్కడే తుబుక్కున ఉమ్మేళా డొక తప్పడ ముక్కు కుగ్రాడు—

“ఏ పిల్లతో నై నా కాస్త వేళా కోళం చేస్తే సరి ఆడ పిల్లలు ఉడుక్కొంటారు!”

ఆ అమ్మాయి బుస్సు మని లేచింది. “ఇక్కడ మన మంతా యెరువు వేసేందుకే వున్నా మను కుంటున్నారు.

అ న్నా

అటో ఒక ఊణం లేక పోతే పోలో మంటూ వీధిని బడి అల్లరి
మొదలు. ఇంకేమీ పని లేదు మీకు ..... వెడ్డింగులో
వున్న పిల్లలకూ తక్కినవాళ్ళకీ ఎంతో వ్యత్యాసం వుండి
రాజకీయంగా పని చేసే టప్పుడు ఎవళ్ళనా అసహ్యంగా
ప్రవర్తిస్తే వాళ్ళ బుర్రలు మళ్ళీదాక అవతలకు గెంతుస్తారు.

“చూడు, అమ్మాయి కేసి ..... శాంతించింది”.

“నిన్నే ..... గ్రేటి!”

“నన్ను ముట్టుకున్నా వంటేనా”

“శాంతిద్దూ గ్రేటి! ఉడుక్కోకు నీవు చెప్పింది నిజం
మేము మాత్రం తెలివి తక్కువగా ప్రవర్తించా మని చెప్ప
బోతున్నాను” అన్నాడు ఫ్రీజ్జీ. మందుతోన్న గీరు మరచి
పోయి. బలవంతంగా పట్టుకొనేందుకు ప్రయత్నించి నందుకు
చాల విచారించాడు—తక్కిన పిల్లలు చీకాకు పడి వాళ్ళలో
వాళ్ళ గొణుక్కున్నారు.

కోలిన్ స్ట్రాస్సీ లోని యువకు లంత సాయంత్రం
రెడ్ నైటింగ్ ల్ లో కలుసు కుంటూ ఉంటారు. మామూలు
ప్రకారం యీరాత్రి కూడా పొగ బారిన గదుల్లో ఏదో
జరుగు తోంది. తక్కిన పేటలలో కంటే రెడ్ నైటింగేలులో
కూలీలకు స్పష్టమగు రాజకీయ వాతావరణం వుందని అను
కుంటూ వుంటారు—ఇక్కడి కార్మిక సంఘం కమ్యూనిస్టుల

పలుకుబడిలో ఉంది. అక్కడందరూ ఒకరి కొకరు పరిచయమే ఏదేనా కొత్త ముఖం కనిపిస్తే ఇట్టే పసి గట్టేస్తారు.

ఒక సారి కొందరు సి. ఐ. డి. లు ఇక్కడ ఒక చోట కూర్చుని జేబులలో నుండి “రోట్ ఫ్రానీ” ప్రతిని అందరికీ కనుపించేలాగున తీసి చదవ నారంభించారు. కోలిన్ లో వారి నందరూ ఎరుగరు. ఎవరు ఎటువంటి వారో తెలుసు కొనుటకు వారి వారి ప్రవర్తనలే సాక్ష్యం. ఎల్లా కూచున్నారో, ఎల్లా తాగుతున్నారో, మాటల తీరువెన్నియో చూచే సరి కల్లా పట్టేస్తారు అచటి కార్మికులు. కొత్త వారెంత తీయని కబుర్లు చెప్పినా, ఎంత కులాసాగా కూచుని ఆచోకి తీసు కుందా మనుకున్నా వాళ్ళ వాసనే వాళ్ళని పట్టిచ్చింది. సి. ఐ. డిలకు బుర్ర తక్కువైతే కూలీలకు తక్కువౌతుందా? కొలది కాలంలోనే వాళ్ళ నందరూ బహిష్కరించారు. వచ్చిన వారు వచ్చి నట్టుగా మొగాలు వ్రేలవేసుకొని వెళ్ళారు. భేదాలు కల్పించే టందుకు యీలాగున చాల మంది వచ్చి పరాభవమంది పోయిరి- ఆప్రాంతానికి చెందని వారందరూ బయట నుండవలసిందే!

దిన పత్రికలు, సచిత్రపత్రికలు మొదలగు అనేక కమ్యూనిస్టు పత్రికలు గోడకు క్లిప్పలతో వ్రేలాడ గట్టారు. కార్మిక వ్యాయామ సంఘ సభ్యుల బొమ్మలున్న

నోటిను బోర్డులు కూడా చాలనున్నవి. ఒక వైపున, రక రకపు మాంసపు కూరల పళ్లెములు మేజా బల్ల మీద ఉన్నాయి. దాని వెనుక పెద్ద అద్దాల బీరువాలో గ్లాసులు, బీరు బుడ్లు, సిగరెట్లు, సారాయి వున్నాయి. ఇంకో చదరపు బీరువా మీద కల్లు సారాలు కలియని చల్లని పానీయా లున్నాయి.

‘గ్లాసు=పది ఫెన్నింగులు.

మేజాబల్ల వెనుక రెడ్ నైటింగేల్ యజమాని బ్లాక్ విల్లీ నిలబడ్డాడు. అతడు సాధువు. మంచివాడు. అప్పుడప్పుడు కాతాలు చాలా పెరిగినా, ఒత్తిడి చేయకుండా మరకల పద్దు పుస్తకములో వ్రాసు కుంటూ ఉండేవాడు.

రెడ్ నైటింగేల్ గండ్రగోళపు గుహకాదు — ఏమి త్రాగినను, త్రాగక పోయినను డబ్బున్నను లేక పోయినను అక్కడ కూచొని అక్కడ జరిగే చర్చలలో పాల్గొన వచ్చును. ఏమీ లేక పోతే చదరంగం గాని, పేక గాని ఆడుకో వచ్చు— కాని కార్మికుల సభా ప్రదేశమగు రిట్జు లోనికి మాత్రం ఎవ్వరూ రాకూడదు—అది “ఎర్రసందు” (రెడ్ లేన్) లో నున్నది—అయింటి వెనుక భాగమున హాలులో యువకు లం దరూ సమావేశ మౌతారు—అక్కడ సమావేశ మయ్యే వారంతా బూడిద వర్ణపు యూనిఫారములు వేస్తారు. వారు “రెడ్ ఫ్రంట్ ఫైటర్స్ లీగ్” జంగస్తరం సంఘం వారు—

(రెడ్ ఫ్రంటు సైనిక దళము) చర్చ తీవ్రంగా జరుగుతోంది. యువ జన నాయకుడు “ఆటో” వచ్చా డింతలో.

“కామ్రేడ్స్, అందరూ అల్లా అగుస్తూంటే ఎవరికీ విని పించదు” అంటూ గొంతెత్తి అరచా డొక యువకుడు. ప్రిజ్జి అతని వైపు తిరిగాడు

“కాని ఆటో—అది చాలా అసహ్యంగా నున్నది. ఎగుమతి దిగుమతి కార్మికులు రెండు పర్యాయాలు ఏకగ్రీవ ముగా “మేడే” జరుపుటకు నిర్ణయింపగా ఏవిధముగా అతడు దానిని నిషేధింప గలిగాడు? రైళ్ళు ఆగిపోతే పనేమి సాగు తుంది బెర్లిన్ లో?” అతని కామ్రేడ్స్ అందరూ పకపకానవ్వారు—

“ఫ్రిట్జ్! నీవు తెలివైనవాడవు కాదూ? ఫ్రిట్జ్! పోలీసు ప్రశ్నించేటటు ఈ విషయమింకా వినలేదు. కాబోలు” (ప్రతిధ్వనించేలా నవ్వులు)

“సద్దు! సద్దు! కామ్రేడ్స్” ఆటో పెద్ద గొంతుకతో అన్నాడు. “ఫ్రిట్జ్ మాట్లాడుతోంటే అర్థం లేకుండా నవ్వెయ్యకండి. కొంత వరకు అతడు సవ్యంగానే చెప్పాడు. బుధవారం నాడు రైళ్లు నడవక పోతే మనకు విజయమే! అది పరిస్థితులను తారుమారు చేసి యీనగరపు రూపే మారు స్తుంది—గౌరవనీయులగు ప్రజలు ఉదయాన్నే లేవగానే, ఏదో జరుగుతోందికదా అని తెలుసు కుంటారు. “మేడినోత్సవం

ఊరేగింపు మీద నిషేధపుటాజ్జ దాని మీదే ఆధారపడి
వుండ కూడదు. ఎంత మంది సోషల్ డెమాక్రెటిక్ కార్మికులు
వారి పోలీసు ప్రెసిడెంట్లు తన అభిప్రాయాన్ని మార్పు కుం
టాడని భ్రమచేందు తున్నారో చూపుతాను - వినండి”

జేబులో నుండి ఒక పత్రాన్ని దీసి విప్పి చదవసాగాడు
“మే దినోత్సవంలో కమ్యూనిస్టులే కాక ఇతరులు కూడా
పాల్గొంటారని కామ్రేడ్ జార్జి బెల్ కు తెలియదా! విశ్వాస
పాత్రులైన మన పార్టీ కామ్రేడ్లంతా మే దినోత్సవ సంద
ర్భంలో ఊరేగింపు జరిపే హక్కును కాపాడు కొనేందుకు
సిద్ధంగా వుంటారని తెలియదా? మన పార్టీ యొక్క నలభై
ఏళ్ళ సాంప్రదాయాన్ని యీ నిషేధపుటత్తురువు భంగపరచి
దని గుర్తించకుండునా? బల్గేరియా, జగోస్లేవియా లలోని
తెల్లదారుణ దౌర్జన్య పాలన వలెనే తన పాలనను కూడ
లెక్కేస్తారనే విషయాన్ని తలపోయలేదా? జార్జి బెల్ కు
ఇంతకుమించిన నిర్బంధవిధాన మగుపడలేదా?”

ప్రేక్షకులంతా నిశ్శబ్దంగా వింటున్నారు - కొందరు
ముందు గది నుండి వచ్చి గుమ్మంలో నిలబడి వింటున్నారు -
ఆపత్రిక అందరికీ కనపడేలాగున ఎత్తి పట్టుకున్నాడు ఆటో.

“అది వ్రాసిందెవరు? ప్లావెకలో సోషల్ డెమాక్ర
టిక్ పత్రికేనా?”

ఫ్రీట్టు విజయ సూచకంగా కలయచూశాడు—అసలు కథ అదీ “నేను చెప్పలేదా?” ఆటో నవ్వాడు.

“ఒక్క నిమిషం ఫ్రీట్టు! అంత తొందరా? నిజమే సోషల్ డెమాక్రెటిక్ పార్టీకి చెందినచాలమంది సభ్యులు ఆవిధంగానే అనుకుంటారు. కాని కామ్రేడ్ పోలీసు ప్రెసిడెంటు వీళ్ళని లెఖ్మచేస్తాడనుకుంటే మనకంటే బుద్ధిహీనులుండరు. ఈఅతివాద సో. డె. పార్టీ పత్రికలు అన్నీ ఈనిపేథ మొక అసహ్యమైన పన్నాగంగా భావిస్తూ ఉండడంచేత అల్లా వ్రాశాయి, నిజమే! కాని యీవిధంగా చేయడంలో వ్యతిరేక వ్యాఖ్యానమంతా వారి శ్రేణిని దాటి బయట పడకుండా చూస్తారు. అతివాద సోషల్ డెమాక్రాట్ల ఉద్యోగమిదే, ఈఅతివాదులు బుధవారంనాడు సిసలైన పార్టీ సభ్యులవలె ఉత్సవం జరిపే హక్కును నిలబెట్టు కొంటారో! అధికారుల కప్పజెపుతారో చూద్దాం! “ఈకళ్ళ కీరెప్పలు దూరమవుతాయా?”

“కంప్లైరును మధ్య నుంచోబెడదాం” అని ఒక కార్మికుడు నవ్వాడు.

“కామ్రేడ్స్!” ఆటో ప్రారంభించాడు. “ఈపరిస్థితులలో సోషల్ డెమాక్రెట్టులు గాని ప్రభుత్వం గాని కమ్యూనిస్టు విప్లవ స్వభావంతో కూడుకొన్న ప్రజాసామ్యపు

ప్రదర్శనాలను వేటిని జరుగనివ్వరు. వాళ్ళు నిషేధించేందుకు కారణం అదే. ఆ ఆజ్ఞను వాళ్ళు తొలగించరు-”

ఇప్పటికీ ఫ్రెడ్లు ఒప్పుకో లేదు. తక్కినవారందరూ మా త్రము అంగీకరించారు ఆటోతో.

ఒక సో. డె. పార్టీ పత్రిక ఆవిధంగా వ్రాయడంలో చాలా అర్థం ఉందనుకొన్నాడు ఫ్రెడ్లు. ఆనిషేధపుటాజ్ఞ తొలగిస్తారని దృఢంగా నమ్మాడు ఫ్రెడ్లు. దాన్ని గూర్చి పార్టీ శల్లు నాయకుడైన హెర్మన్ తో మాట్లాడేందుకు నిశ్చయించుకొన్నాడు. “నైటింగేల్” వద్ద ఆవిధి శల్లు మీటింగు ఒకటి జరుగుతుంది. హెర్మన్ కొత్త విషయాలేమన్నా చెప్పవచ్చు.

హఠాత్తుగా తలుపు త్రోసి తెరచు కొని ఒక బాలిక పరిగెత్తుకొచ్చింది. ఆమె కోటు మీద ‘యువ జన కమ్యూనిస్టు సంఘం’ అని పేరున్న బాడ్జి ఉంది.

“ఆటో!....” అని తలుపు దగ్గర నుంచే అరచింది.

“బాడ్ స్ట్రాస్సిలో మన వాళ్ళని ముగ్గుర్ని నాజీలెదుర్కొని దెబ్బలాడు తున్నాగు వాళ్ళని రక్షించేందుకు పరుగెత్తండి” అంది.

ఈమధ్యని ఇట్టి సంఘటనలు చాలా జోరయ్యాయి వెడ్డింగ్ స్ట్రాస్సిని దౌర్జన్య పద్ధతులతో హడల కొట్టాలనే సిర

అ న్న

సంకల్పంతో కార్మికుల మీద పడి నాజీలు కొట్టడ మారంభించారు.

అఖిలీ గదిలో బ్లాక్ విల్లీ వెనుక తట్టుకువెళ్ళి కిటికీ తలుపు తెరిచాడు. కుర్చీలు ముందుకు నెట్టి సద్దుతూ “ప్యాక్టరీ గొట్టాల లాగ పొగ ఊదుతూనే ఉంటారు” అంటూ సిగరెట్టు కొడి రాత్చే డబ్బాలన్నీ బాగు చేశాడు.

ముందు గదిలో కొందరు పెద్ద కార్మికులు కూచున్నారు. వారిలో “రబ్బరు” 60 వ పడి చాటినా వీధి శల్లులో చాల వుత్సాహంగా పని చేస్తున్నాడు. తల నెరసింది—నీలపు టోపీ పెడతాడు. వడలంతా ముడతలు పడి పాలి పోయింది. అతని కొడుకు ఒక సంవత్సరం నుండి నిర్వాప్యపారి. నలుగురు మనుమలున్నారు. పిల్లలకు కడుపు నిండా తిండి పెడుతూ తాను మాడుతున్నాడు. ఆకలికి పిల్లలు ఆగలేరు రక్త మాంసాలు నశించాయి, ఎముకలు బయట పడ్డాయి. అతను కర్ర మీద ఆనుకొని హొటలు యజమాని విల్లీ వైపు చూస్తున్నాడు విల్లీ మేజా బల్ల తుడుస్తున్నాడు.

“విల్లీ! యీవిషయాన్ని గూర్చి నీలభిప్రాయమేమిటి?” హబ్బరు ఇంకా ఎమన్నా చెపుతాడేమో నని రెండు నిమిషాలాగి విల్లీ అన్నాడు “బాగుంది హబ్బరు బాబూ! ఇది అంత సులభం కాదు. బుధవారం నాడు రక్తం ప్రవహించి:

అ న్నా

దంటే పైనకూర్చున్న అధికారులకు తగినట్టే వుంటుంది. లేక పోతే వారు ఏవుద్దేశ్యంతో నిషేధించారు?"

హబ్నరు తలపంకించి “కాదు. కాదు. నేనింకా నమ్మ లేకుండా ఉన్నాను. నా జీవితంలో నేను కార్మిక సంఘంలో జేరిన నలభై ఏళ్లనుంచీ ప్రతి మేడే వుత్సవంలోనూ యీ వీధుల వెంబడి తిరిగాను. విల్లీ! మొట్టమొదటి సారి 1890 లో బెర్లిన్ లో యిక్కడే ఎర్రబావుటాలు పట్టుకొని సుత్తి కొడ వలి బిళ్లలు తగుల్చుకొని గొప్ప వుత్సవం జరిపాము. మే. డే. ఊరేగింపులు చూచి వాడలి పోయి వాళ్లు బెర్లిన్ యజమా నుల సంఘం పెట్టుకొన్నారు. పోలీసులు మనకి వ్యతిరేకంగా కత్తులు దూసి నందుకు పోలీసులు చేసిన సేవకుగాను వీళ్లు 3000 మార్కులు బహుమాన మిచ్చారు. కాని అది ఏమీ లాభం లేక పోయింది—

ఏమో ఆలోచిస్తూ ఒక తుణం వూరుకొని “విల్లీ!... బుధవారం నాడు బెర్లిన్ ప్రెసిడెంటు చేసిన సేవకు కూడా ఏమైనా యిస్తారంటావా?” అని గది మధ్య తుపుక్కున ఉమ్మేశాడు. అతను ఈపని యిది వరకెప్పుడూ చేయలేదు. చేతులు వణికాయి. చేతినున్న కర్ర పిడి గట్టిగా నొక్కిస్తూ న్నాడు. “కాని, విల్లీ! నేనింటి దగ్గర వుండను” అన్నాడు మారి పోయిన గొంతుకతో కొంచెము భారకింపుగా వుండడం

చేత, రెండు డబ్బు లాటేబిలు మీద పడేసి వెళ్లి పోయాడు మళ్ళీ మాట్లాడ కుండా. “హరి!” బ్లాక్ విల్లీ ఆశ్చర్యంగా ముసలాణ్ణి చూసి యీముసలివాణ్ణి ఎప్పుడూ ఇల్లా చూడ లేదు. ఆ! జర్మనీ మధ్య పాఠశాలలో 1921 లోని తిరుగుబాటును రక్తపు చేతులతో ముంచెత్తిన తరువాత సోషల్ డెమాక్రేటిక్ పార్టీని వదిలి కమ్యూనిస్టు పార్టీలో చేరాడు. మే 1వ తేదీ ఉత్సవంలో పాల్గొన్న వారికి పోలీసుచౌరస్వాన్ని ప్రసాదించే పార్టీలో 32 ఏళ్లు సభ్యుడుగా వుండడం సామాన్య విషయం కాదు.” చేతి లోని గుడ్డను మేజా కిందకి విసరి, “వెధవ పందులు.....!” అని గొణిగి చిన్న హాలును సభకు రెడీ చేయడానికి లోపలి కెళ్లాడు.

145 వీధిశల్లు.

ఎనిమిదయింది. క్రమంగా ఒకరి తరువాత ఒకరు చిన్న హాలులో ప్రవేశించారు. మొత్తము మీద వారందరు కార్మికులు. స్త్రీలు పురుషులు కూడ చాలా అనుభవజ్ఞులయినా, గుడ్డలు మాత్రం చింకిరివే! ఉదయాన జరిగిన అమీనా తంతు, జబ్బుపిల్ల స్థితి యింకా అనేక విషయాలను గూర్చి ఒకరితో ఒకరు మాట్లాడు కొంటున్నారు. ఒకరి కష్టాలు యింకొకరు ఎరుగుదురు.

తలుపు తెరచు కొని హెర్మన్ కరపత్రాల కట్ట ఒకటి చంకను పెట్టుకొని లోపలికి వచ్చాడు. హుషారుగా శాల్యూటు చేశాడు. “బాగుంది హెర్మన్! విశేషా లేమిటి?” యీ ప్రశ్న అందరికీ పరి పాటయింది. వాతా వరణమంతా, మారు మ్రోగుతోంది కార్మిక మారకపు కార్యాలయాల వద్ద, ఫ్యాక్టరీల లోను, ఒకటేమిటి ట్రాములలోను ఎక్కడ పడితే అక్కడే చోద్యమయిన వదంతులు. స్నేహితులో, శత్రువులో, ఏజంటు ప్రావకేచరులో—ఏమీ తెలియటం లేదు. బుధవారంనాడు సైన్యం జోక్యం కలుగజేసుకుంటుందని పుకారు పడి పోయింది. వీధిపోరాటాన్ని గురించి పోలీసు ప్రశ్నించేటటు ఒక ఆర్రు యిచ్చాడు. తప్పక మే 1 వ తేదీని నిషేధము తొలగిస్తారు. రీచ్ బేనర్, స్టాలు హెల్ములను తీసుకొని వస్తారు మొదలగు పుకారులకు అంతూ ధర్ ఉండటము లేదు. టెంపో వార్ వర్క్సు మొదలగు బూర్జువా పత్రికలు కడుపులు మండేటట్టి శీర్షికలతో బెర్లిన్ నగరాన్ని కలవర పెడుతున్నాయి. ఇందులో కల్లయేదో, నిజముయేదో, మతిపోతోంది అందరికీ.

హెర్మన్ కరపత్రాల కట్ట బల్లమీద పెట్టాడు! “కామ్రేడ్స్! అద్దై ర్యపడకండి. వార్తలు యిక్కడ వున్నాయి. బ్రోలాటు (కార్మిక సంఘ ఉద్యోగి) రవాణా కార్మికులను మే, డే. ఊరేగింపులో పాల్గొ వద్దంటూ నిషేధించాడు. ఇవి చివరను తెలిసిన వార్తలు.”

అన్నా

“ఏమిటి? నిజమే?”

“వార్వర్డు సాయంకాలపు పత్రిక యీవిధంగా వ్రాస్తే అది నిజమయి తీరాలి.” అన్నాడు హెర్మన్.

“దుర్మార్గుడు సిగ్గు లేదు. వెడ్డిగు మేయరు అవుదామని ఉందిట!”

“చర్చ తీవ్రమయి పోయింది. యిల్లా చేద్దామనుకుంటున్నారేం వారు! రవణా కూలీలు ఏమంటారు దీనికి? యిది ఎన్నాళ్ళనుంచి? సోషల్ డెమాక్రేటు నని చెప్పుకుంటాడు. ఏం సోషలిష్టుడి! ఈ సో. డే పార్టీ అధికారులు ఎందుకు మునిసిపల్ డెరక్టర్ పదవి స్వీకరించాలి?”

రవణా కూలీలు కని ఆపుతే బెర్లిన్ లో అక్కడ వస్తువు యిక్కడికిరాదు. ఆకూలీలు నిర్ణయించుకున్నట్లు మేడే పూరే గింపు జరుగకుండా ఆపు చేద్దామని కార్మిక సంఘ యజమానులు, యజమానులకు సాయముచేద్దామని జోక్యం కలుగజేసుకొన్నారు. కూలీలు ఆపని చేయకుండా చేయాలని చూస్తున్నాడు బ్రోలాట్. మేజారిటీ నిర్ణయాన్ని సంఘాధికారుల పూర్తిగా ధిక్కరించడం అన్నమాటే. అంతా స్పష్టంగా అర్థమవుతోంది.

నాజీలను తరిమివేసి కమ్యూనిష్టు యువకులు కొందరు తిరిగివచ్చారు. ఆనమూహంలో నుండి ఫిట్టి తోసు

కుంటూ వెళ్లాడు. ఉద్యోగంతో అతని ముఖం కందిపోయింది. హార్మన్ ను పలకరించాడు. దేన్ని గురించి అయినా కలవరము కలిగితే యాయువకుడు హార్మన్ దగ్గరకు వస్తూండే వాడు. యితన్ని బాగా ఎరుగును.

“గుడ్ యీవినింగు కామ్రేడ్ హార్మన్! బాగుంది. మీ ఉద్యోగమేమిటి? నిషేధం తొలగిస్తారని ఒప్పుకుంటారా? ఆటో దగ్గర పావల్ డే. పత్రిక ఉంది. దాంట్లో వాళ్లు కామ్రేడ్ బార్బిబెల్ ఏం ఉపద్రవము తెస్తాడో నని కంగారు పడుతున్నారు.”

“అమాయకుడా! తొందర పడకు చూస్తూండా. బుధవారము నాడు మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ పోలీసు పె్రిసిడెంటు గారు ఎర్ర బిళ్ల తగిలించుకొని అంతర్జాతీయ గీతం పాడుతూ వీధుల వెంట ఊరేగింపు లోకివస్తాడట అని పరిహాసంగా అన్నాడు హార్మన్.”

కార్మికులు పక్కున నవ్వాడు. ఫ్రెట్జ్ చిన్న బోయి నిలబడ్డాడు. హఠాత్తుగా గ్రీటీ ఎదుటకి వచ్చి నిలబడింది. మొగంలో కోపం కని పిస్తూంది.

“ఈపాటి దానికి నీదాకా ఎందుకయ్యా రావడం పెద్ద రాజకీయ నాయకుడవు. రాజకీయ చైతన్యం బాగా సంపాదించుకోవాలని, యువ కమ్యూనిస్టులకి ఉపన్యాసా లిస్తావు.

అ న్న

ఏవరై నా నోరు తెరచి అడిగితే కొంకి నక్క సమాధానాలు
యిస్తావు. ఇల్లాగేనా కామ్రేడ్స్ తో మాట్లాడటం?" అంది
హెర్మన్ తో కోపంగా. హెర్మన్ నోరు మెదపలేక పోయా
డు. గిరున వెనుకకు తిరిగి ఫ్రిట్జ్ చేయి పట్టుకొని అవతలకు
తీసుకొని పోయింది.

“ఏమీ అనుకోకు ఫ్రిట్జ్. నామాటలు పక్కలో
మెదులుతూంటాయిలే! హెర్మన్ కు,

వారు చినుకులడుతూన్నా చీకట్లో నడిచి యింటికి
పోయారు.

గది అంతా నిశ్శబ్దంగా వుంది. అత్యవసర విషయాలు
చర్చించాలని అందరూ ఎరుగుదురు. శల్లునాయకుడి పక్కనే
ముప్పది ఏళ్ళ యువకుడొకడు కూచున్నాడు. యాయన జిల్లా
పార్టీ ప్రతినిధి. చర్చ సాగించే టందుకు జిల్లా పార్టీ యాయ
నను పంపింది. హాజరయిన సభ్యుల నందరను పరిశీలిస్తూన్నా
డు- గోడ మీద బొగ్గుతో గీసిన లీబ్నెట్, రోజాలగైంబర్గ్
బొమ్మలు, లెనిన్ బొమ్మా వున్నాయి- ఆబొమ్మలొక
కార్మికుడు వేశాడు. గదినిండా కాగితపు తోరణాలున్నాయి.
బూజుమాత్రం పట్టాయి. ఆగది వాలకానికి అక్కడ జరుగ
బోయే గంభీరమగు వ్యవహారిక మీటింగుకూ ఏమీ పోలిక
లేదు.

ఫీయానో పైన ఒక అట్ట మీద నోటీసాకటి ఉంది.

“ఆదివారం సాయంకాల నాట్యం. టికెట్టు లేదు.”

స్త్రీలు, పురుషులు మొత్తం 46 మంది హాజరయ్యారు కోలిక్ వీధి శల్లు. కూలీలు కొందరింకా పని దుస్తులు వదల లేదు పనిముట్లూ కూడా దగ్గరే ఉన్నాయి కొందరికి. దిన దిన ఆదుర్దాలు, మొదటినుండి వడ్డపాటు, పాలిపోయిన ముఖాలలో తాండవ మాడుతున్నాయి ఇవి పీడితవర్గానికి యూనిఫారము.

హెర్మన్ లేచాడు.

“కామ్రేడ్స్! సభ ప్రారంభిద్దాం విషయాలివి. కార్మిక సంఘాలు మే. ది నోత్సవము” 2 మే డే. కి సన్నాహం. సభ అయిపోయిన తర్వాత జట్టు నాయకులు, కోశాధిపతులు కొన్ని నిమిషా లాగవలసినదని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడింక జిల్లాపార్టీ ప్రతినిధి మాట్లాడుతాడు. సభ అయిపోయేవరకు ఎవరూ వెళ్లవద్దు.” ప్రతినిధి లేచాడు. అందరూ అతనికేసి తిరిగారు. ఎదురు టేబిల్ మీద, నోట్సు కాగితాలు కొన్ని, పేపరు కట్టింగులు కొన్ని ఉన్నాయి. వాటి మీద కుడి చేయి ఆనుకొని “మనం సంపూర్ణంగా చర్చించుకొనే టుండుకు ముందు కొన్ని నిమిషాలు మాట్లాడుతాను.” ఉపన్యాసం జోరుగా లేక పోయినా స్పష్టంగా వుంది.

అందరికీ అర్థమవు తోంది. ఉపన్యాస మిస్తూన్నంత సేపూ రెండవ చేతితో కళ్ల జోడు నద్దుకొంటూ నే ఉన్నాడు—

“గతవారాలలో జరిగిన ఘటనలను పరిశీలిస్తే ఇది వరకటి కంటే ఇప్పుడు బలమగు రెండు వర్గ శక్తుల మధ్య తగాదా సంకులమయి అవి ఢీకొంటున్నాయని స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది గతవసంతకాలములో జరిగిన ఫ్యాక్టరీ కౌన్సిలు ఎన్నికలతో యీకొత్తమాధు ప్రారంభమైనది. కమ్యూనిస్టు పార్టీకిని, కార్మిక సంఘాలలోని విప్లవాదులగు ప్రతిపక్షులకు జర్మనీ అంతటా బ్రహ్మాండమగు పోటీ జరిగింది. పెద్ద ఫ్యాక్టరీ లన్నిటిలోనూ - రూర్ సీమెను ప్రాంతమందలి గనులు, లోహాలు కరిగించే కర్మాగారంలోనూ; ఎ. ఇ. జి. లో, బెర్లిన్ లోని ఎగుమతి దిగుమతి (రవానా) కార్మిక సంఘమందాను, లూనా వర్కుస్ లో, రసాయనిక పరిశ్రమాలయములలోను, ఇంకా, బ్లూమ్ లోని నౌకా పరిశ్రమయందును, హాంబర్గులోని వాస్, కీల్ లోని డాల్ (రేవు) పనిచారలలోను మొదలగు ఇంకా అనేక ప్రదేశాలందు కమ్యూనిస్టులకు దేదీప్యమాన మగు విజయం కలిగింది. సంస్కరణవాదులు మళ్ళీ లేవ లేకుండా పడిపోయారు.

ఎవరో హడావిడిగా లోపలికి వస్తూంటే ఒక క్షణ మారి మళ్ళీ ప్రారంభించాడు.

అన్న

“కామ్రేడ్స్! మేడినోత్సవ ప్రదర్శనాలపై నిషేధానికి యీ ఫ్యాక్టరీ కౌన్సిలు ఎన్నికలకు ప్రత్యక్షమగు సంబంధమున్నది—”

“కామ్రేడ్ జార్జి బెల్ కింత సాహసానికి కారణం అసలు లోపలున్న భయభ్రాంతి” అని రోట్ ఫానీ వ్రాసిన వ్రాతలు నిజమే నని ఒక బూర్జువా పత్రిక సత్యాన్ని ప్రకటించింది.

“ముమ్మాటికీని” అని వెనుకనుండి ఒక యువతి అరచింది—అందరూ వెనక్కి తిరిగారు. ఆమె శాలువా సద్దుకుంటూన్నట్టు నటించింది.

“అవును. అది వాస్తవమే” అని ఆమె గొణుక్కుంటూ కంపించింది. హెర్మన్ గ్లాసు మోగించాడు

“ఈసందర్భములో కార్మిక సంఘనాయకులు కార్మిక వర్గ విరోధుల శిబిరములో చేరి ఏం చేస్తున్నారో మనము చూడాలి. అంతర్జాతీయ కార్మిక కాంగ్రెసు 1889 లో పారిస్ లో సమావేశమై మేడినోత్సవం జరపాలని నిర్ణయించింది లగాయితు నేటివర్కు జర్మనీలో జరుగుతూనే వుంది. ప్రధానమున బెర్లిన్ కార్మికులే 1890 లో జరిపేయ్య ప్రచారం చేయసాగారు. మార్క్స్ నెలాఖరుకే వాక్సుట్రెబ్యూన్ వాక్సు బ్లాటు పత్రికలలో అన్ని కార్మిక సంఘాలు కలసి ఒక కరపత్రం ప్రకటించారు. “మే 1 వ తేదీని పారిశ్రామిక నగరా

అన్నిటిలోను కార్మిక వర్గానికి సెలవు. దినంగాను, రోజునకు 8 గంటలపని ఉండాలని నివాదముతోను. ఆదినము పనిమాని పెద్ద పెద్ద ప్రదర్శనాలు జరిపేందుకు నిర్ణయించుకున్నారు.” ఎన్ని ఆటంకాలు కలిగినా లెఖచేయకుండా నేటివర్కు మే. డే. జరుపుతున్నారు కార్మికలు. మొట్ట మొదట మే. డే. నే బెర్లిన్ లో హాపరిశ్రమలో తగాదా బయలు దేరింది. అచ్చు పనివాండ్రు నందరిని జైలుల్లో పెట్టారు. తక్కువ గంటలపని నిశ్చిత కనీసపు కూలి యివి వారి కోర్కెలు. 1896 లో మే. డే. ఫలితంగా యజమానులకు, కూలీ, సంఘాలకు 26 వారములు తగాదా జరిగింది: అప్పటికి రెండేండ్లు ముందుగా బెర్లిన్ కార్మికసంఘాలు తమ కోర్కెలను నెరవేర్చుకొనేందుకు మే. డే. ని సుప్రసిద్ధమయిన “బీర్ బహిష్కరణ” ప్రారంభించాయి. కామ్రేడ్స్! ఆరోజుల్లో మే. డే ఎప్పుడూ పోరాట దినంగానే ఉండేది. యిక బెర్లిన్ సంగతి చెప్పాలా?

అడుగు వెనక్కిసి ఎలుగెత్తి “1903 లోనే మీకందరకు బాగా తెలిసిన “కోల్” బహిరంగంగా మెటల్ కార్మికుల కాంగ్రెసులో మే దినోత్సవం ఊరేగింపులు మాని వేయాలనివస్తుందని చెప్పాడు. ఆతర్వాత చర్చలలో మే. డే. నాడు ప్రదర్శనాలకై పని మానెయ్యకూడదని సంస్కరణవాదులు బహిరంగంగా ప్రతిఘటిస్తూ వచ్చారు. సో. డే. పార్టీ

లోని మితవాదాన్ని సరిదిద్దే ప్రయత్నంలో రోజులజ్వలంబరు
మే. దినోత్సవాన్ని ఉదాహరణంగా తీసుకొని కార్మిక సంఘ
నాయకవర్గం ఏవిధంగా దుఃఖికరమగు సంస్కరణమార్గాలలో
పడిపోతోందో పదే పదే చూపుచుండెడిది - జనరల్ స్ట్రైక్

విషయమై సాగిన తీవ్ర చర్చలతోబాటు యీచర్యలు కూడ
ఏక కాలమందు సంభవించడం దైవికంగాదు. పది సంవత్స
రాలనుండి యీరెండు పక్షాలవారి పంథాలు భేదిస్తున్నాయి.
తుదకు 34 మే. దినోత్సవాలను పోరాట దినాలుగా శ్రామిక
వర్గం జరిపినా “యుద్ధం నశించాలి! ప్రపంచమానవులారా!
లేవండి” అని కారల్ లీబ్నెట్ గర్జించేసరికల్లా దీనిని లెక్కించ
కుండా సమరోన్మత్తతలో గర్భశత్రువులుగా మారిపోయారు.

ప్రపంచ యుద్ధానంతరం మే. దినోత్సవాలు ధర్మ
బద్ధమై పోయాయి. కైజరు వంటి చాడి వద్ద నుండి బలవం
తంగా సంపాదించు కొన్న ఒక హక్కును ప్రజాతంత్రములో
కార్మికులు వదులుకుంటారా? నిజానికి జరుగుతోన్నదేమిటి?
సోషల్ డెమోక్రేట్లు ప్రభుత్వ యంత్రములోను, పెట్టుబడిదారీ
ప్రజాస్వామికంలోనూ ఒక భాగమై పోయారు. రాజకీయ
తిరుగుబాట్లు ప్రారంభమయినపుడు యీ సోషల్ డెమోక్రేట్లు
నాస్తిక్ బ్లాక్ రీచ్ స్వేరులతో కలసి కార్మికుల తిరుగుబాటును
రక్తపు టేరులలో ముంచెత్తారు. జర్మన్ పరిశ్రమల పునర్ని

ర్మాణ సమయంలో యీ పార్టీయే పోలీసు పని తీసుకొని
కార్మికులను అణగదొక్కి యజమానులస్థితిని బలపరచింది.
యుద్ధానంతరం కార్మికులు సంపాదించుకొన్న ప్రతిహక్కును
రద్దుచేసి లా అండ్ ఆర్డరు కాపాడేపని అంతా సో. డే.
పార్టీకే; పెట్టుబడిదారీ వర్గం వదిలేసిందని యుద్ధానంతర ఘట
నలు చూస్తే రుజువవుతుంది. అవి అర్థం చేసుకొన్న ప్రతివ్యక్తి
నాతో అంగీకరించి తీరుతాడు. అదంతా ఎందుకు? ఎనిమిదిగం
టల శాసనాన్ని రద్దు చేసిన ఎబర్టుశాసనాన్ని జ్ఞాపకం చేసు
కోండి. యుద్ధానికి పూర్వము పెట్టుబడిదారీ వర్గానికి ఏచక్ర
వర్తి కూడ చేయనంత సహాయం చేశాడు ఎబర్టు! వేయేల
అతడు దాని జీవితాన్నే రక్షించాడు. అదేకాదు. హిండ్ లా
బర్గులాంటివాడిని ప్రశిక్షింతుగా ఎన్నుకొన్నారు!

ఈ సంవత్సరాలలో కార్మికసంఘాలు బాగావ్యాప్త
మయ్యాయి. బహుళ సంఖ్యాక ప్రజాసంఘాలుగా నున్నాయి
వాటినాయకత్వము సంస్కరణవాదులగు సోషల్ డెమాక్రటిక్
అధికారవర్గపు చేతియందున్నది. వారా సంఘాలను తమ తమ
పనిముట్లుగా వుపయోగించుకొన జొచ్చిరి—వీరు పెట్టుబడిదారీ
వర్గపు ప్రజాస్వామికమందు వ్రభుత్వ పదవులను స్వీకరించి
పెట్టుబడిదారీ విధానాన్ని శాశ్వతముగా నిలబెట్టుటకు
బాధ్యత వహించారు ఈ కార్మికవర్గపు గర్భశత్రువుల నాయ

కులు! సేవకుల స్థానములనుండి ప్రభుత్వాలయాలలోకి సో. డె. పార్టీ సభ్యులు ప్రవేశించేందుకు ఈనాడు అవకాశాన్ని పెట్టు బడిదార్లు కల్పించారు. కాని, అమను చూచుకొని, యీవర్గపు బూటక ప్రతిఘటనల చాటున తన నియంతృత్వాన్ని స్థాపించుకొనుటకు పెట్టుబడిదారీవర్గము, వీరికి ఉద్వాసన చెప్పుతుంది. సో. డె. పార్టీలో మూడవవంతు పైగా సభ్యులున్ను, నాయకులున్ను, ప్రభుత్వోద్యోగాలలోనుండి వారి సొమ్ము తింటూ పెట్టుబడిదారీవిధానానికి పెనవేసుకు పోయారు. గనుక, వారి పార్టీ యింకెన్నటికి తిరిగి కార్మిక వర్గపు పార్టీ కా లేదు. తామున్న స్థానప్రభావాన్ని బట్టి, “కూడు పడ గొట్టుట, కడుపు మాడ్చుట, మొదలగు ప్రభువుల కృత్యాలను” అమలు జరుపవలసివచ్చింది. ఈ సందర్భంలో సంస్కరణ వాదుల స్వాధీనమందున్న కార్మికసంఘాలెట్లున్నవో గమనించి తీరాలి. సో. డె. పార్టీ నాయకులు కార్మికులకు వ్యతిరేకంగా సిగ్గుచేటున పనులు చేస్తున్నారు. ఇదిగో ఈ కరపత్రాన్ని చూడండి అంతా తెలిసిపోతుంది.”

బల్లమీదనున్న పైపు చేసిన కాగితాన్ని చూపించి చదివాడు.

“మొన్న ఈమధ్య జరిగిన ఫ్యాక్టరీకొన్నిలు ఎన్నికలలో, అందులోనూ ముఖ్యంగా పెద్ద పెద్ద కర్మాగారాలన్నిటి

అ న్నా

లోనూ విజయం కలిగినందుకు కమ్యూనిస్టులకు గర్వము ఎక్కువై పోయింది. వారి పత్రికలన్నీ అందులోనూ ముఖ్యంగా “రోట్ ఫాన్స్,” ఈ విజయాన్ని ఉపయోగించు కొని వారి పలుకుబడిని వ్యాప్తం చేయాలని చూస్తోంది. ఈ పత్రికల వ్రాతలకు వ్యతిరేకంగా వ్రాసేందుకు సమ్మతము కల్గించే విషయాలను కార్మిక సంఘాల ద్వారా మాకు సప్లయి చేయించవలసినదని మమ్ము సో. డెమాక్రేట్లు కోరిరి. అందుచే మీరందరు ఆవిధముగా చేయవలసినది” అనిచదివి యీవుత్తరాన్ని A. D. G. B. అఖిల జర్నలి కార్మిక సంఘా ధికార్లు సోషల్ డెమాక్రటిక్ దృక్పథమున్న అన్ని కార్మిక సంఘాలకూ పంపిరి.” అని చెప్పి వుత్తరాన్ని బల్ల మీద పడ వేశాడు.

“సిగ్గు సిగ్గు” అని ఆవేశంతో అరిచాడు కర్తు. “ద్రోహులు! తల్లికి మొగుళ్లు!” అన్నాడింకొడు—“ఇందు కేనా! మనం చందాలు చెల్లిస్తూన్నది?”

“పై పెచ్చు కార్మికులను చీలగొట్టు తున్నారని కమ్యూనిస్టులపై నీలాప నిందలు వేసి వారిని రొప్పుపెడతారా! బాగుంది వరస”

“ఇదీ! ఈనాడు స్వతంత్ర కార్మిక సంఘాల వరస!” అన్నాడు ఉపన్యాసకుడు.

అ న్న

“ఈ చండాలురికి ఇకమీద ఒకదమ్మిడి అయినా
యివ్వకూడదు” అంది శాలువా కప్పుకొన్నస్త్రీ.

“అల్లా చేయడం సుద్ధ తప్పు అల్లా . చేయడంవల్ల
యిదివరకు మనమిచ్చినదబ్బును చీకూ చింతా లేకుండా,
యిష్టము వచ్చినట్లు పయోగిస్తారు”

“నిజమే! నిజమే!” అని నభలోంచి అన్నారు—
“యీ నాయకులు కార్మికవర్గానికి చేసే ద్రోహాన్ని
తెలుసుకోలేకున్న లక్షలాది కార్మిక సంఘసభ్యులను వారి
చెప్పు చేతలలోనుంచి మీమట్టుకు మీరు తప్పుకుంటారా?
అట్లెన్నడూ చేయరాదు. నేటినుండి మే 1 వ తేదీ లోపుగా
సా. డె. కార్మికులకును, చెల్లాచెదరుగా నున్న కార్మికులకును
ఫ్యాక్టరీలలో ట్రాములలో, వీధులలో, ఇంకా ఎక్కడ వీల
యితే అక్కడ సభలద్వారా చర్చలద్వారా, ఇందలి రహ-
స్యాన్ని బయట పెట్టి, ఇనాల్లవరకు మే. డే. ప్రదర్శనాలు
జరిపిన బెల్లె కార్మికసంఘాలు “ఈనాడు ఏవుద్దేశ్యంతో
తమ మే. డే. ప్రకటనలో “మే. డే నాడు ప్రదర్శనాలు
చేయవలసినదని భాధ్యతలేని పార్టీ లే అంటాయి. ఒక్క కార్మిక
సంఘీయుడు కూడా అందుప్పాల్గొనడు!” అని ప్రకటించారో!
అందలి రహస్యాన్ని బట్టబయలు చేస్తూ శాయశక్తులా పని
చేయాలి—” అన్నాడు—

“వాళ్ళే చూస్తారు! మేంచూపిస్తాం!”

సభికులకు ఆవేశం ఆగలేదు. గండ్రగోళం ప్రారంభమయింది. ఒకరితో ఒకరు చర్చలు మొదలెట్టారు. మీటింగు సంగతి మరచిపోయి, తలుపు దగ్గర ఒకముఠాచేరి జోరుగా చర్చిస్తున్నారు.

హెర్మన్ గ్లాసు వాయించాడు.

“కామ్రేడ్స్! ఇల్లా అయితే కార్యక్రమం కొనసాగించలేము. నిశ్శబ్దంగా వుండాలి. ఎవరికైనా మాట్లాడాలని వుంటే పేరివ్వండి. ఈ ఉపన్యాసమయిన తరువాత మాట్లాడ వచ్చు.” అన్నాడు హెర్మన్ - కొందరు సవారు. సభ నిశ్శబ్దంగా వుంది—

“కామ్రేడ్స్! నావుపన్యాసం పూర్తి అవుతోంది - గత సంవత్సరం మే. డే ప్రదర్శనాలలో కార్మికులంతా విప్లవవాదులు చెప్పినట్లు చేశారు. మాపలుకుబడి క్రింద అది రాజకీయ ప్రజా విప్లవకార్యాచరణగా మారింది. అది చూచేసరికి సో. డె. పార్టీ నాయకుల కళ్ళు కుట్టాయి. కార్మికులు మేల్కొన్నారు. సంస్కారవాదులకు స్థానం లేదని యీ సంవత్సరం మేడినోత్సవ ప్రదర్శనాలలో తేలిపోతుంది - కమ్యూనిస్టు పార్టీ యొక్క అరుణ పతాకాలక్రింద రేపు మే. డే ప్రజాపోరాట దినంగా మారి పోతుంది - ఆ మహత్తర ప్రదర్శనం సో. డె. ల

ప్రభుత్వపు “పస్తువిధానం, మిశ్రమమంత్రివర్గముయొక్క విధానాన్ని ఎదిరించి వారి పలుకుబడిని పోగొట్టుతుంది. దీనికి ఝడిసి, తమకామ్రేడ్ పోలీసుప్రశిడెంటు ద్వారా మే. జే. ప్రదర్శనాలపై, ఆంక్ష వేయించారు”

బిగ్గరగా “కాని కామ్రేడ్స్! విల్లెల్మువంటి వాడు. బెర్లిన్ కార్మికులమగు మనను ఆప లేక పోయాడు. జార్జి బెల్ ను ఆపనిస్తామా? జార్జి బెల్ కాదు ఏబలోన్మత్తుడు కూడా మనల్ని ఆపలేడు— అన్నాడు ఉపన్యాసకుడు—

“బ్రేవో!”

“హియర్! హియర్”

“మల్లీ చెపుతున్నాను. బుధవారం నాడు ఊరేగింపు జరిపి తీరుతాము తీరాలి. ఏమి ఆయుధాలను పట్టం పట్టవద్దు నడిపించేది ఒక సోషల్ డెమాక్రాట్! వచ్చేది, మన చమట వల్ల కొన్నివిధ సాయుధులగు పోలీసు సిబ్బంది! ఆపాలనుకున్నది. మే. జే. ప్రదర్శనాల్ని! మనం, నిరాయుధులమై వారి నెదిర్చి జయం పొందాలి! నిశ్చయంగా జయం మనదే!”

అందరూ శభాష్ అన్నారు.

హాజరయిన వారిపై పెద్ద నింద మోపుతూన్నట్లు చేయించాపి “కామ్రేడ్స్! అభివృద్ధి నిరోధక పత్రిక వార్వర్డు కలుగ జేసుకొని కమ్యూనిస్టులు రక్తపిపాసులనియు, జర్మన్

కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఎంతో మంది కార్మికులను బలి వేస్తుందని, తేనిపోని అపనిందలను ప్రకటించి కార్మికుల ఇళ్లగోడల మీద ప్రకటనల నతికిస్తే రష్యాలో వలెనే, కార్మికుల జీవ నెత్తురులో స్వైరవిహారం చేస్తూన్న, పెట్టుబడిదారీ వర్గపు గులాములనందరిని బాధించి, శిక్షించి, విజయధ్వజాలతో ప్రభుత్వాన్ని వశంచేసుకోవాలని విప్లవచరిత్ర ఘోషిస్తోంది!”

“అచ్చా! కోలిక్ వీధిసంఘం అంత అందుకు తయారే అన్నారందరు.

సభలోని బిగి అంతా సల్లింది. గది అంతా చుట్ట పొగతో నిండిపోయింది వాదోపవాదాలతో గింగురు మంటోంది. హెర్మన్ లేచాడు “కామ్రేడ్స్! ఉపన్యాసకుడింత వరకూ చెప్పిన విషయాలన్నీ విన్నారుగదా! ఇక చర్చ ప్రారంభిద్దాం, మాట్లాడేవారు రండి! ఎవరూ!” అంటూ సమావేశం వైపుచూచాడు— ఎవ్వరూ జవాబివ్వలేదు. చెప్ప వలసింది బోలెడుంది. మొదలెట్టాడు కెవరికీ ఇష్టంలేదు. ఎప్పుడూ ఇంతే. ఒకరి నొకరు పొడుస్తున్నారు. నువ్వంటే నువ్వని” “జప్! లే! నువ్వు!”

“ఆటోని మాట్లాడనివ్వండి ముందు.” ఊహ ఆటో కానియ్యి. లే”

కర్న లేచి హెర్మన్ కేసి చూశాడు.

“కామ్రేడ్ జిమ్మర్మన్ మాట్లాడతాడు”

కర్డు మెల్లిగా తొట్టుపడుతూ మొదలెట్టాడు. తన తోటిపనివాళ్ళతో బాగానే మాట్లాడగలడు. “కామ్రేడ్స్! అసలువిషయానికి సంబంధించక పోయినా, కార్మిక సంఘాలను గూర్చి మాట్లాడుకొనేటప్పుడు ఫ్యాక్టరీల్ని గురించి కూడా ఆలోచించాలను కుంటాను. ఇళ్ళు కట్టే పనివాళ్ళంతా బుధవారంనాడు పని మానేసి ఊరేగింపు లోకి వస్తారు. ఒక్క పిట్టనా ఆగకుండా అంతా వచ్చేస్తాం. కాని, బెర్లిన్ లోని తక్కిన పరిశ్రమలలో పని చేసే వారి సంగతి ఏమిటి? నాకు తెలిసి సంతవరకు యీ ప్రభుత్వ ఆంక్షను ఖండిస్తూ కూలీల సభలలో ప్యాసయిన తీర్మానాలు 650 ఫ్యాక్టరీలనుండి, పరిశ్రమాలయాలనుండి వచ్చాయి. ఇది కొంతవరకు బాగున్నా ఏమీ చాలదు. మన వీధి సంఘంలో అనేక ఫ్యాక్టరీల వాళ్ళున్నారు. కొన్ని కమ్యూనిస్టు సంఘాలు కూడా ఉన్నాయి. వాటిలో ఏంజరుగుతోందో ఏమీ తెలియడం లేదు. వాటిని తెలుసుకొనేందుకు బుధవారం వరకూ మనకున్న వ్యవధంతా వుపయోగించాలి—ఇక ఏం చెయ్యాలో, ఎల్లా చెయ్యాలో హెర్మన్ చెపితే బాగుంటుంది”—అని చెప్పి కూచున్నాడు.

హెర్మన్ “ఈవారంలోవుగాకొన్ని ఫ్యాక్టరీలలో సభలు జరుగుతాయి. కోలిన్ ప్రాంతములో ఏమన్నా దిగడితే దిగడ

వచ్చు. కాని సమ్మే మాత్రం చాల దిగ్విజయంగా జరగడం నిశ్చయం.”

“ఒక సోషల్ డెమోక్రేటిక్ ఫ్యాక్టరీలో మాత్రం ఏమైనా సరే! అర్జంటు గనుక పని ఆగకూడదని సమ్మేను తిరస్కరించారు.” అని సమాధాన మిచ్చాడు.

“బలే ఫ్యాక్టరీకొన్నిలే!” మహద్వాద్య కొన్నిలుగా!

“అందుకోసం ఎంతిచ్చారు మేనేజర్లు వాళ్ళకి?”

“వాళ్ళు కూడా పని మానెయ్యాలని కరపత్రాలు మూలంగా హెచ్చరిస్తాం.”

ప్రతివాళ్ళూ ఇప్పుడు మాట్లాడాలను కుంటున్నారు. ఆలస్యంగా వచ్చిన హబ్బరు కూడ పాల్గొన్నాడు చర్చలో ఉపన్యాసకుల లిస్టు పెద్దదయింది. హెర్మన్ చూచాడు. గంట తర్వాత ఇంకా చాలా తొందర పని ఉంది. చర్చ తొందరగా ముగించాలి” అని తీర్మానం పెట్టాడు హెర్మన్—

కార్యక్రమంలోని రెండవవిషయాని కొచ్చారు. మే 1 వ తేదీకి ప్రయత్నాలేమి చెయ్యాలి! ప్లాన్లున్నప్పుడు ఫ్యాక్టరీల బయట కరపత్రాలు పంచి పెట్టడం రాత్రిళ్లు వాల్ పోస్ట్ ర్ల తికించడం. ఆదివారం రాత్రి ఒక సభ జరుగుతుంది. ఆసభకు రమ్మని ఇంటింటికి కాన్వాసింగు చేయడం. పెడ్డింగ్—కూలీ” అనే ప్రాంతీయ కమ్యూనిస్టు పత్రిక ప్రతులు వెంటనే అచ్చు

తీంచి పంచి పెట్టాలి. సభ్యుల పగటి పని అయ్యాక యీ పనులన్నీ చేయాలి.

సభ ముగిసేటప్పటికి రాత్రి రెండు ఝాము లయింది. పెద్ద పెద్ద పోస్టరలికించడానికి సిద్ధమయ్యాడు కర్టు. అయిదున్నరకే పనికి పోవాలి మళ్ళీ.

“హెర్మన్, కొద్ది నిమిషాలలో నీదగ్గరకి వస్తాను. అన్నాతో ఒక కబురు చెప్పి రావాలి.”

“దీన్ని గూర్చి కొద్దిగా గొడవవుతుందను కుంటాను. కాదూ? కర్టు!” బల్ల మీద కాగితాలను తీసుకొంటూ నవ్వుతూ అన్నాడు హెర్మన్.

“అన్నాని గూర్చి అస్తమానం ఏం ఆక్షేపిస్తున్నావ్.

“అన్నా కూడా వస్తే రావచ్చు” అని చెప్పి పార్టీ పనులేమీ అర్థం చేసుకో లేని పెట్టీ బూర్జువా క్రింద కట్టేశారే అన్నా నందరూ! అన్నా కూడా పార్టీలో చేరే రోజు వస్తుందని కర్టుకు తెలుసు. ఇంత అర్థాన్నంగా ఎప్పుడూ మాట్లాడ కూడదు! దారేపోతూ “ఏమో! ఈరాత్రి కూడ ఏమైనా ఇబ్బంది పెడుతుందేమో” అనుకున్నాడు.

హెర్మన్ ప్రతినిధితో అవతల 4 నిమిషాలు మాట్లాడు తున్నాడు. చలితో పక్కలొంచుకు పోతున్నాయి. రోరెంజిలో గుమాస్తా పని చేస్తున్నానని గత వసంత కాలపు

అ న్నా

- తెన్నికలలో వర్కు కౌన్సిలు సభ్యుడుగా ఎన్నుకో బడ్డానని ప్రతినిధి హెర్మన్తో మాటల ధోరణిలో చెప్పాడు.

- సిగరెట్టు ముట్టిస్తూ హెర్మన్ కొకటి ఇవ్వబోతూంటే “అంత ఎక్కువగా కాల్చకండి” అన్నాడు హెర్మన్. ఆరి పోయే అగ్గిపుల్ల కాంతిలోని విలక్షణమైన అతని ముఖాన్ని చూచాడు హెర్మన్. ముఖం పాలిపోయింది. కళ్లు చింతనిప్పు ల్లాగున్నాయి జ్వరం వచ్చిన వాడికి మల్లే.

- “దానికేం చెయ్యగలం కామ్రేడ్!” అని అలసటతో చిరునవ్వు నవ్వాడు—ఈవీధిలో వున్న మీలో చాలా మందికి సంపూర్ణ ఆరోగ్యం వుందనుకోను!

- వీధి కేసి చూచి “గుడ్ నైట్ కామ్రేడ్” అని చీకట్ని బడిపోయాడు.

శ్రీ జేమచ గ్రంథాలయం, హైదరాబాద్
తేల ప్రతులు

అన్నా

ఆదివారం రాత్రి దాకా, విశేషాలేమీ జరిగి నట్టుగా లేదు. పత్రికల్ని మామూలు కంటే శ్రద్ధగా చదువు తున్నారు. రెడ్ నైటింగేల్ లోకి ఎక్కడో అక్కడ అభివృద్ధి నిరోధకపు పత్రికను ఎవరో ఒకరు పడ వేస్తూండడం, ఒక్కొక్కరే చూస్తూ ఉండటం జరిగేది. వింతల మీద వింతలు అచ్చడి పోతున్నాయి. మే 1 వ తేదీని, కమ్యూనిస్టులు తిరగబడ తారని పుకారంతటా పడి పోయింది. వార్వర్క్స్ పేపరు కింక అడ్డమే లేదు. పోలీసులు చూస్తూండగా పట్టపగలే సోషల్ డెమోక్రేటిక్ కూలీ యువకులు, వార్వర్క్స్ పత్రికా ఆఫీసు మీద రాళ్లు విసరి తలుపులు కిటికీల అద్దాలు పగల గొడుతున్నారు.

యథాప్రకారంగా నాష్టాప్ గేట్ అనే పత్రిక కడుపు రగిలే శీర్షికతో శనివారం వెలువడింది - దాన్ని రెడ్ నైటింగేల్ కిటికీ కెవరో కట్టారు. దాని మీద “విషం - ముట్టు కొనేరు సుమా!” అని వుంది. దానికి అడ్డంగా ఎవరో వ్రాశారు. “అందుచే, రోట్ ఫాసీనే చదవండి” అని.

ఇళ్ళ ఎదుట చాలా తరుచుగా స్త్రీలు మూగి చర్చించు కొంటున్నారు. టైము కూడ ఎక్కువే పడుతోంది. అప్పుడప్పుడు మొగవాళ్ళకూడా చర్చల్లో పాల్గొంటున్నారు.

పట్టణంలోను, ఫ్యాక్టరీలలోనూ ఏమేమి జరుగుతోందో, తా
మేమేమి చూశారో అన్నీ చెప్పుకుంటున్నారు.

“పట్టణం అంతా అవతలుంది. నెట్టిల్ బెక్ ప్లాజ్ పెనుక
నుండే “పట్టణం” ప్రారంభం. మోటార్లు పెద్దరాధారీ పెద్ద
స్టోరు, పోలీసులు, కోట్ల కొద్దీ జనంతో తులతూగుతోఉండేదే
బెర్లిన్ మహానగరం! ఉంటే ఏదైనాపనికి తప్ప మరెం
దుకు యీవీధి నుండి చాలమంది మనుష్యులు పట్టణం లోకి
వెళ్లరు. పని వున్నవాళ్లు కూడా ఇంకా తెల్లార కుండానే
పనికి పోయి, రాత్రి ఆలస్యంగా అలసి పోయి కొంపలికి జేరు
కుంటారు. ఆవీధి మలుపులో ఒక సినిమా వుంది. క్రూప్
మాక్సు కొట్టులో వున్న స్టా దగ్గర కొంచెం సేపు కూచో
వచ్చు— కోలిన్ వీధి దారిద్ర్య దేవతకు నిలయమైన గుహ.
వీధులు విశాలంగా ఉన్నా దీన్ని అల్లాగే అనడం అలవాటు.
అక్కడ 23 కొంపలున్నాయి. వాటిల్లో ఉన్నారు జనం ఎన్ని
వేలానా. అందుకనే గుహఅనడం.

కొన్ని నెల్ల కిందట పెట్రోవిస్కీ ఒక ఎస్
దుకాణం పెట్టాడు. గదికి వెల్లబాగా వేశారు. ఒక షక్కని
మంచు నిలవ చేసే పెట్టె వుంది. ఎదురుగుండా గుండ్రటి బల్ల
లున్నాయి. వాటికి ఎర్రటి రంగు పూశారు కుర్చీలు కూడా
ఉన్నాయి. ఆకొట్టులో ఒకవిద్యుచ్ఛక్తి యంత్రం కూడా ఉంది

జాంతోనే మంచు గడ్డ తయారు చేస్తాడు. అదే ఆకొట్టు
కంతా విలువైన వస్తువు. వీధివైపుకి ఒక గజము పెడల్పు
చక్రము ఒకటి పెట్టాడు. దాని మీద శంఖలావర్తముగా నీలి
రంగుతో గీచాడు ఆచక్రం తిరిగే టప్పుడు లోపలికి దించుకు
పోతూన్న పెద్దపెద్ద సుడిగుండంలా కనుపిస్తుంది-ఆకొట్టుక్కడ
పెట్టిన కొత్త లో చంటిపిల్లలు దాన్ని చూశేందుకు తెగవస్తూం
డేవారు. అదే పనిగా చూస్తే కళ్ళు కూడ తిరుగుతూండేవి
వాళ్ళకి. దుకాణపు గదికి వెనకింకో గది వుంది. దానికి దీనికి
పెల్లవేసిన కర్ర గోడ అడ్డం. వెనక గదిలోనే దుకాణదారు
కాపురంవచ్చిన కొద్దిరోజుల్లోనే ఆదుకాణంలో టెలిఫోను
ఒకటి పెట్టాడు. అయినా అక్కడి వాళ్ళందరూ రెడ్ నైటింగే
లులో వున్న ఫోను దగ్గిరకే పోవడం అలవాటు. అందుచే
ఎవరూ కూడ కొత్త ఫోను దగ్గిర కొచ్చే వాళ్లు కారు. ఈపరి
స్థితులలో ఫోన్ పెట్టడం విస్మయకారణమే.

వచ్చినప్పటి నుంచీ కొట్లో బేరాలు కూడా ఆట్టే లేవు.
బిల్లల మీద మెరిసే పువ్వుల చెట్లు పెట్టి యింకా ఎన్నో
అలంకారాలు చేసి కొట్టు నదరుగా కనిపించేలా చేద్దామని
మహా తంటాలు పడేవాడు.

ఒకవేళ పిల్లలెవరేనా ఏమన్నా కొనుక్కోనేందుకు
వచ్చినా అవతలికే పట్టుకుపోయి తినేవారు. కొట్లంత అందం

అ న్న

గా వున్నా అప్పుడప్పుడు మాత్రమే, అదేనా అడపా తడపా కూచునే వారు. తరువాత రోజులు చల్ల బడ్డాక మంచుగడ్డ వ్యాపారమే పోయింది—అప్పుడు బంగాళాదుంపలు కాల్చి, కూరలు వండి అమ్మేవాడు. అప్పుడూ వ్యాపారం నీళ్లు కారు తూనే వుంది పాపం ఇంత పెట్టుబడి పెట్టి దుకాణం పెడితే ఒక్క బేర మేనా లేక పోవడానికి ఏదో కారణముండి తీరాలి అసలు.

ఆసందులో నున్న ప్రజల అలవాట్లు చాలా వింతగా వుంటాయి. క్రిక్కిరిసి ఉండే, ఆకొంపల్లో పగలు మనిషి ఉండేందుకే వీలుండదు.

ఇంక పడుచువాళ్ళ సంగతి చెప్పాలా. బొగ్గు బాగా ప్రియం వండుకొనేందుకేనా దొరకడం కూడా దుర్లభమే. స్వప్న దగ్గర ఒకటో, రెండో కుర్చీలు, ఒక బల్ల వుండే చిన్న దుకాణాలున్నాయి ఆవీధిలో, క్రూమ్ మాక్సు సిగరెట్టు దుకాణంలో మట్టుకు, అంతే. అయితే మాత్రం ఆదుకాణాల దగ్గర జనం కుప్పతిప్పలుగా వుంటారు. బాతాఖానీ లేస్తారు. చర్చించుకుంటూ వుంటారు. ఊరి కేరింతలు కొడుతూంటారు. చలి కడ్డలేని కొంపల కంటే అక్కడే బాగుంటుందనుకొంటూ ఉంటారు. ఆఖరికి కల్లు దుకాణాల్లో కూడా కూచుని మంచి చెడ్డ చెప్పుకుపోతూంటారు. దంపతులు అక్కడే పడుకుంటూ

వుంటారు కూడాను. అయినా పెట్రోవిస్కీ కొట్టు ఎంత నద
రగా వున్నా అక్కడికి ఒక్కడూ ఎక్కడు. అదేం పాపమో
గానీ. ఇంకో చిత్రం. అతను పిలిస్తే పలికే వాడు కూడా లేడు.
తనది వాంగరీ దేశమనీ, అతిరహస్య మైన రాజకీయకారణాలకి
తనను దేశంలోంచి లేవగొట్టేశారనీ ఇతరులు అర్థంచేసుకొనే
ట్లా మాట్లాడేవాడు. ఒకరిద్దరితో చెప్పాడు కూడాను. అం
తకు మించి ఏమీ చెప్పేవాడు కాదు. అయితే మాత్రం గొ
ర్రె తోక లాగ అతని వ్యాపారానికి ఎదుగు పొదుగూ లేదు.
అతనికి కార్మికు లంటే అభిమానం లేదు. మర్యాదతో కూడు
కున్నట్లుండే అతని ప్రవర్తన అందరికీ అసహ్యంగా ఉం
డేది. పోనీ జర్మన్ భాష మాట్లాడ లేక పోవడం వల్లనేమో
అనుకుంటే, ఆగస్ట్లోనే ఉన్న “మిజ్జా” అనే పోలండు
దేశస్థుడికి ఒక్క జర్మన్ మాటైనా రాకపోయినా అతనితో
కులాసాగా వుంటారు మళ్ళీ. అందరూ ప్రాణ మిస్తూ రతనికి
అతనికి పెట్రోవిస్కీకి తేడా వుంది. లేక పోలేదు.

౧ ౧ ౧ ౧ ౧

ఒకసాయంకాలం ఆరుగంటలవేళ అన్నా కుర్రాణ్ణి
చంకలో పెట్టుకుని వీధిలో నిలబడివుంది. క్రిష్టియన్ లోకాని
కంతా శైలవు దినమై కేళీవిలాసాలకి అలవాలమైన ఆదివారం

నాడు కూడా ఆవీధి యెంతమురిగ్గావుందో చెప్పశక్యంకాదు. ఆకూలీపేటలోని ప్రక్కవీధులు అమావాస్యకి పౌర్ణమికి మాత్రమే బాగుచేయబడతాయి. విలాసార్థమై జర్మని ముఖ్య పట్టణమైన బెర్లిన్ సగరానికి వచ్చే పరాయిదేశస్థులు యాత్రీకులు యీకుళ్ళునివాసస్థలాలకి ఎప్పుడూ రారు. అంచేత ఇవి పరిశుభ్రంగా లేకపోతేనేం! వీధిలో తోలుబంతితో కుండబంతి ఆడుతున్నారు పిల్లలు—

అందమైనదుస్తులు ధరించిన ఒక అపరిచితుడు వీధిని సమీపిస్తున్నాడు. మనిషి శలాకలా ఉంటాడు. గుమ్మాల ముందు నిలబడి పిచ్చాపాటి చెప్పుకుంటూన్న ఆడాళ్ళ దృష్టిలో పడకుండా డొంకతిరుగువారిని వచ్చి తలుపు సంఖ్యల్ని పరిశీలించి మంచుదుకాణంలో దూరాడు.

ఆసమయంలోనే అన్నా ఆమనిషిని చూచింది. చాలా కొత్తముఖం. ఆవీధికి సంబంధించిన వాడుకాదు. తలుపుమీద వరుససంఖ్యల్ని జాగ్రత్తగా పరీక్షించి దుకాణం దగ్గర ఆగాడు. “పన్నులు వసూలు చేసేవాడేమిటి చెప్పా” అని అనుకుంది.

తక్కిన ఆడాళ్లతో బాలాఖానీ కొద్దూన్నప్పుడు మధ్యలో యీవిషయం జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆ అపరిచితుడు పన్నుల కలెక్టరు అయ్యుండడు ఈవేళ ఆదివారం వీడెవడో

అసాధారణుడే! ఏమి ఇక్కడ కాపరం ఉండటం లేదు ఈవిధి
వాళ్ళే ఆకొట్టుకు వెళ్ళడం లేదే, ఏడెందుకు రావాలి? ఏడి
కేంకావాలి? అనే తరుజ్జుమాలో పడింది అన్నా పెట్రోవిస్కీ
కొట్టులోకి వెళ్ళకపోతే అన్నా బహుశా యీవిషయంలో
అంత శ్రద్ధ తీసికొని బుర్రబద్దలు చేసుకొనేది కాదు. మొద
ట్నుంచీ కూడా పెట్రోవిస్కీ అంటే అన్నాకి అనిర్వాచ్య
మైన అసహ్యభావం ఉంది తటపటాయస్తూనే దుకాణంవైపు
చూచింది 'ఆఁ — ఇదేమిటో చివరకంటా చూడవల్సిందే'

“రా, రా! నాయనా! ఈవేళ ఆదినారం కదూ!
మంచు లద్దు కొనుక్కుందువుగాని!”

ఎగిరి గంతేసి ఆకుర్రాడు తల్లిని దుకాణంవేపు
లాక్కెడు తున్నాడు

కొట్టుకు వెళ్ళింది అన్నా. ఆ నవీనుడు ఆదుకాణం
ముందుగది లో లేకపోవడాన్ని ఆమె ముందు గనునించింది.
అందుచేత వాడు ఒక కాతాదారు కాదు అని నిశ్చయించు
కుంది. ఆకర్మగోడ వెనుక, ఆమంచు మనిషి తో కూర్చుని
తీరాలి. తను రావడం మూలాన్ని వాళ్లు చెప్పుకునే మాటలు
కట్టిబెట్టి వుంటారు. మాటలు ఏమీ వినబడటంలేదు. అంతా
కిమ్మన్నాస్తాగా నక్కికూర్చున్నారు. ఈవిధమైన ఆలోచనా
ప్రవాహంలో అన్నా కొట్టుకుపోతూన్న సమయంలో పెట్రో
విస్కీ బయటికు వచ్చాడు. తెల్లబనీను తొడుక్కున్నాడు.

దానినిండా మరకతే అన్నాను చూడడంతోనే స్నేహపూర్వకమైన చిరునవ్వు ఆమశూచికపు ముఖాన్ని ఆవరించింది.

“గుడ్ ఆఫ్టర్ నూన్ అన్నాగారూ! మాదుకాణానికి ఇంతకాలానికి ఇప్పుడొచ్చి ధన్యుల్ని చేశారు. చాలా సంతోషంగా వుంది. కాలం మారింది. బతే గడ్డరోజులాడి.”

కుర్రవాని వేపు తిరిగి సలాం చేస్తూన్నట్టు బుర్రవంచి “ఏమిటబ్యామ్! ఏంకావాలి నీకు?”

“అణా మంచులడ్డు” తెచ్చిపెట్టుకొన్న ఆ ఆదరణని తెలిచెయ్యకుండా వ్యవహారధోరణిలో కటువుగా సమాధానం చెప్పింది అన్నా. అక్కడికి వచ్చినందుకు ఏంసాకు చెప్పాలో ఏమీ పాలుపోలేదు. ఐనా, తనేమి కనిపెట్టగలుగుతుంది. ఆ వచ్చినవాడు ఈతడి బంధువుడేమో! చూచి పోదామని చుట్టంచూపులకి వచ్చాడేమో! వృధా డబ్బుఖర్చు. ఆచలి గాలో మంచులడ్డు తింటే కుర్రాడికి జలుబుచేసుకొచ్చి ముక్కు ఓడిపోదూ!

అతి వినయంగా మంచులడ్డు కుర్రాడి చేతి కిచ్చాడు పెట్రోవిస్కీ.

డబ్బులిచ్చేసి, మంచులడ్డు నాకుతూ కేరింతాలు కొడుతూన్న కుర్రాణ్ణి చంక నేసుకుని ఏధిలోకి వచ్చి ఇంటివేపు నడుస్తూంది. దారిలో ముఖం వెనక్కి తిప్పి చూసి, తెరవెనకనుంచి

తనకేళే పరీక్షగా చూస్తూ నిలబడిన మంచుదుకాణదారు
కనపడ్డాడు.

“వెధవపని— అసలు కథ ఏదోవుంది. పిశాచపు
ముండాకొడుకు” అని గొణుక్కుంది అన్నా.

తాను సొగసుగతై కనుక చూడ్డంతేదు. ఎక్కడికి
వెడుతోందో చూశేందుకే నిలబడ్డాడు. తను దుకాణంలో
పున్నంతవరకూ, గోడవెనక్కాల కూర్చున్న పెద్దమనిషి ఎందు
చేత కదిలాడుకాదు? తనొచ్చేటప్పడికి తంగున మాటలు ఎం
దుకు కట్టిపెట్టారు? ఈప్రశ్నలన్నిటితో అన్నా గుంజాటన
పడుతూన్నది. కట్టే కనక అక్కడవుంటే ఎంత బాగుండును!
అని అనుకుంది అన్నా.

వీధిసంఘ సభ్యుడైన పాల్ వెర్నర్ వీధికి అవతలప్రక్క
వున్నాడు. ఆతడు ఆమెకళ్ళ బడ్డాడు.

“పాల్! ఆగు ఓనిమిషం!” అని పిలిచి అతని దగ్గరకు
వెళ్ళింది మంచుదుకాణం వున్న ఇంట్లోనే పాల్ కూడా వుం
టున్నాడు. ఈగూడుపురాణీని బయటికి లాగేమకు ఉపాయం
ఆలోచిస్తాడు పాల్ అని ఆశించింది అన్నా.

“గుడ్ ఈవెనింగ్ అన్నా. కర్టు ఒచ్చాడా?” అని
స్నేహపూర్వకంగా కరస్పర్శనం చేస్తూ అన్నాను అడిగాడు.
చాలా పరిశుభ్రంగా వుంటూండే ఆయువతి అంటే ఆతనికి
వాత్సల్యం కలదు.

“లేదు, పాల్, నీకో విషయం చెప్పవలసివుంది.”

పాల్ చాలాశ్రద్ధగా వినేందుకు సిద్ధపడటాన్ని చూచి అన్నా ధైర్యం తెచ్చుకుంది. ఆమె టూకీగా చెప్పిముగించాక, ఆలోచిస్తూ ఒకనిమిషం ఆవిడవంక చూశాడు.

“జేను అన్నా వాడో గూఢచారి (స్పిట్) మాకు ముందునుంచీ అనుమానంగానేవుంది. పెట్రోవిస్కీ దారి తప్పివచ్చిన ఘటంకాదు” ఓనిమిషం ఆలోచించాడు. “వీను అన్నా వాడింకా నీకేసి పరీక్షతో చూస్తూన్నాడు అన్నావు కదూ. ఓనిమిషం ఇటూఅటూ నడుస్తూండు పనిమీద వున్నట్టు వాడు నిన్ను చూడని సమయంలో దొడ్లోంచి మా ఇంట్లోకి వెళ్లు.”

పాల్ మరి తటపటాయించలేదు. ఈరహస్యాన్ని భేడించాలి. దీని తస్సగొయ్య! ఇంతవరకూ బయటపడని రహస్యం ఇదా! వీధిమధ్యను చేరి, టెలిఫోను తతంగాన్ని అమర్చుకుని వీధంతా కనపడే ఫసందైన ప్రదేశంలో తిష్ట వేశాడు పోలీసు గూఢచారి! బలే టక్కరిముండాకొడుకు! పాల్ కి తన అనుమానానికి నిరర్థనం దొరక్కపోయినా వాడంటే మండిపడుతున్నాడు. పాల్ వెర్నర్ స్వతహాగా చాలా జాలిగుండె మనిషి. ఐనప్పటికీ వాళ్ళిద్దర్నీ జట్టుపట్టుకొని వీధిలోకిప్పు ప్రజల్లో గొడవచెయ్యాలనే కోరికతో కొట్టుకు పోతున్నాడు. “అందరూ ఇల్లాఒచ్చి వీళ్ళని చూడండి! మన్ని దుంపదెంపే

అ న్న

దుకని వచ్చారు. వీళ్ళు మన బీదలవర్గానికి చెందినవాళ్ళే. ఐనా మన్ని తలతీసి మొలెయ్యాలని సిద్ధమయ్యారు వీళ్ళ మొహాలు చూడండి! అర్ధరూపాయడబ్బులికి గడ్డికరచి వాళ్ళ వర్గస్తుల్నే బలేసేందుకు సిద్ధం బౌతున్నారు చూడండి నీచులు...!" అని అరచి వీళ్ళ గుట్టురట్టు చెయ్యాలని ఉద్దేశ్యం. వాళ్ళ మొహాలు బద్దలు కొట్టెయ్యాలనే అంత అక్కసుతో ఉన్నాడు.

కాని శాంతంగా వుండు, శాంతించు, పాల్ నీకోపాన్ని అణగ త్రొక్కేసి; ఎండగట్టెయ్యి ముందు వాళ్ళ సమాచార మేమిటో కనిపెట్టు!

ఆతని బుర్రలో అనేక వివరీత భావాలు చెలరేగు తున్నాయి ఒక నిమిషం స్థిమితంగా ఆలోచించాలని తంటాలు పడ్డాడు దుకాణంలోకి వెళ్ళడంలో అర్ధంతేను. వెళ్ళి తెలుసు కోగలిగిందేమి ఉండను. దొడ్డి దోవవెంట వెళ్తే ఒక చిన్న కిటికీవుంది అది చాలా చిన్నది, ఎవ్వరూ దూరి వెళ్ళలేరు. అదిలాభంతేదు ఆలోచన పాలుపోక నుదురును నిమురు కున్నాడు. హఠాత్తుగా తన భాగం నుంచి దుకాణం వెనక్కి వెళ్ళే చిన్న సందు తలుపు వున్నదన్న విషయం మెరపులా మనో వీధిలో మెరిశింది.

ఇతరులకు అనుమానం కలుగకుండా ఆయిండ్ల వద్దకు వెళ్లి మంచుదుకాణం ప్రక్కనేవున్న ద్వారందగ్గర ఆగి, లోపలికి జొరబడి, చప్పుడవకుండా తలుపు మూసుకున్నాడు.

ఆతడు ప్రవేశించిన చీకటిదారిలో మసకవెల్తురు మాత్రమే వుంది. ఆదుకాణానికి తీసికేళ్లే గుమ్మం. అక్కడే కుడిచేతి వైపున వుండాలి అని జ్ఞాపకం వుంది పాల్కు!

గోడకు చేతులాన్ని మెలమెల్లగా తడుముకుంటూ తలుపుదగ్గరకు వెడుతున్నాడు. ఆకర్రతలుపు దగ్గర చవి ఆన్చుకముందే లోపల బిగ్గరగా జరుగుతూన్న తీవ్రమైన సంభాషణ చెవుల పడుతుంది.

“.....లేను, అది అసాధ్యం, దానికి దీనికి ఏమీ సంబంధంలేదు. నేను జాగ్రత్తగా పరీక్షించాను. నేను చెప్పింది. తప్పకుండా నమ్మవచ్చును.”

కంపిస్తూండే పెట్రోవిస్కీ స్వరం అది అని గుర్తు పట్టాడు. పాల్ ఆశ్చర్యంతో! ఉచ్చాస నిశ్వాసాలు మంద గించాయి. ఇప్పుడు రెండవవాడు మాట్లాడుతున్నాడు. అబ్బా.....చొంగవెధవ చాలామెల్లిగా గుసగుసలాడుతున్నాడు. వాడుబాగా అనుభవశాలి ఐన గూఢచారి ఐయ్యోటాడు. గోడలకూడా చెవులుటాయని అనుమానంతో జాగ్రత్తలో ఉండేరకం.

పెట్రోవిస్కి మళ్ళీ ఉద్రేకంతో అడ్డుతగిలాడు. “కానీ అది అసాధ్యం ముమ్మాటికీ అసాధ్యం మరేదైనా మార్గం గుండా వెడుతూండవచ్చును బేహుళా ఇంటిపైకప్పులమీద నుంచి 19 వ నెంబరు ఇంట్లోంచి రీనిక్లెండ్‌ఆర్ఫర్ స్ట్రాసీకి వెడుతూండవచ్చును. నేను మొన్న నే అక్కడికివెళ్లి బాగ్ర తగా పరీక్షించాను.....”

గొంతుకనిపట్టి రెండవవ్యక్తి ప్రశ్నిస్తోన్నట్లు తోచింది.

“బాగుండయ్యా ఆటే అంతకష్టమైనపని కాదది. ఈ చుట్టుప్రక్కల పాంకీ ఆటే లోతులేదు. అత్యవసరసమయాల్లో దానిమీద బ్రిడ్జి కట్టడం కష్టమైనపని కాదు. అక్కణ్ణుంచి హాప్ స్ట్రాసీ వెళ్ళేందుకు వీలుంటుంది.”

పాల్ ఇక సహించలేకపోయాడు. మెల్లిగా ఒక అడుగు వెనక్కి వేశాడు. పొత్తికడుపు దగ్గర నొప్పి పెడుతున్నది. బాగా ఉద్రేకం పొందినసమయాల్లో పొత్తికడుపు నరాలు బాగా బిగపట్టేవి పాల్ బాధ పడుతూంటాడు.

మనస్సు చిక్కబట్టి స్థిమితంగా ఆలోచిద్దామని ప్రయత్నించాడు. కంట్లో దుమ్ము కొట్టాలని ఎంత ప్రయత్నించినా దొంగ ఇప్పుడు దొరికాడు. వెంటనే తగినపని చెయ్యాలి హెర్మన్ తో ఇది చెప్పేలోపుగా మరొకళ్ళు వింటూంటే బాగుంటుంది. అన్నా ఎక్కడ వుందో ఇప్పుడు. కోపాంధ శారంలో ములిగున్న అతనికి ఆలోచన పోవడం లేదు. ‘దొంగ

ముండా కొడుకులు.... పేటమధ్య పీఠం వేసుకొని ఇళ్ళ నన్నిటినీ పరీక్షిస్తున్నారా?....

బాధ భరింపశక్యంకాకుండావుంది. అంతకంతకు మరీ యెక్కువోతూన్నది. ఆతడు నిలవ లేకపోతున్నాడు. పేగుల్ని ఎవరో తోడేస్తున్నట్టు అని పిస్తోంది. ముందుకు కృంగిపోయి దారుణబాధ పడుతోన్నప్పుడు తలుపు తెరచుకుని అన్నా వచ్చింది.

“పాల్, ఏం, అల్లా వున్నా వేం?” భయంతో అడిగింది అన్నా. పాల్ గుప్పిళ్ళతో పొత్తికడుపు నొక్కుకుంటున్నాడు. తనకున్న ఇచ్చాశక్తి నంతా ఉపయోగించి నిట్టనిలువుగా నిలిచాడు. ఇప్పుడు లొంగిపోకూడదని సంకల్పించుకున్నాడు. మెట్లదగ్గరకి అన్నాను తీసి కెళ్ళాడు.

“ముందు పిల్లాణ్ణి ఇంట్లో పడేశివచ్చాను.” అన్నా తన ఆలస్యానికి కారణం చెప్పింది.

“బాగుంది. మంచిపని చేశావు. జాగ్రత్తగా వీను. తలుపుదగ్గరగా వెళ్ళు — చాలా జాగ్రత్తసుమా — మన ఆచోకీ వాళ్ళు పసికట్టకూడదు. వాళ్ళు మాట్లాడేదంతా విని జ్ఞాపకం ఉంచుకో. హెర్మన్ కోసం వెదుతున్నాను నేను.”

ఆతని ముఖం ఘోరబాధతో బూడిద వర్ణమైంది.

“పాల్, నేను వెళ్ళినస్తాను తెద్దూ” అని వేడింది అన్నా. ఈస్థిలో నాలుగు అడుగులేనా వెయ్యలేదు అని తెలుసును అన్నాకు. ఆతని బాధ ఏమిటో అన్నాకు తెలియదు. సమాధానమివ్వకుండా పాల్ అన్నా భుజాల్ని పట్టుకొని మెట్లవేపు త్రోసి ఇంట్లోంచి బయటికి వెళ్ళాడు. వెనక్కి తిరిగి చూడలేదు మళ్ళీ. వీధిలోకి వచ్చాక చల్లగాలి తగలగానే బాధతీవ్రత కొంచెం సల్లింది. యుద్ధంలో సంపాదించి తెచ్చుకున్న సరాల బలహీనత బాపతు కొరదల యీబాధ. కొన్ని ఏళ్ళు విశ్రాంతి తీసుకుంటే యీబాధ పూర్తిగా పోయివుండేది. మనోస్థైర్యత కావలసిన సమయాల్లోనే యీతిమ్మిరి బాధ కలుగుతూన్నది ఆతనికి.

“రెడ్ నైటింగేల్” వెల్లి హెర్మన్ కుత్రా తియ్యవలసి వుంటుంది. బహుశా చూచిన వాల్లెవల్లెనా. కనపడితే ఆతని బాధ తెలియచెబుతారు. ఈతరుణంలో కొంచెం సోడా త్రాగితే ప్రయోజనకారిగా ఉండవచ్చును. సోడాత్రేన్పు త్రేన్పు య్యడంతోటే బాధ సద్దుకుంటుంది. గమత్తైన విషయమే. ఐతేనేమి—దానికిదే మందు.

వీధిలో పరిగెత్తుతూ హెర్మన్ ఎక్కడ ఉన్నాడు. అని కనుక్కున్నాడు పాల్. హెర్మన్ ఎక్కడ వున్నదీ ఎవళ్ళకి తెలియదని చెప్పారు. ఇద్దరు మట్టిపోలీసులు మంచుదుకాణం

అ న్నా

దగ్గర బైతాయించి అందర్నీ కనిపెడుతున్నారని కనపడిన ప్రతివాడితో, నూ చెప్తే ఏంజరుగుతుంది. అనే ఆలోచన మనో వీధిలో మెరిసింది. బహుశా దుకాణం రూపు ఉండదు. “కాదు, కాదు—పాల్—అట్లా చెయ్యడం తప్పు—” అని తనలో తాను గొణుక్కున్నాడు “ముందు హెర్మన్ తో చెప్పు.”

“రెడ్ నైటింగేల్” లోకర్ట్ జిమ్మర్మన్ ఆతని ప్రశ్నకి వెంటనే సమాధాన మిచ్చాడు. “ఆయన ఇంటి దగ్గర ఉన్నాడు

“చప్పుని—వేగంగా నాతో రా కర్ట్! సోడ త్రాగా లని అనుకున్న విషయమే మరిచిపోయాడు పాల్ కర్ట్ కన పడ్డాడు కదా! మునస్సు క్కుమట పడింది. తక్షణమే బాధ ఆతణ్ణి వదలి పారిపోయింది. హెర్మన్ ఇంటికి గబగబా నడిచి వెళ్తూ పాల్ జరిగిన విషయమంతా చెప్పాడు.

“అబ్బాయి! వాడికి మనవీధి తడాఖా తెలియదు. తెలిస్తే అక్కడ దుకాణం పెట్టేందుకు సావాసించక పోయి వుండును”

“త్వరలోనే తెలుసుకుంటాడులే మనం ఎవళ్ళమో” కోసాన్ని అణచుకొంటూ పాల్ అన్నాడు. కర్ట్ శాంతంగానే

అ న్న

విన్నాడు. పోలీసులు వాళ్ళవజంట్లనీ, గూఢచారుల్ని పంపిస్తున్నారు కాబోలు వీధిలోకి. ఐనా వాళ్లు పట్టుబడటానికి ఇదే మొదటిసారి కాదు. వాళ్ళని పట్టుకుని యీ నీచప్పని నుంచి మాన్పించడమే చేయవలసిన ముఖ్యకార్యం.

మంచుదుకాణంలో ఇప్పుడు ఒక దీపం వెలుగుతూ న్నది. దుకాణం ఖాళీగా వుంది. హెర్మన్ భార్య పాల్, కర్టులకు తలుపు తెరిచింది.

“గుడ్ ఈవెనింగ్, కామ్రేడ్స్ — హెర్మన్ గదిలో ఉన్నాడు.”

పాల్ కర్టులు లోపలికి వెళ్లి హెర్మన్ గదివేపు నడిచారు. ఓరవాకిలిగా వేసివున్న తలుపు సందులోనుంచి టైపు యంత్రపు క్లిక్ క్లిక్ ధ్వని వినిపిస్తూన్నది. కర్టు తలుపులు తెరుచుకొని వచ్చాడు లోపలికి.

ఆగది చిన్నది. ఒకమూల పెట్టెలతో తయారు చేయబడిన పుస్తకాల కేసు ఉన్నది. దీన్ని హెర్మన్ స్వయంగా తయారు చేశాడు. మధ్య అర అంచుకి ఎర్రకాగితం అంటించాడు. లెనిన్ ఛాయాపటం మధ్య వ్రేళ్ళాడుతూన్నది. ఇదే ఆఎర్రవీధి యొక్క ‘లెనిన్ మూల.’ ఆ చిత్రపటంపైని కరపత్రాలు, పార్టీ రిపోర్టులు, ఉపన్యాసకుల ఉపన్యాసవిషయాలు, మార్క్స్ శాస్త్రీయగ్రంథాలు, రెండువరుసలుగా పేర్చబడ్డాయి.

యి. అక్కడవున్న పుస్తకాల్లో జాక్ లండన్ చే వ్రాయబడిన “జాన్ బార్న్ కానర్” అన్న నవల తప్ప మరేనవలా లేదు. పుస్తకాల ప్రస్తుతస్థితిని చూస్తే అవ్వకేవలం అలంకారార్థంగా మాత్రమే అక్కడ లేవని తెలుస్తుంది.

కార్మికుడై యుండి, పెద్ద పెద్ద గ్రంథాలు చదివేందు తీరిక లేక, అత్యవసరమైన పార్టీ కార్యాలకి సంబంధించిన వాటిని మాత్రమే చదువుతూండే కార్మికనాయకుని బుక్ షెల్ఫ్ కు ఉదాహరణప్రాయంగావుంది హెర్మన్ బుక్ షెల్ఫ్! పగలల్లా చమటవోడ్చి డస్సిపోయిన హెర్మన్ వంటింటి గ్రుడ్డి దీపం వెల్తుర్లో “అదనపువిలువ” పెట్టుబడిప్రోగ్రేడల, ప్రపంచ యుద్ధానంతర సామ్రాజ్యవాదం” మొదలైన సమస్యలతో కుస్తీ పడుతూండేవాడు కంకర పనివాడైన హెర్మన్ సూడ రప్ రాత్రిళ్లు యీ సమస్యల్లో బుర్రబద్దలు కొట్టుకునేవాడు. “విప్లవసిద్ధాంతం లేదే — విప్లవపక్షం లేదు” అన్నాడు లెనిన్ మహాశయుడు. ఆయన చిత్రపటమే ఆగడిలో వ్రేలాడ గట్టబడి ఉంది.

మేజాబల్లప్రక్క ఒక కాగితాల బీరువా వుంది. వార్తా పత్రికలు, కరపత్రాలు, లిఖితపత్రాలు మొదలైన అన్నిరకాల కాగితాలతోటి ఎన్ని సార్లు సర్ది నా చెల్లాచెదురుగా వుంటుంది ఆ బీరువా! హెర్మన్ కూతురు హైడీకి ఒక చిన్నబల్ల ఉంది. దానిమీద ఒక పాత టెపురైటరు వుంది. హెర్మన్ ఆ యం

తంతోట మెల్లిగా ఆవీధి కమ్యూనిస్టుపత్రికను టైపు చేస్తున్నాడు.

ఆవీధిలో ఉన్న కమ్యూనిస్టుసంఘసభ్యు లందరూ దీన్ని “ఎర్రగది” అని పిలుచుకోవడం అలవాటు.

† † † † † †

పాల్ ధోరణి చూచి ఏదో పరమమూఖ్యమైన విషయం ఉందని హెర్మన్ వెంటనే గ్రహించాడు.

టైపుమిషన్ని వెనక్కి నెడుతూ “ఏమిటీసంగతి?” అని అడిగాడు.

“పెట్రోవిస్కీ దుకాణంలో ఒక మట్టి ఉన్నాడు వాళ్లు మాట్లాడుకునే మాటలు దాక్కుని విన్నాం. ఆనల్లవెధవ ఒక మట్టి”

మాట్లాడకుండా లేచి నిలబడి కిటికీ వద్దకు వెళ్ళి హెర్మన్ దొడ్లోకి చూస్తూ నిలబడ్డాడు. వీధిలోకి ఒక మట్టిపోలీసు వచ్చాడు! మట్టిలు వస్తారని అనుకోవలసివున్నప్పటికీ వాస్తవంగా యీసంగతి తెలిసేటప్పటికి కొంచెం తత్తరపాటు పొందాడు.

“అన్నా ఇంకా గోడదగ్గర వుండి వింటూనే వుండి” అన్నాడు పాల్. హెర్మన్ వెనక్కి తిరిగాడు. ఒక ఉపాయం ఆలోచించాడు.

“కగ్నూ, ఇద్దరు కమ్యూనిస్టు యువకుల్ని దుకాణంలోకి పంపించు ఫ్రెజ్టును తప్పక పంపించు, ఆతడు చాలా నమ్మకస్తుడు ఆమెపై వెళ్ళేవరకూ వాళ్ళక్కడనుంచి కదల కూడదు. అనుమానించి కాపలా కూర్చున్నట్లు కనపడ కూడదు. వీళ్లు న్నంతకాలం వాళ్లు మాట్లాడుకోరు. అంచేత వాడు వెళ్లిపోతాడు. ఫ్రెజ్టు వాణ్ణి జాగ్రత్తగా పరీక్షించాలి వాణ్ణి గుర్తుపట్టగలిగితే ముందుముందుకి మంచిదిజాగ్రత్తగా వుండాలి సుమా కామ్రేడ్స్ మనం పసికట్టామని వాళ్లు గ్రహించకూడదు. లెడ రల్ తాత 20 వ నెంబరు గదిలో ఉన్నాడు ఆయన దగ్గరకి వెళ్ళొస్తాను. ఆయన టెలిఫోన్ల పని చేస్తూంటాడు కదూ?”

“ఇప్పుటినుంచా, పదకొండేళ్లనుంచీ చేస్తున్నాడు.”

“ఆముసలితాత నమ్మకస్తుడు కాదంటావా? ఆయన పార్టీసభ్యుడు కాదు—ఐనా—

కర్టు హెర్మన్ కేసి ఆశ్చర్యంతో చూశాడు “ఆముసలి టాయన్తో పనేమిటి నీకు?”

“ఏమనుకుంటున్నావ్? ఫోన్ విషయం తేల్చుకుందామని” అని హెర్మన్ సమాధానమిచ్చాడు. “త్వరపడండి తక్కిన విషయాలు సాయంకాలం చూసుకోవచ్చును లెండి. ముందు ఆమెపైని తరిమెయ్యండి. కాని, పాల్, వాడి వంటి మీద దెబ్బ పడకూడదు అనవసరపు గండ్రగోళం చెయ్యబోకండి”

“అబ్బే, ఎందుకు చేస్తాం— అట్లా ఎప్పుడూ చెయ్యం హెర్మన్. అస్తమానం శాంతంగావుండి, పని గట్టెక్కించాలి”

పాల్ చెదరిన మనస్సును మళ్ళీ వశపరచుకున్నాడు. ఆతని బాధ మాయమైంది. ఆదొంగని పట్టుకున్నాం గదా అని ఉబ్బి తబ్బిబ్బె పోతున్నాడు.

పాల్, కర్డు, హెర్మన్లు వీధిలోకి వచ్చేటప్పడికి అన్న కూడా అక్కడికి వచ్చింది. హెర్మన్తో మట్టి వెళ్ళి పోయినసంగతి చెబుదామని వచ్చింది.

హెర్మన్ నిరాశ చెందినట్టు కనిపించాడు. “ఆతణ్ణి ఎవ్వరూ సరిగా చూడలేదు.” తాను విన్న వాళ్ళ సంభాషణ అన్నా చెప్పబోతూంటే ఆమెని వారించాడు హెర్మన్.

“తరవాత చెబుదువు గానిలే అన్నా! నాతో మేడ మీదకిరా. నేను ముందు 20 వ నెంబరు ఇంటికి వెళ్ళాలి. ఒక అరగంట తర్వాత మాయింటికి వచ్చి నాతో చెప్పు. ఆ టోని తీసుకురా, పాల్—సెలవు, సెలవు!”

హెర్మన్ వీధిదాటి వెళ్లాడు. వానతుంపర వడుతోంది సినీమా దీపాలు తడిసిన రాళ్ళ చదును బాట మీద ప్రతిబింబిస్తున్నాయి. మంచుదుకాణం కిటికీ లోంచి నీల శంఖలా వర్తకపు సుళ్లు చుట్టుకు తిరుగుతూండడం కనిపిస్తోంది.

తెల్లవారేలోపుగా మంచుదుకాణం కిటికీలోనుంచి పాల్ ఉన్న రెండవఅంతస్తు మీదికి ఒక టెలిఫోన్ లీగ పైకి

కనపడకుండా అమర్చబడినది. లెడరక్ తాత బతే పనివాడు!

ఈ టెలిఫోన్ తీగ వలన పాల్ తన గదిలో కూర్చునే, పెట్రోవిన్స్కి పోలీసుల మధ్య జరుగుతూన్న సంభాషణలు మాత్రమే వినగలుగుతాడు. తేకప్రోతే “హల్లో- 14 వ జర్మన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ మాట్లాడుతూన్నది-భగవంతుడు మిమ్మల్ని రక్షిస్తూంటాడు లేండి పోలీసుప్రెసిడెంటుగానూ!” అని టెలిఫోన్ లో మాట్లాడాలనే కోరికనుంచి విముక్తుడయ్యే సామర్థ్యం పాల్ కు తేకప్రోయివుండును.

కోలిక్ స్ట్రాస్సి నుంచి 500 గజాల దూరంలో 95 వ పోలీసు స్టేషను ఉంది. ఈ బీట్ లో పని అంత సరళమైనదీ, సుఖప్రదమైనదీ కాదు. మామూలుకంటే యీ మధ్య శిక్షలూ, బదలాయింపులూ జోరయ్యాయి కొంతమంది కానిస్టేబుళ్ళను శిక్ష కొరకు ఇచ్చటకు పంపేవారు అల్లర్లు ప్రారంభమయ్యే సమయాల్లో ధైర్య సైన్యాలకు పేరుపోంది యుద్ధానికి సిద్ధమయ్యే పోలీసులను వెదకి పంపుతూంటారు.

సోమవారం ఉదయం ఇంకా చీకటి వుంది. మోటారు లారీ నుంచి బస్తాలు, చాపలు, గడ్డి స్టేషనులోకి దింపుతున్నారు సైనికబలాలు 12 గంటలనుంచీ సిద్ధంగా వుండాలి అనే ఆజ్ఞతో కంపబడ్డాయి. ఆ ప్రాంతాన్ని పరిచయం చేసుకునేందుకు పాత పోలీసులతో వీరు కూడా తిరుగుతూ వుండాలి

లారీలు వస్తోన్నప్పుడు వల్నర్ కిటికీ దగ్గరకు వెళ్ళాడు. నలభై రెండేళ్ళ వయస్సు ఉంటుంది లారీలోనుంచి తేలిగ్గా క్రిందికి దూకుతూన్న క్రొత్త పోలీసుయువకుల్ని వింతగా చూస్తున్నాడు. ఒక లారీలోంచి బరువు పెట్టెలు మోసుకొని రాబడుతున్నాయి. క్రొత్త పోలీసులు మేడ మీదకు గబగబా వచ్చేస్తున్నారు క్రొత్తగా యుద్ధంలో ప్రథమశ్రేణిలో నిలబడేందుకు పంపబడిన సైనికుల వదనాల వలెనే వారి ముఖములలోని నరాలన్నీ ఉబికి ఉన్నాయి. వారి మనస్సుల్లో ఉండే ఆందోళన, భయం—అద్భుత సాహసాలను చెయ్యాలనే కోరికల్తో కూడిన భావాలను ప్రదర్శిస్తున్నాయి వారి వదనాలు.

వసారాలో ఒక ఉద్యోగి అధికార స్వరం మ్రోగింది తక్షణం ఆ పోలీసులు మడమలు తిప్పారు. “ఈ స్పెషల్ రిజర్వు” దళముల కాప్టెన్, లెఫ్టినెంటు గదిలోకి మాయమయ్యాడు.

తమ స్వంతగృహాలలో కంటే యెక్కువ చనువుగా కవుతూ ప్రేర్తూ ఆరిజర్వు పోలీసులు కేరింతాలు కొడు తూండటం చూస్తూంటే అపసవ్యంగా కనపడుతూన్నది. వల్నర్ ఈ స్పెషనులో పదేళ్ల పాటు వీధి “డ్యూటీ” లో వున్నాడు. ఢక్కా మొక్కిలు తిన్నాడు. ఆపేటకార్మికులంటే అభిమానం లేదు కాని వీళ్లు ఎప్పుడూ కష్టాలు కల్గిస్తూ

ఆ పాద

గండ్రగోళం చేస్తూనే ఉంటారు. గార్డియన్స్ ఆఫీసులోనో, లేబరు ఎక్స్‌జేంజిలోనో, ధర్మశాలల్లోనో, ఎక్కడో ఒకచోట ఎప్పుడూ డెబ్బలాటలు జరుగుతూనే వుంటాయి. ఆదాల్లు మరీ గడుగ్గాయలు పోలీసుయూనిఫారంమీద ఉమ్మేయడం పారికి నిత్యకృత్యం. ఇంతకంటే అనన్యప్రస్తుత కూడచేస్తారు. డ్యూటీప్రకారం వాళ్లగదుల్లోకి, వంటిళ్లలోకి వల్నర్ వెడు తూన్నప్పుణ్ణుచీ అనేక విషయాల్నిమాగుకళ్లతో చూడటం నేర్చు కున్నాడు. జీవితాలకంటే ఆకార్మికులు పోగొట్టుకో దగిన వేమీ వాళ్లదగ్గర లేవు! అని తెలిసికొన్నాడు వల్నర్. అట్టి జీవితాలకంటే మరణం అనేక రెట్లు కోరుకోదగ్గది లాగు ఆతనికి కనిపిస్తూంది.

గడ్డాలురాని ఆలేతముఖాల్ని చూస్తూంటే ఆతనికి నాలుగు వారాలక్రితం జరిగిన ఒక దృశ్యం జ్ఞాపకం వచ్చింది. రీనిక్లెండార్ఫ్ స్ట్రాస్సీలో ఇద్దరితో తాను రాత్రి గస్తీ తిరుగు తూంటే హఠాత్తుగా ఆరేళ్లకుర్రాడు పరిగెత్తుతూ వచ్చాడు అంతమందంగా వున్న పోలీసుకోట్లలోకే చలి జొచ్చుకొని వచ్చి కరుస్తూంటే ఆకురాగిడికి మేజోళ్లులేవు. బూట్లులేవు! ఇప్పుడే నిద్రనుంచి లేచినట్లు కనపడుతున్నాడు. చలిచేత పిడచగట్టుకుని పోయిన ఆతెల్లని చిన్న దేహంమీద ఒక చిన్న చొక్కా తప్పు మరేమీలేదు. హృదయభేదకంగా అమ్మా! అమ్మా! అంటూవెక్కివెక్కి యేడుస్తున్నాడు. కాన్స్టేబుల్ ను

లాగుతున్నాడు. వల్నర్ కుకూడ ముగ్గురు పిల్లలున్నారు. ఆతని 'హంస్' కికూడ యిదే వయస్సుంటుంది.

“బహుశా, తండ్రి తెగత్రాగివచ్చి ముసిల్మాన్ని పట్టుకు బాతున్నాడేమో అన్నాడొక కాన్వన్సులు అనహ్యంతో.

“ఇట్టి విషయాల్లో జోక్యం కలుగచేసుకోకూడదు. వల్నర్! ఆకుటుంబంలో ఏంజరుగుతూన్నదో తెలసి కోవడం మనపని కాదు. చివరికి వాళ్ళింట్లో శాంతి భంగపరిచినందుకు ఎదురు నిన్ను దూషిస్తారు” కాని వల్నర్ ఆకురాగిడి చెయ్యి పట్టుకుని తోడి వారికేసి తిరిగాడు.

“మారిక్కడే వుండండి-ఇప్పుడే చూశొస్తాను”

వాళ్ళలో ఒకడు భుజాలు ఎగరవేస్తూ “ఔను మీరు పెద్దఉద్యోగస్తులు” అన్నాడు.

ఆకురాడు వెనక దొడ్డినుండి మెల్లెక్కిస్తున్నాడు వల్నర్ టార్చి వేలి ధూళిధూసరితమైన మెట్లు యెక్కుతూ చివరికి సగం తెరిచివున్న తలుపు దగ్గరికి వచ్చాడు. కుక్కి మంచం దగ్గరఉన్న కుర్చీమీద ఒక బుడ్డిదీపం కునికిపాట్లు పడ్తూన్నది వల్నర్ గది కలియచూశాడు. ఆగదిలోవున్న ప్రక్కలదొక్కటే! దీపపుక్రిసేడను చేతులుకడుక్కునే నీటి తొట్టి వున్నది. దాని అంచులమీద రక్తం చారికలు కట్టివుంది.

అ న్న

కళాకాంతులు తగ్గి వెలవెలపోతూన్న ఒక స్త్రీ ముఖం మీద దీపకాంతి ప్రసరిస్తూంది క్రిందికివేళ్ళాడుతూన్న ఆయువతి చేతిని మరల ప్రక్కమీదపెట్టేటప్పుడు చల్లటి రక్తహీనమైన శరీరంలో ప్రాణం తటతటకొట్టుకుంటూన్నట్టు అనుమానం తగిలింది. చాలబలహీనంగా నాడి కొట్టుకుంటూన్నది. వైద్యుణ్ణి పిలిపించినా “క్షయ: రక్తస్రావం” (Galloping consumption Hemorrhage) అనే సర్టిఫికేట్ ఇవ్వడం తప్ప వేరేప్రయోజనం ఉండదు. కాను! అసలు కారణంమరొకటి! ఇదికానేకాదు. అని అనుకున్నాడు పి. సి. వల్నర్—

మరణిస్తూన్న ఆ స్త్రీ విలక్షణవదనం కేసి అరగంటపైగా చూస్తూ కూర్చున్నాడు. ఆరాత్రి నిశ్శబ్దత మహాగంభీరంగా వుంది.

ఆయువతి చెక్కిలి వింతగా ముందుకు పొడుచుకు వచ్చింది. గిట్టకరుచుకు పోతూన్న నోటిపళ్ళ సందునుంచి ముఖంమీదుగా పల్చటి తేత యెరుపురంగు రక్తం ధారగా వచ్చింది. దానితో నీరసించిన ఆగుండె మరిఆడలేదు.

ఒక బల్లసారుగులో లోరెంథాల్ అండ్ కో వారిచ్చిన కొన్ని జీతాలకవల్లు ఉన్నాయి.

అ న్న

15 మార్చి 1929 నుండి 22 వరకు చేసినపని:—

8 కుట్టిన దుస్తులు ..... 16 మైక్స్

అడ్వాన్సు 10

శేషం

6

బెర్లిన్ మార్చి 26, 1929

దీనిక్రింద ఆరోగ్యభీమా కార్డు ఉంది. “మార్టాఫిషర్ సతి వితంతువు; జననము 4 జూలై 1894; వృత్తి బట్టలకుట్టు” హదిలిపోయి ఆమృత్యుశయ్యను చూచాడు. ముసిలిదాని లాగు ముదుతలు పడిన ముఖం గల ఆస్త్రీ—35 యేళ్ళ యువతే! ఏడుస్తూన్న ఆ అనాథ బాలకుని తనతో స్టేషన్ కు తీసికెళ్ళి మరుసటిపుదయం పురపాలక అనాథ శరణాలయము లో జేర్చాడు.

ఆగదిలో గడిపిన అరగంట వల్నర్ ను చాలా ఆలోచనపరుణ్ణి చేసింది. బట్టలకుట్టు పనిచేస్తూన్న మార్టాఫిషర్ ను 35 ఏళ్ళకే ముసిలిదాన్నిగా చేసిన ఆజీవితం ఏరకంగా వుండిఉంటుంది!

‘ ‘ ‘ ‘ ‘ ‘ ‘

మరుసటి రోజున వల్నర్ తన్నాప్రదేశంనుంచి మరొక ప్రదేశానికి బదలీచెయ్యమని పెట్టుకున్న అప్లికేషన్ నిరాకరింపబడింది.

“ఎంతోకాలంనుంచీ పనిచేస్తూన్న నువ్వు యీలాంటి విషమసమయంలో శతృవులదగ్గర్నుంచి పారిపోతా ననేందుకు సిగ్గులేదా? నీకంటే చిన్నవాళ్ళను చూచేనా నేర్చుకో, యుద్ధంలో పనిచేశావా?”

“చేశానండయ్యా”

“ఐతే యీ “యెర్ర తుంటర్లం”టే భయం వేస్తూం దా వల్నర్”

“లేదండయ్యా”

“పై అధికార్ల నుంచి నువ్వంటే మంచిఅభిప్రాయం తో రిపోర్టులు రాకపోతే ఆతుంటరి మూకలంటే నీకు అభిమానంఉంది అని అనుకోవాల్సి వస్తుంది. నీ ఐడెంటిఫికేషన్ నంబరు?”

“2304, అయ్యా.” జిల్లాకమాండర్ తననోటుపుస్తకంలో వ్రాసుకున్నాడు.

“ఏమీ జాలి పడకూడదు బుధవారంనాడు. అరమొండా, వల్నర్! నీకు వ్యతిరేకంగా ఏమీచాడీలు రాకూడదు. ఇక, పో!”

కాన్స్టెబుల్ వల్నర్ గార్లగదిలో ఒకనిమిషం ఆగాడు. నిశ్చేష్టితుడయ్యాడు. చాలా కాలంనుంచీ పనిచేస్తూన్న మాట వాస్తవమే! అసహ్యకరమైన యీప్రవ్యన్ ఉద్యోగి గుర్రుమంటూంటే ఆతని బుర్రలో ఏదో ఫెడేలున కొట్టినట్లయింది. మడమలు దగ్గరకు పెట్టు; వేళ్ళు ముందుకుచాచు! గడ్డం పైకి పెట్టు: గుండెలుచాచు: చిత్తంబాబు: లేదుబాబు... ఫో నోరు మూసుకో..... అవతలికిఫో!..... రోషంతో వల్నర్ పళ్లు కొరికాడు.

“శత్రువులదగ్గర్నుంచి పారిపోవడం!” అంటాడా కలసల్ అట్లా ఐతే వాళ్లు — శత్రువులా? బట్టలుకుట్టే మార్టాఫిషర్ కూడాశత్రువే కాదా?

ముందున్న తలుపులు తెరుచుకొని సైనికోద్యోగి వచ్చాడు వల్నర్ కు అప్పుడు స్పృహవచ్చింది. సలాంచేళి ఆగదినండి నిష్క్రమించాడు.

కలసల్ కోపంతో మండిపోయాడు. ఆశ్చర్యంతో నిలబడి పోయిన సైనికోద్యోగిని తుపాను ముంచెత్తింది. “ఈసేషన్ నుంచి వెళ్లిపోతాననే వాళ్లలో వీడు నాలుగవ వాడు. వీళ్లందరికీ హఠాత్తుగా పిచ్చెక్కిందా? అందరూ పెద్ద వాళ్లే! అనేకసంవత్సరాలనుంచీ పనిచేస్తూన్న వాళ్లే!”

“క్షమించండి అయ్యా,” సైనికోద్యోగి సాహసించి సమాధానమిచ్చాడు “రిజర్వు దళాలతో పూర్వంనుంచి పని

చేస్తున్న వాళ్లుకలసి పని చేయలేకపోతున్నారను కుంటాను అన్ని చోట్లనుంచీ అదేరిపోదు వస్తోంది.

కలనల్ మళ్ళీ మండిపడ్డాడు. “ఎర్రజూ” అని కాల్చేందుకు వీరి అనుజ్ఞ కోరాలి కాబోలు. అబ్బే, బోడి— అసలు కారణం అదికాదు! చాలా కాలంనుంచీ ఇక్కడ వుంటున్నాడు ఆ పోకిరి వెధవల గాలితగిలి వీళ్లకి బుర్రలు తిరిగాయ్—అంతే.

“నిజమండయ్యా! ‘ప్రజారక్షకభటులు’ అని అంటూన్న మాటలు వీళ్ళ బుర్రల్ని తిప్పుతున్నాయి” అని త్వరత్వరగా సమాధానం చెప్పాడు.

బల్లమీద వున్న వెండి సిగరెట్టు పెట్టెలోంచి సిగరెట్టు తీసుకున్నాడు కలనల్. సైనికోద్యోగి వంగి సలాంచేసి అగ్గి పుల్ల వెలిగించి యిచ్చాడు.

“థాంక్స్ బోడిన్” కలనల్ కొంచెం శాంతించాడు.

“ఈ వెధవ పత్రికలే దీనికంతా కారణం. డ్యూమ్ టాజెస్ జేటంగ్ దగ్గరనుంచి వార్వర్ట్స్ వరకూ కమ్యూనిస్టుల విప్లవప్రయత్నాలనుగూర్చి వ్రాస్తున్నాయి—అది అంతా వొట్టిపాల్లు. శుద్ధాబద్ధం—యూదులపేపర్లు అల్ సై, మోసెలు, సరేసరి వీటికి నాయకత్వం వహిస్తాయి. ఈ చిత్త అంతా మన మనుష్యులు చదువుతారు. సహజంగానే పిరికిపందరైతారు. ఏతేలే, దానిలెఖ ఏముంది? ఆత్మరక్షణ అనేదీ ఊపిరి సలప

కుండా కాల్చిసారవేశేదీ ! మంచి పందెపుగుర్రాలుకూడా కొన్నికొన్ని సమయాల్లో జంకుతాయి”

“సార్! మాతూర్పు ప్రష్యాయువకుల్ని మరిచిపో కండి. వాళ్ళింకా “శ్రామికవర్గతత్వం” లోకి దిగి చెడిపోలేదు.”

“పాళ్ళ మీద ఆధారపడి వుండవచ్చుననే నమ్మక ముందా నీకు. వాన్ మాల్జాన్ చలాకీ ఐన తన సైనిక యువ కుల్ని చూచి పొంగిపోతున్నాడు. సరే, బోడిన్ పనికివెళ్ళు. చెయ్యవలసింది బోలెడంత ఉంది. సంతకాలు పెట్టవలసిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకట్ట ఇల్లాపడెయ్యి.”

బోడిన్, కలసల్ ఎడమచేతి వైపుకి వెళ్ళి ఒక ఉత్తరం తరువాత మరొక ఉత్తరం అందిస్తున్నాడు.

Z Z Z Z Z Z

95 నెంబరు పోలీసుస్టేషనులో గండ్రగోళమూ వాడా వుడి జాస్తీ అయ్యాయి. పోలీసు లందరూ తుపాకులు దట్టించి సిద్ధంగా ఉన్నారు. 15 మంది కంటే ఎక్కువ ఉండని ఆస్టేషనులో ఇప్పుడు 150 మంది తొక్కిళ్ళాడు తున్నారు. ఇంత క్రితం మొత్తము 5 గురు సాదాపోలీసులు ఉండేవారు. ఇప్పుడు రహస్యాలు తెల్పే గూఢచారులు చాలమంది ఉంచబడ్డారు. వారిలో చాలమంది వృత్తిదోషులు, తార్పుడు గాళ్ళు—

అ న్నా

నికృష్టమైన మట్టి వృత్తి కి కూడా శీలం లేని వాళ్ళు తమ సహ
చరులనే మోసగించారు కనుక, వారు పూర్తిగా తమ రక్ష
ణకు పోలీసులమీద ఆధారపడి వున్నారు.

క్రొత్తగా వచ్చిన పోలీసులతో జరిపిన సంభాషణల
బట్టి కేవలం నిషేధపుటు తరువును అమల్లో వుంచడమే కా
కుండా ఇంకా చాలా చెయ్యదలచుకున్నట్టు వల్నర్ గ్రహిం
చాడు. బజారు పోరాటపు వివిధవిధానాలను గూర్చి, హతా
త్తుగా గుంపుమీద ఖడి చెదరగొట్టడం వీధుల్లో నుంచి శవా
ల్ని లాగెయ్యడం మున్నగు విషయాల్ని గూర్చి తప్ప మరొక
మాటలేలేవు. మేడలమీద చేతితుపాకుల నుపయోగించా
లా? లేక రైపుళ్ళను వాడాలా? అనేవిషయాన్ని గూర్చి
తీవ్రమైన చర్చచేస్తున్నారు. అంతర్యుద్ధ పద్ధతుల్లో వారనేక
మాసాలున్నుంచి శిక్షణబడశారని వారి చర్చలు విన్నవారు
గ్రహింప గలుగతారు.

బెర్లిన్ వచ్చేవరకు, వారిలో చాలమంది వార్తాపత్రి
కలు చదివిన పాపాన్ని పోలేదు. వారిలో అధిక సంఖ్యాకు
లకు రాజకీయాల పొడగిట్టదు. కొంతమందికి రాజకీయాలంటే
అర్థంకూడా తెలియదు. “కార్మికుడు” అనేపదం వారికి “శ
త్రవు”తో సమానమే. మే దినోత్సవాలు 1918 వ విప్లవం
తర్వాత కమ్యూనిస్టులచేత ప్రారంభింపబడ్డా యని ఒకడు

అన్నా

ఘట్టిగా వాదిస్తున్నాడు ఈ బుద్ధితక్కువ ప్రేలాపనను కాదన్న వాణి చూడలేదు వల్నర్ ఆముఠాలో.

అనేకవిషయాల్ని గూర్చి వీళ్ళతో మాట్లాడాలని వుంది కాని భయపడ్డాడు. కలనల్ కఠిన స్వరం యింకా చెవుల్లో గింగురెత్తు తోంది.

‡ ‡ ‡ ‡ ‡

ఆ పోలీసు యువకుల మధ్య ఒక 22 ఏండ్ల యువకుణ్ణి బాగా మనస్సులో వల్నర్ పెట్టుకున్నాడు. ఆతడస్తమాన మూ కిటికీ వద్ద కెళ్ళి వంతెనపై పు చూస్తున్నాడు.

“ఆ పై దే కదూవీసెన్ ప్రాసీ?” అని ప్రక్కనున్న వల్నర్ నడిగాడు.

ఆ అసిస్టెంటు సార్జెంటు పరాకుగా గ్రుడ్లప్పజెప్పి కిటికీ లోంచి చూస్తున్నాడు హఠాత్తుగా వెనక్కి తిరిగాడు. ఆతని ముఖం నూతనమైన ఉద్రేకభావాల్ని చూపుతూన్నది.

“తెలుసునాసీకు?.....ఇదే మొదటి సారి నేను జైల్లో అడుగు పెట్టడానికి” కంపిస్తూన్న ఉద్రిక్త కంఠస్వరంతో మెల్లిగా అన్నాడు. “ఈ అపాయ కరమైన సమయంలో మా తూర్పుప్రష్యా వాళ్లని పిలిపించడం ఒక గొప్ప గౌరవం.....”

అన్నా

ఆగి తనమోటచేతులవైపు నిశ్శబ్దంగా చూచుకున్నాడు తనలో తాను మాట్లాడు కుంటూన్నట్టు మళ్ళీ ఆరంభించాడు.

“ఇదో గమ్మత్తైన విషయంకాదా?... .. అధికారాన్ని కలిగి ఉండటం! నీక్కూడా అట్లాగులేదా? లేక పోతే బెర్లిన్ నుంచివచ్చిన పట్టణవాస్తవ్యులంతా మమ్మల్ని ఆక్షేపిస్తూంటారు. చిత్తకా బత్తకా చావబాదుతే అంతచులాగ్గా మాపల్లెటూళ్ల వాళ్లని చూడరనుకుంటాను. ఇన్స్పెక్టర్ బర్గులో సీసామీద గ్రుడ్డుపెట్టి ఒకదాని తరువాత మరొకటిగా మూడుగ్రుడ్లను 50 గజాల దూరంనుండి తుపాకితో కొట్టేను. ఎప్పుడు వస్తుందా అని తహతహ లాడుతున్నాను”

“సోమవారం సాడు తుపాకులు కాల్చాలని ఎవ్వరు చెప్పారు నీకు?” అని ఆశ్చర్యంగా వల్నర్ అడిగాడు.

తూర్పుప్రష్యన్ ఆశ్చర్యపడినట్టుగా కన్పించాడు “హా! హా! అని నవ్వడం ఆరంభించాడు.” బలేగమ్మత్తుగాడివే! కమ్యూనిస్టు లందరూ తుపాకులూ, మరఫిరంగులూ చూచుకోకుండా విప్లవానికి తయారయ్యారను కుంటున్నావేమిటి?”

వల్నర్ చాలా గాభరా పడుతున్నాడు. “ఎవ్వరు చెప్పారోయ్ కమ్యూనిస్టులు తుపాకుల్తో తయారవుతున్నారని?”

అ న్న

బాగుండి, కాపెన్ వాకమాలానే చెప్పాడు ఇంకా
పోలేదంత ఈ 'ఎర్రచెత్త' ని గూర్చి చెప్పాడు.

ఆ పోలీసుయువకుణ్ణి వదలిపెట్టి ఆగదిలోనుంచి మళ్ళీ
మాట్లాడకుండా వల్నర్ వెళ్ళిపోయాడు.

† † † † †

నమ్మకస్తుడు, గంభీరస్వభావుడు వల్నర్ అని అందరి
ఉద్దేశ్యం అందుచేత, మొదటిగ స్తీనంచి 5 గంటలకి వల్నర్
తిరిగి రాగానే ఇన్ స్పెక్టరు ఒక పోలీసు అజ్ఞాపత్రాన్ని
చూపించాడు.

తూర్పు పోలీసు జిల్లా డిపార్టుమెంటు.

బుల్, 2044/29.

26 ఏప్రిల్, 1929

ఊరేగింపు నిషేధాజ్ఞల నతిక్రమించిన సందర్భాలలో
పోలీసుల చర్యలు నిశ్చయచిత్తముతో తేవని మాకు రిపో
ర్టులు వస్తున్నాయి. ప్రజలు రాళ్లు రువ్వుతోన్నప్పుడు పోలీసు
లారీలతో బాది గుంపులను చెదర గొట్టుచున్నారే. కాని
నాయకుల్ని అరెస్టుచేసి నిర్బంధంలో వుంచడంలేదు. ఈచ
ర్యతో అధికారులేమిత్తప్పి పొందడంలేదు. కొంతమంది
లారీచార్జి చేస్తూన్నప్పుడు మిగతా వారు ఊరేగింపులో

పాల్గొన్న వారిలో ననేకమందిని అరెస్టుచేసి తీసికొని రావలయునని అభిప్రాయపడుతున్నారు.

(సంతకం) బాసుడో

ఇంతతోటే ఊరుకొమ్మన్నారే! అని వల్నర్ ఆశ్చర్యపడ్డాడు. క్రమక్రమంగా సంగతి సందర్భాలన్నీ ఆతని మనస్సుకి గోచరమౌతున్నాయి. వీరు పన్నిన పన్నాగం శిక్షవిధించే నెపం మీద కోలిన్ స్ట్రాస్సీని ముట్టడించి సర్వనాశనం చెయ్యడం అని తెలుసుకున్నాడు. వాళ్లు బహిరంగంగా మాట్లాడు కోకుండా యీవిషయాన్ని గోప్యంగా వుంచుతున్నారు. కోలిన్ స్ట్రాస్సీలోని 23 భవనాల కిటికీల్లో నుంచి 80 ఎర్రజెండాలు వేళ్లాడగట్ట బడ్డాయని తెల్పినప్పుడు కలనల్ పళ్లుకొరుకుతూ “చూడండి మే 1 వ తేదీని యీచెత్తనంతా తీసిపారవేస్తాం.” అని అన్నమాట జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆమాటల అర్థం ఇప్పుడు స్పష్టమౌతున్నది.

మరి మూడునెలలు పనిచేశేట్టయితే వల్నర్ కు 10 ఏళ్ల సర్వీసు పూర్తి ఔతుంది. 1929 లో సోవల్ డెమాక్రాటిక్ పక్షం వారు ప్యాసుచేసిన పోలీసు చట్టం ఆతనికి కంతత వచ్చును.

“9, 10 భాగములలోని వరతులు లేకపోయినప్పటికీ 10 సం॥ల సర్వీసు పూర్తి అయ్యేలోపునే ఒక పోలీసుఉద్యో

గస్తునకు తనవిద్యుక్త ధర్మములను సరిగా నిర్వర్తించుటకు శక్తి సామర్థ్యములు లేనిచో—ముఖ్యంగా మానసిక శరీరక పటుత్వము లేనిచో పై అధికారి అంగీకారముమీద శలవు మంజూరు చేయబడవచ్చును.”

వల్నర్కి సర్వీసు చాలవుంది. లోపరహితమైన నడవడిక వుంది. ఐనా, ఈపనిని నెరవేర్చేందుకు వ్యతిరేకిస్తే “అవసరమైనమానసిక శారీరక పటుత్వం” లేదనే నెపంపెట్టి 42 వ ఏట పనినుంచి తీసిపారవేస్తారు. ఆవయస్సులో క్రొత్త ఉద్యోగం వెతుక్కోవాలి. అన్నివిధాలా వాళ్లు ఉచ్చు విగించగలరు.

‘మామూలు అధికారరీత్యా కాకుండా, తిన్నగా పోలీసుప్రెసిడెంటు దగ్గర కే ఎందుకు వెళ్ళకూడదు?’ ఆయనకూడా తనపార్టీ కామ్రేడేగా! యీ ఆలోచనకి వల్నర్ తనలో తానే నవ్వుకున్నాడు. అభివృద్ధి నిరోధకుడైన కలనల్, పోలీసుప్రెసిడెంటుగారి ఆత్మీయుల్లో ఒకడని అందరికీ తెలుసును. ఈ ప్రయత్నం వల్ల ఫలితం సున్నా!

సాయంకాలం కాపెక్ గదిలో ఎవ్వరూ లేనప్పుడు వల్నర్ వెళ్ళి పెద్దపెట్టెలో వున్న ఉమ్మడిరస్త్రాణాలు, చేతితో వీసరెడి బాంబుగుండ్లు (హండ్ గ్రేనేడ్లు) మర ఫిరంగులు 8 తేలికవి 1 పెద్దది. 98 మోడలు చిన్నతుపాకులు (కార్ట్రేజ్ ను) 400 చూచాడు.

అన్నా

మంగళవారం ఉదయం భవననిర్మాణపు పనివాని ఇంటిదగ్గరనుంచి వెదుతూ తన తోటిపని వాళ్ళలో ఏదో విశేషం జరుగుతుండటం కర్చు చూచాడు. వాళ్ళతో మాట్లాడేందుకు కూడా ఓపికలేనంత ఆయాసపడి వున్నాడు. నిద్రించేందుకు కూడా సమయం దొరకడం లేదు. “వెడ్డింగ్-కార్మిక” అనే వీధిసంఘపు పత్రికను మడిచి అంటించ వలసివచ్చింది. అన్నా సహాయంచేసినప్పటికీ రాత్రి మూడుఘంటలైంది. ఫ్యాక్టరీలోనూ, కోలిన్ స్ట్రాసీ ఇండ్లలోనూ నిరుద్యోగకామ్రేడ్లు ఆవుదయం పత్రికల్ని పంచిపెడుతున్నారు. ఈపనివాళ్లు కూడా మే దినోత్సవంలో పాల్గొనేందుకు తయారుగా ఉన్నారు. న్యూకోన్ లో వున్న ఆకాశసౌధం పైనికూడా ఎర్రజెండాను కట్టాలని కార్మికులు సంకల్పించు కున్నారు. తదితరులు అక్కడ కెక్కి తీసివేయలేరు ....

ఈ ఆఖరుపని రోజుకూడా పూర్తి ఐపోతే! రోజు రోజు కీమోతసని మరీదుర్భరమై పోతోంది. గతవారంలో ఆతనికి రాత్రికి మూడు నాలుగ్గంటలు నిద్రించేందుక్కూడా అవకాశం లభించలేదు. మే దినోత్సవానంతరం తీరుబడిగా నిద్రించవచ్చును. ఈరోజుల్లో భోజనం, నిద్రలకంటే పార్టీ పని చాలాముఖ్య

మనది. కర్మ తన ప్రాతపని లాగుమీద తోలుపటకా బిగించు కున్నాడు. ఎముకలన్నింటినీ అదిమిపట్టి వ్రుచేందుకు ఆపటకా వ్రపయోగిస్తుంది.

“.....జాగో కూడా దాన్ని అంతకంటే బాగా చెయ్యలేదు” “అబ్బే, నువ్వు పొరబడుతున్నావు— ముందుగానే రక్తపాతం జరుగుతుందని నాడు చెప్పాడు.”

“ఇది కొంచెంవినండోయ్..... ఇదిలెఖచెయ్యకుండా ఎవరైతే మే ఒకటవ తేదీని వీధుల్ని తనరాజకీయ భావోద్దేశకాలకి ఆటస్థలంగా చేస్తారో.....’ ఆ పంది మేదినోత్సవం జరపడాన్ని ‘రాజకీయ భావోద్దేశం’ అంటున్నాడు చూడండి!”

తాపీపనివాడైన టాలీ ఆ పత్రికను కోపంతో నేల కేసికొట్టి వెడల్పైన తనచేతుల్ని దుర్గంధపదార్థాని ముట్టుకున్నట్లు లాగుకు తుడుచుకున్నాడు.

కర్మకు ముసలిటాలీ సోషల్ డెమాక్రాట్ పార్టీకి చెందినవాడని తెలుసుకున్న కర్మ ఆతనివైపు తిరిగి “ఫ్రీట్జ్, అది ఇట్లా ఇయ్యి అదేమిటో చూస్తాను.” అన్నాడు.

“ఇంతవరకూ అది చమవలేదు నువ్వు, కర్మా?— ఇది పోలీసుప్రెసిడెంటుగారు తనబెర్లిన్ ప్రజలకు జారీచేసిన ఆజ్ఞ!”

అది గద్గడికస్వరంతో టాలీ అంటూ క్రిందపడిన కాగితాన్ని మళ్ళీ తీసుకున్నాడు “ఈలాంటి పంది పార్టీ సభ్యుడు అనుకు నేందుక్కూడా పరమ అసహ్యంగావుంది.” ఆగుడిసెలోంచి పొగాకు డొటను తుబుక్కున ఉమ్మేశాడు.

కర్డు ‘వార్వర్డుస్’ ను చదువుతూ కోపావేశపరవశుడయ్యాడు.

“.....కమ్యూనిస్టుల ఇచ్చానుసారంమే ఒకటవ తేదీని వీధుల్లో రక్తం ప్రవహించవలసి వుంది! కాని అది ఎన్నడూ జరుగదు! బెర్లిన్ లో జరిగే ప్రతినభా కూడా కమ్యూనిస్టుల కుట్ర చేతనే చెయ్య బద్దుందని నేను నొక్కిచెబుతున్నాను. ఈ నిషేధాన్ని ధిక్కరించి వీధుల్ని ఎవ్వరు తమ ‘రాజకీయ భావోద్దేశకాలకి ఆటస్థలంగా చెస్తారో వారు తమ అనుచరులతో సహా గొప్పనష్టం పొందుతారు. శాంతిని కోరే బెర్లిన్ ప్రజలందరినీ — ముఖ్యంగా స్త్రీలనూ పిల్లలనూ — ఉత్సవంచేసేందుకు చేసే ప్రయత్నాల్లో పాల్గొనవద్దనీ, వీధుల్లో అనవసరంగా నిలబడవద్దనీ, లా, ఆర్డర్ ని కాపాడేందుకు సహాయపడమనీ కోర్తున్నాను. — జార్జి బెల్.”

తక్కిన కార్మికులు కర్డువైపు చూచారు. విప్లవ కార్మిక సంఘాల నిర్మాణకర్తగా పనిచేస్తూ, దృఢనిశ్చయంతో ఎల్లప్పుడూ కార్మికుల తరపున పనిచేస్తున్నందున కర్డు, కార్మికుల్లో

అ న్నా

మంచి వలుకుబడి సంపాదించాడు. అందుచేతనే 8 రోజుల క్రితం మే దినోత్సవ సంఘంలో కార్మికప్రతినిధిగా యెన్నుకొనబడ్డాడు.

కర్ణు కత్తికను క్రిందకి జారవిడిచి పైకి చూచాడు. “స్నేహితులారా! బలేమంచివాడు, మనప్రెశిడెంటు! మనం దర్జీ తుపాకుల్లో కాల్పించాలని వాడిఉద్దేశ్యం! దీనికంతకీ కమ్యూనిస్టులే కారణ భూతులని వారి నెత్తిమీద రుద్దాలని వాడు ముందుగానే యిట్లా ప్రకటిస్తున్నాడు.”

అవతల ఫోరుమక్ యీలగర్జించింది. కొందరు లేచి తలుపులదగ్గరకు వెళ్లారు.

“ఒక్కనిమిషం ఆగండి” అని కర్ణు వారినిపిలిచాడు. “బాస్ యీరోజున కొంచెంసేపు ఆగగలదులెండి! మనం యేంచెయ్యాలో ఈరోజునే నిశ్చయించుకోవడం మంచిదనుకుంటాను.”

క్యూలీలూగి ఆతనిమాఖంకేసి చూశారు.

“మనఫరంలోంచి మనం పోలీసుప్రెశిడెంటు వద్దకు స్వయంగా వెళ్లి మాట్లాడటం మంచిదని నాసలహా. అది ఉపయోగిస్తుందో, లేదో, చెప్పలేనుకాని కార్మికులం కాబట్టి అట్లా చెయ్యడం మనవిధి.”

“తుపాకుల్లో కాల్చండి మమ్మల్ని అని అడగాలనే మిటి నీవుద్దేశ్యం, కష్టా?”

“ఏలెక్సుకు వెళ్ళి ముఖంవాచేట్లా చీవాట్లుపెట్టండి అడీ చెయ్యవలసినపని.”

టాలీ మెల్లిగా లేచాడు. మాట్లాడలేక పోతున్నాడని అందరికీ స్పష్టం బొతున్నది. “కార్మిక పోవరులారా! కర్తు చెప్పింది సరిగ్గా వుంది. మదాహ్నాభోజనసమయంలో కార్మికు లంతా కలిసి కొందరు ప్రతినిధులను రాయబారవర్గంగా యెన్నుకుని పోలీసుప్రెసీడియంకు వెళ్ళి ఆఖరు సారి మనస్ఫూర్తి రేకభావాన్ని తెల్పివద్దాం. ఆయన తప్పకుండా మన మొర ఆలకిస్తాడు. మనకుపయోగకారి బొతుందని నానమ్మకం.”

“అట్లాగే అనుకుంటూంటావ్ నువ్వు టాలీ!”

“నీకాక్రమేడ్ దగ్గరికి నువ్వే స్వయంగా వెళ్ళడం మంచిది!”

ఆ కార్మికయువకునివైపు టాలీ మెల్లిగా తిరిగి సమా ధానమిచ్చాడు.

“బాగావుంది. రాయబారవర్గంతో నేను స్వయంగా వెడతాను....మీరు వెళ్ళమంటేను.....”

చాల తీవ్రంగాను అసహనం తోటి ఫోర్మన్ యీల రెండవసారి గర్జించింది.

“శాంతించు—శాంతించు ముసిలిగెద్దా! పని ఎక్క డికి పోదులే;

“బాగుంది. కామ్రేడ్స్! తక్కిన వారితో కూడ చెప్పండి. భోజనసమయంలో ఆపెద్ద గుడిసెలో కలుసుకుందాం.” సిమెంటు దుమ్ముతో దళసరెక్కిన టోపీని సెత్తిమీద కర్చు పెట్టుకున్నాడు. ఈపని ఏమీ ఫలప్రదంకాదని ఆతడు బాగా ఎరిగివున్నా ఇదోరాజకీయపు టెత్తు. ముసలిటాలీ— తనంతటతానే అక్కడ వంపన్నాగం జరుగుతూన్నదో తెలుసుకోవాలి.

ఒకటింపాలిక హంద్రదువెయిటు బరువున్న సిమెంటు బస్తా అనుకున్నదానికంటే తేలిగ్గావున్నట్టు కర్చుకు అనిపించింది. ఈరోజున తోడిపనివాణ్ణి కలుసుకున్నప్పుడల్లా ఏవో కొన్నిమాటలు చెపుతూనే వున్నాడు. మధ్యాహ్న భోజనం వేళకు ఆ పనిలోవున్న కూలీలందరూ ప్రెసిడెంటువ్యాసాన్ని చదివారు.

భోజనసమయంలో ఒక రాయబారవర్గాన్ని ప్రెసిడెంటు వద్దకు పంపేందుకు తీర్మానించుకున్నారు. ముసలిటాలీ, కర్చు, ఏసంఘానికి చెందని మరొకకార్మికుడు వీరు ముగ్గురు రాయబారవర్గం. ఈముగ్గురు ఒక గంట సెలవు కోరినప్పుడు ఫోర్మన్ ఆశ్చర్యపడ్డాడు కాని అతడేమిచెయ్యగలడు?

అలెక్జాండరుప్లాడ్ వద్ద ఆవిరి సుత్తులు భూబిలపు పని చేస్తూ పెడబొబ్బలు పెడుతున్నాయి. ఉరుముతున్నాయి. వంటెన

మూలాల మీద మోటారు బస్సులు టకటక ధ్వనిచేస్తూ పరి
గెత్తుతున్నాయి. క్రింద కూలీలు బిలమార్గాల్లో ప్రాకుతు
న్నారు. గుట్టలమధ్య నున్న ఇరుకు త్రోవల్లో కూలీలు చీమల
బారులాగు పెడుతున్నారు ప్రాంతీయరైళ్లు వంతెనమీద పరి
గెత్తుతున్నాయి. అలెగ్జాండర్ ప్లాజ్ - రాత్రింబగళ్లు పిచ్చెత్తి
నట్లు ధకధకమను సుత్తి దెబ్బల్లో మారుమోగుతూండే అలె
గ్జాండర్ ప్లాజ్ పొగతోటీ, మురికితోటీ, చెవులు గింగురైతే
ధ్వనితోటీ, బాధపడ్తూ ఇటూఅటూ పరిగెత్తే కార్మికులతోటీ
నిండివుంది.

ఆ చౌకుకు దక్షిణంగా ఎర్రగిరికల్లో, చవుడోడుతూ
న్న భీకరమైన బెర్లిన్ 'పోలీసుప్రెసిడియం' ఉంది. అది బెర్లిన్
యొక్క "లా అండ్ ఆర్డర్" శిరస్సు, హృదయమూను. నలభై
లక్షలప్రజలు నివసించే యీ మహాపట్టణం మూలమూలల్లోనూ
తన శాఖోపశాఖలను వ్యాపింపచేసిన నరముల కేంద్రస్థానం
అది. కార్డుసూచికలతోటీ, వారంట్లు, ఫోటోగ్రాఫులు, వ్రేలు
ముద్రలు కుప్పలు కుప్పలుగా పడున్న బీరువాలోటీ అది
నిండివుంది ఇక్కడే రాజకీయకార్యాలయాలన్నీ వున్నాయి.
రాజకీయ డిపార్టుమెంటులో కమ్యూనిస్టు ప్రముఖుల పేర్లన్నీ
జాగ్రత్తగా పట్టికలో చేర్చబడి వున్నాయి.

'ఎలెక్సు'లో వున్న యీ ఎర్రగిరికల భవనం, టూద్ర
జంతువులతోటీ, పెద్దకార్లతోటీ, కిటకిటలాడుతూంటుంది. బెర్లిన్

నివాసులు దాన్ని “నల్లలకోట” అని పిలుస్తూంటారు. ఎర్ర పోలీసుప్రెసిడెంటు, ఎమిల్ ఈకారక్, పరిపాలిస్తున్నప్పుడు స్పార్టాకస్ ఇచ్చటనే యుద్ధంచేశారు. అసంఖ్యాకులైన విప్లవ కార్మికులు దారుణమైన బాధలు పడ్డారు. అనేకశిక్షలు పొందారు. మళ్ళీ ఇచ్చటనే ఈరోజున “అందుచేత, రక్తము బెర్లిన్ వీధుల్లో మేముదటి తేదీన ఏరులై ‘పారవలసివున్నది’ అని వ్రాసిన ఆయన నివసిస్తున్నాడు; పరిపాలిస్తున్నాడు!

* * * * *

ప్రిసీడియం ద్వారాన్ని కావలాకాస్తున్న పోలీసు జవాను, యీముగ్గురు కార్మికులు ద్వారందాటి, వసారాలోకి వెళ్తుంటే అనుమానంగా చూచాడు. మేడే సమీపిస్తున్న యీసమయంలో ఈలాటినందేహాస్పదులైన కార్మికులను లోనికి పోనివ్వడం అంతమంచిది కాదేమో?.

ముసలిటాలీకి కొంచంగాభరాగావుంది. ద్వారాలమీద పేర్లతో వున్న అనేకపేట్లు గాభరా కల్గిస్తున్నాయి. కళ్ళజోళ్లు పెట్టుకున్న పెద్దమనుష్యులు ఈకూనీలవంక క్రొత్తగా చూస్తున్నారు. సాదాదుస్తులతోడన్న ఒకపోలీసుఉద్యోగి ద్వారం లోంచి చూచి ఒకగుమాస్తాను పిలిచాడు. ఆతడు వెనక్కు తిరిగి గబగబా లోపలికి పరిగెత్తాడు

“క్షమించండి అయ్యా... ..!” అన్నాడు ఆ గుమాస్తా. శిరస్త్రాణమో, టోపీయో లేకుండా ఉన్న ఏపోలీ సుఅధికారిని టాలీ ఇంతవరకూ చూడలేదు. ఈపెద్దమనుష్యులంతా స్వంతగృహాల్లో ఉన్నట్లే మసలుతున్నారు. ఇక్కడ! తానుమాత్రం తనఇంట్లో టోపీపెట్టుకొని తిరుగుతాడేమిటి? ఎదుచేతనోగాని ఆఉద్యోగియొక్క నున్నటి ప్రకాశమానమైన బట్టల టాలీని కలవరపరుస్తోంది....

ఆభవనాన్ని తాముకూడా అందరివలెనే ఎరిగున్నట్లు ప్రెశిడెంటు గదికోసం వారు తిరుగుతున్నారు. నాపర్లాళ్ల మీద బరువైన వీరి మోటబూట్లు ప్రతిధ్వనిస్తున్నాయి.

వారు నిజంగా అదృష్టవంతులే! బూడిదవర్ణపు తలుపు మీద తళతళలాడే నల్లఅక్షరాల్లో అచ్చువెయ్యబడిన కార్డు బోర్డు నోటీసు అంటింపబడివున్న గది గోడ వీరికంటబడింది.

పోలీసుప్రెశిడెంటు.

ఎంక్వైరీలు : 209 గది.

టాలీ తనజేబులోవున్న అసమ్మతి తీర్మానపు కాగితం కోసం తడిమాడు. కోపంతో మండిపడుతున్నాడు. ఈపోలీసు ప్రెశిడెంటు పార్టీ కామ్రేడ్! వారందరూ కలసి అతణ్ణి యీ ఉన్నతస్థితికి లేవనెత్తారు. ఆయనగదిలోకివెళ్ళి ఈవిధంగా చెప్పాలనివుంది. “గుడ్, డే! కామ్రేడ్ ప్రెశిడెంటు! ఈ తీర్మా

అ సన్ని

నం నీకీవ్వాలని మేమనుకున్నాం. ఇల్లాచూడు, కామ్రేడ్ !
నీప్రకటన చూచి నీపార్టీసభ్యుల రేమనుకుంటున్నారో తెలుసు
కోవడానికి నీకు సరదాగా వుంటుందనుకుంటాను! ఈరకపుని
నిజంగా అసంభవము, కామ్రేడ్ ప్రెజిడెంటు!.....”

ఒకగంటక్రితం యీ “కామ్రేడ్” మీదే విసుగుతో
ఉమ్మడిశాడన్న సంగతి అప్పుడే అతడు మరచిపోయాడు.

“209 గది” తలుపు తట్టి వారు లోపలికి ప్రవేశించారు.
ఒక బల్లవెనుక కూర్చున్న ఒక పెద్దమనిషి వారివంక
ఆశ్చర్యంతో చూచాడు. “మీ రేంపనిమీద వచ్చారు. పెద్ద
మనుష్యులు?”

ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా కర్టు వెనుక నిలచాడు. ఈవ్యవ
హారం అంతా టాలీచేతుల మీదుగా జరుగవలసిందే; టాలీని
కర్టు ముందుకు నెట్టాడు.

“పోలీసుప్రెజిడెంటుగారి దర్శనం చేసుకోవాలని
వచ్చాం” అని పరిపూర్ణ ఆత్మవిశ్వాసంతో టాలీ అన్నాడు.
బల్లవద్దనున్న పెద్దమనిషి వారివంక కౌరవంతో చూచాడు.

“మీరు పోలీసుప్రెజిడెంటుగారితో ఏమిమాట్లాడ
దలచుకున్నారో నాతో కొంచెం చెప్తారా?” ఆ పెద్దమనిషి
అతివినయం చూపుతోంటే టాలీకి గాభరాగా వుంది.

“జెర్మన్ అండ్ కోలో పనిచేస్తున్న కార్మికుల తర
పున రాయబారవర్గంగా వచ్చాము వారికి, స్వయంగా పమ
ర్పించుకోవలసినదిగా మమ్మల్ని పంపారు.”

చిరునవ్వుతో గుమస్తా లేచినిలబడి, విచారపూర్వ
కంగా అన్నాడు. “బాగుంది, నాకు చాలా విచారంగా
వుంది. ప్రెసిడెంటుగారిప్పుడత్యవసరమైన పనిమీద సభాసమా
వేశంలో వున్నారు. వారినెవ్వరూ ఇప్పుడు చికాకు పరచ
కూడదు! ఆకాగితం నాచేతికిస్తే, సాధ్యమైనంత త్వరలో వారి
కందజేస్తాను.

అట్లాకాదండి అయ్యా! అది అసంభవం.....”
కర్టు కలుగచేసుకున్నాడు. “మేం ప్రెసిడెంటుగారితో
స్వయంగా మాట్లాడాలని మాకార్మికుల నిర్ణయం!”

టాలీ తనకోటుజేబు వెతికి, మరకలుపడ్డ ఒకప్రత
సోషల్ డెమాక్రాటు సభ్యత్వకార్డును తీసి, బల్లమీద పెట్టాడు.
“ఇదిగో! ఇదితీసికెళ్లి ఆయనకివ్వండి!” అనిచెప్పి ఆయనకేసి
పోవకునివలె “చూచావా అది! ఎవ్వరితో మాట్లాడు
న్నావో నువ్వెరక్కుండా వున్నావు. మీప్రెసిడెంటు మాకా
ప్రేడ్ సుమా! జల్దీవెళ్లు” అని అర్థంవచ్చే చూపుచూచాడు.

గుమస్తా ఆపుస్తకం తీసి స్వంతదారునిపేరు చదివి అద్దు
కాగితం అంచున వ్రాసుకున్నాడు. మళ్ళీ నవ్వుతో వినయంగా

తలవంచి ఆపుస్తకాన్ని తిరిగి యిచ్చివేశాడు. “నాకు నిజంగా చాలా విచారంగావుంది. మీరు మీ ఉత్తరాన్ని ఇచ్చట వదిలి పెట్టి వెళ్ళడం చాలామంచిది.”

టాలీ నిశ్చేష్టితుడై తనసహచరు లిద్దరివైపు చూచాడు. “కాదు, కాదు! మా ఆశీర్వాచనాలు మీప్రెసిడెంటుగారి కందజేసి ఏం జరుగుతోందో మాకు తెలిసింది అని చెప్పు!” అని నిర్మోఘమాటంగా కర్ణు అన్నాడు. ఆతడిక సహించలేక పోయాడు. ఈరోజున ఎన్నో ముఖ్యమైన పనులు చెయ్యవలసి యుండగా ప్రెసిడెంటుకు ముగ్గురు సామాన్య కార్మికులను చూచేందుకు సమయం ఎక్కడ వుంటుంది. ముసలిటాలీని గదిలోనుండి బైటికి లాక్కొచ్చి తలుపునడాలున కోపంతో వేశాడు.

“వేటకుక్కల ముతా! ఏడు. నీకాప్రేమ్ ప్రెసిడెంట్ ! వాడిఉద్యోగస్థులతో కూర్చుని రేపటి రక్తస్నానానికి కన్నా గాలు పన్నుతున్నాడు. వాడి అమూల్యమైన కాలంలో ఒక్క నిమిషమైనా ఒకబీదసోఫల్ డెమాక్రాటిక్ కార్మికుణ్ణి చూడటంలో వృధాపుచ్చుతాడనుకుంటావా?”

ముసలి టాలీ రోషావేశపరవశుడై యేమిమాట్లాడలేకపోయాడు.

మూడవ కార్మికయువకుడు నవ్వాడు. “బేనుగాని, టాలీ ఇదంతా మళ్ళీ ఒకసారి బాగాచూచుకో! రేపిపాటికి

ఈ 'నల్లలకోటలో నువ్వు, నీకామ్రేడ్తో కలిశి వుండవచ్చును. బహుశా! కాని నువ్వుమాత్రం జైలుకొట్టుకోలే!"

మరికొన్ని గదులు దాటిన తర్వాత "వైస్ ప్రెసిడెండు ఎంక్వరీలు 203 గది" అని ఉన్న పేరునుచదివాడు.

"ఇతణ్ణికూడా చూద్దాం రండి కామ్రేడ్స్!" అని కర్టు తలుపుతట్టాడు. ప్రక్కగదిలో వున్న కార్యదర్శిని ముందు కలుసుకుని మాట్లాడేందుకు ఆగకుండా, తలుపులు తెరువబడగానే లోపలికి జొరబడ్డారు. కార్యదర్శి వారించాడు.

"పెద్దమనుష్యులూ! అల్లాచెయ్యడం అన్నినియమా లకు విరుద్ధం."

"తగలెయ్యి నీనియమాల్ని" అని కోపంగా అనుకుంటూ ఆసన్నటి మనిషిని ప్రక్కకుగెంటి, టాలీ లోపలికి వెళ్లాడు. వారి మోట బూట్ల చప్పుడు పరచి వున్న తివాసుల్లో అణిగిపోయింది.

పొడుగాటి తెరలవెనుక కిటికీ వద్ద నిలబడి వున్నాడు ఒక పొట్టిమనిషి ధుమధుమలాడ్తున్న ఒక జతకళ్లు, ముందు కబురు చెయ్యకుండా వచ్చిన ఆకాంక్షికులవంక సందేహంతో చూచాయి తీక్షణంగా.

"మీపని .... .?"

నాలుగు అడుగులు ముందుకువైచి కర్టు సమాధానమిచ్చాడు. "తమరు వైసుప్రెసిడెంటు, డాక్టర్ వీన్ గారు కాదండీ?"

“ఔను, నిజమే!”

“మేం బెర్క్మన్ అండ్ కో వారి కూలీల తరపున రాయబారవర్గంగా వచ్చాం. మేడినోత్సవ నిషేధాజ్ఞకూ, కాల్పిస్తానని పోలీసుప్రశిడెంటుగారు చేసిన బెదరింపుకు మాలనం తృప్తిని వెల్లడించేందుకు వచ్చాం”

డిపాథ్యక్షుడు నోట్లొనుంచి ఒక పల్చటి నల్లచుట్ట పైకితీసి పొగను గదిలోకి ఊది, బద్ధకంగా చెయ్యి రూపొందించాడు.

“అది నా డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన పని కాదు. అందుకోసం మీరు ప్రెశిడెంటునే చూడాలి!”

“జోసెట్టి” “మానోలి” “బ్లెస్” భవన నిర్మాణ కార్మికుల రాయబారవర్గాలకు ఏం చెప్పేనో, అదే మళ్ళీ చెప్పేను అనుకున్నాడు తనలో. నాదగ్గర కొస్తారెందుకు, వీర సమానమూను? ఆయన తరువాత ఆలోచన: ప్రక్కగదిలో వున్న మనుష్యుడు శుద్ధమూర్ఖుడు. వాణ్ణి అవకాశందొరికిన తక్షణం పనిలోంచి తీసి పారేయాలి!

“బెర్లిన్ కార్మికులకు పోలీసుప్రశిడెంటుగారు దర్శనం ఇవ్వరట! మీరు వారి ప్రతినిధులు కనుక అధమపక్షం మీరిచ్చే సమాధానమైనా మా కార్మికులకు తీసుకొని వెడదామని మాలశ”

కర్టుకేసి వైసుప్రెశిడెంటు అశ్చర్యంతో చూచాడు. ప్రక్కకు తిరిగి జాగ్రత్తగా సిగరెట్టుకొడిని దులిపాడు. “నా

అన్నా

సమాధానమా? నేనిదివరకే చెప్పాను. అది నాకు సంబంధించిన విషయం కాదని."

కర్టకు కోపం వచ్చింది "చెప్పవలసిందంతా చెప్పివేశాక జరగవలసింది జరిగాక, మీరు కూడ బాధ్యస్థులారా! ఈనిషేధాన్ని ఆజ్ఞని మీరుకూడా అంగీకరించారా? లేక మీ అభిప్రాయము ఏమిటి?"

ఆముగ్గురు కార్మికులవైపు ఉపాధ్యక్షుడు చూచాడు. ఆయన కళ్లు, గంభీరవదనంతో వున్నటాళీ ముడుతలుపడిన దేహాన్నతటినీ పైనుంచి క్రిందివరకూ పరీక్షగా చూచాయి.

ఔను, పెద్దమనుష్యులూ!" వింతగొల్పే ఆయన నిష్కంఠస్వరం సమాధానమిచ్చింది. "నేనేమనుకుంటూన్నానో మీతో చెప్పి తీరాలంటే — నేనేమీ అనుకోవడం లేదు!" కొంచెంసేపు ఆగి అన్నాడు "ప్రెసిడెంటుతో మాట్లాడండి: నేనేం చెయ్యలేను!"

ఆగడినుండి బైటకు వచ్చారు. కర్టకు విరగబడి నవ్వాల్సి కోరికగా వుంది. "అది విన్నావా, టాళీ? వాడేమీ అనుకోవడమే లేదట! వాడెందుకూ ఇక్కడ మరి? ఆతడు చేతుల్తో చెయ్యవలసిన పని లేదు; బుర్రతో చెయ్యలేదు! నల్ల చుట్టలు కాలుస్తాడు! కిటికీలోంచి చూస్తూంటాడు! 'ప్రెసి

“డెంటుతో మాట్లాడండి!” “మామామతో మాట్లాడండి!”
అందరూ శుంఠలే!”

కూలీ యువకుడు పకపకా నవ్వేడు. టాలీ మాట్లాడ
కుండా పూరు కున్నాడు. తనకాక్రమేక్స్, శాఖాసంఘసభలో
యీవిషయం చెప్తే నమ్మరని అనుకుంటున్నాడు.

“బుర్రలేని వైస్ప్రెసిడెంట్” అంటూ కూలీయువ
కుడు నవ్వేడు “అబ్బే, వాడికి బుర్రలేకేం! వాడు గౌరవనీయు
లైన డెమాక్రాటుల్లో ఒకడు! వాళ్ళపెద్ద కాల్చటానికి ఆజ్ఞ
యిస్తే, వీళ్ళు చెవుల్లో దూది పెట్టుకుంటారు! ఆతడు రక్తం
చూడలేడు! కిటికీలోంచి చూస్తూ, యీలోపుగా చుట్టకాల్చు
కుంటూ వుంటాడు. అందరూ ఒకటేముఠా!”

హఠాత్తుగా టాలీకి యీవసారాలంటే భయంపోయిం
ది. నున్నగా గడ్డాలు గీయించుకొని తమవంక అపనమ్మకంతో
చూస్తూన్న గుమస్తాలంటే అసహ్యం పుట్టింది! బాగా రంగు
వేళి నిగనిగలాడుతూన్న బూట్లు తొడుక్కుని ఇటూఅటూ
బెడుతూన్న ఉద్యోగస్తుల నసహ్యించుకున్నాడు. వారు పోలీసు
ప్రెసిడెంటుగారి దైవదత్త సహచరులు! రేపు జార్జిబెల్,
పార్టీల పేరిటనే, వారివర్గానికి చెందిన కాక్రమేడ్లనే కాలుస్తారు!”

“పందులు .... నీచప్పందులు! ....” అంటే
ఆతడనగలిగింది. అలెగ్జాండర్ స్టాజ్ లో గర్జిస్తూన్న ఆవిరి
సుత్తి పైనియెత్తుగా యెగురుతూన్న దొక రక్తవర్ణపు జండా!

రెండవ భాగము.

1929

రక్తస్థావితమేది నోత్సవం

“నిరంకుశప్రభుత్వాలకు వ్యతిరేకంగా సాయుధతిరుగు బాటు కేవలం, విప్లవాదుల కార్యక్రమపట్టికల్లోనూ, బుర్రల్లోనూ భావనామాత్రంగానే అభివృద్ధి చెందడంలేదు. స్వాభావికంగాను, ఆచరణయోగ్యంగాను, ఉద్యమయొక్క తప్పనిసరియైన తరువాతిమెట్టుగాను పరిణమిస్తుందని యిట్టిసంఘటనలు స్పష్టంగా చూపుతాయి. ప్రజాసమూహముల వృద్ధి పొందుతూన్న కోప అనుభవ సాహసాల ఫలితమే సాయుధ తిరుగు బాటు!”

—లె ని న్.

ప్రజాసమూహముల కోప అనుభవము,
తేల ప్రాముఖ్యము.

అన్నా

మేలకటవలేదీ. బూడిద, నీల వర్ణశోభితమైన అరుణోదయమైంది.

ఈరోజు శెలవుదినం. మామూలుకంటే రెండుమూడు గంటలధికంగా ప్రజలు నిద్రిస్తారు. బ్రూనెస్టాస్కోని ఎ. ఇ. జి. యంత్రాగార మోహిని వృధాగా అరుస్తోంది. ప్రతి ఉదయం ఆరుగంటలకల్లా ఎత్తైన ఇనకతలుపులద్వారం వెంబడి ప్రవహించే మానవసమూహం నేడు కానరావడంలేదు. ప్రతి దినమూ, రోజుతూ, రొప్పుతూ వెళ్లే కార్మికుల్లో నిండిపోయేటి, పట్టిజ్ఞస్టాస్కోస్టేషనుకు రైల్వేకాసింగ్ నేడు నిర్మాణవ్యయమై పోయింది. సీమెంట్స్టాట్కుపోయే వీధులు—ఖాళీగాను, నిర్జనంగాను ఉన్నాయి. నార్థావన్లోని క్రేన్ల నల్లపంజాలు నేడు, చలిగాలిలో కదలికలేని నీటిమీద, కదలకుండా వ్రేల్లాడుతున్నాయి.

యథాప్రకారంగా స్టేషన్ నుండి స్టేషనుకు రైలుబళ్ళు పరిగెత్తుతున్నాయి కాని నిర్జనంగానే ఉన్నాయి! మొదటి

తరగతి రైలుపెట్టలో కొద్దిమంది ఇంజనీరు పెద్దపెద్ద అడు
రాల్లో యుద్ధసమయాల్లోవలె అచ్చువేయబడిన వార్తలను
చదువుకుంటున్నారు.

“బెర్లిన్ నివాసులు హెచ్చరింపబడుచున్నారు! పోలీ
ప్రెజిడెంటుగారి అంత్యప్రకటన ప్రకారం, ఊరేగింపులమీద
విధింపబడిన నిషేధాజ్ఞను ధిక్కరింపజూచినయడల తీవ్రమైన
శిక్షలకు లోనౌతారు! ప్రభుత్వాధికారుల ఆజ్ఞలకు ప్రజలను
బద్ధులను చేసేందుకు గాను, కార్మికులపేటలలో తగినంత పోలీ
సుబందోబస్తీ చెయ్యబడినది. మేడినోర్స్ వాలను రక్తస్రావిత
తిరుగుబాట్లుగా, కమ్యూనిస్టులు మార్చేందుకు యత్నిస్తున్నా
రనేందుకు ప్రబలనిదర్శనాలున్నాయి”

ఒక వార్తాపత్రిక కుడిపేజీపై భాగాన్ని రెండుఫోటోలు
అచ్చువేయబడి వున్నాయి. ఎడమవైపున కమ్యూనిస్టునాయ
కుడైన థాల్మర్ ఫోటో. కుడివైపున పోలీసునాయకుడు హీ
మాన్సుబర్గ్ ఫోటో “ఈరోజున ఈయిద్దరిలో ఎవరు బెర్లిన్ ను
పరిపాలిస్తారు?” అనే ఉద్దేశకం పుట్టించే ప్రశ్న వాటికింద
వేయబడింది. కొద్దిగంటల్లోనే ఉదయపత్రికలన్నీ అమ్ముడై
పోయాయి.

మొట్టమొదట ఆపేటలో “రెడ్ నైటింగేల్” లో ధ్వని
ఆరంభమైంది. ఏడుగంటలకు, బ్లాక్ విల్లీ, బరువైన కర్రతలుపు

లను తేటచుకొని వీధిలో అడుగుపెట్టాడు. అచట ఉదయవా
యువులను కసిగడుతోన్నట్లు ముక్కుపైకి పెట్టేడు. రాత్రి
వ్రేలాడగట్టబడిన కొన్ని ఎర్రజండాలు ధ్వనిచెయ్యకుండా
ఎగుర్తున్నాయి.

“దుంపతెగ! ... .. గాల్లో ఎగుర్తున్న జండా
ఏమైంది?”

కళ్లునులుపుకొని చూచినా కనపడలేదు. అర్ధరాత్రి
సమయాన్ని కాలికులంతాకలిసి ఒకపెద్దజండామీద పోలీస్
ప్రెజిడెంటు వ్యంగ్యచిత్రాన్ని గీసి దానికింద “డాక్టర్ వీబెల్”
కుళ్లుఉల్లిపాయ” అని పెద్దపెద్ద అక్షరాల్లో చెక్కారు. ఎక్కు
వ ఉత్సాహవంతులైన కార్మికులుకూడా కొంచంసేపు కునికి
పాట్లు పడుతూన్న సమయంలో తెల్లవారుఝామున పోలీ
సులు త్రెంపివేసి వుంటారు.

వీల్లీ ముఖం వ్రేళ్ళాడేసి, ఒకకుర్చీ, రెండు పెద్దఎర్ర
జండాలు గుడిసెలోంచి తీసుకొనివచ్చి ఇంటిముందు రెండు
వైపుల కట్టేడు. ఇతరులెవ్వరిచేత చేయించకుండా తానే స్వ
యంగా పతాకాలను ఎగురవేయాలని ఆతని కోరిక. కిటికీ
ఇనపకమ్మాలపైని రాత్రి, ఎర్రగుడ్డకట్టి దానిమీద “మేడే
వర్ధిలుగాక” అనీ, తెల్లరంగుతో “బిగపట్టినగుప్పిట” నూ,
చిత్రించారు.

అ న్నా

“ఈ ప్రాతమకాణం ఈరోజున బాగానే ఉంది.” తల
 ఓరగా ఒకవైపువంచి దృష్టిని తెలియపరుస్తూ అన్నాడు.
 తూట్లుపడిన మేజోళ్లు తొడుక్కొని బైటకు వెళ్ళేందుకు
 సన్నాహాలు చేసుకుంటున్నాడు. ఉదయాన్ని వీచే మలయ
 మారుతంవచ్చి ఆగుడిసెలో వున్న చుట్టపొగను “రెడ్ నైటింగేల్”
 నుండి అవతలికి కొట్టివేస్తోన్నది.

అరగంట తరువాత కర్డు, అన్నాలకొరకు పాల్,
 దొడ్లోంచి ఈలవేశాడు. పడకగది కిటికీ యెర్రతెర ఇంకావే
 శేవుంది. వాళ్ళింకా నిద్రనుంచి లేవలేదు.

“ఘృ... ..హా, కర్డు!”

తెర కొంతవత్తిగింపబడి, కురులు దిద్ది తీర్చిన అన్నా
 కోమల వదనం తొంగిచూచింది. ఆవిడ చాలా కోపంగా
 వుంది. ఈరోజునై నా కర్డును మరికొంచంసేపు పడుకోనివ్వ
 రా? కాగితాలంటించి అంటించి తెల్లవారుఝామున నాలు
 గ్గంటలకొచ్చి ప్రక్కమీదబరిగేడు. ఇంకా కొంచం ఆలస్యం
 గా నిద్రించేందుకు వీలేని ఏమి శెలవుదినమయ్యా!”

కర్డు లేచి, అన్నా కిటికీ దగ్గర నిలబడివుండటం చూ
 చాడు. “ఔమ్ ఎంతయిందీ, అన్నా?” కప్పుకున్నదుప్పటి
 తీసివేసి లేచి నిలబడ్డాడు. “మనమింకా నిద్రపోతూనేవున్నాం
 ... ..త్వరగాలే” తనగుడ్డలకోసం, ఆతడు చేతులు జాపాడు.

“కాని, కర్డు, ఇంకా ఏదేనా అవలేదు. ఇంకొక గంట
సేపైనా పడుకోవచ్చు” అని ప్రార్థించింది. ఈసమయంలో
పాల్ మళ్ళీ యాలవేశాడు.

“అది మనకోసమే, చూడు! వార్తాపత్రిక వచ్చిందా?
ఈరోజున పత్రికల్ని పోలీసులు వశం చేసుకోకుండా వుండటం
గమ్మత్తుగానే వుంటుంది.”

“పాల్ ఈలవేశాడు.” అన్నా ఉద్వేగంతో తీవ్రంగా
అంది.

“చప్పట్లు చరు! ఒక్క నిమిషంలో వస్తున్నానని! ఈ
రోజున ఒక శుభశ్రమైన చొక్కా వుందానాకు? ఓ—ఇదిగో”

అన్నా కేకవేసి చెప్పింది. అవతలి వైపున ఒక కిటికీ
మూళివుంది. మెల్లిగా వంటింట్లోకి వెళ్లి ఉదయభోజనం శిద్ధం
చేస్తోంది. మనస్సు మనస్సులో లేదు. ఆవిడ చేతలన్నీ యాం
త్రికంగా ఉన్నవి. సరిగా నెరవేర్చేందుకు చాలా ప్రయత్నం
చవలసి వస్తోంది. కర్డు తనకున్న దుస్తుల్ని ధరించాడు. లొంగ
కుండా వున్న బిరుసుజుట్టును ఒక పెద్ద ఇనుపదువ్వెనతో
యెదుర్కొని యుద్ధంచేసి అణచాడు. తెల్లటి చొక్కా తొడు
క్కున్నందున బలే హుషారుగావుంది. ఈరోజున ప్రపంచంలోని
సర్వదేశకార్మికులు ఈ మేదినోత్సవాన్ని చేస్తూంటారు. కదా
అని ఆలోచిస్తున్నాడు. వారందరూ ఒకచోటికి రాగలిగితే!

తమని పీడించి దోచుకుంటూన్న వారినాటంకపరిచేందుకు చిట్టి కెన వ్రేలేనా ఎత్తని ఆమూగకార్మికులంతా ఏకమైతే! వాళ్ళకి లబ్ధిగా రైస్ సరిపోదు. చాలా చిన్నదాతుంది. వాళ్ళందరూ గట్టిగా ఊదితే ఆవెద్ద 'చచ్చి' ఫెళఫెళ మనకపోతుందా!...

హఠాత్తుగా నవ్వుడం అరంభించాడు ఎంతఅసందర్భ మైన ఆలోచనలు పుట్తున్నాయ్! ఈ ఉదయం చాలా ఉన్నాదంతో పున్నాడు. ఈరోజు, ఎట్లా ఏనా శాంతివంతమైన సెలవుదినంగా ఉండకు!—ఆతడు 'టై' నిసర్దుకున్నాడు. పాడు వస్తువులు, నాశనమైపోను!

“అన్నా,” పిలిచాడు “ఈ టై ముడి వేసిపెడుదూ.” ఆ భవననిర్మాణకార్మికుని మొద్దు చేతులు ఇట్టి పనులలో విజయవంతంకానప్పుడు ఆమె సహాయం చేస్తూండటం కద్దు. కాని, యీరోజున ఆమె కూడా మామూలుగా, వెయ్యిలేక పోతూన్నది. చురుగ్గా, నాజూకుగా, పనిచేసే ఆమెచేతులు యీనాడు వణుకుతూండడం కర్దు గమనించాడు.

“అన్నా—అల్లావున్నావేం, కారణం ఏమిటి?” కర్దు నిజంగా భయపడ్డాడు, ఆమె చాలావిచారపడ్తున్నట్లు కనిపిస్తోంది.

“అబ్బే, ఏమీలేదు కర్తూ” అనే వరకు మాత్రమే, ఆమెనిగ్రహించుకో గలిగింది. అంతవరకూ అణచబడిన దుఃఖం,

అ న్నా

గిర్వం, అనే కొండని చీల్చుకుని మహా వేగంతో బైటపడింది. ఆవిడ వివశయై కూలిపోయింది.

“కాని అన్నా!” ఆతడు జాగ్రత్తగా తన మోట చేతుల్లో ఆమె భుజాల్ని ముట్టుకున్నాడు. వారి దాంపత్యజీవితంలో ఇది వరకు ఇట్టి భావోద్వేక ప్రదర్శనం జరిగి వుండలేదు. ఆమె గొడవ చేసినా, తిట్టినా బాధ వుండకపోను! తగిన సమాధానం ఇచ్చి వుండేవాడు. వారిద్దరి మధ్య వాగ్యుద్ధం జరిగి వుండేది. ఇట్లాటివి జరిగేందుకు ఇది తగిన సమయం కాదు. కాని ఆతడు నిస్సహాయుడు. ఆమె మరల తన ఇంద్రియాలను వశపరచుకొని మామూలువలె ధైర్యంగా వుండే వరకు వేచి వుండాలి.

మెట్లమీద, దొడ్లోను, మనుష్యులు తిరుగుతున్నారు. మూడవ అంతస్తు మీద జప్ తనగ్రామఫోనును కిటికీ వద్ద పెట్టి “రెడ్ ఆర్మీ మార్చ్!” (ఎర్ర సైన్యముల దాడి!) అనే బ్యాండు యుద్ధవాయిద్యంపు ప్లేటును పెట్టాడు. ఆగృహం ఈలల్తోటీ పాటల్తోటీ ఇటూ అటూ పరిగెత్తేవారితోటీ వాదవిడిగా వుంది.

పాల్ మళ్ళీ యీల వేశాడు. కర్న ఉలిక్కిపడి లేచాడు. ఒక చిన్న కాగితంముక్కమీద “రెడ్ నైటింగేల్ బయట, 10 గంటలకు” అని వ్రాశి కుర్చీలో కూలబడిపోయి ఉన్న అన్నా ప్రక్కనుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

మూయబడిన తలుపు చప్పుడు విన్నప్పుడు మాత్రమే ఆమె మరల ఆలోచింప గలిగిన స్థితికి వచ్చింది. 'కండ్లెత్తి చూచినప్పుడు కర్డు ప్రాత చొక్కా కన పడింది. చాలా అలసట చెందినట్లుంది అన్నా కాని పెద్ద బరువు తొలగిపోయినట్లు ఆమె హృదయం తేలికగా పుడి. త్వరలోనో, ఆలస్యంగానో ఇట్లా జరుగవలసేస్తుంది! కాని ఆమె అతి బేలతనం చెందినప్పుడు కూడా ఆతడు చూచాడు. ఆఖరికి అంతపని కూడా జరిగింది. ఎంతో చిన్నతనంగా వుంది అన్నాకు.

బల్ల మీద ఉన్న చీటీ చూచింది అతని వంకరటింకర అక్షరాలున్న ఆచీటిని మృదువుగా వత్తి 'ఔము' చూచింది. ఇంకా ఔముంది.

పాలు, కర్బుతో వీధిలోకి వచ్చేటప్పడికి ప్రకాశిస్తూన్న ఎర్ర జండా అడవి వీధికి స్వాగతం ఇచ్చింది. అనేక కిటికీల నుండి పెద్దపెద్ద పతాకాలు ఎగురున్నాయి. "మేడినోత్సవ ప్రదర్శననిషేధం తొలగాలి!" "మేడినోత్సవంనాడు వీధుల్ని జయించండి!" "సోవియట్ సమ్మేళనం వర్ధిల్లుగాక!" "సోవియట్ జర్మనీ కొరకు పోరాడండి!" వీసెన్ స్ట్రాస్సీ లో ఒక వైపున ఒక పెద్దజండా మీద "ఎర్రవిప్లవశ్రేణి" (రెడ్ ఫ్రంట్) అని చిత్రింపబడి ఎగురుచున్నది.

పురుషులు, స్త్రీలు, పిల్లలు, తమ చొక్కాలమీద, మాంసవర్ణపు కాగితపు పువ్వులను ధరించి ఇండ్లముందు నిల

బడియున్నారు. బిగించిన పిడికిలి, సోవియట్ నక్షత్రం సుతీ
కొడవలి చిహ్నాలను స్వయంగా వేసి, ఆకాగితపుజండాలను
చేతబట్టి పిల్లలు కోలాహలాగా తిరుగుతున్నారు. చిన్న దుకా
ణదారులు, వారివారి దుకాణములను, లెనిన్, కారల్ మార్క్స్
లీబ్ నెట్ రోజులకెంబర్లుల చిత్రపటములతో అలంకరించారు.
క్రూక్ మాక్స్ తన దుకాణాన్నంతటినీ పండుగకు అలంకరించి
నట్లు సింగారించాడు రోట్ ఫానీ, మే దినోత్సవప్రత్యేకసంచిక
ముఖప్రతి అనేక ఇండ్ల గోడలమీద అంటించబడింది. గృహ
స్తులు వాటిముందు నిలబడి చనువుతూ చర్చలు సాగిస్తు
న్నారు.

తొమ్మిది, పదిగంటలకు చుట్టుప్రక్కలవీధుల్లోకి ప్రజ
లువచ్చి, ఇటూ అటూ, చిన్న మఠాలుగా తిరుగుతున్నారు.
పురుషుల చొక్కాలమీద, స్త్రీలగొల్లమీద, రక్తవర్ణ కాగి
తపు పుష్పాలు ప్రకాశిస్తున్నాయి.

“రెడ్ నైటింగేల్” బయట చాలపెద్దజనసమూహం
ఉంది. ఆగుంపులోనుంచి పాల్ త్రోసుకుంటూ బయట పడటం
చాలాకష్టమైంది. బ్రాండెంబర్గునకు హెర్మన్ పంపబడ్డాడు.
ఆపేటలో వున్న వారందరిలోను, హెర్మన్ ఒక్కడే వీరినంద
రిని, అమపుఆజ్ఞలో ఉంచగల సమర్థుడు. సహజంగా తాను
నాయకుడు కాదని పాల్ కు తెలుసును. ఆతణ్ణెక్కడికి పంపితే

అక్కడ తనవిధ్యుక్తధర్మాన్ని నెరవేర్చుకు వస్తాడు! ప్రెశి
డెంటు ప్రకటనలు, నిషేధాజ్ఞలు ప్రజలను రోషావేశపరచు
లనుగా చేశాయి. స్వల్పకారణం కూడా మహాభయానకంగా
ప్రేలవచ్చును. ఇదివరకెన్నడూ కమ్యూనిస్టు లచే జరుపబడే
ఉర్రేగింపుల్లో పాల్గొనని సోషల్ డెమాక్రాటు కార్మికులనే
కులు తమపార్టీ కామ్రేడ్ ప్రెశిడెంటు విధించిన ఆజ్ఞను ఉల్లం
ఘించే ఉద్దేశ్యంతోనే వచ్చివున్నారు.

కోలిన్ పేటనుండిపోయే వీధులన్నిటినీ పోలీసులు ఆక్ర
మించారని “రెడ్ నైటింగేల్” ద్వారంవద్ద ఒక వార్తాహారుడు
చెప్పాడు. పాంకీస్ట్రాస్ట్లోని గార్డియన్లభవనంలో ఒక పోలీసు
పటాలం దాక్కొనివుంది! నెట్టల్ బెక్ ప్లాజ్ అంతా పోలీసు
గుడారం క్రింద మార్చివెయ్యబడింది. రీనిక్లెండార్ఫర్ స్ట్రాస్ట్
లోని అనేక గృహసావిడులలో సిపాయిలుంచబడ్డారు. అప్పు
డప్పుడు చిన్నమోటారులారీల్లో 8, 10 మంది సాయుధపోలీ
సులు మంచివేగంతో వీధుల్లో వెళ్లేవారు. పరిస్థితులను పైకి
తెలియబరచడమే వారివిధి.

ఈవార్తలు తెలుస్తూన్నప్పుడు పాల్ ప్రక్కనేవున్న
కర్టు, అతని ముఖంలో ప్రతిబింబిస్తున్న అనిశ్చితభావాల్ని గమ
నింపక పోలేదు. పాల్ చాలా నమ్మకస్తుడైన పార్టీసభ్యుడని
అతనికి తెలుసును. మే దినోత్సవంనాడు వీధి సంఘానికి పాల్

ను ఉపనాయకునిగా హెర్మన్ నియమించడం అంతమంచిపని గాదని అనుకున్నాడు. “తమ కమ్యూనిస్టు సంఘంలో ఉన్న సభ్యులందరికంటే పాల్ ముందు చేరాడు. ఇరవై యేళ్ళనుండి ఆపేటలో నివశిస్తున్నాడు. ఒక ప్రాతకామ్రేక్కు కవ్వం కలిగించడం ఎందుకని మాట్లాడకుండా ఊరుకున్నాడు. కాని పరిస్థితులు విషమించేసందర్భంలో వ్యక్తిగతమైన మొహమాటాలు చూపించకూడదు. ఒక్క నిమిషంకూడా పాల్ను వదలకుండా ఆరోజున ఆతనినీడలా అనుసరిస్తూ సహాయం చెయ్యాలని కర్టు నిశ్చయించుకున్నాడు.

“రెడ్ నైటింగేల్” లో తలలమీద నడవగలిగేట్లా వుంది మాంసవర్ణపు పువ్వులతోటి ఎర్రబాడీలతోటి అలంకరింపబడిన టోపీలు, జాకెట్లు ధరించిన కార్మికులతో గమలన్నీ కిటకిటలాడుతున్నాయి. పదినిమిషాలక్రితం ఒక పోలీసుగూఢచారి ఒకగదిలో పట్టుబడ్డాడు. సున్నంలోకి ఎముకలు లేకుండా తన్ని అవతలికి గెంటివేశారు. బయటనున్న కార్మికులు మల్లీదేవీదేవేషు చేశారు వాణ్ణి. రీనిక్యండార్ఫర్ స్ట్రాస్సిలో పోలీసులాతనిని రక్షించారు.

మల్లీలు పట్టుబడిన వెంటనే సాధ్యమైనంత త్వరలో పోలీసులు వారి రక్షణకు వచ్చేవారు. “రెడ్ నైటింగేల్” కమ్యూనిస్టుపార్టీ కేంద్రస్థానమని అందరికీ తెలిసినప్పుడు దానినే

అందరూ కలుసుకునే ప్రదేశంగా నిర్ణయించడం గొప్ప
తప్పని కర్మ గ్రహించాడు!

పరిస్థితులు బాగా విషమించినప్పుడు పోలీసులు సుల
భంగా చుట్టముట్టి లోపలనున్న వారినందరినీ అరెస్టు చేసి రాజ
కీయ నాయకత్వాన్ని నిర్మాణ నాయకత్వంనుండి వేరుపరుప
వచ్చును.

చిన్న హాలులో వెనుకభాగాన్ని పాల్ కర్మలు పార్టీ
సభ్యుల్ని కలుసుకున్నారు. హబ్నర్ పిత కూడా తన మాట
నిలుపుకున్నాడు. నిగనిగలాడే దుస్తుల్ని ధరించి మాంసవర్జ
పతాకం అలంకరించుకొని బయల్ పోతున్న సిద్ధంగా ఉన్నాడు.
ఆవృద్ధుని బుర్రలో గొప్ప మార్పు జరుగుతోందని కర్మ గ్రహిం
చాడు. నలభైయేళ్లలో యీ నాటికి తన పార్టీ కామ్రేడ్ నిషే
ధించిన మేడే ఊరేగింపుల్లో పాల్గొనేందుకు పరిధమ పర్యాయం
తయారయ్యాడు.

“ధామన్!” అని పాల్ చప్పట్లు చదుస్తూ కేక వేసి పిలి
చాడు గండ్రగోళంలో పూర్తిగా ఆతని స్వరం మునిగి
పోయింది. ఒళ్లు తెలియకుండా తీవ్రంగా చర్చిస్తూన్న ధామన్
దగ్గరకు వచ్చాడు. ఊరేగింపును క్రమబద్ధంగాను, శిక్షణాయు
తంగాను ధామన్ నడుపువలసివుంది.

“ధామన్! మీ పాళ్లేమంటున్నారోయ్? ఆయుధాలేమీ రహస్యంగా తీసుకొని రావడం లేదుగదా? మనం నిరాయుధులుగా వీధుల వెంబడి ఉత్సవం జరిపాలి.”

పాల్ భయపడి యీవిధంగా చెప్పలేదు. పార్టీయొక్క పరమముఖ్యమైన ఆదేశం యిది! క్రితం రాత్రి హెర్మన్ ఏ సందర్భంలోనూ ఎవ్వరూ ఆయుధాలు తీసికొనిరాకూడదని చెప్పేడు.

“బాగుండయ్యోయ్, పాల్” పటకా బిగించుకుంటూ ధామన్ సమాధానమిచ్చాడు “ప్రతివాళ్ల జేబులూ తడిమి చూడలేనుకదా! వాళ్లని తీసికొని రావద్దని ఒకసారికాదు. పది సార్లునా అధమపక్షం చెప్పివుంటాను. బహుశా ఎవ్వరూ తీసికొనివచ్చి వుండరు.”

“నీమనుష్యులందరినీ కొంచం అదుపులోవుంచు—అవ తలవమి ఎదుర్కోవలసివుంటుందో”. ఆకార్మికులిద్దరి ముఖాలు గంభీరంగా వున్నాయి. అద్భుతమైన బాధ్యత వారి భుజాల మీద మోపబడివుంది.

తనగడియారంకేసి చూచాడు పాల్, “పది ఐంది ధామన్ మీవాళ్లను వరుసల్లో నిలబడమను. బయల్దేరితీయ వలసిన టైమయింది.”

“రెడ్ నైటింగేల్” తలుపులు తెరచుకొని కార్మికులు వ్రవహిస్తాంటే, అవతలవున్న జనసమూహంలో కలకలం చెలరేగింది

ఒకదానివెనుక నొకటిగా రెండుసార్లు గాలిని చీల్చుకొని యీలగింగురైతింది. ఈగుర్తు అందరికీ తెలుసును. అది ధామన్ ది!

“క్విట్ మార్చ్!”

మహాత్మాహం వెల్లివిరిశింది. ఒకయువకుడు ప్రతిధ్వనించే కంఠస్వరంతో అరిచాడు. “నశించాలి — మేడినోత్సవ నిషేధాజ్ఞ!”

కార్మికులంతా కలిశి అరుస్తాంటే, అక్కడ కంపితులైనవారూ కొందరున్నారు. “నశించాలి... నశించాలి...” నిరసన ఉరుములు ఆప్రదేశాన్ని ఊపేట్లా ఉరిమాయ్!

వీధివెడల్పునా నిలబడివున్న ఆమహాకార్మికజనసమూహం ముందుకు నడవనారంభించింది. తెల్లముఖాల సముద్రంలో నకనకలాడే నిప్పుకణం మాదిరి పోవియట్ నక్షత్రపతాకం, వెలిగి పోతోంది! ఇద్దరు ముగ్గురు చెప్తాంటే తక్కిన వారందరూ పాడడమారంభించారు. “కోరికల, ఖైదీలు!” “ఆకలి మంటచే మలమలమాడే అనాధులందరు లేవండోయ్!”

రీనిక్వెండార్ఫర్ స్ట్రాసీలోని పెద్దపెద్ద దుకాణాల తలుపులు బ్రూనలాగబడి మూసివేయబడ్డాయి. తొందరతొందర

అ న్నా

గా తలుపులు మూస్తూంటే ఇనపగడియలు కటకటలాడాయి.

1929 సావత్సరపు రక్షావిత 'మే' దినం ఆరంభమైంది.

కిటికీలలోంచి చూస్తూన్నవారు, హఠాత్తుగా ఉద్వేగంతో చప్పట్లు చరుస్తూ చేతులు ఊపుతూ అరవడమారంభించారు. ఊరేగింపులో పాల్గొన్నవారివారి భయకంపితములైన వదనాలను తెరచిన నోళ్ళను మాత్రమే చూడగలిగారు. వారి కేకలు పాటల్లో వినపడటంలేదు. డార్ఫ్ స్ట్రాస్సిమళుపులో శిరస్త్రాణములు, యూనిఫారమ్‌కుస్తుల వెండిబొత్తాములు ప్రత్యక్షమయ్యాయి. ఊరేగింపు వెనక్కాల ఆసమయంలోనే, నీలవర్ణ యూనిఫారమ్‌లు పాంక్టీస్ట్రాస్సిలోని గార్డియన్ల భవనంనుండి బయటికి వచ్చాయి. “పో—లీ—న్!” అని ఒక యువతి వేళిన పెరికేక, గాలిని భేదించుకుంటూ మారుమోగింది.

శిరస్సులన్నీ ఒకేసారి వెనక్కుతిరిగాయి. ఆజనసమూహం తటపటాయించింది. భయోత్పతంతో కూడిన కేక అందరినీ నిశ్చేష్టితులను చేసింది. స్త్రీలు, పిల్లలు ఒకరినొకరు త్రోసుకుంటూ ఒకరిమీద మరొకరు పడ్డారు. పాదాలక్రింద ఒక పిల్లపడి నలిగిపోయింది. అపాయకరమైన బోనులో చిక్కుకున్నామని తెలుసుకొన్న కార్మికుల రోషస్వరగాల్లో ఆ అమ్మాయి ఆక్రందనం అడుగంటి పోయింది.

తీర్మానము

అది చాలాకృతిమయైన కృతమైన దాడి. ఆచిన్నవీధి రెండువైపుల పోలీసు లరికట్టి ఎటూ కదలలేకుండా ఉన్న మూకను మధ్యకు నెట్టివేస్తున్నారు. వేటలోవలె, ఆశ్చర్యచకితులైన మానవులు మధ్యకు తోలివేయబడుతున్నారు. ఆ ఊరేగింపును చెదరగొట్టడమే పోలీసుల ఉద్దేశ్యంకాదు. ఒక వైపునకూడా దారివదలక స్త్రీలను పురుషులను గొడ్డను బాదినట్లు బాదడమే వారి ఉద్దేశ్యంలాగు స్పష్టమౌతుంది.

ఈలలు, ఆక్రందనాలు, పెడబొబ్బలు, రొదలతో వీధి అంతా నిండివుంది. ఆపైని ఉత్సవంలోవున్నవారి శిరస్సుల మీద లాఠీదెబ్బలవర్షం కురుస్తూంది. ముందున్నవారు వెనక్కు నెట్టివేయబడుతున్నారు. వెనుకనున్నవారు ముందుకు రావాలని దెబ్బలు పడలేక పారిపోయేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. అకస్మాత్తుగా మహాభయంకరమైన సంక్షోభం పుట్టింది.

ఒక ఇంటిచీడీలమీదకు దూకి, కర్బు అందరికీ వినపడేట్లా బిగ్గరగా మాట్లాడబోయాడు. కాని ఆప్రయత్నం నిష్ప్రయోజనమైంది.

ఉన్నాదకరమైన ఆతొక్కిడిలో, రెండువైపులనున్న ఇండ్ల అరుగులమీదకు, చీడీలమీదకు, ప్రజలు వెళ్ళి, తలుపులను బలవంతంగా బద్దలుకొట్టి ప్రవేశించారు. స్త్రీల, పిల్లల ఏడ్పులు, పెడబొబ్బలు ఆగంద్రగోళాన్ని ఇనుమడింపచేశాయి.

ఆమహాత్రోక్తికిడిలో కొద్దిమంది మాత్రమే ఇండ్లలోకి వెళ్ళి గలిగారు అడ్డంలేకుండా లాతీకరాలు బుర్రలు బ్రద్దలుకొడు న్నాయి. ఉక్కిరిబిక్కిరై నవాళ్లు క్రిందపడేందుకుకూడా వీలు లేనంత అధికంగా ఉంది ఒత్తిడి.

క్రోధోన్మాదంతో జేపురించిన వదనములతో ముగ్గురు పోలీసులు “కిందికిరా! పందీ” అంటూ కర్బును చీడీలమీద నుండి క్రిందికి యీడ్చారు. వెంటనే మూడు లాతీకరాలు ఆతని తలవెనుక భాగంమీద ప్రహారాలవర్షం కురిపించసాగాయి. ఇంకొకరెవరై నావతే చచ్చివుండేవాడే!

కర్బు రోషంతో అరిచాడు—తిరిగాడు. తనపిడికిలితో ఒకపోలీసునునువ్వమీద ఫెడేలున శక్తికొద్ది కొట్టేడు. ఆ పోలీసు నోరుతెరచి స్పృహతప్పి పడిపోయాడు.

ఈపోలీసుప్రక్కనేఉన్నమరొకపోలీసు యీదృశ్యాన్ని చూచాడు. ఆతడు రివాల్వరును బారుచేశాడు. కాని గండ్ర గోళాన్ని ఆపి, స్త్రీలను పిల్లలను ఇండ్లలోకి జేరుస్తూన్న థామస్, మిగతా పోలీసులాప్రదేశానికి రాకక్రితమే, కర్బును ఒక ఇంట్లోకి లాగుకొని పోయాడు.

ఆఇంటి చీకటి వసారా, మేడలంతస్తులు ప్రజల్లో నిండి పోయి వున్నాయి. “త్వరగా”, తన పెడల్పాటి వీపుతో తలుపులను నొక్కుతూ “మీరందరూ ఇళ్ళలోకి పారిపోండి!” అని అరిచాడు థామస్.

కదలకుండా నిలబడిన కర్డును థామస్ ఒకతన్నుతన్ని 'దాక్కో!' అని హెచ్చరించాడు.

కోపంతో మండిపడుతూన్న పోలీసుయువకులు, తలుపులను కదల్పలేక, తిట్టుకుంటూ వీధిలోకి వెళ్ళారు.

చాలవరకు నిర్జనమైన వీధిలో ఒకస్త్రీ ఏడుస్తూన్న చుట్టిబిడ్డను వత్తుస్థలానికి అదుముకుంటూన్నది. ఏదో ఒకయింట్లోకి తానుకూడా పారిపోవాలని ప్రయత్నించింది. కాని వృథా. చాలకష్టంతో ఆతొక్కడిలోనుంచి బయటపడింది. వీధిలో బారుచేసివున్న రివాల్వర్లతోటీ, ఊగుతూన్న లాఠీలతోటీ, పోలీసులు మాత్రమే కనపడుతున్నారు.

కర్డుచే దెబ్బతిన్న పోలీసుయువకుణ్ణి లాఠీలో పడవేశారు. ఆతనికింకా స్పృహరాలేదు.

ఆయువతి వీధిచివరకు జేరుకున్న సమయంలో ఇరవై యేళ్ల పోలీసువాడు ఆమె దగ్గరకు పరిగెత్తుకొని వచ్చాడు. ఆమె ముఖం కళను కోల్పోయింది, తనబిడ్డచుట్టూ చేతిని గట్టిగా అదిమిపట్టి వెళ్లి పోతూన్నది. ఈఆత్మధైర్యమే ఆ పోలీసులకు పిచ్చి యెక్కించింది. ఒకదూకుతో ఆమెమార్గానికడ్డంగా నిలబడి చెయ్యనెత్తి.....ఆమె గంభీరముఖం మీద కొట్టేడు.

“వెనక్కి! ఆడపంది!” అని అరచి, ఆత్మరక్షణార్థమై వాళ్ళు తెలియకుండా చేతినెత్తిన ఆయువతిని గెంటివేశాడు.

అ న్నా

గవాక్షమాలనుండి భయగ్రస్తులై ప్రేక్షకులు చూస్తున్నారు. “ఓరికుక్కా — నీతల్లి నే చంపుతావట్రా?” ఒకముసలమ్మ కేకవేసింది.

“రక్తపుకుక్క!”

హఠాత్తుగా, ధుమధుమబాద్తాన్న ఆపోలీసు ముఖం మీద తపీమని ఒకరాయి తగిలింది. అప్పుడు రివాల్వర్లు ప్రేలడమారంభించాయి, పెంగ్ . . . . . పెంగ్ . . . . . పెంగ్

మొదట ఇండ్లమీద కాల్చారు. “కిటికీలు మూసివెయ్యండి!” అని కార్మికులు హెచ్చరించుకున్నారు. భయగ్రస్తమై, వివరమైన ఆపోలీసుముఖం కందగడ్డలాగు ఎర్రబారింది. అటూఇటూ పరిగెత్తుతూ కిటికీ తలుపులకు గురిచూచి కొట్టడమారంభించారు.

ఆవీధిలో ఇప్పుడు పోలీసులొక్కరే ఉన్నారు. చూపుమేరదూరంలో పౌరుడెవ్వడూ కనపడటం లేదు. కొన్నియిండ్లలోదూరి పోలీసులు గృహస్తులను వెదకివెదకి తరిమేరు. ఒకఇంట్లోనుంచి రక్తంతో తడిసిపోయిన ఒకకార్మికయువకుణ్ణి ఇవతలకు ఈడ్చి లారీలో పారవేశారు. ఇంతకుపూర్వమే పోలీసులచేత అరెస్టు చెయ్యబడిన ఇద్దరు వ్రడంగులు ఆలారీలోపల పనిదుస్తులతో పడివున్నారు.

అ న్నా

పాంక్ స్ట్రాసినుండి కమాండరు యీల వెంటవెంటనే
రెండుసార్లు గంయ్ గంయ్ మన్నది. మెల్లగాను ఇవ్వవ్యతిరేకం
గానూ పోలీసులు వీధిలోనుండి వెనుకకు మరలిపోయారు.

* * * * *

కొద్దినిమిషాల తరువాత ఆవీధి మళ్ళీ ఉద్రిక్త జన
సమూహంతో నిండిపోయింది. పోలీసుల క్రౌర్యము, ఈదాడి
యొక్క కాపట్యము ఇరుగుపొరుగువారి కందరికీ రోషం
తెప్పించింది.

“ఇది ఇంకా మొదలే!” ఒక స్త్రీ బిగ్గరగా చెప్పింది.

“ఈసాయంకాలం “వార్వర్ట్స్” పోలీసులు ఆత్మరక్షణ
కోసం యీవిధంగా చేశారని వ్రాస్తుంది!”

“ఇందుకొరకు మీకా క్రమేడ్ ప్రెసిడెంటుకు ధన్యవాదా
లర్పించడోయ్!” అని ఒక వృద్ధకార్మిక స్త్రీ తనప్రక్క నున్న
కార్మికుని ముఖంమీద అంది.

“ఆట్టే కష్టం పెట్టుకోకు! ఈసాయంకాలానికి నేనా
పార్టీలో సభ్యుడుగా వుండనులే!” అన్నాడు ఆకార్మికుడు
శాంతంగా!

ఇంకొక గుంపులోనుండి పాల్ పెద్దస్వరం వినబడు
తోంది. “కామ్రేడ్స్! ఈవీధి చాలా చిన్నది సులభంగా

అ న్నా

“రెండు వైపులను మూసివేయ వచ్చును. ఈవీధిలో మన మీఠా రేగింపును తీసికొని వెళ్లేందుకు ప్రయత్నించినందుకు మనమే నిందింపబడాలి!”

కొద్ది మంది కార్మికులు, యెవరి కంటా వడకుండా, గుంపు దగ్గరనుండి గుంపుకు వెళ్ళి “రీనిక్కెండా ర్ఫ్ స్ట్రాస్సి మళుపు దగ్గర మల్లీ వరుసలుగా నిలబడండి!” అని చెప్పేరు. ఒక నోటినుంచి మరొక నోటికి యీ ఆజ్ఞ ప్రసరించింది. గంభీర వదనులైన కార్మికులు దృఢనిశ్చయంతో అన్నిదిక్కులనుండి గుమికూడుతున్నారు.

వరుసలుగా నిలబడేందుకు యీల గంయ్ మని మ్రోగింది. ఆ కార్మికులందరూ రోడ్డుమీదకు పరిగెత్తి ఎనిమిదేసి చొప్పున వరుసలుగా నిలబడ్డారు.

“క్విక్ మార్చ్!”

నెటిల్ బెక్ స్లాజ్ నుండి పోలీసు శిరస్త్రాణముల, పెండి బిళ్ళలు తళతళలాడేయి.

“నశించాలి .... మేదినోత్సవ .... నిషేధాజ్ఞ” “కమ్యూనిస్టు పార్టీ వర్ధిల్లాలి!”

“పోవల్ ఫాసిస్టుల పస్తుల ప్రభుత్వం నశించాలి!”

ఈసారి, పోలీసు యూనిఫారమ్ లు, కార్మికులకు భయం కలిగించలేదు. నెటిల్ బెక్ స్లాజ్ వైపునకు శాంతంగా “అంతర్జాతీయ శ్రామికగీతాన్ని” పాడుకుంటూ నడిచారు.

కర్టు, తనముందు నడుస్తూన్న కార్మికుల మధ్య అన్నా కోమల వదనం కనపడిందని అనుమానించాడు.

వారు కోఆపరేటివ్ స్టోర్సును దాటుతూన్నప్పుడు ఒక భయవిహ్వలమైన ముఖం కిటికీ తలుపుల వెనక్కాల మాయ మైంది. ఆతడే ఆస్టోర్సు మేనేజరు!—ఆతడొక సోషల్ డెమా క్రాట్! “ఇనప కమ్మిల వెనక్కాల ‘మే’ దినోత్సవం జరుపుతు న్నావా! ఆ!....” అని కార్మికులు పరిహసించి చప్పట్లు చరిచేరు.

“జంతు ప్రదర్శన శాలలో కోతిలాగున్నాడండి!”

మరల కర్టుకు ఐదారు వరుసలముందు అన్నా అంద మైన ముఖం కాన్పించింది. వెంటనే తేస్తూన్న శిరస్సుల కెర టంలో ములిగిపోయింది.

“హల్లో! మార్నింగు, కామ్రేడ్!”

పాలిపోయిన ఒక చెయ్యి కర్టు కరచాలనాన్ని ఆశిం చింది. కర్టు తల యెత్తి చూచాడు. ఆతడు. “రెడెన్ టింగేల్” లో ఆనాడు పార్టీ సభలో మాట్లాడిన యువక ఉపన్యాస కుడు కాదా?

“రెడ్ ఫ్రంట్!” ఆతణి కర్టు తన దగ్గరకు లాక్కున్నాడు.

“రా, మళ్ళీ ఒకనిమిషంలో ఆరంభమౌతుంది.”

మిక్కిలి బలవంతుడు కాకపోయినా ఆయువకుడు తన ప్రక్కచాలగంభీరంగా నడుస్తూన్నందుకు కర్టుకు చాలా ఆనం

దంగావుంది. “ఆతడు కేవలం, మాటలు చెప్పేవాడే కాదు.” అని తృప్తితో కర్ణు అనుకున్నాడు.

ఆ ఊరేగింపు నెటిల్ బెక్ ప్లాజ్ ను సమీపిస్తున్నది. కర్ణు తలయెత్తి, తనముందున్న తలలమీదుగా చూచాడు. వీధికడ్డంగా, నలుగురేసి పోలీసులు వరుసలు తీర్చి వీరికొరకు నిలబడి వున్నారు.

ఒక నిమిషమేనా తటపటాయించ కుండా కార్మికులు ముందుకు వెడుతున్నారు.

“వీధుల్లోంచి వెళ్ళిపోండి!” అనే కేక వినపడింది. కార్మికులు ముందుకు వెడుతున్నారు “పోలీసు నియంతృత్వం నశించాలి!”

ఆ అన్నది థామస్! కర్ణు తక్కిన వారితో అరుస్తున్నాడు. “నశించాలి!...నశించాలి...నశించాలి!...”

వీధి కుడి చప్టా మీదనుండి కొందరు వెనుకకు పరుగెత్తు కొని వస్తున్నారు.

“థైర్యంగా...నిలబడండి...కామ్రేడ్స్”

ఊరేగింపు కేంద్రం ముందు, ముందుకు త్రోసుకొని వస్తూన్నది. ఊరేగింపు మొగ్గరాన్ని థామస్ అనుచరులు ఉన్నారు. పాల్, థామస్ లు ముందు నడుస్తున్నారు.

మరల ఒక్క ఆజ్ఞ గాలి లోంచి చుబుకపు దెబ్బవలె దూసుకు వచ్చింది. మొదటి వరుస మీద లాఠీలు ఘేషఘేష

మంటూ వడ్డాయి. హృదయ నిర్భేదకమైన ఆర్భాటాలు, ఆక్రందనాలు, యీలలతో చెవులు గింగురెత్తుతున్నాయి. ఎడమవైపున ఒక ఇంటి అరుగుమీద నిలబడి ఒక పెద్దమనిషి వరిహాసాస్పదంగా అన అసమ్మతిని తెలియచేస్తున్నాడు. ఇప్పుడే ఆయన చుట్టలదుకాణంలోంచి వచ్చినట్లు వ్యక్తమౌతూ న్నది. ఇద్దరు పోలీసులు ఆయనను గోడవద్దనుంచి ఊడపీకారు. ప్రహారాల వర్షంలో స్పృహ తెలియకుండా పడిపోయాడు. ఆయన టోపీని ఫుట్ బాల్ లా ఒక పోలీసు ఎగురతన్నాడు.

పోలీసులు ఉన్మాదంగా చేతికందిన వారిని చావ మోడుతున్నారు. కాని ఆ ఊరేగింపును మాత్రం చెదరగొట్ట లేకపోయారు. అంత కంటకు ముందుకు నెట్టుకొస్తూన్న ప్రజా సమూహపు ఒత్తిడికి వారు వెనుకకు వెళ్ళవలసి వస్తోంది. కార్మికులు, వీలున్నంత వరకూ తమ్ము రక్షించుకుంటూ ఒక్క అడుగు కూడా వెనక్కి వెయ్యడం లేదు. ఒక్క ప్రదేశంలో వెనుకకు నెట్టివెయ్యబడినా మరొకచోట ముందుకు నెట్టుకు వచ్చేస్తున్నారు.

క్రొత్త రిజర్వు దళాలు వచ్చినపుడు మాత్రమే పోలీసులు ఊరేగింపును చెదరగొట్ట గలిగారు. కాని వీధులన్నీ ఇంకా ఖాళీ అవలేదు. మరల యీల వారిని వెనుకకు రప్పించింది. కొన్ని ఆజ్ఞల్లో పోలీసులు లారీలలోకి దూకి వెళ్ళిపో

యారు. బహుశా మరొక ప్రదేశంలో పరిస్థితులు చాలా
అపాయకరంగా వుండి వుండవచ్చును.

కొద్ది నిమిషముల అనంతరం ఒక కార్మికయువకుడు
నెట్టల్ బెక్ ప్లాజ్ లో కేంద్ర స్థలంలో ఇసుక పెట్టెమీద నిల
బడి వేలకొలది కార్మికులకు ఉపన్యసించాడు.

Z Z Z Z Z Z

పాల్ ను వెతుకుతున్నాడు కర్డు. ఆఖరుకు పాల్ కని
పించాడు.

“పేటకు తక్షణమే వెళ్ళాలి పాల్—అక్కడేం జరుగు
తోందో చూడాలి” పోలీసుల దాడి అక్కడ కేంద్రీకరింప
బడిన సంగతిని వారెరుగుదురు. రీనిక్మెండార్ఫర్ ప్లాస్టీ మీదు
గా వారు త్వరత్వరగా నడిచివెళ్ళారు.

కార్మికుల పేటవైపు పరిగెత్తుతున్నారు. వారి ననుస
రించి వేగంగా పాల్ కర్డులు కూడా పరిగెత్తారు. వీసెన్ ప్లాస్టీ
మళ్ళుపులో ఊఫర్ ప్లాస్టీ నుంచి వస్తూన్న ఊరేగింపును కలు
సుకున్నారు.

“పాల్ అడుగో ఆటో!—ఎర్రజండా వట్టుకుని ముందు
నుంచున్నాడు.” కర్డు బిగ్గరగా చెప్పి ఊరేగింపులో కలుసు
కునేందుకు పరిగెత్తాడు.

అ న్న

పోలీసుల మేకులువేసిన బూట్ల ధ్వని వేనక్కాల
వినపడుతోంది.

ఊరేగింపును జేరుకోవాలని వగరుస్తూ కర్డు పరిగెత్తు
తున్నాడు. కాని ఆతడు స్థూలకాయుడు! పోలీసు యువకులు
వేగంగా పరిగెత్తుగలరు.

కర్డును సమీపించి “నిన్ను పట్టుకొని తీర్తానురా!
“పంది” అని ఒక పోలీసుయువకుడు అరిచాడు. పోలీసులు
ధ్వనిచేస్తూ ఊపిరి పీల్చుకోవడం వింటున్నాడు. మరుక్షణంలో
లాఠీ ఆతని బుర్రమీద పడింది. కాని, కోలినొస్తానీ మళ్ళుపు
జేరుకుంటూన్న ఊరేగింపును అందుకునేందుకు ఆపోలీసు
గబగబా కర్డును దాటిపరిగెత్తాడు.

ఒకపోలీసు ముందున్న పతాకధారుని మీదకు రోషా
వేశంతో దూకేడు. ఆతడు ఆటో మీదకు లాగిని యెత్తడం
కర్డు చూచాడు.

విద్యుల్లత కంటే వేగంగా, జరిగింది. ఆపోలీసుయువ
కుడు ఉండ్రంముక్కలాగు క్రిందపడి దొర్లుతున్నాడు. ఆతని
శిరస్త్రాణం ఎగిరి క్రిందపడింది. పోలీసులు అక్కడికి పరిగె
త్తుకు వచ్చారు. ఒక కార్మికుని లాఠీలతో చావమోది క్రింద
పడవేళి బూటుకాళ్ళతో త్రొక్కుతున్నారు.

అ న్నా

“శేచినిలబడు వెధవా—” అని ఉరిమాడు ఒకపోలీసు ఆమనిషి మూల్గుతూ తనకాళ్ళవైపు చూపించాడు. ఆతని కాలు ఒకటి కర్రది. “నీకు పరుగెత్తడం నేర్పుతానురా” అని అరుస్తూ ఆతనిమీద గ్రుద్దుల వర్షం కురిపించాడు. పోలీసుపోదరుడు క్రిందపడి పొర్లుతూన్నప్పుడు మాత్రమే ఆవిక లాంగునివదలి పోలీసు, పతాకధారి వద్దకు పరిగెత్తాడు.

బాధతో మూల్గుతూన్న ఆనిస్సహాయుని కర్డు ఒక ఇంట్లోకి మ్రోసుకు పోయాడు. “నా చిరునామా ఇదిగో. నన్నొక సాక్షిగా వేసుకోవచ్చును. అట్టే లాభం వుండదు! ఈవెధవలు వీటికేమీ లెఖించెయ్యరు. ఏనా ప్రయత్నించి చూడు.” అంటూ ఒకకాగితం మీద తనవిలాసం బరికి ఆతని జేబులో దూర్చేడు.

కోలిన్ స్ట్రాసీ మఱుపులో జండాకొరకు వెనగులాట రేగింది. దొడ్లలోకి కూడా వినపడేట్లా, ఆటో అరిచాడు. ఒక చేత్తో అందినవారినందరినీ, బలంకొద్దీ ప్రహరిస్తూ, రెండవ చేత్తో చిరిగిన ఆజండాని, పట్టువదలకుండా ఆటో పట్టుకున్నాడు ఆటో బుర్రవెంబడి రక్తధారలుకట్టి ఆతని రక్తసిక్తాంగుని చేశినా, పట్టు వదలలేదు!

కోలిన్ స్ట్రాసీ అవతలవైపునుండి పాటలధ్వని వినపడుతూన్నది పాంక్ స్ట్రాసీనుంచి ఒకకొత్త ఊరేగింపు బయల్దేరి వెడ్డింగుస్ట్రాసీని దాటి వస్తూన్నది. ఒక ఎర్రగుడ్డను ఆకొత్త

అ న్నా

ఊరేగింపువారికి కనపడేట్లా ఎగురవేస్తూ “ఇల్లారండి!” అని కర్డు శక్తి కొద్ది అరిచేడు.

వీధి అవతల చివరనున్న ఊరేగింపు ఆగింది. కార్మికులు సందేహంతో నిలబడ్డారు. ఆజండానూపేవాడు వాళ్లని ఏమి చెయ్యమంటున్నాడో వారికి తెలియలేదు.

హఠాత్తుగా భయకంపితమైన “కర్డు!” అనే కేక కర్డుకు వినపడింది.

శ్రేగంగా వెనక్కు తిరిగాడు. వీసెన్ స్ట్రాస్సీ మఠుపులో అన్నా, నిలబడి ఆతని వెనుకవైపుకు చూపుతోంది. బారు చేసిన రివాల్యూర్లతో పోలీసులు ఆతనిమీదకు పరిగెత్తుకుని వస్తున్నారు. వారి పిచ్చికోపంలో నిస్సందేహంగా కర్డును కాల్చివేస్తారు. కర్డు ప్రక్కకు లంఘించి దగ్గరనున్న 6 వ సంఖ్య ఇల్లు చేరుకున్నాడు.

“ఉన్న చోటనే నిలబడు! . . . . . కదలకు! . . . వెధవా!” అని అరుస్తూ పోలీసులు ఆతనివైపు గురిచూచారు

పెంగ్ . . . . . పెంగ్ . . . . . పెంగ్ . . . . . పెంగ్ . . . . . గోడమీదనుండి బెల్లులూడిపడ్డాయి. కర్డు సావడిలోంచి లోపలికి పరిగెత్తాడు. వొడ్డితోవలలో ఉన్న అద్దాలతలుపు ఆతనికి తగిలి వెయ్యిముక్కలైంది.

అ ప్న

“కర్నూ, వాళ్లు నీవెనక్కాల వస్తూన్నారు.” అని ఒక కిటికీలోంచి కేక వినపడింది. ఆతడు దొడ్లో మధ్యనున్నాడు. పోలీసులు మళ్ళీ తుపాకులు ప్రేల్చారు.

పెంగ్... పెంగ్. ఆతని నుదురుమీకుగా చల్లగాలి జోరుగా పరిగెత్తింది. ప్రక్క ఇంటిద్వారం దగ్గర ఉన్న గోడ మీదనుండి తెల్లటి సున్న ప్పడి క్రిందరాలింది.

“కిటికీల, దగ్గర్నుంచి వెనుకకు తప్పుకో!”

కిటికీవైపు పోలీసు కాల్చిన తుపాకీ కర్నూ వెనుకఉన్న మెట్లపైపు ఒకదూకు దూకేడు. పైనుండి వినవచ్చిన కేకయే, ఆతని ప్రాణాన్ని రక్షించివుంటుంది. మేడక్రిందభాగమున ఉన్న వసారాలోకి వచ్చి దాగుకున్నాడు అతనిప్రక్కనుంచి, మూసివేయబడిన తలుపు దగ్గరనుండి పోలీసులు పైకి ఎక్కుతూన్న ధ్వని వినపడుతూన్నది కర్నూకు. ప్రక్కగదిలో పోలీసులు ప్రవేశించి, చాకలిపడుచు గుడ్డలమూటలన్నీ చెల్లాచెదరుగా చిమ్మి, బానల్లో దాక్కున్నాడేమో అని బానలను కూడ బ్రద్దలుకొట్టి చూచారు.

కర్నూ దాక్కున్న వసారాకు ఎదురుగానున్న గదిలో తుపాకిప్రేలింది. ఆసమయంలోనే పోలీసుల కండ్లబడకుండా

అన్నా మార్గంలో దాక్కుంది. “నువ్వుకూడా రివాల్యూషన్ చేత ప్రేల్చి వెయ్యబడతావా?” అని ఒకకార్మికుడు ఆమెను తనగదిలోకి బలవంతంగా తీసికొని వెళ్ళేందుకు ప్రయత్నించాడు.

“నన్ను వెళ్ళనియ్యి—మాక్నా” చాలవంతగాల్సే బాంగురుగొంతుకతో అన్నా అంది. “వినపడుతోందా, మాక్నా—వెళ్ళనియ్యినన్ను!” తనను గట్టిగా పట్టుకొని ఆపిన ప్రేళ్ళు పట్టువదలించుకునేందుకు వృధాగా ప్రయత్నిస్తోంది. రివాల్యూరుదెబ్బలు వినపడుతున్నాయి. ఆకార్మికునికేసి ఒక నిమిషం చూచి రెండవచేత్తో వరుసగా రెండుదెబ్బలు బలం అంతా ఉపయోగించి మాఖంమీద కొట్టింది. గోడమీదకు పడిపోయాడు. తలుపులు ధడాలున తెరుచుకుని బైటకు పరిగెత్తింది. మళ్ళుపులో పతాకధారి, మరియొకడు అరెస్టు చేయబడి లారీలో పడత్రోయబడ్డారు. జైదా వెయ్యిముక్కలైంది.

ఊఫర్ స్టేషన్ నుండి నాలుగుపోలీసువాళ్ళు వీసెన్ స్ట్రాసీకి వచ్చాయి ఆమళ్ళుపుఅంతా ఖాళీచేయబడింది.

6 వ సంఖ్య ఇంట్లోంచి కర్డును పట్టుకొని రాకుండానే పోలీసులు ఇవతలికి వస్తూండటం అన్నా చూచింది. స్తంభింప చేశే ఒకఆలోచ ఆమెకు పట్టింది. కర్డు ఎక్కడవున్నాడు? ఆ పతాకధారిని తీసికొని వెడుతూన్నట్లే ఆతనినికూడ ఎందుకు

తీసికొనివెళ్ళుటలేదు? ఆమెకు కండ్లుచీకట్లు క్రమ్మాయి. కర్డు ముఖం నేలవై పుపెట్టి పడివున్నట్లు భావించుకుంది.

ప్రజలు పరిగెత్తుకొనివెనుతూ ఆమెనికూడా తమతో లాక్కుపోతున్నారు

“పస్తుల (ఉపవాసాల) .... ప్రభుత్వం..... సశించాలి!”

పోలీసులు లాఠీలనెత్తి పట్టి వారివెంట పడ్డారు ఒక కార్మికుడు నేలమీద పడ్డాడు. ఒకభయంకరమైన లాఠీ దెబ్బతో పైకిలేచిన శిరస్సు మూల్గుతో చాలిపోయింది.

“కమ్యూనిస్టు పార్టీకి జయ్! కమ్యూనిస్టు పార్టీ వర్ధిల్లాలి!”

ప్రజలు అరిచారు. వీధి అంతా ఉరిమింది. వారితో పాటు అన్నాకూడా అరిచింది. “జయ్.....జయ్..... జయ్!” ఒకవైపున పోలీసులు వారిని తరుముతూంటే మరో వైపునుంచి వారు అరుస్తున్నారు. పోలీసుల తలలపైని కిటికీల లోంచి కార్మికులు జయజయధ్వానాలు చేస్తున్నారు. రెండవ అంతస్తుమీదనుండి రివాల్వరు దెబ్బతిని ఒక ఎర్రజండా క్రింద పడింది. వెంటనే ఒకయువతి భూమిమీదనుండి ఎర్రజండా తీసింది.

పెంగ్ ..... పెంగ్ ..... పెంగ్ .....

గుండ్రటి పిస్తోలుగుళ్ళ కన్నాలు, గోడలమీద మసూచికపు మచ్చల్లాగు కసబడుతున్నాయి.

భీకరమైన రిచాలర్సు ప్రేలుడు శబ్దముల ప్రతిధ్వనులు చుట్టుప్రక్కల పేటల్లోని కార్మికులకు భయంపుట్టిస్తున్నాయి. ఆపేటల్లోనికి పోలీసులు మంచుగుండు సామానుతో అధికంగా రాసాగేరు. పట్టణంనుంచి వచ్చినవారు అన్నిచోట్లా పోలీసులు నిర్దాక్షిణ్యంగా కార్మికులను క్రూరంగా యెరుర్కుంటున్నారని వార్తలు చెబుతున్నారు. హాకేషీసంతలో పొగాకు కార్మికుల ఊరేగింపుమీదకు కాలూరు. ఆకాల్పుల ఫలితంగా ముగ్గురుపనివాండ్రు భూపతితులయ్యారు—ఒకడు చనిపోయాడు. క్లీమ్స్ సావిశ్యలో సీసపుపనివాండ్రు సభచేసుకుంటూంటే వారిమీద రిచాలర్సు ప్రేల్చబడ్డాయి. పదినిమిషాలక్రితం బాడ్ స్ట్రాసీలో ఒకఊరేగింపు వేటకుక్కలచేత యేవిధంగా చెల్లాచెదరు చేయబడిందో ఒకస్త్రీ వర్ణించింది. ఎర్రచిహ్నము ధరించిన ప్రతివారు పోలీసుల వీరవిహారానికి గురియిపోతున్నారు. పోలీసుల అనుజ్ఞతోటే చేసుకుంటూన్న ఒకసభలో పాల్గొన్న నలభైమంది వద్రాగిపనివాండ్రను అరెస్టుచేసి లారీల్లో యెక్కించి పోలీసుప్రెసిడియమ్కు తీసికొనిపోయారు.

లారీలవెంబడి లారీలు కోలిన్ పేటకు దోర్లుకొస్తున్నాయి. ఎక్కడైతే పోలీసులు, లారీలు దూకి కార్మికులను లాఠి

అలా మోమతూటూలో వారివెనుకనే మరలప్రజలు ఊరేగింపును సాగిస్తున్నారు నెట్టెల్ బెక్ ప్లాట్ లో ఏదో వినాదంచేసి వుంటాడనే అనుమానంమీద ఒకకార్మికుడు అరెస్టు గావింపబడ్డాడు. ఆతడు కారులో పడవేయబడినతరువాత పోలీసుల మధ్య కూర్చుండి వీధుల్లోవున్న కార్మికులకేసి గుప్పిడిబిగించి “రెడ్ ఫంట్” అని జయధ్వానం చేశాడు. కారువేగంగా పరిగెత్తింది. ఆతడు మరిమాట్లాడకుండా నోరునొక్కి వేయబడ్డాడు.

పోలీసువానులు వీధులవెంబడి దూసుకుపోతూన్నప్పుడు ఉద్రేకపూరితులైనప్రజలు చెవులుగింగురెణ్ణేట్లా అరుస్తున్నారు. ఎప్పటికప్పుడే క్రొత్తక్రొత్త ఊరేగింపులు బయల్దేరుతున్నాయి. కొన్నినందలగజాలదూరం వెళ్ళేటప్పటికి పోలీసులు చెదరకొడుతున్నారు కాని ప్రజలు మరల మరల బారులుతీరి ఉత్సవాలను జరుపుతూ వీధులవెంబడి తిరుగుతున్నారు.

మధ్యాహ్నం అయ్యేటప్పటికి యావిధంగా జరిగింది.

నెట్టెల్ బెక్ ప్లాట్ లో రీనిక్మండార్ఫ్ స్ట్రాసీమార్గంలో జనులు తేకుండా వుండేందుకు దట్టించిన రివాల్యూర్ లో పోలీసులు తిరుగుతున్నారు. నిర్జనమైనవీధిమధ్య అప్పుడే ఒకడుకాణంనుంచి బయటకువచ్చిన ఒకయువతి అపాయస్థలంనుండి తప్పించుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నది.

ఆమె ఒకపొరస్త్రీ. పొరపాటున ఆలసాయప్రదేశంలో ప్రవేశించింది. హఠాత్తుగా ఒకపోలీసు ఆమెకు తరమడమారం భించాడు.

హడలిపోయి, తడబడుతూన్న పాదాలతో ఆమె పడు గెత్తనారంభించింది. పదిఅంగలలో పోలీసు ఆమెను సమీపించి ఆమె శిరస్సుమీద లాఠీతోకొట్టాడు వీధికడ్డంగా డెబ్బలవర్షంలో పరిగెత్తింది. ఇరవై అడుగుల తరువాత ఆమెబలం క్షీణించింది. శక్తిహీనతతో ఇటూ, అటూ తూలుతూ ఒక గోడమీద పడిపోయింది. శిరస్సు ఒకవైపుకు వ్రాలిపోయింది. మళ్ళీ ఆపోలీసు అరిచాడు కాని, ఆమెభయంతోటి బాధతోటి కదలలేకపోయింది. లాఠీమెత్తి బలంకొద్ది ఆబాలిక ముఖంమీద కొట్టాడు. ఆమెబుర్ర పగిలి క్రిందపడిపోయింది. మళ్ళీపుదగ్గర కార్మికులు గబగబావచ్చిచేరారు. రాళ్లు రివ్వు రివ్వున యెగిరివచ్చి పోలీసులమీద పడుతున్నాయి. ఒకసైనికాధికారి శిరస్త్రాణం యెగిరి బురదలోపడింది.

పోలీసులువచ్చి మోదపడేముందు కార్మికులు వెనుకకు మరలిపోయారు. కాని యీసారి వాళ్ళుతలుపులు తాళం వేసుకున్నారు. మళ్ళీ గోడలమధ్య రివాల్వర్లు ప్రతిధ్వనించాయి. నిర్జనమైనవీధిలో ఎర్రజండాలు జ్వాలల్లా యెగుర్తున్నాయి. మూలలనుంచీ, దాక్కున్నప్రదేశాలనుంచి, వందల

కొద్ది కళ్లు, కోవంతో చిందరవందరగా పరిగెత్తి ఇండ్లమీద రివాల్వర్లను ప్రేలుస్తూన్న పోలీసుల్ని చరికిస్తున్నాయి. వీధుల్లోంచి వెళ్లిపోండి!..... లేకపోతే ప్రాణాలమీద ఆశ వద్దలుకోండి!” అని పోలీసులు అరుస్తున్నారు.

మూడవ అంతస్తు 19 వ సంఖ్య గదికి టికితలుపు తెరిచి, ఒక కార్మికుడు క్రిందనున్న పోలీసులవైపు చూస్తూ స్నేహ పూర్వకంగా పలకరించాడు. “హాలో కామ్రేడ్!”.

గృహంబయట ఇద్దరు పోలీసులు నిలబడివున్నారు. పెంటనే వారు తెరచివున్న టికిటీ పైకి గురిచూచారు. ఒక్క తుణుకులో రివాల్వరు మీటనొక్కారు. పెంగ్!

ఆ కార్మికుని నాస్తు వ్రాలింది. శిరస్సు కిటికీ అంచు మీదకు మెల్లిగా పడింది. మెల్లిగా ఆశరీరం గదిలోకి దొర్లు కుపోయింది. ఆకిటికీ ఖాళీయింది .....

హఠాత్తుగా ఆ ముఖాన్ని కబళించి వేళిన ఖాళీ వైపు పోలీసు చూచాడు. భయభ్రాంతుడై చుట్టూ చూచి ప్రక్క నున్న పోలీసుతో యేదో చెప్పి యిద్దరూ అక్కడనుండి అతి వేగంగా పరిగెత్తుకొని పోయారు.

కొద్ది నిమిషాల తరువాత పోలీసులందరూ వెళ్లిపో యారు. ఆపేట మరల నిర్జనమైంది. నిశ్శబ్దత ఘనీభవించింది.

అ న్నా

6వ సంఖ్య గది తలుపు తెరుచుకుని కర్డు గబగబా పరిగెత్తి 19వ గదిలోకి మాయమయ్యాడు.

తలుపు తెరిచివుంది. అప్పటికప్పుడే పొరుగువాళ్లు కొందరు ఆగదిలోకి వచ్చివున్నారు. ఆగవాతుం క్రింద, జర్మనీ సోషల్ డెమాక్రాటిక్ పార్టీ, రీచ్ బానర్ల సభ్యుడైన ఏబై రెండేళ్ల మాక్స్ జెమిన్ హాట్ రక్తపు వరదలో పొర్లుతున్నాడు. గదిలో స్మశాన నిశ్శబ్దం ఆవరించి వుంది. కిటికీనుండి క్రిందకు ఒక సన్నటి రక్తపుధార వుంది. దానిలో గిలగిల కొట్టుకుంటూన్నది ఒకయీగ!

ప్రక్క గదిలో నివశిస్తూన్న స్త్రీ, కర్డును గదినుంచి బయటకు తీసికొని వెళ్లి రహస్యంగా అడిగింది. “కర్డు— రివాల్వరు యెవరు ప్రేల్చర్లో చూశావా?”

ఈరోజున మొదటిసారి కర్డు వణకడమారంభించాడు. ఆచీకటిదారి లో గోడకు జార్లపడి పోయాడు. ఆకరిన సత్యాన్ని గ్రహించేందుకు ఆతని బుర్ర వ్యతిరేకిస్తోంది! ఆఖరికి చాలా భారంగాలన్నాడు.

“నేను చూశాను. వాణ్ణి గుర్తు పట్టాను. అమ్మా! అదిహత్య!”

* * * * *

అ న్న

పది నిమిషాల తరువాత, డిఫర్ స్టేషనులో వున్న
హేబర్ స్ట్రాక్కు, మరొక సార్జంటుకు బదిలీ ఆర్డరు వచ్చేయి.
ఆనిమిషం మొదలుకొని సార్జంటు హేబర్ స్ట్రాక్కి, కోలిన్ స్ట్రాక్కి.
లోని తన తండ్రి గృహంలో మళ్ళీ అడుగు పెట్టలేదు!

సార్జంటు హేబర్ స్ట్రాక్కి, ఆతని తండ్రి కూడా సో. డె.
పార్ట్ సభ్యులే!

అన్న

సీసపు పనివాళ్ల మీద పిస్తోళ్లు ప్రేల్చు బడ్డాయి అనే వార్త వెడ్డింగ్ అన్ని మూలలకీ దవానలా అలుముకుంది. దుకాణాలకు, స్టేషన్లకు, రైళ్లకు కూడా అది వ్యాపించింది. భయభ్రాంతులైన రైలు ప్రయాణీకులు పట్టణంలో నాలుగు మూలలకీ కూడా మోసుకుపోయారు. గుడిసెలలోకు, మేడ అంతస్తుల మీదకు, భాగ్యవంతుల భవనాలలోకి కూడా చొరుచుకు పోయింది.

“నీకు తెలిసిందా? .... నువ్వు విన్నావా...”

“ఎర్ర పేటలో పోలీసు ఒకమనుష్యుని ముఖంమీద పేల్చాడు. చాడు పెటనే చచ్చిపోయాడు.....”

ఇండ్ల లోంచి కార్మికులంతా పరిగెత్తు కొనివచ్చారు. ఆహత్యా వివరాలు ఒక కార్మికుడు చెబుతోంటే గుంపులు గూడి వింటూన్నారు. కార్మికుల గుడిసెలలో, ఉదయాన్ని ఉన్నంత శాంతంగాలేదు మేడినోర్సవం నాడు. పోలీసులందరూ, యేవిధంగా ప్రజల ప్రజల శతృవులయ్యారో స్వయంగా

చూడని మనిషి ఒక్కడు కూడా లేడు. నెట్టల్ బెక్ ప్లాజ్ చుట్టు ప్రక్కలనున్న వీధుల్లో పెద్దపెద్ద గుంపులుగా తిరుగుతూన్న ప్రజల ముఖాలలోని నరాలన్నీ బిగబట్టి వున్నాయి. రివాల్యూరు ప్రేలిన తరువాత ఒక గంట వరకూ ఆచుట్టు ప్రక్కల ఒక పోలీసు కూడా కనపడ లేదు.

కోలిన్ స్ట్రాసీ గోడల మీదవున్న, పిస్తోలు, రివాల్యూరు గుండ్ల కన్నాలను చూచేందుకు మరీమరీ ప్రజలు రాసాగేరు.

మూడవ అంతస్తు కిటికీ తలుపులు మూసివేయబడ్డాయి. వందల కొలది ప్రజలు క్రింద నిలబడి పైకి చూస్తున్నారు. కిటికీ సమీపంలో ఒక యెర్ర జండా యెగురూన్నది. ఆ జెండా మీద నాలుగు గుండ్రటి చిల్లులు స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. మళ్ళువు దగ్గర నున్న కసాయి దుకాణం బయట ఒక గుంపు కూడింది. ఒక అపరిచిత కంఠం కార్మికుల కుపన్యసిస్తూన్నది.

“ప్రేవో శభాష్” ఒకరు అరిచారు.

“ఆయన చెప్పేదంతా నిజం.”

పోలీసులు వెడలిపోయిన తరువాత వీధిలో కనపడిన అన్నాను కర్టు వెంట బెట్టుకొని వస్తూ ఆజన సమూహాన్ని చూచేడు. పరిస్థితులను గూర్చి చర్చించేందుకు థామస్, పోల్ లకొరకు చూస్తూన్నాడు. కాని వారెక్కడా కనపడడం లేదు. ఆపేటలోని పరిస్థితులు నిమిష, నిమిషానికి అపాయ

కరంగా మార్తున్నాయని ఆతడు దృఢంగా నమ్ముతున్నాడు. ఏడుగానైనా పోలీసులు తిరిగి రావచ్చును. అప్పుడేమి జరుగుతుందో ఎవరూ ఊహించ లేరు. ఉద్రిక్తజనసమూహం లను చేతిలోవుంచుకొని నాయకత్వం నిలుపుకోవడం అత్యవసరం!

“కర్నూ! చూడు. . అక్కడ ఎవరో మాట్లాడు తున్నారు” అని అన్నా ఆతనితో చెప్పింది. కసాయిదుకాణం బయట నిలబడిన వారు నవ్వుతున్నారు. పొగడు తున్నారు. అప్పుడు మరల పెద్ద కంఠస్వరం మరల వినపడ సాగింది. కర్నూ దృష్టి ఇప్పుడు పూర్తిగా ఆకర్షింప బడింది. “ఎవరది!”

గుంపులో జొర మనుష్యుల్ని ఇటూ అటూత్రో సుకుంటూ ముందుకు వెళ్ళు దుకాణపు మెట్లమీద తోలు జాకెట్టు ధరించిన వ్యక్తి నిలబడి వున్నాడు. ఆతని ముఖం ఉద్రేకంతో ఉబ్బి ఎర్రజడి వుంది. చాలా తరుచుగా కిచు గొం తుక పడుతోన్నది. “తమాషా మనిషే!” అని అనుకున్నాడు కర్నూ.

“అది ఒక్కటే ఐయ్యండదు,” ఆ ఉపన్యాసకుడు అరుస్తున్నాడు. “మనం, మనగుప్పిళ్ల తోటి, రివాల్వర్లు మర ఫీరంగులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాలేమిటి?”

“తప్పకుండా నిజం” ఒక యువతి చపట్లు చరుస్తూ అరిచింది.

“రివాల్వర్లకు రివాల్వర్లొక్కటే సమాధాం చెబుతాయి!”

“బ్రేవో!”

మొట్టమొదటి సారి అపాయకరమైనట్టి, ఉద్రేకపరచేటి ఈపదము పడి వెంటనే నాటుకుంది. చాలా తీవ్రమైన చర్చ రేగింది. తక్షణమే అందరూ అరుస్తున్నారు. “జాను—ఆతడు చెప్పింది నిజమే! ఈహంతకుల్ని పేల్చి పారవెయ్యండి. వాళ్లు మనల్ని కాలుస్తూంటే, మనస్వరక్షణార్థమే మనం కూడా కాల్చాలి. ఇంకా మనలో అనేకమంది చచ్చే వరకూ మనం వేది వుండాలా?” మెల్లిగా తోవచేసికొని ముందుకు వెళ్లాడు.

“కామ్రేడ్స్! ... ..” ఆ అధ్యక్షకుడు తన ప్రేలితో చూపుతూ “ఊఫ్ స్టేషన్ లో పిస్తోళ్లు, రివాల్వర్లు, మందుగుండుసామాన్లు, కావలసినన్ని వున్నాడే ... .. రండి—వెళ్ళి తీసుకొద్దాం!”

ప్రజలందరూ ఈలలు వేస్తూ, చప్పట్లు చదుస్తూ ఆతనిని పొగడు తూంటే కర్బు అస్త్రాలకాయుని సమీపించి చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకున్నాడు.

“అయన్ని ఒదిలెయ్యి! ఆయన చెప్పిందంతా యదార్థం” ఒక స్త్రీ అరిచింది. అస్త్రాలకాయుని వదనం వివర్ణమైంది. వెళ్ళిపోయేందుకు దారులు వెతుకుతున్నాడు.

“అగు. కదలకుండా నిలబడు! నువ్వెవడవ్? ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చావ్?” కర్డు గట్టిపట్టును వదలిపించుకొనేందుకు చాలా శ్రమపడుతున్నాడు. “నన్ను వెళ్ళనియ్యి!” ఆతడు మూలిగాడు. “ఎవని ఉద్దేశ్యంవాడు చెప్పకూడదు, కామ్రేడ్స్? నేనోకార్మిక్కుణ్ణి” హఠాత్తుగా కూలివాని వలె బెర్లిన్ కార్మికులు మాట్లాడే భాష ఆరంభించాడు.

“ఏమిటి?—కూలివాడివా?” అందరూ వినగలిగేటంత గట్టిగా అరిచాడు. “ఐతే ఒక్కసారి నీ చేతులు చూపించు!”

ఆవీధిలో కొందరు పిల్లలు “అరుగో, అక్కడ ఇంకొకణ్ణి పట్టుకున్నారు అక్కడ” అంటూ అరుస్తూ పరిగెత్తుకొచ్చారు. వీపువెనక్కాల దాచుకుంటూన్న చేతులను బలవంతంగా లాగి ఆతని మణికట్టులను గట్టిగా పట్టుకొని బాగాబలిసిన గులాబీవర్ణపు వ్రేళ్ళను చూపించాడు కర్డు. ప్రక్కనే నిలబడివున్న ఒకముసలి కార్మికుడు “వాటితోటి మూలపడియున్న ముసలిదానిమీద మాత్రమే నువ్వు పనిచెయ్యగలవు!” అన్నాడు నవ్వుతూను. అందరు పకాలున నవ్వారు. “ఓరి తంపులమారి వెధవా!*

* ప్రోవోకేచర్: అనవసరసమయాల్లో ప్రజలను ఉత్తేజపరచి పోనులమీద తిరగబడ్డారనే నెపంమీద పోలీసులచేత కార్మికులందరినీ నియమింపబడినవాడు.

అ న్న

బొందమనిపి వెనక్కు గెంటాడు. ఆతని టోపీ ఒక ప్రక్కకు పరిహాసాస్పదంగా వ్రేళ్ళాడుతూన్నది.

ఆపోలీసు యేజెంటు తనజేబులో చెయ్యిపెట్టాడు.

“చూడండి, ఈపందికొక్క కాల్చిచంపాలని చూస్తున్నాడు!” అంటూ కర్టు రెండవసారి ఆతని భుజంమీద కొట్టేడు. ఇప్పుడు తక్కిన కార్మికులు కూడా అందుకున్నారు. దగ్గర దగ్గరగా వాడుపన్నిన పలలో చిక్కుకున్నామని వాళిప్పుడు తెలుసుకున్నారు.

“ఆసందులోకి గెంటుకుపోండి వాణ్ణి!” ఎవరో అరిచారు. “పోడవండి పందిని!” “మళ్ళీ వీధిముఖం చూడకూడదు వీడు!”

ఒక యువకుడు “కామ్రేడ్స్—వెళ్లి పోండి! వీధిలో అనేక మంది పోలీసుయేజెంట్లు ఉన్నారు. మళ్ళీ పోలీసులు వస్తారు!” అని హెచ్చరించేడు.

సందులోంచి గుమ్మిపోట్లధ్వని, పోలీసుయేజెంటు ఆర్తనాదం, వినపడుతున్నాయి మరొక ఏజెంటు “రెడ్ నైటింగేల్” లో పట్టుబడిచావుదెబ్బలుతిని, ఆఖరునిమిషంలో తప్పించుకుని బయటపడ్డాడు. క్రొత్తముఖాలు అనుమానాన్ని కలుగజేస్తున్నాయి. సాదాబట్టలు కట్టుకొని మామూలుగా

అన్నా

వ్యవహారిస్తూన్న పోలీసు గూఢచారులుకూడ వీరిలో. కలిచే తిరుగుతున్నారు.

‘మూడుగంటలవేళ వీసెన్ స్ట్రాసీనుంచి, కోల్లిస్ట్రాసీకి బిగ్గరగా పాడుకుంటూ ఒక గొప్పఊరేగింపు వస్తూన్నది. ఒక కమ్యూనిస్టు యువకుడు నడిపిస్తున్నాడు ఆఊరేగింపును పేటలోనుండి. కార్మికులందరూ ఆఊరేగింపులో పాల్గొనేందుకు పరిగెత్తారు. “విప్లవశ్రేణి సైనికులు!” అని అరిచారు. అందరూ కిటికీలలోంచి ఎర్రజండాలు ఊపుతున్నారు. యుద్ధ సైనికులవలె బారులు తీర్చి నిలబడి గొప్పశిక్షణను ప్రదర్శిస్తూ వెడుతూన్న కొద్దీ పెరుగుతూన్న ఊరేగింపు ఆవీధి వెంట సాగుతోన్నది.

ఆపరిదర్శకుల ప్రక్క అన్నా పరిగెత్తుతూన్నది. ఆ పేటలోవున్న మనుష్యుల ముఖాలమీద వున్న భావాలను ఎంతవింతగా యీఊరేగింపు మార్చింది? అని ఆలోచిస్తోంది అన్నా. మనుష్యులలో వ్యక్తమైన వ్యగ్రభావం ఇప్పుడు అంతర్భావ మైంది. హఠాత్తుగా వారంతా ఆత్మవిశ్వాస పూరితులై, క్రమం తప్పకుండా భుజము, భుజమూకలిపి నడుస్తూంటే నూత్న శక్తితో ఉద్దీపించారు.

అ న్నా

జీవితంలో ప్రథమపర్యాయం అన్నా వేలకొలది ప్రజలతోబాటు తానుకూడా కదంత్రొక్కుతూ పడంపాడుతూ అడుగువేస్తూన్నప్పుడు, హృదయంలోలేచి, ఎర్రబారిన కళ్ళ వరకూ మహోల్లాసం, దర్పం నిండివుండుటను అనుభవించింది. అది ఒక ఆంతరంగిక పరవశభావం కాబట్టి ఆవిడ కన్నులకు మిరుమిట్లు కొల్పింది. ఆవివర్ణ వదనాల్లో కాన్పించే తేజస్సు కిదే కారణభూతం అనుకుంది. అన్నా ఈఅనుభూతినే తాను కూడా పొందుతూన్నందుకు అన్నా చాల సంతోషిస్తూన్నది.

ఊరేగింపు రీనిక్యండార్ఫ్ ప్రాసీ గడిచి వీసెన్ ప్రాసీ జేరుకుంటూన్నది. పాట హఠాత్తుగా ఆగిపోయింది. ప్రక్కనున్న ప్రజలందరూ చప్పట్లు చరుస్తూ ఈలలు వేస్తూ “కార్మికుల హంతకులు నశించాలి!” అని రణగుణధ్వని చేస్తూన్నప్పుడు మాత్రమే ఆమె పోలీసుల శిరస్త్రాణాలు తమముందే యెండలో తళతళలాడటం చూచింది.

ఆవిడ భయభ్రాంతివనది. తనకొరకు కాదు — తన కామ్రేడ్స్ కొరకు — అందరికోసం! ఇప్పుడు బెడ్డలుతీస్తూన్న కామ్రేడ్స్ కోసం!

“మీరెక్కడ ఉన్నరో అక్కడేనిలబడండి, కామ్రేడ్స్!” అని ఎవరో అరిచేయ్యుతోటివారితో పాటు ఆమెకూడ ముందుకు నెట్టివేయబడింది. వివర్ణ వదనాలనుండి శాంతమైన

తేజస్సు అంతర్ధానమైంది. చెవులను గింగురైతించే ఒక స్త్రీ
కంతస్వరం కిటికీలోంచి వినపడింది. “వేటకుక్కలు”

ప్రజలశిరస్సులమీద హూరుగాలివలె ఆయువతి కం
పిత గాత్రం ప్రతిధ్వనించింది. వారి వెనుకభాగాన్ని రీనిక్టం
డార్ఫర్ వీధినుండి పోలీసు వాళ్ళ వస్తూన్న ధ్వనివినపడు
తూన్నది. చాల దూరంలో ఎక్కడ నుంచో ఒక కొత్తకంత
ధ్వని “కాల్చండి!” అని వినపడింది.

ఆమెముందున్న యువకుడు వెనుకకు తిరిగేడు ఆతని
చొక్కాగుండీ కన్నంవద్దనున్న ఎర్రపాతకం ఆమె కండ్ల
ముందు నాట్యం చేశింది. అది అంతకంతకు మరీ పెద్దదైంది.
పిచ్చివేగంతో గిరగిరా తిరిగిపోతూన్న చక్కం క్రింద
మారింది .....

పెంగ్ ..... పెంగ్ ..... పెంగ్ అతిత్వరితంగా
కాల్చబడుతూన్న పోలీసు పిస్తాలుగుళ్లు ప్రజలగుంపులో
దూరుతున్నాయి.

“ఓ.....ఓ....ఓఓ!” ఆమెముందున్న కార్మికుడు
పొట్టను చేత్తోపట్టుకుంటూ, బాధాకరమైన మూల్గుతో క్రింద
కూలిపోయాడు. కొద్దిగజలదూరంలో పాలిపోయిన పోలీసు
ముఖం సాక్షాత్కరించింది.

ఒకరాయి రుంయ్ మంటూవచ్చి ఆపోలీసు నున్నటి
జేహని చీల్చింది. ఆతని శిరస్త్రాణం యెగిరి అవతలపడింది.

రక్తంకారుతూవున్న ఆతని తలమీద జుట్టు ఎంతపలచగా వుంది. వింతగొల్పుతోంది. దానితరువాత అన్నా మరేమీ జ్ఞాపకంవుంచుకోలేక పోయింది.

పోలీసులు, తుపానువలె ఆమెను క్రమ్మివేసి ముందుకు సాగిపోయారు. లాఠీలు, గుండ్లు, వీధిని ఖాళీచేశాయి. చుట్ట చుట్టుకుని, బోర్ల గిరితలపడివున్న దేహాలు రోడ్డుమీద పడివున్నాయి. ఆయువకుని కడుపులోనుంచి రక్తం చారికలుకట్టి బొట్లుగా రోడ్డునుప్పుమీద పడుతూన్నది. కొద్ది అడుగుల పైన, బూడిదవర్ణంగా వున్న ఒకముఖం ఆకాశంవైపు చంచలమైన కండ్లు నిగుడించి పడివుంది. తెరవబడివున్న నోటినుండి, ఎర్రబుడగలు వస్తున్నాయి. గుండు ఆతనివీపును చీల్చుకుని ఊపిరితిత్తుల్లో ప్రవేశించింది. గుండుదెబ్బతిన్న కాలుతో ఒక మనిషి మెల్లిగా వీధులోంచి అవతలి ప్రక్కకు డేక్కుంటూ వెళుతున్నాడు. ఒకచిన్నకుర్రాడు కడుపు ఉబ్బేట్లా రోదిస్తూ దోవ, తెన్ను తెలియక ఇటూ అటూ విరిగిన చేతితో పరిగెత్తుతున్నాడు. ఆంబ్యులెన్సు కారును ఒకరు పిలుస్తున్నారు.

నలుగురైదుగురు కూలీయువకులు తుతగాత్రులను బాగ్రతగా ఒకయింటికి మోసుకొని వెళ్ళారు. నిర్జనమైన వీధిలో మూడునాలుగు రక్తపుబురదగుంటలు మాత్రం మిగిలి వున్నాయి.

తలుపు లన్నీ తాళములు వేయబడ్డాయి. పోలీసులు గబగబా వాటిప్రక్కనుండి పరిగెత్తుతున్నారు. పిచ్చికుక్కల రోషావేశపు మొరుగులవలె రివాల్వరు గుండ్లు ఎత్తుగోడల మధ్య ప్రేల్తున్నాయి. కిటికీ తలుపులవెనుక కార్మికులు— తమశత్రువులు—దాక్కిని వున్నారు. పోలీసుల ముఖాలు శిరస్త్రాణములక్రింద, భయగ్రస్తములై ముడుచుకొని పోయాయి. వారిముందు, వెనుక, పైన, శత్రువులు వందలకొలది వున్నారు. కమ్యూనిస్టులు వేచివున్నారు — వందలు — వేలు — ఆపేటంతా వారితో క్రిక్కిరిసివుంది — పట్టణం అంతా వారితో నిండివుంది.

పెంగ్ ... పెంగ్ ... వణకుతూన్న వ్రేళ్లు వాటంతటవే ట్రిగ్గర్లను మీటుతున్నాయి. తుపాకులను కాలుస్తూన్నంత కాలం, ఆదిష్టిపిడత కార్మికులముఖాలు కనపడవు. ఎర్రజండాలు ఒక్కటే మిగుల్తాయి — అసహ్యకరమైన ఎర్రపీలికలు!

“ఆపీలికల్ని నాశనంచేయ్యండి!” ఒకఉద్యోగస్తుడు ఆజ్ఞాపించాడు. నిప్పుగోళాలు ఎర్రజండాల మీదకురిశాయి. ఒక వెదురుబద్ద విరిగి క్రిందపడి, గుండుదెబ్బ తిన్న మనిషికి మళ్ళీ గోడకు ఆనుకొని పడివుంది.

“కిటికీల దగ్గరవున్న జండాల్నిటిని మాడ్చివేయ్యండి” గాజు టపటపలాడింది. మట్టిపూత బెల్లులూడి పడ్డాయి ఆకస్మికంగా — ఒక వందకంతాల్లోనుంచి రోషారాభటం! ఒక

పెద్దపతాకం నాలుగవ అంతస్తునుండి, క్రిందపడితే ఒక పోలీసు దానిని పీలికలక్రింద చింపుతూ తలవెనుక భాగాన్ని పెద్ద ఆర్తనాదం చేస్తూ నొక్కుకుంటున్నాడు. మాంచి సూది రాయి ఆతని బుర్రకు తగిలించి.

క్రిందనున్న నీలపు దెయ్యాల చేతుల్లో పడకుండా, ఎర్రజండాల్ని కిటికీలలోనున్న వారు లోపలకు లాక్కున్నారు. కాని మొదటి అంతస్తు మూడవ కిటికీలో ఇంకా ఒక చిన్న పతాకం యెగురుతూనేవుంది.

“ఎర్రపీలిక భస్మం అవ్వాలి” “క్రిందకు లాగండి జండాని!”

నలుగురు పోలీసులు ఒకరి వెంబడి ఒకరు కాల్చేరు. ఆకిటికీ అద్దపు ముక్కలు టప్ టప్ న క్రింద పడ్డాయి. కాని ఆగోడ మీద నుంచి ఆ ఎర్రచుక్క అంతర్ధాన మవలేదు. ఒక మందపవనం ఆజండా గుడ్డను తటతట కొట్టుకొనేట్లాచేసి, ఆ అగ్నిగోళాల శక్తి హీనతను వెక్కిరిస్తోందా! అనిపించేట్లా చేసింది.

ఆకస్మికంగా, పోలీసులను విభ్రమచితులను చేశేటి, అపాయకరమైనట్టి విశేషం జరిగింది. ఒక ఆడది నవ్వింది! మందపవనం ఒక స్త్రీ అపహాసాన్ని మోసికొని వచ్చింది. విజయ గర్వంతో అపహాస సూచకమైన ప్రతిధ్వనించే నవ్వు! భయభ్రాంతులైన పోలీసుల శిరస్సుల మీద పక్షివలె ఆధ్వని

ఆ స్నా

కొద్ది కాలం వ్రేళ్ళాడి ఆపైని క్రమంగా అంతర్ధానమై పోయింది.

వీధిలో ఉన్న వారంతా దానిని విన్నారు. అది, ఇళ్ళ ముందు క్రతిధ్వనించి, గోడలకెగత్రాకి, గదుల్లో మ్రోగింది. అకస్మాత్తుగా, వివర్ణములైన శ్రామికుల ముఖాలు, తేజస్సుతో బలోద్ధీపకాలైనవి....కాలుస్తూండండి....కాల్చండి, కాల్చండి! హత్యచెయ్యండి! చంపండి!.....ఎవరిని చంపుతున్నా రనుకుంటున్నారు? మామెటల్ని చంప గలరా?...మా ఆకల్ని?...మారోగాల్ని?...మానిరుద్యోగాన్ని?...ఓకార్మికుల హంతకులారా! మీ రివాల్వర్లతోగాని, మీ ఫిరంగులతోగాని, ఏనాటికీ నాశనం చెయ్యబడజాలనివి. దీర్ఘ కాలం వర్ధిలుగాక! ప్రపంచవిప్లవం వర్ధిలాలి!

ఇప్పుడు పోలీసుల ముఖాలు తెల్లబోయాయి. అవ్యక్తమైన, అపరిచితమైన నవ్వు, వారిలో పిరికితన్నాని కలుగ చేసింది. ఉన్మాదంతో మళ్ళీ గోడలమీద, కిటికీల్లోకి, గడియలు బిగించబడిన తలుపులమీదకు కాల్చడం ఆరంభించారు.

ఎర్రజండా ఎగుర్తున్న మూడవగది కిటికీ తలుపులను భేదించుకుని సీసపు గుండ్లు, ఆల్బర్టు హీడర్ తోలుపటకాలో ప్రవేశించి శరీరంలో పెద్దగాయం చేశింది. తలుపు వెనుక కాళ్ళు బిగిసిపోయి ఆతడు భూపతితుడయ్యాడు.

అనామ

పాల్, లెనిన్ లు

రీనిక్కెండార్ఫర్ స్ట్రాస్సీలో జరుగుతూన్న పెద్ద ప్రదర్శనం మూలాన్ని ఆవీధిచుండి పోలీసులు వెళ్లిపోయారు. మారాన ఉన్న వీధులలో కార్మిక ప్రదర్శనాలు వారికి తొందర కలుగ చేశాయి కాబట్టి కొంత కాలం వరకూ పోలీసులు వీధికి దూరంగానే వుండిపోయారు.

ఆవీధికి ప్రక్కవీధులు లేవు పారిపోయేందుకు అవకాశాలు లేవు ప్రదర్శకులు ఒక ఎల్లుకల బోనులో చిక్కుకుంటారని పోలీసులు గ్రహించారు. వీధికి రెండువైపులను కాచి పిస్తోళ్ళతో ప్రేలుస్తూంటే రక్షణ వుండదు. కోలిన్ స్ట్రాస్సీకి అడ్డంగా వీసెన్ స్ట్రాస్సీ T యీఆకారంలో వుండి అంతే కాకుండా ఇక ముందు ఆవీధిలో వారికి ఇండ్లు రక్షణ సాధనములు కాజాలవు. పోలీసులు గృహాలను కూడా అగ్నిగోళాల్తో ముంచేత్తేస్తూ కార్మికులను ఇండ్ల లోకి కూడా తరుముకొస్తున్నారు. దొడ్లనుండి పారిపోదలచువారు ఒకవైపున వెడ్డింగ్, రెండవవైపున రీనిక్కెండార్ఫర్ స్ట్రాస్సీ వరకు మాత్రమే జేరగలుగు

దురు. కాని ఈరెండు వీధులు పోలీసుల పిస్తోళ్ళ బారులోనే వున్నాయి. రెండవ వైపుదొడ్డు పాంకే నీళ్ళవొడ్డునవున్నాయి. ఒకవేళ వారు దానిని దాటగలిగినచో వీసెన్ స్ట్రాసీ మాత్రమే చేర గలుగుతారు.

ఇండ్ల వరుసను చుట్టుచుట్టడం అతి తేలికైన పని. త్వరలో పోలీసులు అంతపని చేస్తారు. అప్పుడు గతి ఏమిటి?

ఆవీధిలోని గదుల్లో, గోడలమీద సామాన్ల మీద పిస్తోలు గుళ్లు గురుతులు కనపడుతున్నాయి. రాలి పడు తూన్న బెల్లుల మూలకంగా పిల్ల లనేకులు గాయపడ్డారు. గోడకు నాలుగు పిస్తోలు గుళ్లు తగిలి, ఒక పండ్రిండేండ్ల పిల్ల, మట్టి బెల్లులతో కప్పుపడిపోయింది.

పిల్లల్ని ఆవీధినుంచి దాటించడానికి అగ్నిగోళమండలం దాటవలసివుంది. క్రిందనున్న “నీలపుదెయ్యాలి” (పోలీసుల్ని) శాపనార్థాలు పెద్దూ యేడుస్తున్నారు తల్లులు.

“మీగు మొగాళ్లేనా?” కార్మికులకేసి అరుస్తున్నారు.

“మీపిల్లల్ని, పెళ్లాల్ని పోలీసు గుళ్లకు ఎరగా విస్తున్న పిరికిపాదలు, దద్దమ్మలు! పిల్లలకి మల్లే బెడ్డలువేసి పారిపోతూంటారంతే!”

“మీరు అర్థంచేసుకోరు—” అని మాత్రమే పురు షులు సమాధాన మివ్వగలుగుతున్నారు. “మాఅంతట మే యీరోజున విప్లవం లేవదియ్యలేం”

అబ్బే—మీరు గంభీరోపన్యాసాలు మాత్రం ఇవ్వ గలరు!” “మీయెముకల్లో మీకు పట్టులేదు! పిరికి పందలు మీరు! ఆపందుల చేతుల్లో పిస్తావు ఉన్నాయి కాబట్టి వాటిని తీసుకో లేకుండా బట్టలు తడుపు కుంటున్నారు — ఏ కమ్యూనిస్టులయ్యా మీరు!

అప్పుడు పురుషులు మళ్ళీ వీధుల్లోకి వెళ్ళి వారిలో వారు అనుకోవడమారంభించారు. “ఆ ఆడాళ్ళు చెప్పింది నిజం—కాని, పిరికి వాళ్ళమా మనం? కాదు. మనం పందలం కాదు. ఈ ఎర్రవీధి అల్లాటిది కాదు. —కాని—ఇతే ఏమి? మనమేంచేస్తాం? ఏంచెయ్య గలం? వెధవ పోలీసులు.”

“రెడ్ నైటింగేల్” ఇరుకు సందు అంతా ఉద్రిక్త వద నులతో కిటకిటలాడి పోతూన్నది. ఎలక్ట్రిక్ దీపస్తంభము క్రింద ప్రజలు గుమికూడి వున్నారు. ధామన్ పాలులు కూర్చున్నారు. ధామన్ చేతికి కట్టు కట్టబడ్డాయి. ఆతని టోపీ నెట్టిల్ బేక్ ప్లాజ్ లో ఎక్కడో పడివుంది.

“కామ్రేడ్స్—” కర్ణు శాంతంగా చెపుతున్నాడు. “ఇంకా కొద్ది గంటల్లో చీకటి పడుతుంది. అప్పటికూడా యీవీధిలోనే వుండేటట్టైతే ఏంజరుగుతుందో మీకే తెలు సును. మనఇండ్లలో చచ్చిన వారు ఇద్దరై వుండరు. బహుశా, ఇరవైమంది బోతారు!”

కర్డు ఒక్క ఊణం ఆగి వారి ఆలోచనలను చదువు తూన్నట్లు కార్మికుల ముఖాలు పరీక్షించి మరల కొనసాగించాడు. “ఈపోలీసుల్ని మళ్ళీ మన వీధిలోకి రానియ్యకూడదు, అని తోస్తూన్నది నాకు, కామ్రేడ్స్!”

“నువ్వు చెప్పింది నిజం, కర్డు!”

“కామ్రేడ్స్, అది ఒట్టి పిచ్చి తేనె,” పాల్ అంది, ఉద్రేకంతో ఛటాలున లేచాడు. “మీ అంతటమీరే ఓ అంతర్యుద్ధాన్ని లేవ తీయ తలుచుకున్నారా? నేను, అసమ్మతిని తెలియ పరుస్తున్నాను—”

ధామన్, ఆతణ్ణి కుర్చీలోనికి లాగి అణచి కూర్చోపెట్టాడు. “పాల్, ఒకనిమిషం మాట్లాడ గుండా వుండు. కర్డు ఏమి చెప్పదలచుకున్నాడో చూద్దాం”

కర్డు, కనుబొమలు ముడిచి పాల్ వంక తీవ్రంగా చూచేడు. తమ చుట్టూవున్న కార్మికులకు పాల్ కమ్యూనిస్టు వీధి సంఘానికి ఈరోజుకు ఉపనాయకుడని తెలుసును అన్నమాట కర్డు బాగా యెరుగును. దానిని గూర్చే ఆలోచిస్తున్నాడు.

“కామ్రేడ్స్, పోలీసు లిక మనవీధిలో అడుగు పెట్టకూడదని నేను చెప్పాను. పోలీసులు కాకుండా మనమే వీధిని ఆక్రమించి, ఇతరుల్ని లోపలికి రానియ్యకుండా అడ్డగించాలి. ముఖ్యంగా మనం కార్లను రాకుండా చూడవలసివుంది!”

“అ! అదే పరమ ముఖ్యమైన విషయం, ఆపోలీసు టాంక్ లు!”

“ఆమూల ఇంట్లు కట్టే సామాన్లు ఉన్నాయి. మనం తక్షణమే వీధికి అడ్డుగా ఒక చిన్న కోట గోడని (బారికేడ్) తాత్కాలికరక్షణార్థమే నిర్మించాలి!” మేజాబల్లపైని తన వెడల్పాటి చూపుడు వ్రేలును నొక్కేడు. “ఇది, వీధి” తన వ్రేలితో గీతగీసి, “ఇది వెడ్జింగ్ — ఇది పాంక్ స్ట్రాసీ.”

ఆవ్రేలు వంకర టింకర త్రిభుజాన్ని గీసింది. కార్మికులు తదేకధ్యానంతో ఆమరకల మేజాబల్లమీద, ఆతని పూహ రచన వంకచూస్తున్నారు.

“ఇక్కడ,” తన గోటితో మెల్లిగా, కొట్టాడు. “మన మొక అడ్డుగోడను కడతాం—ఇక్కణ్ణుంచి, ఇక్కడికి రెండవది. ఆమూలనుంచి అడ్డుగా ఇక్కడికి మూడవది తిన్నగా వీధి ప్రవేశందగ్గర అప్పుడు, మొత్తం మళ్ళుపు అంతా మూయబడి పోతుంది. పోలీసులు, అక్కణ్ణుంచి గాని, ఇచ్చటనుండిగాని లోపలికి ప్రవేశించలేరు!”

తదేకదృష్టితో చూస్తూన్న నేత్రాలు, ఆవేలి గోరు బల్లమీద చేస్తూన్న ప్రయాణాలను వెబడిస్తున్నాయి.

కర్ణు పైకిచూచాడు. ఆతని ముఖం ఇంతకీతం వున్నంత శాంతంగా లేదు. తన పన్నాగం, పోరాటాన్ని పూర్తిగా,

తీవ్రతరం చేస్తుందని ఆతడు పూర్తిగా యెరుగును. రాత్రి పడుతూన్న కొద్దీ మహాభయంకరం బౌతున్న పోలీసు భయం నుండి ప్రజలను రక్షించాలంటే, అంతకంటే వేరే గత్యంతరం లేదు. పోలీసులు చేసిన ఆఖరిదాడికి ముందు దారికి అడ్డుగా కొన్ని దూలాలను పడవెయ్య నారంభించారు. ఆవిధిలో నున్నవారు, ఎట్టి ప్రతిఘటనా చూపకుండా ఒకరి తరువాత మరొకరుగా కాల్చి వేయబడటానికి ఒప్పుకోరు అని కర్డు యెరుగును. ఇంతక్రితమే, మేడమేట్లమీద, దొడ్లలోను, కావలసినంత చూచాడు, విన్నాడు.

థామస్ లేచి నిలబడి, పిడికిటితో బల్లమీదగ్రుద్ది “నిశ్చయమైంది, కర్నూ—లేవండి, అబ్బాయిలూ, ఒక్కక్షణం కూడా వృధా చెయ్యకూడదు.

కార్మికు లందరూ ఒక్క-మ్మడిని లేచారు. “తక్షణమే బయల్దేరండి! అవతల బోలెడంత పనుంది.”

అందరూ, అరుస్తూ ఇటు అటు పరిగెత్తు తున్నారు. నిస్సహాయ నిస్సహల వాతావరణం, నిశ్చితమైన, బలపూరిత మైన, శక్త్యుద్ధకమైన, భావానికి తావిచ్చింది.

। । । । । ।

మేజాబల్లవద్ద కర్డు, పాలులు మాత్రమే నిలబడి వున్నారు. ఆగది పూర్తిగా నిర్జనంగా వుంది. ముందుగదిలో, బాక్విలీ గ్లాసులు కడుక్కుంటూన్న చప్పుడు వినపడుతోంది. తక్కిన కార్మికులకు ప్రోత్సాహ మిచ్చి పని పూర్తి చేయించాలని కర్డు కున్నది కాని, పాల్ను ఆవిధంగా మూకీ భావంగా ఉండనివ్వడం మంచిది కాదు. అనుకున్నాడు కర్డు ఆతనితో త్వరగా మాట్లాడ వలసివుంది. విషయం చాల ముఖ్యమైనది.

పాల్, మెల్లిగా ముఖం యెత్తి కర్డువైపు చూచాడు. ఆతని ముఖం పూర్తిగా మారింది. ఉద్రేకంతో కంపిస్తూన్న స్వరంతో ఆతడు నెమ్మదిగా అన్నాడు. “కర్డు — నువ్వేం చేశావో నీకు తెలుసునా? ఇక ముందు జరిగేదానికి, నేనే మీ బాధ్యత వహించు. ఈ ఉద్యమంలో, ఇరవై యేళ్ళ నుంచీ, పనిచేస్తూన్నానని నీకు తెలుసుచుకదా! నేను పిరికి పందనుకాదు. వింటున్నావా?” భయపెట్టేటట్లా గొంతుకను పెద్దది చేశాడు “నేను పిరికి పందనుకాను కాని, దీనిలో నేను జోక్యం కలుగచేసుకోను!”

ఆతనిముఖం వివర్ణంగా వుంది. కర్డు ఆతనికేసి, ఆశ్చర్యంగా చూచాడు. పాల్ చాల కొత్తగా మాట్లాడుతున్నాడు! పాల్ వైపు కొద్దిగా ముందుకువంగి, భుజమీద చెయ్యివేసి, యీవిధంగా అన్నాడు.

“పాల్, అట్లా అంటున్నావేమిటి? నువ్వు పిరికివాడవు కాదని అందరూ ఎరుగుదురు కాని, నువ్వింకా యీ మే దినోత్సవం రోజున యేమి జరిగిందో, గ్రహించలేదు. ఈ వీధిలో వున్న మనతోటే కాదు, పట్టణంలోవున్న ప్రతివారి తోటే పోలీసు లీవిధముగానే వ్యవహరిస్తున్నారు. ఏమనుకుంటున్నావు చెప్పు, పాల్, ఇప్పుడు న్యూకోక్ లో ఏం జరుగుతోంది? వాళ్లెందుకు చేస్తున్నారు, ఆవిధంగా తక్కిన రోజుల్లో కాకుండా, ఈ మే దినోత్సవంరోజునే, వాళ్లు ఊరేగింపుల్ని ఎందుకు నిషేధించారు? ఎందుచేత సోషల్ డెమాక్రాట్ నాయకులు వాళ్ల పోలీసుప్రెజిడెంటుతో కలిసి పోలీసుల్ని కార్మికులను కాల్రుండి అని ఉసిగొల్పుతున్నారు?”

కర్టు, ఇప్పుడు పాల్ తో బిగ్గరగా చెబుతున్నాడు, ఆతని భుజాల్ని తరగుప్పిళ్లతో పట్టుకున్నాడు. “ఎందుకంటావ్, పాల్? మన కమ్యూనిస్టులే ఈనాడు విప్లవకార్మికుల నాయకులు కనుక! అర్థం చేసుకో లేదూ, పాల్? ఈరోజున మన్ని అణచివేద్దామని వాళ్లు చూస్తున్నారు. ఈదెబ్బతో ప్రజలు మనదగ్గరకు జేరకుండా మన్ని సైన్యాలులేని సేనా నాయకుల్లాగు ఏకాకులుగా చేశెయ్యాలని వారి ఉద్దేశ్యం! స్త్రీలను, పిల్లలను వారు బాదుతూన్నంతసేపూ, కమ్యూనిస్టు పార్టీనే మనస్సులో వుంచుకున్నారు. ప్రజలను, ఉపవాసాల

అ న్న

ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా రెచ్చకొట్టుతున్నామనె నెపం మీద, కమ్యూనిస్టులుల్ని నాశనం చెయ్యాలని, రీచ్ స్వేరు, పోలీసులు, సోషల్ ఫాసిస్టులు ప్రియత్నిస్తున్నారు.”

హఠాత్తుగా, ఆతని కొక ఆలోచన తట్టింది. ఉద్రేకంతో, జేబులు తడిమి, అచ్చుకాగితాలను తీశాడు. నలిగిన కాగితపు ముక్కను సాఫ్ చేసి, బల్లమీద పెట్టేడు. ఆ కాగితం మీద “లెనిన్: మే దినోత్సవం!” అనే వ్యాసాన్ని చూపించాడు. ఆపత్రిక ఆరోజున వెలువడిన రోట్ ఫానీ.

ఉదయం కర్డు ఆవ్యాసాన్ని చదివినప్పుడు ఎడంచేతి వైపున కొన్ని భాగాలు పెన్సిలుతో గీటుపెట్టి వుంచాడు. ఆగి, ఆగి చదివి వినిపించాడు. “నిరంకుశ ప్రభుత్వాలకు వ్యతిరేకంగా, సాయుధ తిరుగుబాటు, కేవలమూ విప్లవవాదుల కార్యక్రమ పట్టికల్లోనూ, బుర్రల్లోనూ భావనామాత్రంగానే అభివృద్ధి చెందడంలేదు. సహజంగానూ, ఆచరణీయంగాను, ఉద్యమంయొక్క తప్పని సరియైన తరువాతి మెట్టుగాను పరిణమిస్తుందని యిట్టి సంఘటనలు చూపుతున్నాయి. ప్రజాసమూహాలయొక్క వృద్ధి పొందుతూన్న కోప, అనుభవ, దైర్యాల ఫలితమే సాయుధ తిరుగుబాటు.” ప్రతిమాటను బిత్తుతూ, బల్లమీద వ్రేలితో కొడుతూ ఆవాక్యాన్ని నొక్కి చదివాడు.

“అది ఎవరు వ్రాశారు పాల్? 1902 లో రాజకీయ ప్రజాసామాన్యపు సమ్మె జరిగినప్పుడు, దానిని వాఖ్యానం చేస్తూ కామ్రేడ్ లెనిన్ కార్మికుల కొరకు వ్రాశాడు. ఇప్పుడైనా అర్థం చేసుకున్నావా, పాల్? విప్లవం, స్టాలిన్ చెప్పినట్టుగా నేనిక్కడ ఒకమీటు నొక్కితే జర్మనీలో ఒకతిరుగుబాటు జరుగను. కాని అది క్రమంగా ప్రతీకార్యంతోను, ప్రతీ ఆర్థిక పోరాటంతోనూ, ప్రజాబాహుళ్య రాజకీయ సమ్మె తోను జరగాలి—మే దినోత్సవం అంటే అదే! అదొక శలవు దినం కాదు, పాల్! లాకీలో మోదబడుతూన్నా రివాల్వ్యూతో కాల్చబడుతూన్నా వాళ్లెందుకు ఇళ్లలో కిక్కున్నాస్తేగా కూర్చో కూడదు?” తన ముందున్న కాగితంమీద గ్రద్దాడు.

“విపరీతంగా వృద్ధి పొందున్న ప్రజలకోపం! పార్టీకి చెందిన మనం, ఇది గ్రహించకపోతే మనం వారికి పెనక్కాల పడతాం. కార్మికులు మన యందుంచిన విశ్వాసాన్ని కోలు పోతాం కాని, మనం నాయకులం.. మనం ఎల్లప్పుడూ, వారి ముందుండాలి” ఇంత వరకూ చెప్పిందంతా ఒక్కవాక్యంలో గుదిగ్రుచ్చ దలచుకొన్నట్లు కొనసాగించాడు. “ఆత్మసంరక్షణ —పాల్—సాయుధ తిరుగుబాటు కాదు!—కాని, ఆత్మ రక్షణను వదిలి, దాడివెడల గలిగేటంత శక్తి వచ్చేవరకూ, యీఒక్కమార్గంలోనే బలాన్ని సంపాదిద్దాం.”

అ న్న

తన దీర్ఘోపన్యాసానంతరం, కర్ణ మూసంగా కిటికీలోంచి అవతలికి చూస్తున్నాడు. పాల్ ఇంకా తనముందు ఉన్న పత్రికవంక చూస్తూనే వున్నాడు. ఆవ్యాసాగ్రభాగాన్ని, 'లెనిన్!' అనే మూడు పెద్దఅక్షరాలు అలంకరించాయి. వీధిలో కార్మికులు చావ మోదబడడం, రివాల్వర్లను ప్రేలుస్తూన్న పోలీసులు, ఎర్ర జండాలును క్రింద పడ వెయ్యడం, చీకటిమార్గంలో కడుపు బద్దలై చచ్చిపోయి పడివున్న హైడ్రోను, ఆతడు చూచాడు. శ్రామికుల చేతుల్లో రాళ్లుండటం చూచాడు.

పాల్ ప్రాత సోషల్ డెమాక్రాటుల అభిప్రాయ వాతావరణంలో మసలిన వాడు. ఆతని అభిప్రాయాలు, ఆలోచనలు అలవాటు పడిన ఆందోళన పోరాటపు పద్ధతుల హద్దుల్లోనే ఇమిడి వున్నాయి. ఆపద్ధతులు కాలానుగుణ్యంగా లేవనీ, ఇప్పటి నూత్న పరిస్థితులు నూత్న యెత్తుగడల అవసరాన్ని చూపిస్తున్నాయని ఆతడు తెలిసికో గలిగేడు. బాగా తీక్షణంగా వున్న దోపిడి విధానం, ప్రస్తుత పెట్టుబడిదారీ విధానం, వెనుకటి వారికంటే ఇప్పటి యువకుల్లో వర్గచైతన్యాన్ని బాగా కలిగించాయి. బహుశా, కర్ణ చెప్పిందంతా నిజమై ఉండవచ్చును. అందరికీ అర్థమయ్యే భాషలో ఆపత్రికలో అచ్చువెయ్యబడి వుంది. అంతే కాకుండా—లెనిన్ చెప్పివున్నాడు!

ఆతడు లేచి, కర్ణతో వీధిలోకి శాంతంగా వెళ్లాడు...

అన్నా

బూలస్వరంతో ప్రకటన బల్ల వీధి కడ్డంగా పడింది. పాంక్ ప్రాసీలో శాగుచేతపనులకు తెప్పించిన బరువైన పెద్ద ఇనుపపైపులు వీధికడ్డంగా దొర్లించి వేయబడ్డాయి. ఇనుప కమ్మీలు, బల్లలు చప్పుడుచేస్తూ నేలమీద పడుతున్నాయి.

“చూడండి!—వెదకండి, కామ్రేడ్స్!”

ఫెళ ఫెళ—బరువైన పెద్ద బండి, వీధి ప్రవేశం దగ్గర సోమరిపోతులాగు చక్రాలు గాలిలో కదలుతూండగా పడివుంది. దీపస్తంభాలు వీధిలో పడుతూంటే గాజుబుడ్లు టప టప మంటున్నాయి. ఈపనులన్నిటినీ వందలకొద్ది మోటచేతులు చేస్తున్నాయి. సున్నాపుబస్తాలు చెల్లా చెదరుగా పడవేయబడుతున్నాయి. ఇసుక గుట్టలను, స్త్రీలు సరిగా దిబ్బవలె పోస్తున్నారు. దూరాన్నున్న ఒక వీధినుండి రివాల్యూరు గుండ్ల దెబ్బలు వినపడుతున్నాయి. ఆధ్వని వీరు | చేసేపనిని మరి కొంచెం వేగిర పరచింది.

“రెడ్ నైటింగేల్” బయట వంకర టింకరగా వున్న త్రిభుజాకారంలో అడ్డుగోడలు లేచాయి. వెడ్డింగ్ స్ట్రాసీ, వీధి, పాంక్ స్ట్రాసీ ప్రదేశములకు అడ్డుగా గోడలను కట్టివేశారు.

చాలా రోజులనుండి ఒక దొడ్లో, చిరిగిన ప్రాతచాప పడివుంది. ఇద్దరు స్త్రీలు దానిని మోసుకుపోయి ఆ అడ్డు గోడల మీద పడవేశారు. ఇసుక, ఇనుపకమ్మల గుట్టల మధ్య కార్మికులు ప్రాకుతున్నారు. వీధి కట్టడాలనుండి ఇటు కల నూడపీకి పేర్చడంలో స్త్రీలు సహాయం చేస్తున్నారు.

“జప్, మంచాలుకూడా తీసుకు రాగేం, మీరు?” ఒక యువతి వారిని అడిగింది.

“నీమంచం తీసికొని వస్తే, దాన్నున్న నల్లులు యీ అడ్డు గోడనే యీడ్చుకు పోతాయి..”

“అట్లా చెప్పకు. నామంచం చాలా మంచిది. పోలీసులచేత కాకపోయినా అనేక బాప్పిలు కట్టున్నాయి దానికి!”

వారు నవ్వుకుని వారి పనిని చూచి చప్పట్లు చరిచారు. దేవదారుపెట్టెలు, కర్రలు, బల్లలు, ప్రాతబుట్టలు, వారి చేతులు దేనిమీద పడితే అదల్లా యీ అడ్డు గోడ మీదకు దూకిందన్నమాటే! నడుంవంగిన ఒక ముసలమ్మ వీధివెంట తిరుగుతూ రాళ్ళు ఒళ్ళో పోసుకొచ్చి అడ్డుగోడను బలపరుస్తూంది.

రివాల్యూరు కాల్పులు సమీపిస్తున్నాయి. పోలీసులను
యెంతదూరంలో ఉంచగలిగితే అంతదూరంలోను ఉంచేందుకు
థామస్ కొందరు కార్మికయువకుల్ని పంపాడు. ముందున్నంత
శాంతంగా లేడు. ఇద్దరు ముగ్గురి జేబుల్లోనుంచి పిస్తోళ్లు లాక్టో
వలశి వచ్చింది. వారు నిర్మించిన అడ్డుగోడలు పోలీసులు
చొరుచుకొని రాకుండా మాత్రమే అని వారికి నచ్చచెప్పేం
దుకు కూడా సమయం లేదు. పోలీసుల మారణయంత్రాల
నుండి తప్పించుకునేందుకు యీ అడ్డుగోడలు చాలకాలం
రక్షణ సాధనంగా వుండజాలవు. అందులోను ముఖ్యంగా వీధి
పోరాటంలో వారి పైనబడి, పోరాడేందుకు అసలే ఆధార
భూతంగా వుండవు.

“హల్లో .... థామస్!”

“థామస్ ఎక్కడున్నాడు?”

థామస్ వారి వైపు తిరిగాడు. అడ్డుగోడమీద నిల
బడ్డ కార్మికులు ఆతనిని కేక వేస్తున్నారు. వేగంగా వారివద్దకు
వెళ్ళాడు. అవతలప్రక్క ఒక సైకిలుమీద వచ్చిన వార్తాహ
రుడు నిలబడి వున్నాడు. థామస్ను చూచిన తక్షణమే,
సైకిల్ వదిలేశి, ఆతని దగ్గరకు పరిగెత్తాడు. ఆతని లేత
ముఖము చెమటతో తడిసి పోయింది.

“థామస్! రెండుకార్లు, ఒక మరఫిరంగికారు, వెడ్డింగ్
స్టేషనునుంచి వస్తున్నాయి!”

అతడు పూర్తి చేసేవరకూకూడ థామస్ ఆగలేదు. కార్మికుల వైపు తిరిగాడు. “కామ్రేడ్స్! తక్షణమే ఇళ్ళల్లోకి వెళ్ళిపోండి. తలుపులు తాళాలు వేసేయండి. ఎవ్వరు కాల్చ కూడదు. వీధిని పరీక్షిస్తూండండి. వీధిలో ఒక్క పురుగు కూడా వుండ కూడదు. ఖాళీ చేసేయండి. కొద్దిమంది యువకులు వీధిలో అరుస్తూ పరిగెత్తారు.

“అందరు ఇళ్ళల్లోకి వెళ్ళిపోండి! తలుపులు తాళాలు వేసేయండి!”

చెవులు గింగురెత్తించే పోలీసు కార్ల పెద్దచప్పుడు ఇప్పుడు నెట్టిల్ బెక్ ప్లాజ్ నుంచి వినవస్తూన్నది. వీధికి బాదు చేసివున్న రివాల్వరు నల్లనీడవలె అపాయం మళ్ళీ హఠాత్తుగా తిరిగి వచ్చింది....

మెత్తటి అందమైన కేశమాలున్న ఒక యువతి, నీటి కుళ్ళాయి దగ్గర బురదలో ఆడుకుంటూన్న ఇద్దరు పిల్లల్ని రెక్కలట్టుకు ఇంట్లోకి బర బరా లాక్కు పోయింది.

6 వ నెంబరుకు చెందిన పిల్లల్నందరినీ ప్రోగుచేసు కొచ్చి అన్నా, రెండో అంతస్తుమీదవున్న ఒక సురక్షితమైన గదిలో వుంచింది. ఆవిడకు కనబడిన పిల్లల్నందరినీ ప్రోగుజేసు కొస్తోంది. “రా! త్వరగా రా; కుర్రవెధవా,” హెర్మన్ పన్నిండేళ్ళ కుర్రాణ్ణి కేకవేసింది అన్నా.

“రాను. అన్నా, వేనక గదులు నాకు తగిన చోటు కాదు.” అని ఆకుర్రాడు నవ్వుతూ సమాధానంచెప్పి రాళ్ళతో నిండివున్న జేబును గల గల లాడించాడు. పురుషులతో కలసి “రెడ్ నైటింగేల్” కు పరుగెత్తాడు.

అన్ని తలుపులు తాళాలు వెయ్యబడకుండానే శరవేగంతో మొదటి పోలీసు కారు మళ్ళుపువద్దకు వచ్చింది బరువైన ఆలారీని వెనక్కి లాగేటప్పటికి బ్రేకులు కీచుమన్నాయి. కారు ముందు ఒక గజందూరంలో నిశ్శబ్దమైన బెదరింపు — ఒక అడ్డుగోడ నిలబడివుంది! వెనుకవున్నవీధి నిర్మానుష్యంగా వుంది. కిటికీల నుండి వెనుకటికిమల్లనే ఎర్రజెండాలు మాత్రం గాలితో ఆడుకుంటున్నాయి.

అక్కడ శ్మశాన నిశ్శబ్దత అలముకొని వుంది. మోటారుమాత్రం బ్రరు బ్రరు మని గోల చేస్తోంది. దాకున్న స్థలాల్లోంచి కారులో తెల్లమచ్చల్లాగ వున్న పోలీసుల ముఖాల్ని పరీక్షించి చూస్తున్నారు. కార్మికులు తక్కిన కారు కూడా వచ్చి మొదటిదానివెనుకనే ఆగింది. అనిశ్చితంగా తటపటాయిస్తూ దిక్కు తెన్ను తోచక భయ విభ్రాంతులై వేచి వున్నారు.

డ్రైవర్ స్థానానికి ముందున్న అద్దంగుండా మేజర్ బీల్ చూపులు, చప్పుడులేని నిర్మానుష్యమైన వీధిలోకి అడ్డుగోడమీదుగా తిరుగుతున్నాయి. తన ముందుగా అడ్డుగోడ

వల్ల తమ మార్గం అడ్డగింప బడిందని అతని బుర్ర గ్రహించే లోగా కొన్ని నిమిషాలు గడచిపోయాయి. అప్పుడోడ వెన కాల ఏముంది?

ఆ అధికారి చెతిమేజోళ్లలోని చేతులు చెమటతో తడిసి పోయాయి. ఆ వీధిలోని ముఠా ఎప్పటికి మల్లేనే రణ గొణధ్వని ఎందుకు చెయ్యడంతేను?

“వెధవచెత్త — చాలా మంచి గూఢచారులు!”
కారులోంచి క్రిందికి దూకాడు.

“వల్నర్”

“అయ్యా”

“నేను రాయబారం నడుపు తూంటాను. నేను ఈల వేసినప్పుడు గాని, మొదటి పిస్తాలు దెబ్బకు గాని మీరు అడ్డుగోడను ఒక్కపెట్టుగా పేల్చి వెయ్యండి”

“తప్పకుండా అట్లాగే చేస్తామండి”

“చూస్తూవుండు, వల్నర్, నేను వెడుతూన్నవైపుకి”

అతడు తిరిగి అడ్డుగోడవైపుకు వెళ్లాడు. వివరమైన అతని ముఖంమీద శిలీస్త్రా కాపు సన్నటి తోలుపటకా ఒక నల్లటి గీతలావుంది. చేత్తో ఒక తెల్లటి జేబుగుమాలును ఎగుర వేస్తూ నడుస్తున్నాడు.

అ న్న

బయటకు కనబడని పందలకొలదికళ్లు, అడ్డుగోడల
బయట సాక్షాత్కరించిన యీతెల్ల చుక్క మీద నిలబడి
వున్నాయి.

ఒకరివల్ల లొంగి పోవడమా?

“రెడ్ నెటింగేల్” తరువాత వున్న తలుపు తెరుచు
కుని థామస్ బయటకు వచ్చాడు.

ఒక నిమిషంవరకూ వాళ్ళిద్దరు ఒకరి కొకరు ఏదురుగా
నిశ్శబ్దంగా నిలబడ్డారు. ఆకష్ట జీవియొక్క గోధుమవర్ణపు
బాకెట్టు మీద నలిగిన ఎర్రజెండా, ఆడద్యోగస్తుని నీలపు
యూనిఫారంమీద వెండి భుజకీర్తులు! ఆ అడ్డుగోడకు ఒక
వైపున ఒకరు, మరొకవైపున మరొకరు! ఒకరివైపు మరొక
యొకరు చూచుకుంటున్నారు.

“నువ్వేనా నాయకుడవు?” ఆమెజరుయొక్క కఠిన
స్వరం మూమూలుగా వుండేటంత తృణీకారంగా లేదు.
ప్రస్తుతం అతడక్కడ విజయోన్నామధుగా నిలబడి లేదు.

“నీకు ఏంకావాలి?” ఆ అడ్డుగోడవైపుకు మరొక
అడుగువేశాడు. మేజరు.

“ఆగు! ఉన్నచోటనే నిలబడు.” థామస్ తీవ్రంగా
కఠినస్వరంతో చెప్పాడు. ఆ ఉద్యోగస్తుడు అడ్డుగోడ బలం
చూడటానికి వచ్చాడని థామస్ గ్రహించాడు. తక్షణమే
మేజరు ఆగాడు.

అ న్నా

“మీరు యీ అడ్డుగోడల్ని తీసిపారేసే ట్టయితే ఆ సమయంలో మిమ్మల్ని, మామనుష్యుల్ని ఇక్కడ నుంచి వెళ్ళిపోమ్మని ఆజ్ఞాపిస్తాను.”

“తరువాత వచ్చి వీధి నంతా చుట్టుముట్టేందుకే కాదా? మేజర్?” థామస్ వేళాకోళంగా సమాధాన మిచ్చాడు. “వెడ్డింగ్ నుంచి పూర్తిగా ఒక్క పోలీసువాడు కూడా మిగులకుండా వెళ్ళిపోయి మేము మీ ఎవ్వరి ఆటంకం లేకుండా ఊరేగింపు చేసుకోవచ్చుననే హామీ యిచ్చేటంత వరకూ యీ అడ్డుగోడలు ఇల్లాగే వుంటాయి!”

“బ్రేవో!” — మేజరు ఉలిక్కి పడ్డాడు — ఒక స్త్రీ కంఠస్వరం. అతడు మళ్ళీ థామస్ వైపుకు తిరిగి ఊపిరి బిగ బెట్టి అన్నాడు.

“మా ఆటంకం ఏమీ లేకుండా ఇదంతా తీసిపార వేయ వచ్చునని నేను హామీ ఇస్తున్నాను”

“మన వరతులు నేనప్పుడే చెప్పాను. మేజర్!” రెడ్ నెటింగేలు ప్రక్కనున్న తలుపు ద్వారా మూసుకుంది. మేజరు ఒక్కడే అడ్డుగోడ ముందు నిలబడి వున్నాడు.

అతని ప్రతి అడుగు, పని, కూడా అసహ్యభావాల్ని వెలిగ్రక్కుతూన్న తీక్షణమైన వందలకొలది కళ్ళు పరీక్షించి చూస్తున్నాయి అని అతడు భావించాడు. ఇప్పుడు వారే

పరాజితులని అతడెరుగును. బడిపిల కాయవలె చూడ బడ్డ
డిప్పుడు. పరమ అసహ్యభావంతో త్మణీకారసూచకంగా ఆ
యువతి ఇప్పుడే కిటికీలోంచి తన వంక చూసింది. అతడు రివా
ల్వరు తీసి మెదడు ఊడగొడతాడనే భయంకూడా లేకుండా
పరిహాసించింది. అతడు కార్ల దగ్గరకు మళ్లాడు.

“నడవండి!—స్టేషను దగ్గరకి!”

అసమయంలో వీధిలో వున్న నిశ్శబ్దత చప్పట్లతో వీ,
బూ! బూ! లతోనూ భంగపరుప బడింది. కిటికీతలుపులు
తెరవబడ్డాయి.

“నరకానికి పొండి—వేట కుక్కల్లా రా!”

“పిరికి పందలోయ్!”

“రెడ్ ఫ్రంట్!”

అసహ్యభావంతో నిండిన అరుపులు, నవ్వులతో ఆ
వీధి బ్రద్దలై పోతూంది. బాంబు, ధ్వనిలాగు, ఆచప్పట్లు
నవ్వులు గాలిని చీల్చుకుని పోలీసుల అవనిత వదనాలపై
నుండి ప్రతిధ్వనించాయి.

రోషావేశంతో పెనుబొబ్బలు పెడుతూన్న శక్తిహీన
మైన ఆమోటారుకార్ల ధ్వని అంతకంతకు మందగించింది.
వారు వెళ్ళిపోయారు—ఓడిపోయారు. ఒక పిస్తూలాప్రేలలేదు.
ఒక రాయి విసరబడలేదు. అతితొందరతో వేయబడిన ఒకే ఒక
అడ్డుగోడ వారిని కలవర పెట్టేందుకు, భయవిహ్వాలను

చేశేందుకు సరిపోయింది. ప్రతిఘటించేందుకు వారు సిద్ధ పడలేదు.

కొద్ది నిమిషాల తరువాత వీధి మళ్ళీ అడ్డుగోడను అతి వేగంగా బలపరుస్తూన్న ప్రజలతో నిండి వుంది. పోలీసులు కొద్ది సేపట్లో సాయుధహస్తాలైన సైన్యాలతో వచ్చి చుట్టు ముట్టుతారని ప్రతివారు అనుకుంటున్నారు. ఎవరికీ ఈవిషయమై సందేహం లేదు. అదే సమయంలో ప్రతివాళ్ళూ యీ రెడ్ స్క్రీన్ పోలీసుల్ని జయించిందని అనుకుంటున్నారు.

‡ ‡ ‡ ‡ ‡

మెల్లిగా సాయంకాలపు చీకట్లు పడుతున్నాయి. పిల్లలకు చాపలు, దుప్పట్లు పరిచి పక్కలు వేస్తోంది అన్నా. హార్మోన్ రెండవ కూతురు ఒకమూలజేరి తన పిల్లి బొమ్మని జోకొడుతూంది.

అన్నా చిన్నపిల్లలందరిని ఒకరి ప్రక్కను మరిఒకరు చొప్పున పడుకోబెట్టి జోకొడు తోంది. ఏడుపులతోటి, ఆటలతోటి వారంతా అలసి పోయారు. ఎదురుగుండా వున్న ఇంటి పిల్ల తలచుట్టూ ఒక తెల్లటిగుడ్డతో గాయానికి కట్టుకట్టుకుంది. మధ్యాహ్నం పోలీసులు ఇండ్లలో చొరబడి పిస్తోళ్ళు పేలుస్తూన్నప్పుడు ఒకబెల్లు ఎగిరి వొచ్చి ఆ అమ్మాయి నుదురును గాయపరిచింది.

అన్నా, కిటికీ తలుపు తెరచి మెల్లగా నిశ్శబ్దంగా ప్రవేశిస్తూన్న పాంకేజిలావైపు చూస్తూ నిలబడింది. రెండువైపులా వున్న ఎత్తైన ఇళ్ళు వీధిలోనికొరడు పారచేస్తున్నాయి. కాలవ రెండుప్రక్కల అక్కడక్కడ వున్న డొంకలు పచ్చటి ఆకులు తొడిగి లేతమొగ్గలతో నిండి వున్నాయి. వసంత ఋతువు యీ మొత్తం గోడలమధ్యకు చాల ఆలస్యంగా పచ్చింది. ఇక్కడ మానవుడూ, ప్రకృతి కూడా ఒకే విధంగా చెత్త, దుమ్ములతో తమ మనుగడకోసం పోట్లాడవలసి వస్తోంది.

ఆమె వెచ్చటి ముఖం మీద సాయంకాలపు మంద వాయువు వీచింది. అప్పుడే మే నేల వచ్చేసింది. పట్టణ పరిసర ప్రాంతాల్లో అప్పుడే వేసవికాలం వచ్చేస్తుంది. అలసటతో ఆమె తన శిరస్సును కిటికీ అంచుమీద ఆన్చింది. చల్లటి మందపవనం ఆమె ఫాలతలాన్ని, మెడను, చేతుల్ని తాకు తూంది. బయటనున్న ఇసుకలో ఊరపిచ్చుకలు గంతులు వేస్తున్నాయి.

కొద్ది నిమిషాల క్రితం, కోల్చెర్జర్ స్టాన్సీలో రైల్వే బ్రిడ్జివద్ద ఫ్రోబియన్ అనే దుకాణదారుడు నోట్లోకోల్పబడి చంపబడ్డాడని ఏడుగంటలు దాటిన తరువాత వీధిలో ఉన్న వాళ్ళందరికీ తెలిసింది. ఒక కాఫీహౌటల్లోకి పారిపోదామని

ప్రయత్నిస్తూన్న, యుద్ధంలో వికలాంగుడైన రీన్ టాక్ ను పోలీసులు పిస్తూలుతో కాల్చి చంపేశారు. వీధిలో రక్తం కక్కుకుని మరీ చనిపోయాడు రీన్ టాక్. సహాయం చేద్దామని ప్రయత్నించిన ప్రతివారిమీద పోలీసులు కాల్చారు. పదిహేనేళ్ల పడుచు ఐన ఎర్నాజ్ మోకాల్లో పిస్తూలు గుల్లు మారాయి. వార్త తరువాత వార్తగా అనేక దారుణవార్తలు “రెడ్ నెటింగేల్” లో తెలుస్తున్నాయి - చనిపోయిన, క్షతగాత్రులైన, నిర్దయగా చావ మోదబడిన, అరెస్టు చేయబడిన, పురుషులు, స్త్రీలు, బాలురు! ప్రతికొత్తవార్తకూడ, ఎన్నికష్టాలు పొందినప్పటికీ స్త్రీలను పిల్లలను కాపాడేందుకు గాను వీధిని రక్షించి తీరాలనే స్థిర సంకల్పాన్ని బాగా దృఢపరుస్తూన్నది. వ్యక్తిగతంగా వారే రాజకీయ భావాలను కలిగి వున్నా సరే ఏరాజకీయ కక్షికి చెంది నా సరే, వారు లెఖలోకి తీసికోవడం లేదు. పోలీసు ప్రెసిడెంటు కనపడిన ప్రతి కార్మికుణ్ణి లాతీలు రివాల్వర్లు ప్రయోగించ వలసిన చిహ్నాలుగా యెంచ వలసినదని పోలీసుల కాజ్ఞాపించాడు. 6 వ నెంబరు గదిలో నున్న సోషల్ డెమాక్రాట్ హౌస్ మీదకు వారు రివాల్వర్లు గుండ్లను వదిలారు.

“ఈపీధికంతా శిక్షార్థమే యీదాడి పోలీసువాళ్లు చేస్తూన్నారు” అన్నాడు. వృద్ధ హబ్బర్ అడ్డుగోడను నిర్మించడానికి తోడ్పడ్డ వారిలో ప్రథమంలో అరణాకడు.

అ న్నా

నికెల్ కళ్ల జోళ్లను మైకెత్తుతూ ఒకడు అన్నాడు.

“ఈవీధి ఎర్రవెడ్డింగ్ కు హృదయంలాంటిదని వారికి తెలుసును”

‘హల్లో!.....కామ్రేడ్ స్పీకర్! అని అరచి కర్డు పాలిపోయిన ఆయువక కామ్రేడ్ భుజం తట్టాడు,

“నువ్వు రావడం చాలా బాగుంది”.

తక్కిన వారు కూడ అతనిని పలకరించారు. వీరంతా యీ అపాయకరమైన స్థితిలో తన్ను సందేహిస్తూ చూడకుండా వాళ్లలో ఒకని క్రిందే చూస్తున్నందుకు ఆయువకుడు చాలా సంతోషించాడు. “రెడ్ నైటింగేల్” లో వీధి సంఘంలో తాను పనిచేసింది నప్పుడు ఉన్న ఏకాదశమందికో తప్ప తాను మిగతా వాళ్లకి అపరిచితుడు.

ఒక పావుగంట తరువాత అనేకమంది వార్తాహారులు, పోలీసులు ఆపేటనంతా చుట్టముట్టుతున్నారని చెప్పారు. పోలీసులు నెటిల్ బెక్ ప్లాజ్ వద్ద ఒక పదిహేనేళ్ళ కూలీ కుర్ర వార్తాహారుణ్ణి సైకిల్ మీద వస్తూండగా కాల్చారు వీపు మీద చాలా పెద్దగాయం తగిలింది. అతడు కదలలేకుండా పడి పోయాడు.

చీకటిపడుతోంది. రీనెక్కెండార్ఫరుస్ట్రాసీలోని దుకాణ దారులందరూ దుకాణాల గవాక్షాలను ఇనుప రేకులతో కప్పారు. గుడిసెల్లోని కర్ర మరతలుపులన్నీ మూసివేయబడి

అ న్న

నాయి. చుట్టుప్రక్కల వీధులన్నీ మళ్ళీమళ్ళీ ఊరేగింపు చేస్తూన్న కార్మికులు, నగరమధ్యంవరకు వెళుతున్నారు. దూరప్రదేశంలో గుండ్లు పేల్తున్నాయి.

వీసెన్ స్ట్రాసీ మఠువులో గుండ్ల మోతలు ఆరంభమై నాయి. వీధిలో ఉన్న దీపాలన్నిటినీ బద్దలుకొట్టి ఆర్పి వేస్తున్నారు. గ్యాసుకడ్డీ పైన ముక్కలైన చిమ్నీ మధ్య ఒక చిన్న నీలపుమంట మండుతూన్నది. ప్రాతరకపు యెత్తుతక్కువ దీపస్తంభాలమీదకు కుర్రాళ్లు యెగబాకి గ్యాసును తిరిప్పి వేశారు. అంధకార చక్రిం అడ్డుగోడలను దాటి దూరదూరం గా విస్తరించింది. పెద్ద కీనీడలు మాత్రమే వింతవింత స్వరూపాలతో మినుకుమినుకు మంటూన్న తారకలకాంతిలో కనపడుతున్నాయి.

ఎనిమిది గంటలైంది. బరువైన పోలీసు కార్లు దొర్లు కొస్తున్నాయి. రివాల్వర్లు పిస్తోళ్లు పేలుతున్న ధ్వని వినపడుతూన్నది. ఉద్రేకపూరితమైన చప్పట్లు వీధిలో మ్రోగుతున్నాయి తలుపులు ధడలున మాయబడ్డాయి. కిటికీలలో వున్న దీపాలు ఆరిపోయాయి.

అడ్డుగోడల వెనుక నిర్జనమైన వీధి అలికిడిలేకుండా నిశ్శబ్దంగా వుంది.

పాంక్ స్ట్రాసీ మళ్ళపులో నుంచి ఒక పెద్దదీపపుకాంతి నిర్జనంగావున్న ఆస్థలాన్ని అంతనీ ముంచేత్తింది ఆ వెల్తురు ఆవీధిలో వున్న ఇండ్లమీద గోడలపైకి నెమ్మదిగా ప్రాకనా రంభించింది.

నక్షత్రాల మిలమిలలేని ఆరాత్రి అంధకారంలో దాక్కున మేడలను మిద్దెలను ఆతెల్లటి కఠినమైన వెల్తురు గోడలమీదకు, పైకప్పులమీదకు, వనమార్గంలో వున్న చీకటిని మింగుతూ వెళ్లింది. అటుపైని, ఆకాంతివెల్లువ వెడల్పాటి, ఎత్తైన ఆ అడ్డు గోడమీదకు ప్రసరింప బడింది. దాని వెనుకనే శత్రువులున్నారు.

కఠినమైన ఆజ్ఞ వదులైన ఇనుసయీటెవలె చూరు చుకు వచ్చింది. వాదలకొలది పోలీసులు క్రిందకు దూకి రివాల్వర్లను పేల్చారు. బ్రహ్మాండమైన ధ్వని గోడలకు తాకి ప్రతిధ్వనించి వెడ్జింగ్ లో వున్న అన్ని వీధుల్లోకి దొర్లుకు పోయింది.

వేట ఆరంభమైంది. తెంపు లేకుండా పేల్చున్నాయి బాంబులు. ఒకరాయి రివ్వున వచ్చి సెర్పిలెటును బ్రద్దలు కొట్టింది. ఆదీపం, ఆరుతూ, వెలుగుతూ, చివరకు తనకన్ను మూతపడిపోగా గ్రుడ్డిదై పోయింది. నృత్యంచేస్తూన్న నిప్పు కణాల మాదిరిగా చేతి తుపాకులనోళ్ల నుంచి మంటలు వస్తు

అ న్నా

న్నాయి. బుస్సుమంటూ సీసపుగుళ్లు గోడలకు తాకి పెద్దపెద్ద బెల్లులను క్రిందకు పడగొట్టుతున్నాయి. చెత్త డడ్బాల రేకులకు గుండ్లు తగిలి పెద్దధ్వని చేస్తున్నాయి.

అకస్మాత్తుగా ఒకస్త్రీ ఆర్తనాదం వినపడింది కాని అది యెడతెరిపి లేకుండా కాల్యబడుతూన్న రివాల్వర్ల శబ్దం చేత మ్రింగివేయబడింది. ఆసమయాన్నే రెండవ వైపున రీని స్కాండార్ఫర్ స్ట్రాసీ నుండి మరియొక సెర్పిలైటు వెలిగింది. చలిస్తూన్న కాందిరేఖల్లో దుమ్ముమేఘాలు, దట్టంగా అలముకొనిన దుపాకిమందు పొగలు కనిపిస్తున్నాయి.

ఒకేసారి పోలీసులు రెండువైపులనుంచీ దాడి సాగిస్తున్నారు. అడ్డుగోడల గుండా యేమిచేస్తున్నదీ తెలియని భయోన్మత్తతలో ఒకరి వైపుమరొకరు, తుపాకులు, ఫిరంగులు కాలుస్తున్నారు.

అడ్డుగోడల త్రిభుజాన్ని చుట్టి, వంగి గబగబా ఒక నల్లటి మానవచాయ తిరిగివచ్చింది. ఆకస్మికంగా, ఆతడు ఆగిముందుకు వంగి, రక్తం కక్కుకుంటూ క్రింద పడిపోయాడు. అప్పుడు మళ్ళీ నిశ్శబ్దం ఆవరించింది.

ఆఅడ్డు గోడలవద్ద తుపాకి గుండ్ల వర్షంలో ఏకాకిగా ఆతడు పడివున్నాడు. ఈవిషాద దృశ్యాన్ని బ్రద్దలైన ఒక కిటీకిలోనుంచి ఒకడు చూచాడు. ఆతడు కిటికీ నుండి ఇప్పుడు

ఒకచేతి తుపాకితో ఆరుగుండ్రును ఒకదాని వెంబడి మరొకటిగా పోలీసుల మీదికి కాల్పుచున్నాడు. చిన్నమంట వెల్తురు— పెంగ్. ఆవీధినుండి ప్రేల్పుబడిన తుపాకి దెబ్బలలో మొట్ట మొదటిది ఇదే!

ఇంత వరకూ ప్రతివానివద్దనుండి తుపాకులు, పిస్తోళ్లు, రివోల్వర్లను లాగుకొనిన ధామస్సే ఆకిటికి వెనుక నిలబడి వున్నది. తొట్రుపాటు లేకుండా గురిచూచి కాలుస్తున్నాడు. దాంట్లో ఆరుగుండ్రు వున్నాయి. అవి అయిన తరువాత ప్రక్కగదిలోనికి వెళ్లి మరలగుండ్రును దట్టించి కాలుస్తున్నాడు. ధామస్ వున్న చీకటి గదిలోనికి ఒక కుర్రవాడు పరుగెత్తుకొని వచ్చిన శబ్దం వినపడినప్పుడు మాత్రమే ఒక సారి ధామస్ వెనుక్కు తిరిగి చూచాడు కాని మళ్ళీ తన పనిలో నిమగ్నుడయ్యాడు.

ఆసమయాన్నే సెర్పిలైటు కాంతి యీగోడమీద పొలి, భయవిహ్వముడైన ఆకుర్రవాని మీదకు ప్రసరించింది. భయోన్మాదంతో కుర్రవాని ముఖం వివర్ణమై పోయింది.

“కాల్చరా... ..వెధవా!” ధామస్ గద్దించాడు. “ఇట్లా...ప్రేల్పు...చూశావా” పెంగ్... ..పెంగ్... .. పెంగ్. ఆవిరిగిన ఆగవాక్షంలోంచి చేతి తుపాకిని ఖాళీ చేశాడు.

“5 వ గదిలోని ఎమిల్ అక్కడ పడివున్నాడు... ..
వింటున్నారా? ఇప్పుడు సమయం వచ్చింది... కుర్రాళ్ళూ...
తుపాకులున్న వాళ్ళందరూ ఉపయోగించి తీరాలి... .. లేక
పోతే ఊరూ పేరూ లేకుండా అందరం నాశనమై పోతాం.”
ఒక గుండు థామస్ ముందున్న గోడ అంచుకి తాకి అక్కడ
వుండే మట్టి బెల్లును దొలిచి క్రిందకు పడగొట్టింది. థామస్
చాలగంభీరంగా వెనుకకు తిరిగాడు.

“కర్టు జిమ్మర్ మన్ ఎక్కడున్నాడు? పాల్ ఎక్క
డున్నాడు?”

“3 వ గదిలో ఉన్నారను కుంటాను.”

“అక్కడకు వెళ్లు-దొడ్డిగోడ ఎక్కి-వెళ్లు-అర్థమైందా
తుపాకులున్న వారి నందరినీ ఆపవద్దని చెప్పు.”

“ఆంబ్యు... లెన్సు... .. కారు!” పై అంతస్తు మీద
నున్న ఒక స్త్రీ పెరి అరపు అరిచింది.

“తుపాకులున్న వారందరూ కాల్చండి!” థామస్
అరిచాడు. ఆకురాగ్ని గదిలోంచి బయటకు పెరిగెత్తాడు.

Z Z Z Z Z Z

పాంక్ ప్రెస్ లో వున్న పోలీసులు కూడ ముట్టడి వద్దకు
వచ్చారు.

వీధి మీద, గవాక్షాల మీద జోరుగా తుపాకులు కాల్చబడుతున్నాయి. అగ్నివర్షం కురిపిస్తూ పోలీసులు ముందుకు వారుచుకు పోసాగారు. శిరస్త్రాణాలు నికెల్ బొత్తాములు వీధి ప్రవేశస్థలం వద్ద తళతళ పరిగెత్తుతున్నాయి. ఈ పరిస్థితులన్నిటినీ స్పష్టంగా చూడజాలని అవతల వైపున ఉన్న పోలీసులు తమ పోలీసులమీదే అడ్డుగోడల మీదుగా కాలుస్తున్నారు. చీకటి కిటికీల్లోంచి రాళ్లు దువ్వబడుతున్నాయి. కేకలు వేస్తూ తుపాకులు కాలుస్తూ బాహాబాహి యుద్ధం చెయ్యడానికి సిద్ధపడి అడ్డుగోడల దగ్గరకు దూకేరు. ఆ అడ్డుగోడ—‘ఖాళీ!’

“అమ్మ దొంగముండా కొడుకులు!”

ఒక రాయివచ్చి ఒక తూర్పు ప్రాంతం రైతు యువకుని ముఖాన్ని బద్దలుకొట్టింది. “వెధవల్లారా” అంటూ ఆతడు రక్తాన్ని తుడుచుకుంటున్నాడు. కాన్పించని ఆ ఎర్ర (కమ్యూనిస్టు) భూతాన్ని పేల్చి పారవేస్తున్నారు ఆయోధులు. గురిమార్చిం కుదుర్తేనా.

కమ్మాలమధ్య, నేలమీద కదలిక లేకుండా చాప చుట్టువలె బిగుసుకు పడిపోయిన మృతదేహాన్ని, ఒక ఉద్యోగస్తుని బూటుదొర్లించివేసింది. పొత్తికడుపు మీద నల్లటి పెద్ద మచ్చవుంది.

“ముందుకు నడవండి” అని పోలీసు అధికారి హెచ్చరించాడు “వాళ్లు లోపల ఉన్నారు.”

“రెడ్ నైటింగేల్” ద్వారం ముక్కముక్కలై కూలి పోయింది. కోలిక్ పేటలోని కమ్యూనిస్టుల ఆయువుపట్టు ఇక్కడ వుందని పోలీసులు ఎరుగుదురు

“చేతులు పైకెత్తండి—మీరందరూ, ఇవతనికి రండి!” ఆచీకటి గది నాలుగు మూలల్ని మేజరు టార్చిలైటు తుడిచి పెట్టింది. అది—ఖాళీ!

“దొంగముఠా!” ఒకడు వెళ్లి ఎలక్ట్రిక్ దీపంస్విచ్ నొక్కేడు. మీట టక్ మంటూ క్రింద నుండి పైకి వెళ్లింది కాని దీపం వెలగలేదు. గోడమీద ఒక వార్తా పత్రిక అంటించ బడివుంది. దానిమీద “1929 పోరాటపు మే దినం!” అని వుంది. ఒక పోలీసు నానాతిట్లు తిట్టి ఆకాగితాన్ని చించి ముక్కలు చేశివేశాడు. ఒక్క కార్మికుడు కూడా కనపడలేదు.

వెనుక చావడిలోనికి వెళ్లే మార్గం అంధకారమయంగా వుంది. పోలీసుకు “రెడ్ నైటింగేల్” కొత్త కాబట్టి అచ్చటి మార్గాలేమీ వారికి తెలియవు. ఒకమార్గాన్ని మేజరు కనిపెట్టి రివాల్వరుతో కాలుస్తు ముందుకు దారితీశాడు. అమార్గం చివర వున్న తలుపు ఒక్కతాపుతో విడివడింది. దానివేన క్కాల ఒకదీపం వెలుగుతూన్నది. ఆగది ఖాళీగా వున్నట్టు కనపడింది కాని ఒకమూల ఇద్దరుకుర్రాళ్ళు కూర్చుని ఆడుకుంటున్నారు—పేకాట!

అ స్నా

ఆగదిలో వారికి దొరికింది తుపాకిగుండ్ర డొలకలు మాత్రమే! పేకాడుతూన్న కురాళిశబ్దముల్లో కొద్ది బొత్తాములు, ఒకతీగముక్క, సిగరెట్లు, మాసినజేబురుమాలు— ఇవీ వాళ్లకి దొరికినవి. “రోట్ ఫ్రంట్ కాంప్ థెక్ బండ్” (ఎర్ర విప్లవదళం) సభ్యత్వ రికార్డుకాని, కమ్యూనిస్టు, యువజనసమితి సభ్యత్వ రికార్డులు కాని వారికి వ్యతిరేకంగా మరేవిధమైన సాక్ష్యం దొరకలేదు. ఆకురాల్గిద్దరూ, పోలీసులు గుంజ తూంటే పెదిమలు బిగబట్టి బాధపడుతున్నారు.

నిశ్శబ్దంగావున్న ఆచీకటి సందులో వెళ్లడానికి ఎవ్వరూ సాహసించలేదు. “రెడ్ నైటింగేల్” బయట సెర్పిలెటు వెల్తురో, ఒకకొత్త కటాలం యెడతెరిపి లేకుండా ఫిరంగులు పేల్చి అడ్డు గోడల్ని క్రిందకు పడగొట్టాయి. ఆవీధికి రెండు వైపుల రెండు పోలీసుదళాలు నిలిచి కిటికీలమీద అచ్యాహతంగా కాలుస్తున్నాయి. ఆగోడలలోని నల్లకన్నాలు ఎర్రవీధి భూతం యొక్క అసంఖ్యాకమైన తీక్షణమైన భయంగోల్పే కండ్లు! పూర్వపు భూతాలమల్లే వందలకొద్దీ గాయాలనుండి రక్తం ఓడిపోతూన్నా ఇంకా దుర్భేద్యంగా, లోబడకుండా వుండి, ఇంకాగాలి పీల్చుకుంటూ ఇంకా జీవించేవుంది. ఆహృదయం—వెడ్డింగ్ యొక్క ఆవరిహృదయం— మొరుగుతూన్న పోలీసుల రైపుల్లకంటే యెక్కువ బలవత్తరంగా సమ్మెట పెట్టులు పెడుతూనేవున్నది.

పోలీసులు వెనుకుతూ, ఒక ఇనప చెత్తతోట్టిని తొల
గింపగా, ఒకచిన్న చెయ్యి క్రిందపడింది అక్కడ వున్న బల్ల
లు, కమ్మీలు తొలగించి వేసిన తర్వాత పదహారేళ్ళ కూలీ
కుర్రవాని ముఖం టార్చిదీపంలో కనపడింది. ఎడమకంటికి
పైని నుదురుమీద ఒకనల్లటి గుండ్రని కన్నంవడి, ఆగాయం
లోంచి రక్తం ధారగట్టి యిప్పుడు యెండిపోయింది.

ఆ మృతకళేబరం ప్రక్కవున్న ఇసుకలో నొకరైపులు,
గుండ్రమీదవుండే చిన్న టోపీలు వడివున్నాయి.

పోలీసు టార్చి అక్కడనుండి వెళ్ళిపోయింది.

‡ ‡ ‡ ‡ ‡

అల్లుడుగోడలకోట వశమైంది. కాని వీధిమాత్రం లో
బడలేదు. ఎత్తైన ఆళ్లమ్మధ్య నున్న చీకటి బాటమాత్రం
దుర్భేద్యంగా కనపడుతూన్నది.

రోడ్డుమీదవున్న అల్లుడుగోడల మధ్యనుండి చాల కష్టం
మీద ఒక త్రోవ యేర్పాటు చేయబడ్డది. పోలీసులు మరలి
పోయారు. వారి బూట్ల టక్ టక్ ధ్వానుల స్థానేచెవులు బ్రద్ద
లయ్యే రణగుణధ్వని, రీనిస్కెండాల్ఫల్ ప్రాసీనుండి వినవస్తూ
న్నది. చాల తేజోవంతమైన ఒక సెర్పిలైటు ఆవీధినంతా పట్ట
పగల్గాగు చేసింది. ఆక్షణానుంచీ ఒక మరఫిరంగి వర్షం కురి
పించడం ఆరంభించింది. అల్లుడుగోడల శిథిలాలగుండా, మర
ఫిరంగి మోటారు వస్తోంది.

వీధిమీదదాడి!

టక్...టక్...టక్ తళతళ మెరుస్తూన్న ఉక్కుపూత పూసిన తెల్లగుండ్లు, శాంతి భద్రతల పాటను యీలవేస్తున్నాయి. పోలీసులలోని ముఖ్యులు, ధైర్యవంతులు, యువకులు, మహాకీర్తనలు బారులు తీర్చి దండయాత్ర సాగిస్తున్నారు!

మరల వేట ఆరంభమైంది. ప్రతిగృహం, సందు, దొడ్డి కూడ లోబడాలి. రివాలవర్లు గురిపెట్టి స్త్రీలను, పిల్లలను, ప్రక్కల మీదనుంచి యీవలకు లాగి, చాపల్ని, పెట్టెల్ని, గదుల్ని వెదుకుతున్నారు. ప్రాణభయంతో పరిగెత్తుకూన్న వారు చావమోదబడి, యీడ్వబడి, అరెస్టు చెయ్యబడ్డారు. కాని పోలీసులకు కావలసిన మనుష్యుల జాడమాత్రం కనుపడలేదు.

“ఇంతవరకూ మీగదల్లోంచి తుపాకులు ప్రేలాయి.”

“ఔను గోడలకేసి చూడండి. మీ తుపాకి గుండ్లే కనపడతాయి.”

“నోరుమూసుకో! — ఎక్కడ దాచేరు. ఆకుక్కల్ని మీరు? ఏం....?”

“మీరే వెదుక్కండి...” స్త్రీలు వెక్కిరిస్తూ సమాధాన మిచ్చారు. పోలీసులు వీధిలోపలికి జొరుచుకొని వెళ్ళి సాహసించలేరని వా రెసుగదురు. అడుగోడల దగ్గరనున్న

అ న్నా

ఇండ్ల నేలనంతటినీ తవ్వినాసరే, అక్కడ నల్లులు, తమలపాకులు తప్ప మరేమీ కనపడవు. పురుషు డొక్కడూ కాన్పించడు.....

* * * * *

కమూన్విస్టు వీధిన-ఘసభ్యులందరూ, వీధిపనులలోనో, సభల్లోనో ఊపిరి పీల్చుకునేందుక్కూడా తీరుబడి లేకుండా పనులలో నిమగ్నులై వున్నారు. న్యూకోన్ లోని తక్కిన వీధులుకూడా అడ్డుకోటగోడలచేత ఫిరంగి మోటారు కారుల బారినుండి కార్మికులవలన రక్షింప బడుతున్నాయి. కూలీ గూడెముల ముట్టడినుండి పోలీసులను వెనుకకు మల్లించవలసినదని పె్రిశిడెంటును పార్టీసభ్యులు కోరినకోరిక నిరాకరింపబడిందని పాల్ కు తెలియదు. వీధిమీదదాడి, పోలీసుచేద్యోగస్థుల బాధ్యతా రహితమైన ప్రసర్తన అంతే కాని, పోలీసు కేంద్రానికి యీవిషయం తెలియదనే సోషల్ డెమాక్రాటులు ప్రతినిధులు ఇంకా నమ్ముతున్నారు.

ఆప్రతినిధులు పోలీసు పె్రిశిడియమ్ కు పోలీసుల్ని వెనుకకు రప్పించి యీదారుణహత్యలు మాన్పవలసిందని కోరుటకు రాత్రి పది గంటలవేళ ప్రయత్నించారు.

“కోలిన్ స్ట్రాస్సీలో ఈక్షణాన్ని యేం జరుగుతోందో నీకు తెలుసునా కలౌనల్? సోషలిస్టు వ్యతిరేక చట్టాలకాలం

తరువాత మళ్ళీ యీలాటి కసాయిచర్యలు, నిరాయుధులైన పురవాసులమీద జరుపబడలేదు! బజారుపోరాటాలు యెచ్చటా లేవు. కేవలం పోలీసుల అమానుషవధలుతప్ప! తక్షణం పోలీసు పటాలాల్ని వెరుకకు పిలిపించనలసిందని మేము కోరుతున్నాం.

కలౌనల్ హెర్రీజెల్ సమాధాన మిచ్చాడు.

“కమాండర్, హీమానుస్సబర్దుగారు ఒక పావుగంట క్రితం అచ్చటి పరిస్థితులను స్వయంగా పరీక్షించడానికి వెళ్లారు. ఆయన ఆజ్ఞలు లేందే స్వతంత్రించి చేశేందుకు నాకు శక్తి లేదు. ఈవిషయంలో నేనేమీ చెయ్యలేను.

“ఈసందర్భంలో మీరు వెంటనే సేనానాయకునితో సంప్రతించాలి!”

“అట్లాగే చేస్తాను. దయయించి యిరవై నిమిషాల తరువాత మళ్ళీ పిలవండి.”

ఇరవై నిమిషాలు... ..! ఈలోపుగా ఏం జరుగ గలదో ఊహించడానికి కూడా భయానకంగా వుంటుంది! ఇంకా ఎంతమంది కాల్చివెయ్య బడతారో... ..! పోలీసు ప్రెసిడెంటు, అధికారులకు సంపూర్ణాధికారాలు ఇచ్చాడన్న సంగతి బెర్లిన్ ప్రజల కందరకూ తెలుసును ప్రస్తుతసమయం లో ఏడేద్యోగస్థులూ ఈఅధికారాలను ఉపయోగించకుండా

మోసము. ఇంతకాలానికి, పోలీసుల హృదయస్థవాంఛను సఫలం చేసుకోగలుగుచున్నారు! కార్మికులను తరిమారు. నేల మీద యీడ్చేరు. పిచ్చిగుక్కల్ని కాల్చుచుట్లు కాలాచుగు. వారి నన్నివిధాలా రెచ్చుకొట్టి, వారిచే ఆత్మరక్షణకై రివాల్వర్లను కాల్పించారు. ఈహత్యాప్రకాండ జరుగుతోన్నది! అకస్మాత్తుగా యీక్షణంలో అంతా ఆపివెయ్యడమా? ఎప్పుటికి జరుగదు! పోలీసుప్రేక్షిడియంలోవున్న మేజరుల—కొరకు ఒక బూర్జువా పత్రికా విలేఖరి టెలిఫోనులో మాట్లాడగా యీసమాధానం వచ్చింది. “మేజరుగారు రణరంగంమీద ప్రథమ శ్రేణిలో ఉండి పోరాడు తున్నారు.

ప్రేక్షిడెంటు గదిలో వేచియున్న పోలీసుఉద్యోగస్తులందరూ యుద్ధసమయంలో కలిగివుండే ఆత్రేతను, భావాలను కలిగివున్నారు. దండెత్తు తున్నామనే భావంతో వారు మత్తులై వున్నారు. “అసలు ఏమీ ఆలోచించని” ఉపాధ్యక్షుడు సెలవుమీద ఉన్నాడు. అయిన తనదయాంతఃకరణను కాపాడుకునేందుకు ఘోరదృశ్యంనుండి పారిపోయాడు....

ఇరవై నిమిషాల తరువాత టెలిఫోనుగంట మ్రోగింది. “కలౌసల్?”

“అయ్యా, కోలిన్ స్ట్రాసీనుండి పోలీసులు వెనుకకు రప్పింపబడ్డారు. ఆవీధిలో చాలా శాంతంగా వుంది. మీ పలు

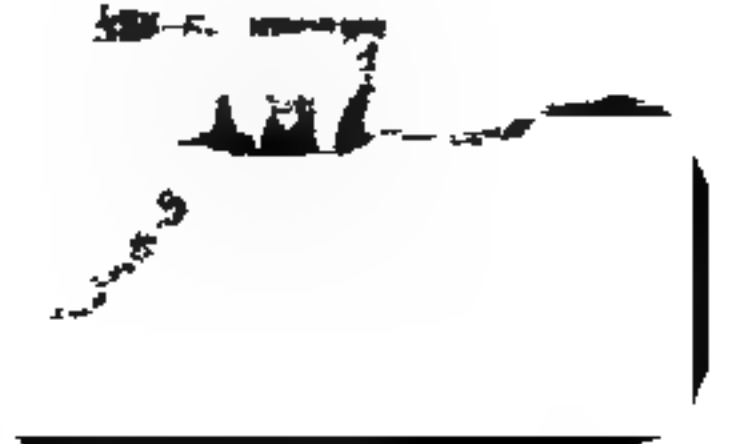
కుబడి అంతా వినియోగించి ఇకముందు పోలీసుల నెదురుకోకుండా చూస్తారా?

“కలోనల్, కార్మికులు ఒక్కసారికూడా శాంతిని భంగపరచి వారంతటవారే పోలీసులను ఎదురుకోలేదు. గతనలభై యేళ్ళనుంచీ ‘మే’ దినోత్సవం జరుపుకుంటూన్నట్టుగానే వారు యీ రోజునకూడా ఉత్సవం చేసుకునే హక్కును నిలపెట్టుకుందాం అనుకున్నాడు. ఈరోజున ఒక్కసారికూడా పోలీసుల మీద శత్రుభావంతో యేచర్యా కార్మికులు చెయ్యలేదు—కాని వారి ఓపికకుకూడా ఒకహద్దుంది.”

సో. డె మాక్రకాటు ప్రతినిధుల సందేహంకూడా పూర్తిగా నివారణైంది. వీధినుంచి పోలీసులు వెనుకకు రప్పింపబడలేదు. పైగా భీకరంగా కాలుస్తూన్నట్టు తెలిఫోనులో వార్తలు వచ్చాయి. పోలీసులు చెప్పిన వన్నీ పూర్తిగా మోసపుమాటలు!

Z Z Z Z Z Z

అనేకగంటల తరువాతగాని కోలిన్ స్ట్రాసీ న్యూకోనీ లలోని యుద్ధప్రాంతాలలోని పరిస్థితులు శాంతిపొందలేదు.

అన్నా

తెల్లవారు ఝామున రెండు గంటలవేళ “ఎర్రగది”లో కామ్రేడ్స్ అందరూ సమావేశమయ్యారు. అప్పుడప్పుడు, అక్కడ తుపాకిమోతలు వినపడుతూనే వున్నాయి. పొగచూరిన ఆగదిలో బాగా అలిసి జియోడుతూన్న మాఖాల మీద లాంతరు కాంతి ప్రకాశిస్తున్నది.

దీపకీసిడలో, మంచంఅంచుమీద కూర్చున్న అన్నా, మేజాబల్లముందు కూర్చుండి, వ్రాసుకుంటూన్న కర్టును చూస్తూంది.

అప్పు డప్పుడు ఆలోచనతో పైకిచూస్తూ ఒక్కొక్క వాక్యమే మెల్లిగా వంకర టింకరగా వ్రాస్తున్నాడు.

అందరికంటే, ఆఖర్ని పాల్ వచ్చాడు. కమ్యూనిస్టు యు వజనసమితికి ప్రతినిధిగా ఆటో వచ్చాడు. విశాలమైన వక్షస్థలం, పొడుగైన దేహం, హాసవదనం, గంభీరహృదయుడు. ఆటో నవ్వుతో కూర్చున్నాడు. పైనున్న ఎలుగుబంటి బొమ్మను నొక్కి, అది పంజాపాదాల్ని పైకి క్రిందికి ఊగుతూంటే, చిరునవ్వులు ఒలికిస్తున్నాడు. పాల్ చాలాకోపంతో,

అన్న

ఆతని పైపు చూచి ఎలుగుబంటిని ఊపడం ఆపేడు. ఒక చిన్న బల్ల మీద చుట్ట కాల్చుకుంటూ థామస్ కూర్చున్నాడు. ఆతనివెనుక, ముగ్గురు కార్మికులు నిలబడి వున్నారు. వారు ఆ వీధి కమ్యూనిస్టు సంఘసభ్యులు.

కర్డు ఆ నిశ్శబ్దతను భంగపరిచేడు. “కామ్రేడ్స్, నమ్మకస్తుడైన ఒక వార్తాహరుణ్ణి మనం పంపించాలి. మరణించిన వారి యొక్క క్షతగాత్రులయొక్క చిన్నవివరణపత్రికను తయారు చేశాను.... అది తక్షణమే పంపివేయబడాలి.

థామస్ ముఖం పైకి యెత్తాడు. దీపకాంతి డస్సిస ఆతని ముఖం మీద పడింది.

“ఎంత మంది?”

“ఐదుగురు చచ్చిపోయారు.... ఇంతవరకూ.... కాని ఇంకా ఎక్కువ ఉన్నారేమో నాకు తెలియదు. బహుశా మీలో కొందరు ఇంకా కొందరిని యెరుగుదురేమో!.... నేను ఇట్లా వ్రాసేను.

3. గుండెలమీది కాల్చబడ్డారు (చనిపోయారు)

1. చేతిమీద కాల్చబడ్డాడు (విర్నోఆసుపత్రి)

1. స్త్రీ తలమీద కాల్చబడింది. (చనిపోయింది)

1. శిరస్సు మీద కాల్చబడ్డాడు (చనిపోయాడు)

1. స్త్రీ కడుపుమీద కాల్చబడింది. (విర్నోఆసుపత్రి)

2. కాశ్మీరీ కాల్యబద్ధాదు (ఇంటివద్ద)

2. చేతిమీద కాల్యబద్ధాదు (విగ్నోఽనుపత్తి)

1. దవడమీద కాల్యబద్ధాదు (విగ్నోఽనుపత్తి)

1. రెండుకాశ్మీరీ కాల్యబద్ధాదు (ఫైర్ స్టేషన్)

1. మడమశీలమీద కాల్యబద్ధాదు (జ్యాయీష్ఠానుపత్తి)

2. మోకాలిమీద కాల్యబద్ధాదు (ఇంటివద్ద)

1. స్త్రీ పోలీసు కుక్కలచేత అనేక కాట్లు వెయ్యి బడింది. (ఇంటివద్ద) తక్కిన వారిని నే నెరుగను. ఇంకా వున్నారని నానమ్మకం”

కర్ణ ముఖం బూడిదవర్ణ మైంది. అది చూచి అన్నా భయపడింది. ఇతరులకు ఆజాబితాను. అందిచ్చాడు. కాని ఎవరూ పుచ్చుకోలేదు. దానిని యదార్థవృత్తాంతంగా నమ్మి ఆజాబితాను అందుకునేందుకు ప్రతివారూ భయపడుతున్నట్లు కనపడుతోన్నది.

మరఫిరంగుల భీకరసమ్మెట పెట్టులతోటి ప్రజలకోలాహలంతోటి, రక్తసిక్తగాత్రులైన ప్రజలహాహాకారంతోటి రైపులు రివాల్వర్ల ధాంధాములతోటి వారిచేపులు ఇంకా గింగురెతున్నాయి.

కార్మికులకు అన్నివిధాలా అక్రమంగా హింసించి, కోపం రగుల్కొల్పారు కనుక వాళ్లు కూడా పోరాడి దెబ్బకు

అ ప్నా

దెబ్బ తీర్చుకోవలసివచ్చింది—అంతేకాని మరేమీకాదు, ఈ భయానకజాబితా దానిఫలితం.

నిగనిగలాడ్తున్న శిరస్త్రాణాల వెనుకవున్న తెల్లటి, క్రూరముఖాలు, మే దినోత్సవ సంఘటనల రాజకీయముఖంగా వారు అర్థం చేసుకుంటున్నారు.

ఆవీధి యొక్క సంకుచితవాతావరణమును దాటి పరిస్థితులు బాగా అభివృద్ధి చెందాయి. ఏస్వాభావికవర్గబాధ్యత మీద వారీచర్యకు పూనుకున్నారో, ఆభావాలు రాజకీయ చైతన్యాన్ని కోరుతున్నాయి. అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా, వారి బుర్రల్లో యీశ్రుశ్న రేగుతోంది.

ఒక కార్మికుడు లేచి ఆజాబితాను తీసికొని, మాట్లాడకుండా అవతలికి వెళ్ళిపోయాడు.

తన గడియారం వైపు చూచి థామస్ చెప్పాడు. “కామ్రేడ్స్, ఇప్పుడు రెండున్నర ఐంది. ఒక గంటలోగానే మనపనులన్నీ పూర్తి చేసుకోవాలి. కర్టు ప్రస్తుత పరిస్థితులను గూర్చి వివరించాక, చర్చించి, ఏమిచెయ్యాలో, నిర్ణయిద్దాం” పాల్ యొక్క ఖిన్నవదనాన్ని చూచి, యారోజున ఆతడేమీ పుపయోగించడని థామస్ నిర్మొగమాటంగా కర్టును మాట్లాడమన్నాడు.

కర్టు చాలా మారిపోయాడు. ఆతని మోటుప్రవర్తన అంతా, నేడు సుదృఢమై కఠోరంగా మారింది. హా ఖవిషయా

అ న్నా

లమీద తరువాత చెయ్యవలసిన పనులమీద ఆతని ఆలోచన లన్నీ కేంద్రీకరింప బడ్డాయి.

ముందుగా ఊహించలేని పరిస్థితులలో, విప్లవనాయకులుగా తమకు తెలియకుండానే మారిపోయే శ్రామికుల వంటివారు కర్టు జమ్మర్ మన్.

ఒక అరగంట ముందు కర్టు నాటి భయానక సంఘటనల నన్నిటినీ వివరణబుద్ధితో ఆలోచించి, ఇకముందు తాము అనుసరింపవలసిన సుస్పష్ట మార్గాన్ని అన్వేషిస్తున్నాడు. హెర్మన్ అచ్చటలేనంతకాలమూ రాజకీయభాజ్యత అంతా తన భుజాలమీద వుందని ఆతనికి తెలుసును. పదవీరూపంలో బాధ్యత తన మీద పెట్టబడిందా, లేదా అని ఆలోచించలేదు.

“కామ్రేడ్స్” కర్టు చర్చను ప్రారంభించాడు. “తక్కిన పార్టీ కేంద్రాలతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరిపే సౌకర్యాలు మనకిలేవు. పరిస్థితు లీవిధంగా అభివృద్ధిచెందుతాయని మన కామ్రేడ్స్ ఎవ్వరూ ముందుగా ఊహించలేదని స్పష్టంబౌతూ న్నది. మనలకూడా అందుకు సిద్ధమైతేము. కాని హెర్మన్ మేజాబల్లమీద నేనొక కాగితంచూచాను. దాన్నిబట్టి ఇంతకు ముందే పరిస్థితు లీరూపాల్ని దాలుస్తాయని కొందరు ఊహించినట్లు తెలిస్తూన్నది.” ఆకాగితాన్ని బిగ్గరగాచదివి వినిపించాడు. “మే ఒకటవతేదీ—బెర్లిన్ చావుదిగం—” మే దినోత్స

వం అనేక కార్మికకుటుంబములమీదకు తీసికొనివచ్చే చాల
కష్టాలన్నిటినీ కమ్యూనిస్టులమీదకు త్రోసివేడవలసివచ్చింది చాల
సులభం. నిషేధాజ్ఞను ధిక్కరించి కమ్యూనిస్టులు ఊరేగి
పులు జరిపి ఊడకపోయేవారు. కాని 'నువ్వు చంపకూడదు'
అన్న నిబంధనను ధిక్కరించేందుకు సిద్ధమైన 'హంతకుని' పక్ష
మున పోరాడుట నిష్ఫలం. 1929 పోలీసుప్రెసిడెంటుగారు
కార్మికులను కాల్చేందుకు సిద్ధం బౌతూండగా, ఆయనను
తమింపుడని కోరిన లాభమేమిటి? రాజ్యాధికారంకోసం,
కార్మికజీవితములు త్యాగం చేయవలసివచ్చున్నప్పుడు పార్టీయూ
విషయంలో జోక్యం కలుగచేసుకోవలసివస్తుంది."

"ఓయ్, ఆదెక్కడ అచ్చయింది?" చాలఉద్రేకంతో
అరచి గబుక్కున లేచి నిలబడ్డాడు థామస్.

"ఇది ఏప్రిలు 19 వ తేదీనాడు 'సాపిస్సీవాక్స్ బ్లాట్'
అనే సోషల్ డెమాక్రాటు పత్రికలో ముద్రించబడింది" శాం
తంగా కర్టు జవాబిచ్చాడు.

"బెర్లిన్ చావుల దినం" పాల్ అరిచాడు..."అది
నిజమే—వాళ్లు ముందే యెరుగుదురు....!"

"అనేక నకళ్లు తీసి వెడ్డింగ్ లో పంచిపెట్టాలి!"

"కరపత్రాలు పంచిపెట్టవలసిన మాట నిజమే! మన
సంఘానికి, ఒక 'సైక్లస్టాయిల్ యంత్రం' గాని రోటరీ గాని

తేకపావడానికి ఫలితం అనుభవిస్తున్నాం. పార్టీ కేంద్రం రేపటిలోగా సహాయం చేయగలదో? లేదో? ముందు ముఖ్యమైన విషయం యెత్తుకుందాం. ఈపత్రికలో సోషల్ డెమోక్రాటులచే నడిపింపబడచున్న యీహత్యాకాండకు రాజకీయ కారణాలు ఉదహరింపబడవచ్చుటకీ, వారి ఉద్దేశ్యాలు మాత్రం వెల్లడింప బడ్డాయి. ఈవిషయంలో అతివాద సోషల్ డెమోక్రాటులు మనతో ఏకీభవిస్తున్నారు. ‘రేపేమిజరుగుతుంది?’ అనేది మనకు చాలముఖ్యమైన విషయం..’

అకస్మాత్తుగా తలుపుతట్టిన చప్పుడైంది.

“ఎవరది?” కాగ్నికులు ఖంగారుతో ఒకరి ముఖం మరొకరు చూచుకుంటున్నారు.

“దీపం ఆర్పేయ్యి!” థామస్ మెల్లిగాలిన్నాడు.

కర్ణ దీపం ఆర్పేశాడు. ఆతలుపు కొట్టినది పోలీసులైతే ఆచీకటి గదిలో కూర్చున్న వారంతా సర్వనాశనమే మెట్లమీద నుండి ఎవ్వరో పిలిచిన కేక వినపడింది.

“వాళ్ళు పోలీసులు కారు.” థైర్యంతో ఆటో అన్నాడు.

“వాడు ఫ్రీట్టు. తలుపు తెరవండి. ఆటో తలుపు తెరిచి గుమ్మందగ్గర నిలబడి “సంగతేమిటి, ఫ్రీట్టు?” అని అడిగాడు.

“సంగతేమిటా? మళ్ళుపులో ఉన్న దుకాణంలోనుంచి తుపాకులు అప్పీ లాక్కొస్తున్నారు వాళ్ళు!”

“ఏమిటి? తుపాకుల్ని ఎవరు తీసుకుంటున్నారు?”

“బాగుంది. పోలీసులుకాదోయ్ పెయ్యమ్మా!”

ఆటో గదిలోకి వచ్చాడు. దీపం మరల వెలిగింపబడింది.

“రండోయ్, కుర్రాళ్ళూ!” అన్నాడు కర్టు సంతోషంతో “తుపాకులనుకాణాన్ని వాళ్లు ఖాళీ చేసేస్తున్నారు.” ఆతని కండ్లు తళతళలాడేయి. “మనం మాట్లాడుతూనే వున్నాం, వాళ్లుమాత్రం పనిచేసేస్తున్నారు.”

వికసించిన కర్టు వదనం చూచి అన్నా పకాలున నవ్వింది. “నువ్వెందుకు నవ్వవలసి వచ్చిందో అర్థంకాలేదు.” మండిపడ్డాడు కర్టు. తనకే యీడ్డోహం ఎందుకు తోచిందికాదు అని బాధ పడుతున్నాడు. రేపటి విషయం కూడా ఆలోచించవలసి వుందన్న మాట నిజమే! కొద్ది రోజుల్లో పరిస్థితులెట్లా పరిణమిస్తాయో తెలియదు.

“బాగుంది కామ్రేడ్స్! మనం అంతా త్వరగా క్రింద కెళ్ళి వాళ్ళేంచేస్తున్నారో చూద్దాం రండి!”

‡ ‡ ‡ ‡ ‡

వీధిలో గాఢాంధకారం ఆవరించుకొని వుంది. హాయిని గొల్పే రాత్రివాయువు కార్మికులను ఆహ్వానించింది. అక్కడక్కడ ఇళ్ళముందు నల్లటి మానవచ్ఛాయలు కనపడుతు

న్నాయి. చీకటితలుపుదోవల్లో సిగరెట్లు ఎర్రగా కాలు
న్నాయి. మనుష్యులు ఒకరితో నొకరు గుసగుసలాడుకుంటు
న్నారు. ఆరాత్రి యెవరూ కూడా నిద్రపోలేక పోతున్నారు.

నిశబ్దంగా వున్న ఆచీకటి వీధినుండి మళ్ళుపువద్ద నున్న
“ఆయుధసామగ్రులు, ఉక్కుసామానులు” అమ్మబడు దుకా
ణం వద్దకు కట్ట, తక్కిన కార్మికులు గబగబా వెళ్ళేరు. వీధి
ముందు నిలబడితే చప్పుడు వినపడుతూన్నది.

వారుదొడ్డిదోవలోంచి దొడ్లోకి వెళ్ళేరు.

“ఎవరక్కడ?” అని ఒకమూల దాక్కున్న వ్యక్తి
ప్రశ్నింసగా థామస్ బనులు పలికేడు.

చడి, చప్పుడు చెయ్యకుండా కొందరు వ్యక్తులు దొడ్డి
వైపు కిటికీనుంచి కొన్నిమూటలతో క్రిందికి దిగివస్తున్నారు.
అతివేగంగానూ, చురుగ్గానూ, నిశ్శబ్దంగానూ పనులుచేస్తు
న్నారు దుకాణంలో తీసుకోవలసినవి ఆట్టేలేవు. ఆదుకాణం
కాదు. దాంట్లోవున్న సామానులలో కత్తెరలు, చాకులు
మంగలి కత్తులు, అధికంగా వున్నాయి ఉపయోగపడే ఆయు
ధాలు తప్ప మరేమీ ఎవరూ తీసుకొని పోకుండా ఒకకార్మి
కుడు ద్వారంవద్ద కాపలా కాస్తున్నాడు. చిన్నపిస్తోళ్ళు
ఉన్నాయి. బాకులు కృపాణములు తల్లించి వెయ్యబడ్డాయి.
అసలు లేనిదానికంటే గ్రుడ్డి బావమేలుగా మరి.

అన్నా

ఒక పావుగంటలో పని అంతా పూర్తిచేసిపోయింది. ఒక సురక్షితస్థానంలో కొన్ని తుపాకులు దాచబడ్డాయి. కొన్ని నమ్మకస్థులైన కార్మికులకు పంచేరు. పార్టీసభ్యుడోనా? కాదా? అనే ప్రశ్న కార్మికుల అర్హతల్ని నిర్ణయించడం మానుకుంది. ఈరక్షణ వెనుకనే వీధి అంతా నిలబడివుంది.

పోలీసు స్టేషనులోను, అపాయకర ప్రదేశాల్లోనూ కూడా పరిస్థితులు తారు మారయ్యాయి.

వల్నర్ ఆసాయంకాలపు పోరాటంలో పాల్గొన్నాడు. అడ్డుగోడలవద్ద పడివున్న కుర్రవాడికశేబరాన్ని చూచాడు. అడ్డుగోడలమీద దాడి సలిపేముందు అచ్చట తిరిగిన తెల్లటి వ్యక్తిని చూచినప్పటి నుండి ఆదృశ్యాన్ని మరవలేకుండా వున్నాడు. అవతలప్రక్కనుంచి సెచ్చిలైటు ప్రకాశించినప్పుడు ఆతడే జాగ్రత్తగా గురిచూచికొన్నాడు. తక్కిన పోలీసుసోదరుల వలెనే ఆతడు కూడా ఉద్వేగం పొందాడు. భయపడ్డాడు. ఆ అంధకారమయవీధిని చూచి ఆమానసికపరిస్థితిలో ఆతడు కాలాల్చాడు.....

డస్సిన ఆతని బుర్రలో ఆయాలోచన స్థిరపడి వుండవచ్చును. ఆయువకుని ముఖంమీద టాప్పివేసి చూచిన మొదటి క్షణాన్నే ఎడమకంటిపై ని పడిన గుండ్రటికన్నం తనతు

ఆ స్నాన

పాకిగుండు చేసినదే! అనే అభిప్రాయం స్థిరపడింది. పోలీసు సాజ్జెంటు వల్నర్ — ముగ్గురు పిల్లల తండ్రి — ఒక హంతకుడయ్యాడు.

ఆగదిలో కూర్చున్న తూర్పుప్రష్యాయువకుల మనసుల్లోంచి దండెత్తుతున్నామనే భావోద్రేకం మాయమైపోయింది. వారిభయం యెంత యెక్కువవుందో, వారంత క్రూరులై పోయారు. అవ్యక్తమైనది, మాయతోకూడినది శక్తివంతమైనది, ఏదో ఒకటి — ప్రజాసమూహాలు — వారిని ఎదుర్కున్నాయి.

“సాజ్జెంటు వల్నర్ ను మేజరుగారు రమ్మంటున్నారు.” అను పిలుపు వినబడింది. వల్నర్ ఉలిక్కిపడి వెనుకకు తిరిగేడు “నాతో ఏమిపని ఉంది వారికి? నేనొక హంతకుడనని ఎరుగునురా? అందుకుగాను శిక్షిస్తారా? అనేకమంది తుపాకులు కాల్చారు.... ఆజ్ఞానుసారంగాను.....

కాలరు బిగించుకుని, గదిలో ప్రవేశించి, తలుపులు మూసి, విధేయతతో నిలబడ్డాడు. ఆతని ముందున్న బల్లవద్ద మేజరు బీల్, కాపెన్ వాన్ మాల్జాన్ మేజరు బ్రానిజ్, మరొక ఉద్యోగి కూర్చున్నారు. ఆనాలుగవ అధికారి రీచ్ స్పేర్ నుంచి వచ్చేదని బ్రాండెన్ బర్గు నుండి వచ్చిన పోలీసులు చెప్పేరు.

అ స్నా

“దగ్గరకురా వల్నర్! మేజరు అడిగాడు. “అవతల వున్న వాళ్లెవరూ విననవసరంలేదు. బాగుంది. వల్నర్, ఇక్కడవున్న వాళ్ళందరిలోనూ నువ్వు చాలానమ్మకస్థుడవు ప్రత్యేకం నీకొక ఆజ్ఞవుంది.”

ఈక్షణంలో వల్నర్ మీద పరిపూర్ణమైన మార్పు వచ్చింది. “నేను చాలానమ్మకస్థుణ్ణి. ఎందుచేతంటే నేనో కుర్రాణ్ణి హత్యచేశాను గనుక” అనుకున్నాడు వల్నరు... మళ్ళీ అట్టిపనినే పురమాయిస్తారు.... అబ్బే!.... ఆతడు తిరస్కరిస్తాడు. ఆతడు నమ్మకస్థుడు కాదు. ఆతడు పూర్తిగా స్తంభించి పోయాడు. ఉద్రేకంతో ఆతని మోకాళ్ళు వణకు తున్నాయి.

“ఏమిటిది? ధైర్యంతో వుండవోయ్! కార్మికులపేట లన్నీ కారుమీద వెళ్ళి ఏంచూచావో వచ్చి మాతో చెప్పు. అడ్డంవచ్చిన ప్రతివస్తువునీ కాల్చి పారవేయ్యి. అర్థమైందా? సహాయంగా కావలిశొస్తే కొందర్ని తీసికొనివెళ్ళు. ఈపని సరిగా నెరవేర్చు. ఇకపో” అన్నాడు మేజరు.

కాని వల్నర్ వెళ్లలేదు. ఆ వోటనే నిలబడి ఇంకా మేజరువైపు చూస్తూనే వున్నాడు.

“నా ఆజ్ఞ విన్నావా?” మేజరు నెమ్మదిగా బెదరించే కంఠస్వరంతో రెట్టించాడు. “విన్నానండి అయ్యో.”

అ న్నా

“ఐతే, ఇంకా యెందుకు ఆలస్యంచేస్తున్నావ్?”

ఔను, వల్నర్ ఎందుకు ఆలస్యంచేస్తున్నాడు? పై ఉద్యోగస్థునివైపు తేరిపారచూస్తున్నాడు. క్రమంగా ఆతని ప్రేమ బిగుసుకొని పోతున్నాయి. అరచేతులను గోళ్ళతో నొక్కుకున్నాడు. ఇప్పుడు నిశ్చయించుకున్నాడు. మనస్సులో అరవాలనీ, చప్పట్లు చరచాలనీ, గట్టిగాచెప్పాలని అనుకున్నాడు కాని చాలనెమ్మదిగా సత్తుతూ నిస్సహాయునివలె చెప్పగలిగేడు. “అయ్యా, ఆపని నేను చెయ్యలేనండీ!” మేజరు ముఖం కోపాదుణితమైంది. “చెయ్యలేవ్?” అని అరిచాడు.

“ఔను” వల్నర్ సమాధానమిచ్చాడు. “అది అసాధ్యం. నేను ఒకమానవుణ్ణి హత్యచేశాను.

“క్షమించండి, అయ్యా” కాష్టెను జోక్యం కలుగచేసుకున్నాడు. “అతడు పూర్తిగా మనోస్థైర్యాన్ని కోల్పోయాడని నానమ్మకం. ఏమిఅంటున్నాడో వాడికే తెలియడంలేదు.”

మేజరు నిశ్చేష్టుడై కదలకుండా నిలబడిన వల్నరును సమీపించి సిగరెట్టుపొగ ముఖమీదకు వదలి “పిరికి పంద” అని బుసకొట్టేడు. “పో—పంది, బోల్లివిక్ వెధవా— తక్షణం పో!” అని ఉరిమాడు.

ఆయధికారులు తమ ఆసనాలమీద నుండి లేచారు. వల్నర్కు తానేవిధంగా అవమానపరచడమే అన్నాడో తెలు

సుకునేందుకు కొంత కాలంపట్టింది. నోరు తెరిస్తే బారుమని
యేడుపు తప్పక వస్తుందని మాత్రం యెరుగును. ఇక, ఆతడు
పట్టలేకపోయాడు. “అది హత్య, మీరు హత్యలు చేస్తు
న్నారు. హత్యలు! నేనుపిరికివాణ్ణి కాదు! పదేళ్లనుంచీ ఉద్యో
గం చేస్తున్నాను ఎప్పుడూ పిరికితనం లేదు. ఇల్లాంటిది అఖిలేశు
ఎప్పుడూ వద్దు!”

ఆయుద్యోగస్థులు అడ్డగింపగలిగే ముందే గోడకు
జారగిల వేయబడిన చిన్నతుపాకిని మేజరు పాదములమీదకు
బలంకొద్దీ విసిరాడు.

వల్నరును అరెస్టుచేశి, ఆరాత్రే పోలీసు ప్రెశీడియంకు
తీసికొని పోయారు.

మైకాఫర్ బారక్కునుంచి ముగ్గురు పోలీసులు అరెస్టు
చేయబడి, ఆనాడే తీసికొని పోబడ్డారు.

అన్నా

“మే” రెండవ తేదీ. అరుణోదయం అవడంతోనే జన సామాన్యపు అభిప్రాయం ఏవిధంగా వున్నదీ, చూచేందుకు, కొంతఆచోకీ ప్రోగుచేసుకొని శుద్ధి వీధిలో నివశిస్తూన్న కార్మికులకిచ్చేందుకు, కర్టు నగరంలోకి వెళ్ళాడు.

వార్వర్డు ముఖపత్రంమీద “కమ్యూనిస్టుల రక్తపాత దోషం” అనిముద్రించ బడివుంది. “మాస్కో శవాలను వాంఛిస్తూన్నది” అను శీర్షికతో, వాక్స్పెట్టు ఒకవ్యాసాన్ని ప్రకటించింది. దానిని చూచి కార్మికులు నవ్వేరు: పోలీసు ప్రెసిడెంట్లు పట్టపగటి “మే దినోత్సవహాంతుకుడు” అని వ్రాసిన సోషల్ డెమాక్రాటు అతివాదులే కమ్యూనిస్టు ఎరగాండు ఉన్నతతాండవం చేసి పైశాచిక హాసం చేశారు అనివ్రాశారు. ఈపార్టీ పత్రికలు అబద్ధాలు వ్రాయడంలో బూర్జువా పత్రికల్ని మించుతాయి.

సోషల్ డెమాక్రాటు పత్రికలన్నిటిలోను కొద్ది మార్పులతో “మాస్కో శవాలను కోరుచున్నది” అను శీర్షికక్రింద వ్యాసములు ప్రచురింపబడ్డవి.

చేతికి దొరికిన పత్రికలన్నిటినీ ద్వేగంతో కర్చు చదివీ పారవేస్తున్నాడు. వాటన్నిటినీ కొనుక్కోలేదు. ఒకవ్యక్తి పత్రికతో నిలబడితే ఆయనను ప్రార్థించి తీసికొని చదవవుతున్నాడు. “ఒట్టి పిచ్చితనం! అన్నీ అబద్ధాలే?” అని పదేపదే అనుకుంటున్నాడు. తనవీధిని గూర్చి వ్రాయబడిన వ్రాతలను మున్నుందు చూచేవా.

ఒక పత్రికలో “రెడ్ నైటింగేల్”కు యెదురుగా నిర్మింపబడిన అడ్డుగోడల మీద పోలీసులు జరిపిన దాడిని గురించి యీవిధంగా వర్ణింపబడినది. “...ఆజ్ఞాపింపబడిన తక్షణమే చుట్టుప్రక్కలనున్న 150 కమ్యూనిస్టులు ఇండ్లలోనుండి బయటకు వచ్చి ఆరు అడుగులయెత్తు అడ్డుకోటగోడలను, లారీలు, బండ్లు, గ్యాసుపైపులు, రాళ్లు, ఇనుపకమ్మీలు, కర్రదూలాలతో వీధికడంగా నిర్మించారు. వాటివెనక్కాల నైస్యపురై పుళ్ళు, రివాల్వర్లను ధరించిన 100 మంది కమ్యూనిస్టులు సురక్షితమైన స్థానంలో నిలబడి తుపాతులు కాల్చడం ఆరంభించారు. పోలీసుల ముందుభాగాన్ని మాత్రమే వారు కాల్చారు. కమ్యూనిస్టులు అటకలను, ఇంటిపైకప్పులను, ఆక్రమించుకుని యెడతెరిపిలేకుండా కాల్చగా కొద్దిసేపట్లోనే బలహీనమైన పోలీసుపటాలం వెనుకకుతగ్గి సహాయంకోసం యెదురుచూడవలసి వచ్చింది.” కర్చు ఆశ్చర్యచకితుడయ్యాడు.

పోలీసులు మొదటిసారి వచ్చినప్పుడు ఒక తుపాకికూడా ప్రేల లేదు. అడ్డుగోడవెనుక పోలీసులు దాడిసాగించినప్పుడు ఇద్దరు చనిపోయి పడివున్నారు. వారేనా వీరిమీద కాల్చింది?

ఆతడు అంతకంతకు కలవర పడిపోతున్నాడు. ఎవరు ప్రాణాలు దీనిని? పత్రికను గుండ్రంగా తిప్పాడు-వార్షికోత్సవం-ఎలుగుబంటివలె రొప్పుకుంటూ ఇంటికి ఘటాన్ని జేరవేస్తున్నాడు. దారిలో ఒక పోలీసుని చూచినప్పుడు అసహ్యంతో వణకిపోయాడు.

ప్రజలందరూ, శాంతంగా ఏమీజరుగనట్లు యెందుచేత ఇటూ, అటూ తిరుగుతున్నారు? ట్రాంకార్లు యధాప్రకారం గానే పరిగెత్తుతున్నాయి. బ్రిజ్జిలమీదనుండి రైలు దొర్లుకొని పోతున్నాయి

ఇన్ని ఆబద్ధాలను విరజిమ్మేస్తూన్న ఆముద్రణాయం త్రాల్ని కార్మికులెందుకు ధ్వంసం చెయ్యరు? తిట్టుకుంటూ, మామూలుగానే ఫ్యాక్టరీలకు ఎందుచేత పోతున్నారు?

ప్రతిచోటా, 'రోట్ ఫానీ అమ్మడౌతూన్నది. దాని కొరకు కార్మికులొక్క రేకాదు యెదురుచూస్తూన్నది.

కర్వు, ఎలాసక్ స్ట్రాసీ నుండి పరిగెత్తుతున్నాడు. బూలో ప్లాజ్ సమీపిస్తూన్న కొద్దీ కిటికీలనుండి వ్రేళ్లాడే ఎర్రజండాలు

అ న్నా

అంతకంతకు అధికమాతున్నాయి. ఈప్రాంతంలో కార్మికులు నివసిస్తున్నారు.

పోలీసులతో నిండివున్న ఒకబరువైన లారీ శరవేగంతో పరిగెత్తింది.. వారిచేతులలో దట్టించిన రైపులు వున్నాయి. లారీలో వెనుక బల్లమీదనుండి ఒక మరఫిరంగీ త్రొంగిచూస్తూన్నది. కండ్లు లోతుకు దించుకుపోయిన వివర్ణ వదనాలు. కర్బు కణతలు బ్రద్దలా తున్నాయి.

రోజన్ థాలర్ లో పత్రికలువేమీ దొరకడం లేదు. ఒక ఫలహారశాలనుండి వేడివేడివంటకాల కమ్మటి వాసన కొడుతూన్నది. అప్పుడు ఆతనికి అకస్మాత్తుగా తాను నిన్న ఉదయాన్ని మాత్రమే భోజనం చేశానని జ్ఞాపకం వచ్చింది. తరువాత తరువాత—ఇప్పుడు ఆతడు చాలా ఉద్రేకకరవస్తుడై వున్నాడు. కూరల బజారు దగ్గర దొర్లుతూన్నది. దుకాణముల బయట ప్రజలు నిలబడి మాటలాడుకుంటున్నారు. ‘వాక్స్ బూక్’ కమ్యూనిస్టు వెనుకపార్టీ కేంద్రకార్యాలయం యొక్క “కొరల్—లీప్ నెట్ భవనాలు” ఉన్నాయి. ఆభవన ‘టనల్’ మీద ఒకపెద్ద ఎర్రజండా ప్రపంచశ్రామికవీరగాథల్ని గాలిలో చిత్రిస్తూన్నది. వీధిలో ‘రోట్ ఫాసీ’ చదువుతూ మనష్యాలు గుంపులుగుంపులుగా నిలబడి వున్నారు.

“ఫ్యాక్టరీలను బహిష్కరించండి.”

ఆ పాట

కార్మికులహాంతకులకు వ్యతిరేకంగా ప్రజాసామాన్యపు రాజకీయసమ్మెను చెయ్యండి.

జార్జి బెల్ ప్రభుత్వం నశించుగాక! వర్గసంఘర్షణ ఖైదీలను వదిలించండి! హాంతకుల్ని శిక్షించండి!”

“అన్ని ఫ్యాక్టరీల్లోనూ, అవసరసభలను పిలిపించండి! సమ్మెచెయ్యండిని ప్రబోధం కావించండి! ఫ్యాక్టరీల ప్రతినిధులు నియుక్తులు, ఫ్యాక్టరీ సలహాసంఘసభ్యులు యీరోజు రాత్రి 8 గంటలకు సోఫియన్ చావడిలో మహాబెర్లిక్ ప్రతినిధి సాధారణసభాసమావేశమాతుంది. ప్రతినిధులను పంపకుండా ఏఫ్యాక్టరీకూడా ఉండకూడదు.

“మరణించినవారు 10, క్షతగాత్రులు 150! — బెర్లిన్ శ్రామికవర్గం పనిముట్లను క్రింద ఉంచే స్తోన్నది. బెర్లిన్ ఫ్యాక్టరీలు యీరోజున పొంగుతూన్న సముద్రాలు జార్జి బెల్ చేసిన యీధయానక రక్తస్నానాన్ని ఏసోవల్ డెమాక్రాటు సభ్యుడూ సమర్థించలేదు! హద్దూపద్దూ లేని రోషావేశం ఉబుకుతూ గట్లు తెరించుకుంటూ వుంటుంది. అదిరాజకీయ హర్బాలును జరుపవలెననే ప్రజాబాహుళ్యపుకోరిక యీసాన్ని తాలుస్తూన్నది.

“ఈలోపుగానే ప్రజలు పనిచెయ్యక హర్బాలును చేస్తున్నారు. కార్నాట్టు భవనం హెర్మన్ ప్లాజీలవద్ద, కార్మి

కులు పనిచేయ నిరాకరించారు. పోలీసుప్రెజిడెంట్ పోయి
తీరాలి! అదే బెన్లన్ శామికుల ఏకగ్రీవమైనకోరిక.

“వోజ్ అండ్ కో ఫరమ్ డూ బెస్ట్ ప్రాసీలలో సేనపుపని
వాండు), భయంకరమైన కార్మికులవధకు. తమతీవ్రమైన
అసంతృప్తిని తెలియబరుస్తూ, పనిముట్లను ముట్టలేదు.

“సో డె. పోలీసు పరిపాలనను తుదముట్టించేందుకు
మహాత్తరమైన సమ్మెచేయుడని జర్మనీ కార్మికుల కుద్యోధిం
చుచు జాకొబావిజ్ కార్మికులు సమ్మెచేశారు.

“హూల్ మన్ నిమిటెడ్ ఫరమ్ లోని 500 మంది
కార్మికులు హజరై మే దిన రక్తపాతాన్ని ఖాడిస్తూ, తక్ష
ణమే జర్మనీ కార్మికులు రాజకీయ హర్బాల్ ను జరపాలని
తీర్మానించుకున్నారు. క్యమూనిస్టు అంతర్జాతీయ విప్లవగీతాన్ని
పాడుకుంటూ పనిమానివేశారు. వాక్స్ పార్క్ లోని కార్మి
కులు సమ్మెచేస్తున్నాడు. ఈడదాహరణలను అనుసరించండి!”

కార్మికులమధ్య నిలబడి అపత్రిక లోని అక్షరాలన్నీ
నృత్యం చేస్తూన్నట్లు కనపడేవరకూ కర్టు చదువుతున్నాడు.
డస్సిసదేహం, ఒరిసినకండ్లు మండుతున్నాయి. ఇప్పుడు అంతా
సరియైన స్థితిలో క్రిమబద్ధం గావుంది. గతరాత్రి వృధా అవలే
దని అనుకున్నాడు.

అ స్నానము

తానింతక్రితం భయ విహ్వలు జైనందుకు, కర్మ సిగ్గు పొందేడు. అబద్ధప్రచారం చేస్తూన్న పత్రికల వ్యాసాలను చూచి, కోలిన్ స్ట్రాసీ, న్యూకోన్ లలో పోరాడిన వాళ్ళందరూ దొంగలూ తుంటరులూ అని నమ్మిన కార్మికులు ఆతడిచ్చటకు వస్తూన్నప్పుడు కమ్యూనిస్టులను శాపనార్థాలు పెట్టి బండబూతులు తిడుతున్నారు. ఆందరూ ఆవిధంగానే తిడుతున్నారేమో అని ఇంతవరకూ భయపడ్డాడు. వర్గపోరాటములు జరిగి నప్పుడల్లా, ఆపోరాటాలన్నీ తుంటరులు, దోషులచేత నడపబడ్డాయని ప్రకటించి, ఆసత్యప్రచారం చేశి కార్మికులందరూ ఐకమత్యంతో తమ వర్గాధికార్మి స్థాపించుకోకుండా, బూర్జువా వర్గమూ, సోషల్ డెమాక్రాటులు, పన్నే పన్నుగడలు కదా! అని కర్మ అప్పుడు గ్రహించగలిగాడు.

కర్మ ఆంతరంగిక శాంతిని పొంది, కుమట వడ్డాడు. ఆతడెంత ఆయాసపడ్డాడో, ఎంత ఆకలిగా ఉన్నాడో, ఇప్పుడు గ్రహింపగల్గాడు. అదియదార్ధంగా మానసికతత్వప్రభావం! వీధికి పోయే ట్రాంకారు యెక్కి వీధిని జేరుకున్నాడు కర్మ.

ఆపగలు అసంఖ్యాములైన ఫ్యాక్టరీలలోను, పరములలోను నిరసన తీర్మానములు చెయ్యబడ్డాయి 2500 మంది

సిగరెట్టు పనివాండ్రు సమ్మెదార్లలో ప్రథములు. ఉత్తర జర్మనీ పనులలోని, ఓబర్ మేన్ లోని కార్మికులు ఎర్ర 'మే' దినోత్సవ కమిటీ ఆదేశాన్ని నెరవేర్చింది. హూటాలిమిటెక్ లీవర్ చెప్పుల ఫ్యాక్టరీల కూలీలు మరుసటి దినం సమ్మె చేస్తామని ప్రకటించారు.

77 ఫ్యాక్టరీల ప్రతినిధులతో కూడిన ఫ్యాక్టరీ సమాఖ్య సంఘము సమావేశమై శనివారంనాడు 24 గంటల నిరసన సమ్మెను చేపట్టేందుకు నిశ్చయించుకున్నారు. కార్మికులలో అధికభాగం తక్షణమే సమ్మెకట్టి, సర్వపారిశ్రామిక కార్మిక సమ్మెను, హార్టల్ ను ప్రకటించ వలెనని కోరిరి. హంబూర్గ్, ఐన డైస్లర్ లోని గని పనివాండ్రు పని చేయ నిరాకరించారు. అరీష్ లో కార్మికులు సమ్మెలో పాల్గొంటూన్నట్లు వార్తలు వచ్చాయి. 'మే' రెండవతేదీ సాయంకాలం బెల్జియం లో పెద్ద పెద్ద హాలులలో కిటకిట లాడిపోతూన్న సభలు జరుపబడ్డాయి. కమ్యూనిస్టు వీధి సంఘాలన్ని సభలు జరిపాయి. "రోట్ ఫ్రంట్ కాంప్ ఫర్ బండ్" రోట్ జంగ్ ఫ్రంటు" గాదు, సమితి సభ్యులందరినీ ఒకే చోట సమావేశ పరిచారు.

రీచ్ స్టాంగ్ సో. డె. పార్టీ తక్కిన బూర్జువా పార్టీలు "మే" దినోత్సవ సంఘటనలను గూర్చి చర్చలు జరుప నిరాకరించిన తరువాత కమ్యూనిస్టులు "కమ్యూనిస్టు అంతర్జాతీయ

విప్లవగీతాన్ని "పాడి ఆనభను చెదరగొట్టారు. అవతల, బెర్లిన్ వీధుల్లో పోలీసులు తుపాకులు ప్రేలుస్తున్నారు.

న్యూఢోక్ లో జరుపబడిన ఒక నిరసన ఊరేగింపులో మరి ముగ్గురు కాల్యబడ్డారు. ఇరవైమందికి అపాయకరమైన గాయములు తగిలినవి. రీచ్ స్వేర్, సోలర పటాలములు, రాత్రికి జరుపవలసిన హత్యాకాండకు సిద్ధంచేయబడ్డారు. పోరాటం సాగిపోతూన్నది.

అన్న

పట్టణంలోని అన్ని ప్రాంతాలనుండి వేలకొలది కార్మికులు వీధికివచ్చారు. మళ్ళీలు హాజరయ్యారు. న్యూకోన్, వెడ్డింగ్ లలోని అడ్డుగోడలు కార్మికుల వశమందున్నాయి.

ఈసమయంలో హెర్మన్ తిరిగివచ్చాడు. నెట్టెల్ బెక్ ప్లాజ్ లో పోలీసులజాడ యేమీలేదు. వీధిగుండా వచ్చేటప్పుడు ఇండ్లమీదవున్న అసంఖ్యాకములైన పిస్తోలుగుండ్ల గుర్తులు చూచాడు.

హెర్మన్ తన కామ్రేడ్స్ తో “ఎర్రగది” ప్రవేశించాడు.

కర్ణు క్లుప్తంగా జరిగినసంగతి చెబుతోంటే హెర్మన్ మాట్లాడకుండా వింటూ మధ్యమధ్య పాల్ వైపు చూస్తున్నాడు. పాల్ స్థానాన్ని కర్ణు పూర్తిగా ఆక్రమించుకున్నాడన్న సంగతిని హెర్మన్ పాల్ ముఖవైఖరినిబట్టి గ్రహించాడు. ఎంత గంభీరంగాను సూటిగాను కర్ణు మాట్లాడతున్నది హెర్మన్ గమనిస్తున్నాడు. ఇంతక్రితం ఎంతో సిగ్గుపడుతూండే సిమెంటు పనివానిలో కలిగిన యీ అద్భుతమార్పు ఆశ్చర్యం గొల్పింది. గతరాత్రి ఆతనిని పూర్తిగా మార్చేసింది.

కర్డు పూర్తి చేసిన తరువాత 'వీధుల్లో వున్న ప్రజల్లో మాట్లాడావా?' అని హెర్మన్ అడిగాడు. కర్డు ఆతని వైపు ఆశ్చర్యంతో చూచాడు. హెర్మన్ చాలా ఖంగారు పడ్డాడు. ఇప్పుడు చెయ్యవలసిన అత్యవసరవిషయం అదే ఆడద్రేకంలో దాన్నిగూర్చి ఎవ్వరూ తలపెట్టలేదు. వాస్తవమైన పరిస్థితులను తెలియజేసేందుకు ఆవీధికి చేరిన రోట్ ఫానీ ప్రతులు సరిపోవు. రోట్ ఫానీ ప్రతులమే కుర్రాణ్ణి ఆవీధిలోకి తీసుకెళ్ళకుండా పోలీసులు అడ్డగించారు.

“కాని మాలో ఎవళ్ళూ సరిగ్గా మాట్లాడలేదు.” అని కర్డు తమ అశ్రద్ధను కప్పిపుచ్చేందుకు చూచేడు. పాలిపోలిన కర్డు ముఖం చూచి హెర్మన్ నవ్వాపుకోలేక పోయాడు. ఆరాత్రి వాళ్ళేం చేశారో ఆతడు జ్ఞాపకం తెచ్చుకున్నారు. కాని ఉపన్యాసం ఇవ్వడమా? వారుచాలా బెదిరి పోయారు.

కొలదిసేపట్లో కమ్యూనిస్టు అంతర్జాతీయ విప్లవగీతం వీధిలో వినపడుతూన్నది. హెర్మన్, పాలు పెరుగులు తీసుకొచ్చేబండిమీద నిలబడి కార్మికుల కుపస్యశిస్తున్నాడు.

‡ ‡ ‡ ‡ ‡

మే రెండవతేదీ సాయంకాలం సమీపిస్తున్నది.

వస్తూన్న రాత్రి, దగ్గరపడుతూన్న గంటలు ఏమి సంఘటనల్ని తీసుకొస్తాయో, ఎవరూ ఎరుగరు. పోలీసు పెళ్ళి

అ న్నా

డియం యొక్క వార్తలను బూర్జువా పత్రికలన్ని, ఏవిధమైన వ్యాఖ్యానమూ లేకుండా ఎక్కించేస్తున్నాయి. వీధిలో జరిగిన యావత్తుసంఘటనలను కండ్లారచూడ కుండా, యీవార్తలను చదివినవారందరూ, బెర్లిన్ నగరమంతా విప్లవం మధ్య వుందనీ, విజయోత్సాహంతో పోలీసులు మాత్రమే దానిని అడ్డగలరనీ నమ్మితిరవలశిందే !

వీధిలో, కమ్యూనిస్టులు ఇండ్లపైకప్పులమీద కూర్చుండి “14 గురు పోలీసుల చేతుల్లో వున్న చిన్న తుపాకులను వారి దేహములకు తగలకుండా, ముక్కల క్రింద పేల్చి పార వేశారు” అని వార్వర్ట్స్ పత్రికలో వ్రాయబడిన వార్తను చదివి, థామస్ కడుపుబ్బ నవ్వేడు. “ఆరివీల్లతస్సాదియ్య! మనమందరమూ అద్భుతమైన గురిగలవాళ్లమన్నమాట, తుపాకులను పేల్చడంలో మనది అందెవేసిన చెయ్యి!” అన్నాడు.

పోలీసులు అసత్యప్రచారంచేసి, వారిదైరాన్ని బల పరచుకొంటూన్నట్లు తోచింది. ప్రతివిషయాన్ని, అద్భుత కల్పనలతో చాలవికృతం చేయకపోతే, తుపాకులు, మరఫిరం గులు మొదలైన ఆధునిక మారణాయంత్రాలను ధరించిన 14,000 మంది పోలీసులకు ఎదురొడ్డి, కొద్దిమంది కార్మికులు పురాతన ఆయుధాలతో 36 గంటలనుండి ఎదిరిస్తున్నారంటే ప్రజలు నమ్మగలరా?

ఆ శాస్త్రం

పోరాటానికి అనుకూలించే స్థితిలో వీధిలేదు. సులభంగా దానిని నాలుగుమూలలచుంచీ మూసివేయవచ్చును; అనుకర్షణ వాదనను హెర్మన్ అగీకరించాడు కాని యీవిధమైన పోరాటాలు ఇట్టి కూలీ గూడెములనుండే ఆరంభమై వృద్ధి పొందుతాయి; ఈప్రాంతములలో స్వరక్షణార్థమై పోరాడే కూలీలకు ప్రజాసామాన్యపు సహాయం లభిస్తుంది. 1923 లో హంబర్గులో జరిగిన సంఘర్షణలు కార్మికగూడెం ఐన గాంజి వీర్ధ్వాల్ లో చాలవరకూ జయప్రదమయ్యాయి. అని హెర్మన్ వాదించాడు.

“ఈవీధిలో వున్న గృహాలన్నీ ఖాళీవున్నాయి కనుకనే మీరు పోలీసులను ప్రతిఘటించగల్గారు. ప్రజాసామాన్యం కార్మికులయందు అభిమానంచూపినప్పుడు, కార్మికులకు రక్షణఉంది; పోలీసులు శతృప్రదేశంలో వుంటారు. వారు ప్రతిలడుగుకీ కూడా శతృవులను ఎదుర్కొనవలసి ఉంటుంది” అని హెర్మన్ ఆత్మతో చెప్పేడు.

పిల్లాణ్ణి చంకనేసుకొని అన్నా దొడ్లోంచి వచ్చింది. అన్నా కర్బులు ఒకరినొకరు చాళా అదురుగా చూచుకుంటున్నారు. పదేపదే అన్నా ఆశ్చర్యతారసిల్లుకూన్నదికాని స్వవిషయా లేమీ మాట్లాడకుండా మూకీభావం వహించి ఉంటోంది. మే ఒకటవ తేదీ ఉదయాన్నుంచీ కూడా ఒక్క సారి కూడా ఆమె ఆతనిని వెనుకకు లాగప్రయత్నించలేదు.

సరళహృదయంతో ఆమెను చూచి నవ్వుతో “రా,
అన్నా, ఆచాక్లో ఏమి జరుగుతూన్నతో చూచివద్దాం”
అన్నాడు కర్ట.

చీకట్లు బాగా అలముకున్నాయి. వీధి దుకాణం వద్ద
అక్కడక్కడ స్త్రీలు గుంపులు గుంపులుగా నిలబడి బాతా
ఖానీ కొడుతున్నారు. ఒక దుకాణంలో పోలీసుల గుండు
దెబ్బ ఒక కిరసనాయిలు పీపాకి తగిలి కిరసనాయిలు తక్కిన
ఆహారపదార్థాల మీద పడి వాటిని నాశనంచేసింది. ఎవ్వోళ్ళు

అ శ్లో

నష్టానికి పరిహారం యిస్తారు? అని చాల ఉద్రేకపూరితంగా సాగించబడుతూన్న చర్చలు వీధిలోకి కూడా వినపడుతున్నాయి. అతిశ్రమపడితేనే కాని నాలుగువేళ్ళూ నోట్లలోకి పోని, చిన్న దుకాణాదారులికి యిదిచాలా గొప్ప నష్టాన్ని కల్పించింది.

రీనిక్లెండాంబర్ఫ్ స్ట్రీట్ లోని పెద్ద పెద్ద కిరాణాదుకాణాలన్నీ మూసి వేయబడ్డాయి. నెట్టల్ బెక్ స్ట్రీట్ లో వందల కొద్దీ ప్రజలు—, సోషల్ డెమాక్రాట్స్ కూడా వున్నారు. వారిలో— నిలబడివున్నారు. ట్రాంకార్లు ఆగేచోట ఒక బల్ల మీద యిద్దరు స్త్రీలు కూర్చున్నారు. వాళ్ళని దాటి వెడుతూన్నప్పుడు వాళ్లు మాట్లాడు కోవడంలో, అందులో ఒకావిడ సోషల్ డెమాక్రాట్ పార్టీ సభ్యురాలనీ, మానోలీ పాగాకు కంపెనీలో సమ్మె చేసిందనీ గ్రహించాడు కర్డు.

ఆచౌకీలోని ప్రశాంతస్థితిని చూచి, యిక ముందు యే అపాయము కలగదు అనే నిర్ణయానికి వస్తారు చూచినవాళ్లు. కాని అక్కడక్కడ ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగా నిలబడి మాట్లాడుకుంటూన్నప్పుడు వింటూన్న కర్డు వాళ్ళంతా రోషావేశంతో ఉడికి పోతున్నారనీ ఏమాత్రం రేపినా సరే ఆపలేనంత తుపాను చెలరేగుతుందనీ కర్డు గుర్తించాడు.

తక్కిన కార్మిక గూడాల్లో రక్తం చిందుతూన్నదని మళ్ళీ కబుర్లు వస్తున్నాయి. మరణించిన వారి సంఖ్య

యిప్పుడు పదిహేను వరకూ పెరిగింది. పొందూ పోలికా లేకుండా పరస్పర విరుద్ధమైన వార్తలు అందోళనని మరీ వృద్ధి చేస్తున్నాయి. బూర్జువా పత్రికల్లోని పోలీసు ప్రకటనలు, వార్వర్క్స్ సాయంకాల ముద్రణమూ ప్రజల చేత అపహసింపబడ్డాయి. ప్రజలంతా కావలసినంతా వారే స్వయంగా చూశారు!

క్రమ క్రమంగా చీకట్లు మరీ దట్టమౌతూన్న కొద్దీ మనుష్య సంచారము తక్కువబోతూన్నది. చాలా చలిగా వుంది. పచ్చటి గాసు దీపాలు ప్రకాశించడం మొదలెట్టాయి.

పది గంటల వేళకే ఫారన్ సావిళ్ళ లోని గండ్రగోళపు సభలన్నీ ముగిశాయి.

దొడ్లో ఒక బహిరంగ సభ జరుప బడ వలసివుంది. హెర్మన్ కూడా హాజరై వీధిలోని పరిస్థితులు తెలియ పరచి వెంటనే మాయమయ్యాడు.

మిగతా ప్రేక్షకులతోపాటే అన్నా కూడా వీధిలో జనులను త్రోసుకుంటూ వీధిలోకి వచ్చి, కర్బుతో యింటికి చేరుకునేందుకు గబ గబా నడుస్తూన్నది. తనతో చంటిబిడ్డని కూడా తీసికొని రావడం ఎంత తెలివి తక్కువ వనో ఆమె యిప్పుడు స్వయంగానే తెలుసుకుంది.

మెల్లిగా ఆగుంపు దొడ్లోంచి బయట పడుతూన్నది. ఉద్యోగ పూరితమైన ఆసభను గూర్చి అన్నా కర్బుతో యేదో

చేబుతూన్న సమయాన్ని ఒకళ్ల నొకళ్లు తోసుకోవడం హఠాత్తుగా ఆరంభమైంది. కేకలువేస్తూ, హా హా కారాలు చేస్తూన్న జన సమూహంలో నుంచి అన్నాను బయటికి లాగేందకు కిర్బు ప్రయత్నించాడు కాని లాభంలేక పోయింది. వాళ్లు నొక్కివేయ బడుతున్నారు. దొడ్లోంచి బయటికి ప్రవహిస్తూన్న ప్రజా సమూహాన్ని అరికట్టి వీధిలో నిలబడ్డ పోలీసులు కర్బుకు కనపడ్డారు.

సూపరింటెండెంటుతో మాట్లాడాలని ఒక వృద్ధ కార్మికుడు ప్రయత్నించాడు. ఆడద్యోగి ఉద్రిక్త వదనం ఒక్కటే కనబడుతోన్నది. లాఠీదెబ్బలు వర్షిస్తూ ప్రజల్ని కలవరపెడుతున్నాయి. భీభత్సదృశ్యం!

అల్లాంటి గుంపులో పరిగెత్త కలిగినంతవరకూ ప్రజలు పరిగెత్తారు. ఒళ్లు తెలియకుండా లాఠీలతో చావమోదుతూ పోలీసులు ముల్లర్ వీధిలో ప్రజలవెనక్కాల పడ్డారు. కందగడ్డలాగ వున్న పోలీసు యెర్రమూఖం కర్బు ముందు సాక్షాత్కరించింది. అతని రివాల్వరు యిటూ అటూ ఆగుంపులో వూగుతూన్నది. ఏక్షణాన్నైనా సరే గుండ్లు జీవితాల్ని బలి పుచ్చుకోవచ్చును.

కర్బు ఆట్టేసేపు ఆలోచిస్తూ నిలబడ లేదు. అన్నానీ, బిడ్డనీ వెనక్కి లాక్కున్నాడు. తన దగ్గరగా వున్న పోలీసువాణ్ణి బలంకొద్దీ గడ్డం దగ్గర గుద్దాడు. ఆపోలీసు చాప

చుట్టుగా క్రింద పడ్డాడు. కర్బు అన్నాను కేకవేసి ఆసమూహంలో అదృశ్యం అయ్యాడు. నేలమీద పడివున్న పోలీసు శరీరం మీద నుంచి ప్రజలు పరిగెత్తారు.

బిడ్డను గుండెకు గట్టిగా అనుమకుని ఏడుస్తూన్న పిల్లవానితో అన్నా పరిగెత్తింది.

ఆమె వెనుక పోలీసుగుళ్లు ప్రేల్తున్నాయి. ఆవిడ ముందున్న ఒక చిన్న బాలిక దీనారవం చేస్తూ క్రింద కూలిపోయింది. ఒకడు ఆలమ్మాయిని యెత్తుకొని ఒక యింట్లోకి చొరబడ్డాడు. గాయాలు తగిలిన ఆలమ్మాయి చేతులు కాళ్ళు ప్రేల్లాడు తూన్నాయి.

అన్నా పరిగెత్తుతోంది. ఆమె కాళ్ళు ఒణుకుతున్నాయి. అప్పుడప్పుడు కాళ్ళు తడబడి క్రిందకు తూలి మళ్ళీ లేస్తుండేది. .... పరుగెత్తుతోంది ముందుకి ఇంకా ముందుకి. ఆమె వెనక్కాల పోలీసుయాల గింగురెత్తింది. దగ్గరలో కిటికీరెక్కల తలుపులు కిటకిటలాడాయి. ముందు ఎవళ్ళూ కనపడటం లేదు. చాలా చలిగాను, నిర్జనంగాను ఉన్నట్లు తోచింది ఆమెకి. ఒక్కతే పరిగెత్తుతోంది.

“కదలకుండా నిలబడు....” ఎవరో గర్జించారు. ఆమెకు సమీపంలో పదముల దబదబ ధ్వని వినపడ్తున్నది. భయం, నిస్సత్తువలవల్ల, స్పృహలేమండ, ఉచ్చాస్వనిశ్వాసాలు విగపట్టి తూలుతూ మూర్ఛపోతూ పరిగెత్తుతూ

న్నది.... ఒక దారుణాఘాతం ఆమె బుర్ర మీద పడింది; చర్మం అంతా తిమ్మిరిచేత బిగుసుకు పోయినట్లు పిడచగట్టుకు పోయింది. కాళ్ళు బలహీనమై పోయాయి. వరుసగా వున్న వీధిదీపాలు ఆమెకళ్ళకుంకు రాళ్ళబాడిలోంచి క్రిందపడే రాళ్ళలాగు దొడ్లుకుపోతున్నాయి—పిల్లాడు వ్రాలిపోతున్న చేతుల్లోంచి క్రిందికి జారిపోయాడు.

రెండవదెబ్బ పడటం ఆమెకి తెలియనే తెలియదు. దట్టమైన నల్లటి అగాధపు నీడలో పడిపోతున్నాయి పాలు. మహాధయంకరమైన వేగంతో ఆమె మసకగా ఉన్న అగాధంలో పడిపోతున్నట్లు భావించింది. — ఆమెజబ్బు కట్టుకుని పైకి లాగి పాదాలమీద నిలబెట్టి బరబరా పోలీసు లొక్కు పోయి దాంట్లోకి త్రోసివేసింది కూడా ఆమెకు తెలియదు. ఆవాన్ అంతా పూర్తిగా తులగాతులతో నిండి వుంది.

“స్టేషనుకి నడవండి!” ఒక అధికారి ఆజ్ఞయిచ్చాడు. ఆతని ముఖం ఉద్రేకంతో ఎర్రబడి వుంది. పరిగెత్తుతూన్న లారీ మీదకి పోలీసులు దూకి ప్రక్కతెరలు మూసేశారు. ఆలారీ మహావేగంతో ముల్లర్ స్ట్రాసీ మీదుగా పరిగెత్తింది. ఒక కిటికీలోంచి ఒకరు చప్పట్లు చరిచారు. ఒక తుపాకిగుండు కిటికీలోంచి దూసుకుపోయింది.

గాఢాంధకారమైన వెడ్డింగుస్ట్రాసీని వాను గడిచిపోతూ న్నప్పుడు పోలీసులు లారీలో బాగా బుర్రలు వంచి నక్కి కూ

అన్నా

కున్నారు. వెనకని మరఫరంగి దగ్గరవున్న పోలీసువాడు ముడుచుకు పడుకున్నాడు. ఆ ప్రయాణం పొడుగునా, ఆదళాధిపతి యిద్దరు ఖైదీలు కూర్చున్న సీటు వెనక్కాల నక్కారు. ఆ లారీ టక టక ధ్వనీ, కుదుపు అన్నాకు మరల చైతన్యం కలిగించాయి. తల వెనకభాగం దగ్గర మహాభాధ పెడుతూం డటూ మూలాన్ని యింతవరకూ యేమి జరిగిందో తెలిసికొన గలిగినంత జ్ఞానం వచ్చింది అన్నాకు. ఆమె చేతులు మొద్ద చారినట్టువుంది. “ఇదేమిటిరా బాబూ!” అని గొణుక్కుంది అన్నా.

రంయ్ మని పెడుతూన్న కారు అకస్మాత్తుగా ఒక మళ్ళపు తిరిగేటప్పుడు పెద్ద కుదుపు కుదిరింది. అప్పుడు అన్నా తనకి ఎదురుగా వున్న బూటుకాళ్ల మీద పడింది. హడలిపోయి వెనక్కు పత్తిగిల్లింది. బాధ ఆమెగ్రీణశక్తిని యింకా పాడుచేశింది. ఏంజరిగింది? కర్బవమయ్యాడు? కుర్రా డెక్కడ? ఓరిథగవంతుడా, కుర్రాడేమయ్యాడు?

“సార్జెంట్, సార్జెంట్—” భయంలో ఆమె బాధను కూడా మరచిపోయి ఆబూటుకాళ్ళను గట్టిగా పట్టుకుని అరిచింది.

“ఓసి నీదుంపతెగ!” అంటూ పోలీసు భయంతో వణ కుతూలేచి నిలబడ్డాడు. ఇంతట్లోనే ఒకవీధి దీపకిరణపు కాంతిలో పాలిపోయి భయపుట్టిస్తూన్న అన్నా ముఖంచూచి

ఆ పా్న

బండబూతులు తీసుతూ ఒక్క తన్ను తన్నాడు. “నోరుమూసుకో ముండా!” దబుక్కున ఆమె ముఖం క్రింద పడింది.

ఒక కుదుపుతో లారీ పోలీసుస్టేషన్ ముందు ఆగింది. వెల్తురుగా వున్న ద్వారంలో నుంచి పోలీసులు వచ్చారు. “త్వరగా వెళ్ళిపోండి!”

ఖైదీలని క్రిందకులాగి పశువుల్ని తోలినట్లు తోలుకుపోయారు లోపలికి. “కిటికీలు మూసెయ్యండి!” అంటూ వీధిలోంచి ఒకపోలీసు అరిచాడు. ఒకకిటికీ వెనక ఏదోకదలుతూంటే ఏమిటని ఆలోచించకుండా వెంటనే తుపాకి కాల్చాడు ఆపోలీసు.

వెనకనుంచి ఒకపోలీసు కొట్టిన దెబ్బతో ఒక పెద్ద మనిషి ముందుకు తూలిపోయాడు. ఇంకొకడు చావమోడు తున్నాడు బుర్రమీద. బాధతో మూలుతూ అతడు పోలీసు మీద పడ్డాడు. తుపాకి మడమతో దెబ్బలింకా పడుతూనే వున్నాయి. ఆపోలీసు త్రోసేస్తే పెద్ద మూలుగుతో క్రింద చీడీలమీద పడ్డాడు.

“కోతివేషాలు వెయ్యకోయ్ అట్టేను” అని అదమా యించి రెక్కలట్టుకుని గుంజి లేవదీసి తక్కినవారితో లొక్కుపోయాడు ఒక పోలీసు.

లారీలో చివరికి దిగడిస అన్నా యీదృశ్యాన్ని భయ విహ్వలచిత్తయై చూచింది. “దిగను. నేను దిగను. మమ్మల్ని

అందరినీ చావగొడతారు మీరు" అని వెరిలరుపు అరిచింది. ఆమెను పట్టుకొని యివతలకి లాగుతుంటే రాకుండా గిలా గిలా కొట్టుకుంది కాని లాభంయేమిటి? కిందకీడ్చి పార జేశారు.

పోలీసులు పట్టుకుని చావ బాదుతూంటే దెబ్బలుతింటూన్నవాళ్లు యేడ్చేయేడ్చులూ పెట్టపెడబొబ్బలూ, వీధివీధంలా వినపడుతున్నాయి. పైఅంతస్తు మీద నుంచి "తలుపులు మూసియ్యండి" అన్న కటువు స్వరం వినపడింది. అప్పుడు మళ్ళీ దెబ్బలు కొట్టడం ఆరంభమైనది. క్రొత్తగా అరెస్టయిన వాళ్లు అంతస్తు మీదికి త్రోలబడుతున్నారు.

అరెస్టు చెయ్యబడినవాళ్లు మొత్తం పదకొండుమంది కార్మికులు. వాళ్లంతా చేతులు ఎత్తిపట్టి వుంచాలి. అన్నా ఒక్కజేతే వాళ్లందరిలోనూవున్న స్త్రీ.

బాగా ఉద్రేకంతో వున్న స్పెషలుపోలీసులు యువకులతోటే రక్షకభటుల గది నిండి వుంది. కొద్ది గంటలకు క్రితమే చారిక్కుడకు సహాయార్థం రప్పించబడ్డారు.

"ఓహూ! అడ్డుకోటలు నిర్మించిన ఘనులు వచ్చారయ్యా, రా బాబూ రా!" ఒక యిరవైయేళ్ల పోలీసుయువకుడు ఒకకార్మికుని ముఖంమీద బలంగా గుద్దాడు. 'ఇదిగో నోయ్, నీకు స్వాగతం ఇది నీకు కానుక' అని మరొక దెబ్బ కొట్టాడు. హా! మహామంచిదెబ్బ!

అ న్న

బ్రాండ్స్ బర్గు పాఠశాలలో ఎరెండుకు నేర్చుకున్నారు. యీ ప్రహరప్రయోగకళని మరి. అక్కడే తేలోలుబంతి మీద కొట్టాలి. మాంసకండరాలు తోలుబంతి కంటే మంచిది కాదా? ఇంకా వాడు కాళ్ల మీదే నిలబడి వున్నాడు కాదా! ఆప్రతిష్ట ఈదెబ్బతో క్రింద కూలిపోవాలంటే! “అయిందా, అబ్బాయి! పొర్లుతున్నావా క్రిందపడి!”

ఆపని చెయ్యడం యెంతచులాగ్గా కనపడుతోంది వాళ్లకి. ఒకపొలంగట్టుమీద నడుస్తూకర్రతో ముళ్ల మొక్కల్ని కొట్టేట్లా కనపడుతూంది. వాళ్ల బలాన్ని, ధైరాన్ని చూచుకొని ఆపోలీసులు మురిసి పోతున్నారు.

“నాబట్టలన్నీ ఖరాబు చేస్తున్నావురా వెధవా!” అంటూ యూనిఫారమ్ కి అంటుకున్న రక్తాన్ని తుడుచుకుంటున్నాడు ఒకపోలీసు స్రెక్కనుండి దీన్ని చూస్తూన్న పోలీసులు అదేపనిగా గట్టిగానవ్వారు. ‘రండి లోపలికిరండి మాస్కోదారలు.’

రవీ—గాభీ—ఒకకార్మికుడు మూల్గుతూ గోడ మీద పడ్డాడు.

“ఒరి వెధవా! ఆకాశంమీదికి ఎగిరిపోదాం అనుకున్నావురా?” ఒకకార్మికయువకుడు స్పృహతప్పి పడి పోయాడు.

“లేవరా, బండవెధవా యింటి దగ్గర పడుకోవచ్చు నులే!” లాశీ బలంగా ప్రయోగింపబడింది. మహాక్రోధంతో మరొక దెబ్బ కొట్టాడు.

కార్మిక ఖైదీలని కొరడాలతో బాదుతున్నారు. వాళ్లు బాధ భరించ లేక ఆక్రందనం చేస్తున్నారు.

ఉద్యోగభయాలతో కాళ్ళుచేతులు కదపలేకుండా బాధతో కృంగిపోయి అన్నా తలుపు దగ్గర నిలబడి పోయింది. ఆమె రెండుకళ్ళూ బుర్రలో రెండు అగ్ని గోళాల్లాగు మండి పోతున్నాయి. ఆమె ముఖం సీమసుద్దలా తెల్లబడి పోయింది. వణకుతూన్న చేతుల్ని వక్షస్థలానికి అనుముకుంటూంది. అందమైన ఆమె కేశాలు నుదుటిమీద పడుతున్నాయి. “హాహాహా!”

మరణభయంతో నిలబడిన అన్నాను చూచి పోలీసులంతా కడుపు చెక్కలయ్యేట్లా నవ్వాడు. మనం కొంచెం గమ్మత్తుచెయ్యొచ్చు. అందంగా వుందిరా, ఆపు!”

“రా, దగ్గరకిరా, ముద్దుగుమ్మా నువ్వు కోరుకునే దల్లా దొరుకుతుందిక్కడ నీకు!” వాళ్లలో ఒకడు ఆమెను ముందుకు త్రోశాడు.

కార్మికుల్లో కొందరు మెల్లిగా ముఖాలు వెనక్కితిప్ప చూడబోయారు. “ముఖాలు గోడవైపు త్రిప్పిండి, చేతులు ఎత్తండి!” అని గర్జించారు పోలీసులు కానివారిలోని ఒక

కార్మికయువకుడు ముఖం మల్లించ లేకపోయాడు. అరెస్టయిన ఆకార్మికు లందరిలోనూ ఆతడొక్కడే కమ్యూనిస్టు అనిల బడిన యువతికామ్రేడ్ జిమ్మర్మన్ భార్య అని అతడెరుగును. అతని ముఖము నల్లపడింది. అతడు వ్రేలిగోళ్లతో అరచేతుల్లో గుచ్చుకున్నాడు. ఆపైన ఆపుకోలేక హఠాత్తుగా అతిబిగ్గరగా అరచాడు.

“హంతకులారా! — వెధవలారా—పిరికి ముండా కొడుకులారా— మాచేతుల్లో తుపాకులుంటేనా! “అతడు నోరు మూసుకుని పడుండలేకపోయాడు. ఏం జరుగుతుందో తెలి చెయ్యలేదు. వేళాకోళం చేస్తూ ధుమధుమలాడున్న యీపోలీసుల్ని ముఖాలమీద తన నేరారోపణని చేశాడు. తుపాకులు లేని యీకార్మికుల దగ్గర వాళ్లు పెద్దవీరులు. కాని వీధుల్లోనో! అక్కడ శ్రామికుల పిడికిటి పోట్లకి ప్రాణం భయంతో గడ గడలాడి పోవడం లేదా? అక్కడ దారి తెన్నూ లేకుండా కనిపించిన దానిమీద అల్లా కాల్చలేదా?

అతని రోషావేశంతో కూడుకొన్న కేకలు దెబ్బల వర్షంలో ములిగి పోయాయి. ఉరుముతో, ఒక్కదూకు దూకి అతని మీద పడ్డారు ఏడైనమండగురు పోలీసులు.

“వెధవ, కమ్యూనిస్టువెధవా?” “చావమోదండిరా వండిని” “నీకు చూపిస్తాంలే తడాఖా”

అతన్ని బాదేందుకు ఒకళ్ళ నొకళ్ళు త్రోసుకుంటూ దగ్గరకు వచ్చి చెయ్యి విసురున్నారు. అతడు నేల మీద

వడి పోయాడు. దెబ్బలు తగలకుండా బుర్రని రక్షించుకోవా
లని చేతులెట్టి కాచుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నాడు అతడింకా
అరుస్తూనే వున్నాడు. అతని మాఖాన్ని కాళ్ళెట్టి త్రొక్కేస్తు
న్నారు. తాపులు తఱతున్నారు. వాడు స్పృహతప్పి పడి
పోయేవరకూ గావీలతోటి, రైపులు మడమాలతోటి మోచు
తూనే వున్నారు.

వగరుస్తూ చిట్టచివరికి వీరవిహారం నుంచి విరమించా
రు. కొందరు చెమట్లు గ్రక్కారు. “ఇప్పటికి — ఆవేధన —
చచ్చాడు. పని పూర్తైంది!”

ఉద్రేకపూరితులై మాట్లాడలేక పోతున్నారు. కొలది
సీపట్లోనే నలిగిన యూనిఫారాలని సరిచేసుకోవడం ఆరంభిం
చారు. పైనుంచి వ్రేల్లాడుతూన్న ఎలెక్ట్రిక్ దీపం ముందుకి
వెక్కి వూగుతోంది. ఒక మూల క్రుక్కివెయ్యబడిన ఫైదీల
నెత్తిమీద ఒక దీపం మిణుగు మిణుగు మంటూన్నది.

ఒక తేబిలు వెనక్కాల అన్న కూర్చుని, కదలిక
లేకుండా బోర్ల గిరిల పడున్న ఆయువకునికేసి తదేకదీక్షగా
చూస్తూన్నది. ఆయువకుని బిరుసు జుట్టులో నుంచి రక్తం
మెడమీదుగా చారికలు కట్టి ఓడుతున్నది. ఈయువకుడు కర్డు
తో తిరుగుతున్నప్పుడు ఒకటి రెండు సార్లు అన్న చూచి
ది. కర్డుకి శాంతుడు, నమ్మకస్తుడూ ఏన యీయువకుని మీద
చాలప్రేమ.

"ఓరి వెధవల్లారా! చూస్తున్నారా — మిమ్మల్ని అం దన్నీ అల్లాగేచేస్తాం. మే దినోత్సవం చేయడం నేర్పుతారా మీకు!" ఆపోలీసు యువకుని జగుప్సారమైన ముఖం కేసి అన్నా భయవిహ్వలయై చూచింది. అతని కన్నుగుడ్లు పైకి ఉబికి ఉన్నాయి. అతని వేళ్ళమీద రక్తం చారికలు కట్టింది. అన్నాకు మరేమీ తెలియడంలేదు. తనకొడుకు భర్తల కొర కు యింతవరకు పడిన ఆందోళన ఆమర్దాలు మరిచిపోయింది. కార్మికుని రక్తంతో తడిసిన ఆపోలీసు లావుపాటి గుండ్రని చేతిని నిశ్చేష్టితురాలై తదేకదీక్షతో చూస్తూన్నది. జ్వరపీడి తమైన ఆమెబుర్రలో రక్తనాళాలు సమ్మెటపోటులా పొడుస్తు న్నాయి. హంతకునిచెయ్యి... హంతకునిచెయ్యి... హంతకుని చెయ్యి...

బహుశా అప్పుడే ఆమె పిచ్చిదైపోయివుంటుంది.

అన్నా

పదకొండు గంటలైంది.

ఆగస్ట్‌లోని వీధులన్నీ నిర్మానుష్యంగా వున్నాయి. కన్నుమిన్ను కానరానంత చీకటిగా వుంది. ఆకాశంలో నక్షత్రాలు కనపడటం లేదు. రీనిక్లెండాల్ఫ్‌స్ట్రీట్‌లో ఒక ట్రాంకారు ఆగింది. దాని దీపాలు ఆర్పివేయబడ్డాయి. అక్కడక్కడ కొన్ని ఛాయలు ఇటూ అటూ యిండ్ల ముందు కదులుతున్నాయి. చడీచప్పుడూ లేకుండా అవ్వీ యిటూఅటూ తిరిగి మళ్ళీ అంధకారంలో కనబడటం లేదు. ఒక ప్రక్కవీధిలో రెండుమూడు సార్లు తుపాకి గుండ్లశబ్దం వినపడింది. ఆపైని మళ్ళీ నిశ్శబ్దం రాజ్యమేలుతూన్నది.

ఒకద్వారం దగ్గర మాత్రం సిగరెట్టు రాజకుంటూన్న వెలుతురులో కొద్దిక్షణాలు మాత్రం ఒక కార్మికుని ముఖం కనపడింది. అతడు ఆగస్ట్‌ని, వీధిని కాపలా కాస్తున్నాడు. చప్పుడుచెయ్యకుండా ఒకపైవేటుకారు వీధిలో జాగ్రత్తగా పైదీపాల నార్పి వెడుతూన్నది. దానిపై గాజముక్కల మీద వెడుతూ కటకటమని చప్పుడు చేశాయి. హఠాత్తుగా భయభ్రాంతమైపట్లు అది అగింది. కారులోవున్న ఎలెక్ట్రిక్

అ త్నా

దీపం కూడా ఆర్పివేయబడింది. ఆకారు వెనక్కి తిరిగి పూర్తివేగంతో బయ్యమనుకుంటూ పరుగెత్తుకు పోయింది.

ఎదుట నిలబడినవాడు కూడా కనపడనంత దుర్భేద్యమైన గాఢాంధకారపు పొర క్రమిస్తుంది. ఆవీధిలో ఇళ్లలో ఎక్కడా దీపాలు వెలగడంలేదు. “రెడ్ నైటింగేల్”లో ఒక మూల యింటికంతలో నుంచి మాత్రం దీపకిరణం కనపడుతూన్నది. ఆయింట్లోంచి గుసగుసలు వినపడుతున్నాయి. ఆయింటి వెనక గదిలో ఒక సభ చేయబడుచున్నది.

వ్యవధిలేదు. వారేదో నిర్ణయానికి త్వరగా రావలసియున్నది. విషయానికి సంబంధించకుండా తోచినది మాట్లాడేవాళ్ల నోళ్లు కట్టేస్తున్నారు. అక్కడ కార్మికుల ప్రతిఘటన తీవ్రం అవుచున్నకొద్దీ, పోలీసుల్ని నిరోధించేందుకు వాళ్లేమీ సిద్ధంగాలేనిదీ, వారిలో సాఘటనలేనిదీ కార్మికులకు గోచరమౌతున్నది.

“సాయుధతిరుగుబాటు” చేయాలన్నారు కొందరు. ‘దేనితోటీ’ ‘చప్పుళ్ళతోనా?’ అని సమాధానం ఇచ్చారు కొందరు “బహుశా మీరు వెడ్జింగులో అంతర్యుద్ధం లేవదియూ లనుకుంటున్నారేమిటి?” ‘అవునోయ్, థామస్ కమ్యూనిస్టు సర్వసేనాధిపతి బౌతాడు. హెర్మన్ గారు కోలిక పేటలోని ప్రజాప్రతినిధి బౌతాడు!’

అ న్నా

అందరూ నవ్వారు. సభ్యుల్లో పిరికితనం పోయింది. వాళ్ళంతా శాంతంగా వింటున్నారు. హెర్మన్ చాలగంభీరంగా చెప్పాడు. “మనపార్టీ మనల్నందర్నీ సాయుధ తిరుగుబాటు లేవతీయ్యమని ఆజ్ఞ ఇచ్చేటప్పుడు మనం ఏమో ప్రాత పిస్తాళ్ళతోటే వుంటాం అని అనుకుంటున్నారా మీరు? కాని కామ్రేడ్స్, ఆవిధంగానే జరుగవలసివుంటే బెర్లిన్ నగరమంతా యీరాత్రికి మరోవిధంగావుండేది! ఈవేళ యీదోపిడిగాళ్ళ బారినుండి మనం స్వరక్షణార్థమే చేసే ప్రయత్నాలు ఎప్పటికీ విప్లవం చెయ్యడం కాబాలదు, విప్లవం చెయ్యాలంటే వుండవలసిన పరిస్థితులువేరు. ప్రజాసామాన్యం చేసే ఆర్థికసమ్మెలు, రాజకీయసమ్మెలు, మొదలైనవి చెయ్యవలసివుంటుంది కాని యీవిషయాలన్నిటిని గూర్చి మాట్లాడు కునేందుకు ప్రస్తుతం మనకి సావకాశంలేదు.

రాత్రి రెండుగంటలకు లయ్యేటప్పటికి గాని వాళ్లు అంత్య నిర్ణయానికి రాలేకపోయాను ఆసమయంలో ఒక వార్తాపాఠుడు రొప్పుకుంటూ వచ్చి పోలీసులు మళ్ళీ ఆగస్ట్ ని చుట్టముట్టు తున్నారని చెప్పాడు. “రెడ్ నైటింగేల్” లో యింతవరకు వెలుగుశూన్నదీపం ఆర్పివెయ్యబడింది. కిటికీ తెరలు దించేశారు. ఇరుకు సందుగుండా సమావేశమైన కాన్ఫి కులంతా వీధిలోకి వచ్చారు.

అ న్నా

కర్ణ హెర్మన్ దగ్గర నిలబడి మెల్లిగా అన్నాను గూర్చి మాట్లాడు తున్నాడు. అన్నాను బుర్రమీద కొట్టాలని లాఠీయెత్తిన పోలీసువాణ్ణి నిరాయుధునిగా చేసిన తరువాత కర్ణకు అన్నా సంగతినమాచారాలు తెలియలేదు. ఇంతక్రితమే “రెడ్ నైటింగేల్”లో ఒక కార్మికస్త్రీ కర్ణతో అన్నాను అరెస్టుచేసి తీసికెళ్ళారనీ కుర్రాణ్ణి ఒకకామ్రేడ్ తనయింటికి తీసుకొని వెళ్లాడనీ చెప్పింది. పోలీసులు అన్నాను చావగొడుతుంటే చూచామని ఒకళ్లు చెప్పారు. అంతే. ఆపైని యేం జరిగిందో యెవళ్ళకీ తెలియదు అన్నా యేమైందో యెవళ్ళూ నిశ్చయంగా చెప్పలేకపోవడం కర్ణకి పిచ్చైతిస్తోంది. ఆమె, రహస్యాలు యేమీ చెప్పివెయ్యదు అనే ధైర్యం పూర్తిగావుంది అతనికి. కాని పోలీసులసాక్ష్యంతో, తిరుగుబాటు చేసిందనో, నార్జన్యం చేసిందనో, వాళ్ళపిండాకూడు, ఏదో కల్పించి యేళ్ళతరబడి కఠినవరకం వేయిస్తారేమో అని మాత్రం ఖంగారు పడిపోతున్నాడు.

పోలీసు స్టేషనుకి వెళ్లి కనుకొస్తానని కర్ణ పట్టుబడితే హెర్మన్ చాలా కష్టం మీద కర్ణని ఆప్రయత్నం నుంచి మానిపించాడు. కర్ణ కమ్యూనిష్టు అని అందరికీ తెలిసున్నప్పుడు చేతులారా వెళ్లి జైలులులో పడటం చాలా తెలివితక్కువ అని హెర్మన్ బోధించాడు. ఎప్పుడు, ఎక్కడ, అన్నాను మళ్ళీ కలుసుకోగలుగుతాడో తేల్చే కర్ణ కూడా

తనంతట తాను వలలో చిక్కుకునేందుకు యిష్టపడి వుండక పోవును.

కర్మదూలాలు వీధిలోపడవేయ బడుతూన్న దభీదభీ మను చప్పుడు ఆవీధిలో నివశించే వారి నిద్రకు భంగం కలిగించింది. తలుపులు చప్పుడౌతున్నాయి. ఇళ్లముందు ఖం గారుగా పరిగెత్తుతున్నారు. ఒక కిటికీలో నుంచి “ఆగంద్ర గోళం యెక్కడ?” అని ప్రశ్నిస్తున్నారు. కొందరు తలుపులు తెరుచుకుని కొవ్వవత్తిదీపాలతో గుమ్మాల ముందు నాటూ త్కరిస్తున్నారు. కర్రతోటీ, యినపకమ్మలతోటీ “రెడ్ నైటింగేల్” కార్మికులు పనిచేస్తూండటాన్ని యీగంద్రగోళం యేమిటో చూద్దామని తలుపులు తీసికొని వీధిలోకి వచ్చిన ఆడాళ్లు లాంతర్ వెలుతురులో చూచారు. పెద్ద పెద్దగెడలు స్తంభాలు మోసుకొస్తున్నారు. కార్మికులు కొద్దినిమిషాల్లో వాళ్లు తలపెట్టిన పనేమిటో అందరికీ బోధ పడింది. అందరూ పూనుకొన్నారు. కొద్ది నిమిషాల్లోనే పని మహాజోరుగా సాగి పోతుంది.

“ఒకదీపం యిల్లాతీసుకురా” అని ఒకడు కేక వేశాడు. వాళ్ళ కళ్ల ముందున్న చేతుల్నే చూడలేనంత చీకటిగా వుంది. దీపాలు మిణుకు మిణుకుమంటూ ప్రసరిస్తున్నాయి. ఆవెల్తురో నిన్నను వాళ్ళ కట్టిన అడ్డుకోటల శిథిలాలని మళ్ళీ బాగుచేస్తు

న్నారు ఇండ్ల ముందు నుంచి పనిచేస్తూన్న ప్రదేశంవరకు అనేక దీపాలు యిటూ అటూ తిరుగుతున్నాయి.

కర్రల్ని ముక్కలక్రింద విరగ గొడుతున్నారు. భవన నిర్మాణ కార్మికుని గుడిసె తలుపును బలవంతంగా వూడదీసి ఒక జట్టు కార్మికులు ప్రవేశించారు. “ఏమిటోయ్! కలలు కంటున్నావ్? లే!” అంటూ అక్కడ వున్న గండ్లగొడ్డళ్ళూ పారలూ, గునపాలూ తీసుకున్నారు. బల్లలు, కర్రలు మొదలైన వాటన్నిటినీ మోసుకొని పోయారు.

మొట్టమొదట వీళ్ళందరూ ఉన్నతులై పోయారా అని అనుకున్నాడు హెర్మన్! వీధిలో నుంచి వీటన్నిటినీ మనుష్యులు మోసుకొని పోతున్నారు. ఆడాళ్లు లాంతర్లు పుచ్చుకుని హడావుడిగా యిటూ అటూ తిరుగుతున్నారు కుర్రాళ్లు అంతర్జాతీయ విప్లవగీతాన్ని గొంతుకలు వదలి గట్టిగా పాడమొదలెట్టారు. అక్కడ వాళ్ళందరూ బ్రహ్మాండమైన ప్రదర్శనం చేస్తున్నారా? అనిపిస్తోంది.

“మీ కేం మతుల్లేవ్? పాట కట్టి పెట్టండి. పోలీసుల్ని తక్షణమే వెనక పడమనేమిటీ మీ వృద్ధేశ్వరం!” అని కోపంతో అరిచాడు హెర్మన్. నాలుగు మూలలా చుట్టముట్టి పోలీసులు ఉరిత్రాడు బిగించిన సమయంలో అంతర్జాతీయ విప్లవ గీతాల్ని నిశ్శబ్దంగావున్న ఆవీధిలో పాడటంలో అర్థంవుందా? బహుశా మరఫిరంగులు కొద్ది దూరంలోనే వుండి వుంటాయి.

కాని ఆసమయంలో ఎవరు చెయ్యగలిగింది ఏమీ లేదు! బాగా యెండి నెరలు తీసివున్న భూమి నీటిని పీల్చుకు నేంత త్వరగా విప్లవగీతాన్ని అందరూ పాడటం మొనలు పెట్టారు. కిటికీతలుపుల్లోంచి బుర్రలు యివతల పెట్టి చేతులూ పుతూ ఆడాళ్లు హెచ్చరిస్తున్నారు. గబ గబా పరిగెత్తుతూ క్రిందకి వచ్చారు వాళ్ళు. వీధులన్నీ పాడేవాళ్ళతోటి, నవ్వు తూ కబుర్లు చెప్పుకుంటూన్న వాళ్ళతోటి నిండిపోయి వున్నాయి.

ఒక వృద్ధురాలు గాలి తగిలి దీపం ఆరిపోకుండా అన్ని టికంటే అది చాలా ముఖ్యమైన పనిలాగు చేతిని అడ్డంపెడు తూ తంటాలు పడుతూండటం హెర్మన్ చూచాడు. ఆమె పెదవులు మాత్రం కదలుతున్నాయి. ఆవిడ కూడా విప్లవ గీతాన్ని తక్కిన వారితో కలిసి పాడుతూన్నది.

“పిచ్చి....శుద్ధ పిచ్చితనం!” అని హెర్మన్ అను కుంటున్నాడు కాని అదికాదు. ఆయన లోపలి యుద్దేశ్యం.

ఆడోరేగింపు వీసెన్ స్ట్రాస్సీలో ఆగింది. వాళ్లు మోసు కొచ్చిన కర్రలు ఇనపకమ్మలు, బల్లలు, తుక్కుడబ్బాలు, అన్నీ ఎగిరెళ్ళి అడ్డుకోటల మీద పడుతున్నాయి. క్రాష్ క్రాష్....రాళ్ల బాటల్లోని రాళ్ళని గునపాలతోటి పార లోటి వూడలాగేస్తున్నారు. పాటలు రాళ్ళమీద ఖంగు ఖంగు

మని పడుతోన్నప్పుడు నెరుసులు వస్తున్నాయి. పెద్ద పెద్ద రాళ్ళని దొర్లించుకొచ్చి ఆ అడ్డుగోడని బలపరుస్తున్నారు.

“హల్ ... .. హా! హీల్ ... .. హా!”

కామ్రేడ్స్ జాగ్రత్త: కాళ్ళమీద కడకుండా చూచుకోండి. పిప్పయిపోతాయి.”

ఖంగ్! ఖంగ్!

ఆవీధిలోని అంధకారంలోంచి ఒక పెద్ద గాసులైటుని ముగ్గురు కూలీయువకులు భుజాల మీద మోసుకుంటూ వచ్చారు.

“చూడండి, తప్పుకోండి, తోవయివ్వండి” ఖంగు మంటూ ఒక పెద్ద యినపపైపు రోడ్డుకడ్డంగా పడింది.

“ఏయ్, ఒక దీపం యిల్లాతీసుకురా. గ్రీటీ, యిల్లారా.”

స్త్రీలు దీపాలు పుచ్చుకుని ఇటూ అటూ పరిగెత్తుతూ అడిగిన వాళ్ళందరికీ వెల్తురు చూపిస్తున్నారు. హఠాత్తుగా ‘తడ్డ’ మని శబ్దం వినపడి ఒక తారాచువ్వ పైకి లేచింది.

“అందరూ క్రింద పడుకోండి” అని ఒకడు అరిచాడు. కోన్ని తూణాలు ఆవీధి అంతా వెల్తుర్తో నిండిపోయింది. గబ గబా కొందరు యిళ్ళల్లో దూరారు. ఆ వెల్తురుబంతి అడ్డుగోడ ముందుపడి బుస్సుమంటూ ఇటూ అటూ కొట్టుకొని ఆరిపోయింది. పోలీసులు ఏంజరుగుతూన్నదో తెలుసుకుని వచ్చేందుకు కొందరిని ముందుపంపారు. తుపాకులు ప్రేలుస్తే తా

అ న్నా

మెక్కడ వున్నామో తెలిసిపోతుందనే భయంతో వాళ్ళు
కాల్చడం మొదలెట్టలేదు.

ఇళ్లకి బాగా దగ్గరలో కట్టబడిన అడ్డుగోడ ముందు
ముగ్గురు చాలా జాగ్రత్తగా వెళుతున్నారు. వీసెన్ స్ట్రాస్సీ
మళ్ళపులో చప్పుడు లేకుండా గోడకు అంటిపెట్టుకొని
ముగ్గురు కార్మికులు పోలీసులు మెక్కడవున్నదీ పరీక్షిస్తు
న్నారు. వాళ్లు ఒక తలుపు ముందు పరుగెత్తుతున్నప్పుడు
యూనిఫారముల మీద వున్న పెండిబాత్తములు తళతళలాడి
పోలీసుల్ని పట్టిచ్చాయి. పెంటనే అడ్డుగోడ వెనక్కాలున్న
దీపాలు ఆరిపోయాయి.

పెంగ్ ... .. పెంగ్!

కార్మికులు పోలీసులు ఒకళ్ల మీద ఒకళ్లు తీవ్రంగా
తుపాకులను ప్రేల్చుకొన్నాక పోలీసులు కాలికి బుద్ధి
చెప్పారు. అడ్డుగోడ వెనక్కాల పని జరిగిపోతోంది... ..

దొంగచాటుగా కార్మికుల్ని పరీక్షిస్తూన్న పోలీ
సుల్ని బెదరకొట్టిన తరువాత కర్బు తక్కిన యిద్దరు కార్మికుల
తోటి వెనక్కి వచ్చాడు. పోలీసులిక్కడ యేమి జరుగుతూ
న్నది కనిపెడుతూన్నారు కాబోలు అని కొద్దిగా ఖంగారు
పడ్డాడు. హెర్మన్ తో నాలుగు ముక్కలు చెప్పి మళ్ళీ చీక
ట్లో మాయమయ్యాడు.

అ న్న

“రెడ్ నెటింగేల్” క్రింద అంతా నిశ్శబ్దంగా వుండి. రోడ్డుకి రెండువైపుల వున్న రాళ్లబాటలోని రాళ్లన్నిటినీ కార్మికులు ఊడపీకారు. రోడ్డుమీద పెద్ద పెద్ద రాళ్లు చెల్లాచెదరుగా పడున్నాయి.. కారు యేదీ కూడా యిక్కణ్ణుంచి వెళ్లలేదు. కర్నూ వాళ్లకి యిక్కడేమీ సందేహాస్పదమైన విషయం కనిపించ లేదు. జాగ్రత్తగా ముందుకు సాగిపోయాడు. ఒక సందులో కొందరు స్త్రీలు నోళ్లు నొక్కుకుంటూ గుస గుస లాడుకుంటున్నారు. అబ్బె — ఇక్కడ కూడా అంతా సవ్యంగానే వుండి.

రీనిక్కెండార్ఫర్ స్ట్రాస్సి చీకటిగాను, నిశ్శబ్దంగానూ వుండి. నెట్టెల్ బెక్ స్లాష్ దాటి వీధిలోకి ఒక టాక్సీకాబ్ టక టక మని చప్పుడు చేసుకుంటూ వచ్చింది. అది వెడ్డింగ్ స్ట్రాస్సి లోకి వచ్చేటప్పుడు దాని తల దీపాలు వెలిగి ఆవీధినంతా ప్రకాశమానం చేశాయి. “ఏయ్, ఆపు!” అని ఒకరు గర్జించారు. తక్షణమే ఆగింది. ఒక రాయి రుంయ్ మంటూ ఎగి రొచ్చి ఆదీపం అద్దం మీద పడి, ముక్కల్ని చేసింది. తక్షణమే ఆదీపాల్ని ఆర్పేసి టాక్సీని వెనక్కి పట్టించి శరవేగంతో పరిగెత్తి మాయమైంది.

అ న్న

కర్తు పల్లనంబుల్లోంచి యీలవేశాడు. దైవవశాత్తు
ఆకారు రాలేదు అక్కడికి. నెట్టెల్ బెక్ ప్లాజ్ దగ్గర పోలీసులు
మకాంచేశారు యేమిటి? అని అనుకుని వేగంగా వెనక్కి
వరుగెత్తాడు.

శ్రీ వేమర గ్రంథాలయము,
చేరి ప్రోలు.

అన్నా

95 వ పోలీసుస్టేషన్ చీకటి సందులోంచి పోలీసుల ఉక్కుశిరస్త్రాణాలు బయట పడుతున్నాయి. ఇరవై, ముప్పై ముఖాల మీదికి వాలివున్న శిరస్త్రాణాల అంచులు లోపల వున్న ముఖాలను కప్పుతున్నాయి.

వెలుగుతూన్న సిగరెట్టుపీకి క్రిందకు పడింది. దుర్భేద్యమైన అంధకారం పోలీసుల్ని మ్రింగివేసింది. తుపాకులు, సన్నీలు, పటపటమని ధ్వని చేస్తున్నాయి. ఛాయలవరుస ఒకటి బయల్దేరి చడిచప్పుడూ చెయ్యకుండా యశ్వదగ్గర్నుంచి బిడ్డివరకూ నడిచాయి. ఆ బిడ్డివరక వున్న వీధిమళ్ళుపులో వీసెక్స్ట్రాసీవుంది. అక్కడ ఆగి వేచివున్నారు. బిగుతుగావున్న యూనిఫారమ్ తొడుక్కొన్న ఒక వలాయైన వ్యక్తి చప్పుడు చెయ్యకుండా ముందుకు కొద్ది అడుగులు వేశాడు.

ఆయుర్వోగస్తుని ముందు నిర్జనమైన అంధకారపు స్ట్రాసీ యున్నది. ఎడంవైపున కొంచెం క్రింసగా వుంది ఆవీధి! ఆవీధి ఒక వైపున మాత్రమే కొద్ది దీపాలు మిణుకుమిణుకు మంటూ అస్ఫుటమైన కాంతిలిస్తున్నాయి. అర్బుడప్పుడు అస్పష్టమైన

మాటల్ని మోసుకొస్తున్నాయి మ... వాయువులు. ఉక్కు శిరస్త్రాణం క్రిందనుంచి ఒకజత కళ్ళు మిశ్రమి, యిశ్రమిపైకప్పు లని వెతుకుతున్నవి కాని వృధాత్రమైంది. భవనాలు ఆకాశ ము ఒకేఒక మృదువయిన దుర్భేద్యమైన గోడలాగున్నాయి.

అతని వెనుక స్మశాన నిశ్శబ్దత ఆవరించి వుంది. పోలీసులు గొప్పభవనాల అరుగుల మీద చాలా వెనక్కాల వున్నారు. ఆబిడ్డి వెనుక వీధిలోని యిష్ట అన్నీ ఛాయచాటున అంధకారపు తెరలో చుట్టబడి వున్నాయి.

చేతితుపాకులు పోలీసులబెల్టులో వ్రేల్లాడటానికిదే మొదటి సారి. వాళ్ళు నడిచేటప్పుడు కవలెబప్పుడు, తుపాకి కర్రమడమలు పొట్టలకి గుచ్చుకుంటున్నాయి.

అముద్యోగస్తుడు వెనక్కితీరిగి వచ్చాడు. వాళ్ళ చెవుల్లో కొద్ది ఆజ్ఞలు గొణి గొడు. తుపాకి బత్తాలను వెనుకకు లాగారు పోలీసులు. అప్పుడు చిన్నక్క కోశబ్దం వది.

“వరుసలో నిలబడండి!”

ముందున్న ఐదుగురు చేతితుపాకీలను మెడలో తగిలించుకున్నారు. ఎడమప్రక్క నున్నవారిలో ఐదవవాడు సార్జెంటు ప్లాప్ స్నీస్. అతని చేతులు యిప్పుడు వణకుతున్నాయి. ఒకత్రాడు చివర కట్టబడివున్న చిన్నచే నాబంతి అతని చేతివణుకుమూలాన్ని ఇటూఅటూ ఊగిసలాడ సాగింది.

అగుండు ద్వారానే ప్రేలుంది. దాన్ని ముట్టుకునేందుకు కూడా హడలి పోయేటంత యెక్కువగా వణుకుతున్నాడు. దేహం యావత్తూ కంపిలుతుంది. పొరపాటున ఒకరు చెయ్యివిసరుతే యీతనికి ఫెడేలున లెంపకాయ తగిలింది. అతడు ఉలిక్కిపడి చేతులోవున్న గుండ్రసంచి జారవిడిచాడు. అవ్వన్నీ కటకట మంటూ క్రిందపడి దొర్లుకుపోయాయి. కోపంతో, మండిపోతూ అధికారి శాపనారాలు పెట్టాడు. హఠాత్తుగా ఎడవైపున అక్కడక్కడవెలుగుతూన్న దీపాలు కూడా ఆరిపోయాయి. “చచ్చువెధవా! చూడుఏంచేశావో!” ఆయధికారి వెంటనే తనరివాల్యరు పైకి వూడబెరికాడు. అతని తీవ్రమైన కంఠధ్వని నిశ్శబ్దతను చీల్చుకుని బయటపడింది.

“కాల్చండి”

తుపాకి గుండ్లు రంయ్మంటూ వీధివైపు వెళ్ళాయి.

“వాళ్ళమీదకి నడవండి — ముందుకి! ముందుకి!”

అరుస్తూ నోళ్ళు తెరచి ఆయంధకారంలోకి జొరబడి పరుగెత్తారు. “హా — హా — ఓ . . . . . ఓ! కిటికీ తలుపు మూసియ్యండి”

ప్లాప్ స్నీస్ కాళ్ళకి అడ్డంపడింది. అతని శిరస్త్రాణం ఒకడికి తగిలింది. భయంతో వెత్రికేక పెట్టాడు. అతని చేతుల్లోంచి చేతితుపాకి జారి పోయింది. ఆలోచన లేకుండానే పరిగెత్తనారంభించాడు. అతని వెనుక కొద్దిగజాలలో ఒక

బాంబు ప్రేలింది బాటమీద. రాళ్ళముక్కలు, మట్టి బెడలు అతణ్ణి ముంచెత్తాయి.

వీధి ప్రవేశం దగ్గర చేతితుపాకులపేలుడు శబ్దం చెవులు గింగురెత్తిస్తూంది. ఆవీధి, ఇళ్లు, గోడలు, పైకప్పులు ఆరాత్రి అన్నిటిలోనూ జీవితం వచ్చింది. రాళ్ల బాటమీది రాళ్లు బద్దలౌతున్నాయి. రివాల్వర్లు నిప్పులు క్రొక్కుతున్నాయి. ప్లాప్ స్నీస్ కు అతీసమీపంలో ఒక యినప వస్తు వేదో పడ్డది. అతని నెత్తిదగ్గరనుంచి వెళుతుంటే దానిగాలి తగిలింది. అతడు పైకి చూచేందుకు ప్రయత్నించాడు. ఆయిన పకుళ్లాయి క్రింద వుంటే వినపడదు. కనపడదు. బహుశా యిళ్లలోనుంచి యేమన్నా విసుర్తున్నారేమో రక్షణ వుంటుందని యిళ్ల దగ్గర్నుంచి పరుగెత్తుతున్నాడు. ఆవీధి చీకటి రంధ్రం లోనుంచి బొబ్బలు యెడతెరిపి లేకుండా వినపడుతున్నాయి... పెంగ్... .. పెంగ్ టక్ — టక్ — టక్ — టక్... ..మరపిస్తోళ్లు మానవులసడిని ముంచెత్తేస్తున్నాయి. ప్లాప్ స్నీస్ కి అధికారి ఆజ్ఞ చాలాదూరంలో వినపడుతూన్నది. ఇప్పుడు ప్లాప్ స్నీస్ కు ఎవళ్లూ కనపడలేదు. అతడు భయంతో ఉక్కిరిబిక్కిరౌతున్నాడు. తాను ఒంటరిగా నున్నాననే భావం భయభ్రాంతునిగా చేస్తున్నది. భయంకరమైన ఆవీధి లోనుంచి — నరకం నుంచి బయట పడ్డాడు. ఆసమయంలోనే ఒకఛాయ అతని దగ్గర్నుంచి గబగబా పరుగెత్తింది. వెనక్కి

వెడదామా? ముందుకా? అనే ఆలోచనతో చక కొట్టుకుంటున్నాడు.

అకస్మాత్తుగా ఒక దూలం రాత్రిచేత వమనం చెయ్యబడినట్లు బూలధ్వనితో రాళ్ళబాటమీద పడింది. ఇంకా చాలామంది అతని దగ్గరనుంచి పరుగెత్తుతున్నారు. పోలీసులా? కమ్యూనిస్టులా? చప్పట్లుచరుస్తూ నాళ్ళని పిలిచాడు. ఎవ్వరూ వినిపించుకోలేదు. అతనిపాదాలు భూమిమీద తాపటం చెయ్యబడ్డాయి. పరిగెత్తలేక పోతున్నాడు. బాంబుప్రేలుల్లు తుపాకుల ధాం ధాంలు అతనిచేవుల్లో గింగురెత్తుతున్నాయి. ఒకరాయి రింపుచుంటూ వచ్చి అతనిశిరస్ట్రాణానికి తగిలి ఎగిరికిందపడ్డది. “ఏయ్, ఏయ్ ఆగు ఆగు” అని వెరికేక పెట్టాడు. వీధికడ్డంగా తూలుతూ పరుగెత్తుతున్నాడు. “నాబుర్రలో ఒకతుపాకి గుండు దూరింది — ఇంకా బుర్రలో నే వుంది — బుర్రంతా పప్పుపప్పై వుంది — ఇంకేమిటి? చచ్చానురా బాబు....”

బిడ్డి దగ్గరనుంచి ఒకదాని వెనుక ఒకటిగా రెండుసార్లు చాలవేగంగా అధికారి యీల మ్రోగుతోంది. పోలీసులు దూకుతూ వేగంగా వెనక్కి మళ్ళుపు దగ్గరకి పరుగెత్తారు. వాళ్ళుచేసిన దాడి నిష్ఫలం అయింది.

ఇరుకు అంతస్తుమీద వున్న కార్మికులు త్రోవయిచ్చి తొలగి నిలబడ్డారు. ఒక ఊతగాత్రుణ్ణి కొందరు మోసుకొచ్చా

అ న్న

రు. ఒక స్త్రీ ఎలెక్ట్రిక్ టార్చి వేసింది. ఇద్దరు కాళ్ళు, నడుము ఒకడు తల వీపు పట్టుకొని మోసుకొచ్చారు.

“అబ్బబ్బబ్బ... ..ఓ... ..ఓ!”

ఆమెలటి మూలుగు ఆయింట్లో ప్రతిధ్వనిస్తోంది. మొదటిఅంతస్తు మీద హెర్మన్ నిలబడి తలుపు తెరిచాడు. అప్పుడే అక్కడ చాలమంది పడున్నారు.

భయవిహ్వములై కిమన్నాస్తిగా నిలవబడివున్న స్త్రీల ముఖాలమీద ఆటార్చిలైటు కాంతి ప్రసరించింది.

“ఆడుగో, అతను, ఆటో” అని తలుపు మూసివేయ బడిన తరువాత ఒక స్త్రీ తక్కినవారితో విసీవినపడనట్లు గొణిగింది.

హెర్మన్ మేజాబల్లమీద ఆహతభాగ్యుని పడుకోపెట్టించాడు. ఒకడు ఒక తలగడ అతని బుర్రక్రింద పెట్టాడు. ఇప్పుడు సరిగా గాయాన్ని పరీక్షింపగలిగేందుకు వీలుకలిగింది. లాగుక్రింది భాగం తుత్తునియలై రక్తపుమరకల్తో కూడిన పేలికలాగున్నది.

అతడి మడమ పూర్తిగా ముక్కలైపోయింది! హెర్మన్ కట్టుకట్టే నారగుడ్డ బీరువాలోంచి తీశాడు. ఆకట్టు గుడ్డలు యిదివరకు అనేకసార్లు వుపయోగింప బడ్డాయి. మాంసం ముక్కల్ని, చిట్టినయెముకనీ చేతనై నంత బాగాకట్టేందుకు వారుశ్రమిస్తూన్న సమయంలో ఒకపడుచు సీమసుద్దలా తెల్ల

అ న్నా

బారిన అతని. దవడలను నిమురుతూన్నది. ఆమెవ్రేళ్ళు చేతులు అన్నీ కపించి పోతున్నాయి.

ఈకార్మికవడుచు ఎవరో ఎవళ్ళకీ తెలియదు. ఆవిడ ఆవీధితో నివశించడంలేదు. ఈరాత్రి పిల్లల్ని జోకెట్టి నిద్ర పుచ్చేందుకు, గాయాలు తగిలినవాళ్ళకి కట్టుకట్టుదుకు, అనేక కర్రాయాలు ఆవిడ తిరుగుతూన్నప్పుడు, హెర్మన్ కు చూచిన జ్ఞాపకం. కొంతసేపై న తరువాత కర్టు హెర్మన్ ను కలుసుకొని మాట్లాడుతూన్న సందర్భంలో, ఆమె ఒక సోషల్ డెమోక్రాటిక్ పోగాకు కార్మికుని పడతిఅనీ, ఆమె మానాలిస్ లో నివశిస్తుందనీ, ఆమె ఒక యువక కామేడ్ లో నెటెల్ బెక్ ప్లాజ్ లో మాట్లాడుతూన్నప్పుడు చూచాననీ చెప్పాడు.

తెల్లవారురూము నాలుగు గంటలు అవపస్తూన్న సమయంలో పోలీసులు, ఓటమినో, విజయానో తేల్చివేయు దాడిని సలిపారు. ఎనిమిది టాక్సీలు ఒకదాని తరువాత మరొకటి మిక్కిలి వేగంతో తిన్నగా అడ్డుగోడలమీదకి పరిగెత్తాయి. నెటెల్ బెక్ ప్లాజ్ దగ్గర కాపుకాస్తున్నవారు సందేహించకుండా వాటిని వెళ్ళనిచ్చారు.

అడ్డుగోడల మీదవున్న కార్మికులు క్రిందకుదూకే నిరపాయస్థలం చేరుకోగలిగే లోపుగానే ఆటాక్సిల్లోనుంచి సాధారణదుస్తులు ధరించిన పోలీసులు క్రిందకుదూకి కాల్చడం ఆరంభించారు. వాళ్ళచేతుల్లో పడిన పదముగ్గురు కార్మికులమీద

అ ప్న

తుపాకులు బారుచేసి వుంచి ఆయడుగోడల్ని పీకిచేసి నాకు
 యెయ్యకపోతే కాత్తేస్తాం అని వారిని ముందుకు పోలీసులు
 తోలారు. కార్మికులు ప్రేత్తేగుండ్లు పోలీసుల మీద పడ
 కుండా ఆఖైదీలు రక్షణగా వున్నారు. మొదటిదాడి జరుగు
 తూన్న సమయంలో కర్బ దగ్గర ఒక పిస్తోలు వుంది. ఆతని
 పెద్ద చేతుల్లో అదొక ఆట బొమ్మలా వుంది. ఎల్లాఅయినప్ప
 టికి తాను పూర్తిగా నిస్సహాయుడుగా లేనని ఆనందించాడు.
 కాని యిప్పుడు జేబులో చూచుకుంటే తాను యినప
 కమ్మాలని మోసుకొచ్చేటప్పుడు దాన్నెక్కడో పోగొట్టు
 కున్నట్లు తెలుసుకున్నాడు. మరొకటి చేతికి వచ్చే అవకాశం
 లేదు. ఎంత తిట్టుకుంటే మాత్రం ఏమి ప్రయోజనముంటుంది?
 ఆందుచేత వాళ్లని డబాయించాలి. బుఖాయించాలి, అను
 కున్నాడు. “ఆముతా కుందేటి చప్పుళ్లకి కూడా బెదిరి పోతు
 న్నారు” అని అనుకుంటూ నిర్మానుష్యమైన ఆవీధి మధ్యలో
 మోకాళ్లమీద కూర్చుని యిళ్లని తగలబెట్టే టోపీలు తీశాడు.
 ఒకదాని మీద మరొకటిగా ఒక చట్రాతి మీద పేర్చాడు.

పెంగ్.....పెద్ద ధ్వనిని చేశాయి అవ్వి! తరు
 వాత మరొక దానిని చిన్న రాతితో కొట్టాడు. పెంగ్...!
 ఆటోపీలని పేల్చి థాం థాం అని పించడంలో గొప్ప నిపు
 డయ్యాడు.....! ఆతరువాత మూడు నాల్గు యిత్రడి
 టోపీల్ని కలిపి కొట్టడం ఆరంభించారు. థాం! డాం.....!

అ న్న

ఇప్పుడు నిజంగా తుపాకి గుండ్లు పోల్చున్నట్టే ధ్వని బా
తూన్నది.

“స్సస్స... ..ఫ్ఫ్... ..పూ... ..బాంకో!” అని
హెర్మన్ చెవుల చుట్టూ ధ్వని చేస్తున్నాయి పోలీసుల
తుపాకి గుళ్లు ఆయిత్తడి టోపీల థాం థాంలు నిజమైన
తుపాకిగుండ్లే అనుకుని పోలీసులు యెడతెరిపిలేకుండా తీవ్రం
గా కాలుస్తున్నారు అతనివైపు.

ఎడమ, కుడి వైపుల నున్న రాళ్ళ బాటల మీద,
సీసపు గుళ్ళు పడుతూన్నా ఖాళరులేకుండా కర్టు ఒక్కడే
కూర్చున్నాడు. వాళ్ళు అతనివైపు కాల్చడం జోరు చేసిన
కొద్దీ కర్టు రెచ్చిపోతున్నాడు. అవీధి గాఢాంధకారమయమైన
రంధ్రం లాగుంది. కాబట్టి ఏగుండ్డె నా దైవవశాత్తూ తగలవల
సిందే కాని గురిచూచి ప్రేల్చలేదు. తన రెండుచేతుల నిండా
కాలిన నల్లటి మచ్చలుండటం చూచుకొనే లేదు. తాను కొట్టి
నప్పుడల్లా అవి థాం థాం అని ప్రేలుతూండటం మాత్రమే
గమనిస్తున్నాడు. కాని యింకేదీ అతని యేకాగ్రతను చెదర
గొట్ట కలగడంలేదు. థాం థాం అని పేలుస్తూండటమే ముఖ్య
కార్యం, తాను ప్రేల్చినంత కాలమూ ఆపోలీసువెధవలు వీధిలో
జొరబడేందుకు సాహసించలేదు. ఈసమయంలో పోలీసులు
వీధి ప్రవేశంలో సురక్షితమైన స్థలంలో నిలబడగలిగారా, నర్వ

నాశనం ఐందన్నమాటే. ఆఎలకలబోనులో నుంచి ఒక్కడు కూడా తప్పించుకు బయటపడలేదు.

ఒక పావుగంట తరువాత పోలీసులు వారి థై దీలతో మెల్లిగా వెనక్కి నడిచి వీసెన్ స్ట్రాసీ పరిసరాల్లోవున్న యిండ్ల వద్ద మకాం చేశారు. సగంవరకూ శిథిలమైన ఆలెడ్డుగోడ మీద తుపాకి గుండలవర్షం కురిపిస్తూనే వున్నారు. ఆలెడ్డుగోడ వెనక్కాల కదలిన ప్రతిఛాయమీద, మరపిస్తోళ్ళు గుండలను కురిపిస్తూనే వున్నాయి.

కుయుక్తితో వన్నిన యీసైన్యవిన్యాసంలో చిక్కు కుని ప్రతిఘటించకుండానే కార్మికులు అతిముఖ్యమైన తమ స్థలాన్ని పోగొట్టుకొన్నారు.

‡ ‡ ‡ ‡ ‡

పైఅంతస్తులోకి తడుముకుంటూ మెట్లమీద ఎక్కి వెడుతున్నాడు. హఠాత్తుగా అతని చెయ్యి హడలుతో ముడుచుకుపోతూన్న ఒక బాలిక వెచ్చటి, మృదువైన ముఖంమీద పడింది. తలవని తలంపుగా జరిగిన యీసమావేశం వారిద్దరి లోనూ శతృభావాన్ని రేకెత్తించింది. చల్లటి ఎకాకిత్వం మధ్యలో ఒక మానవదేహం యొక్క సాన్నిధ్యం ఒక క్షణం విచారాన్ని కలిగించింది. మానవదేహం! అది ఎవ్వరిది? అనే

భావానికి తావు లేదు. ఆదేహిసన్నితత్వం అతని యింద్రియాలకి పని కల్పించింది.

ఈక్షణాన్ని రేపు జరుగనున్న సంఘటనలని గూర్చి మొట్టమొదట శాంతంగా వితర్కించుకున్నాడు అతడు. పోరాట కార్యక్రమంలో సంపూర్ణంగా తననుతాను మరిచి పోయాడు, కనుక ఒక మరణిరంగి అక్షయమయ్యే గుండ్రసంచి యీరెండూ అతడు కోరుకుంటూన్న కోరిక. రాజకీయవాతావరణంలో, యీసంఘటనలకుండే ప్రాముఖ్యతను గూర్చి అతడు పూర్తిగా మరిచి పోయాడు. ఇప్పుడు ఆలోచనలన్నీ అతి స్పష్టంగా అతనికి తట్టుతున్నాయి.

ఒక పావుగంటవరకూ అంతా కూడ కిమ్మన్నాస్తాగా వుంది. వీధిబయట నిశ్శబ్దంగాను, నిర్మానుష్యంగాను, అంధ కారమయంగాను ఉన్నది. ఒక్క పాదధ్వని కూడ వినపడటం లేదు. ఒక్క తలుపు కూడ కిరకిర లాడటం లేదు. ప్రతిచోట చడిచప్పుడు చెయ్యని అగోచరమైన ముఖాలు అంధకారంలోకి పరీక్షగా తదేకదృష్టితో చూస్తున్నాయి. మెట్లమీద, అంతస్తులోను ప్రజలు నిలబడి వేచివున్నారు. ఏదో వినపడటం లేదనే భయంతో హఠాత్తుగా ఊపిరి బిగపట్టి నట్టుగా వుంది యిదంతా చూస్తే, కాని అంతా శాంతంగా వుంది — భరింపలేనంత శాంతంగా వుంది. మళ్ళీ కాల్పుడం మొదలైతేనే బాగుండేట్లా వుంది.

గోడకు జార్లబడి నిలబడిన ఆపడతి “ప్రాద్దుపాడిచే లోపుగా పోలీసులు రాదు” అని శాంతంగా అంది. “ఏం, వస్తేరావచ్చును.”

ఒకళ్ళ కొకళ్ళు కనపడక పోయినా కర్డు యింకా అమె ముందే నిలబడి వున్నాడు. ఈశాంతమైన గంభీరస్వరం అతనికి ఉపశమనం కల్గిస్తోంది. తన చేతికి తగిలింది అన్నాయే అనుకున్నాడు, ఒకక్షణం. ఆమె యిప్పుడు ఎక్కడవుందో ఎవ్వరు చెప్పగలరు? ఇంతవరకూ అప్పుడప్పుడుగాని ఆమె విషయం జ్ఞాపకమే లేకపోవడం అసామాన్య విషయమే. బహుశా, ఆమె వీధిలో తమ యిట్లోనే వుంటే, ఆమెను గూర్చి ఎక్కువ ఆదుర్దా పడి వుండేవారు. ఇండ్లను వదలి వీధుల్లోకి వెళ్ళినవారు బహుశా మరణించి వుండవచ్చును. ఆలమ్మాయి కఠస్వరం ఎప్పుడో విన్నట్లే కర్డుకు తోస్తూ వున్నది. చాలా అలసిపోయి వుండటం మూలాన్ని ఆవిషయాన్ని గూర్చి ఏమీ ఆలోచించ లేకపోయాడు. ఏనా అది అట్టే ముఖ్యమైన విషయంకూడా కాదు.

పైఅంతస్థుమీద తలుపులు తెరవబడి పైన ఎవరో గుస గుస లాడుకుంటూన్న శబ్దం వినపడుతూన్నది. అప్పుడు కొందరు చప్పుడవకుండా అడుగులువేస్తూ కిందకు దిగుతున్నారు.

“బహుశా, అటోనే మ్రోసుకు వస్తూండ వచ్చును. అతని తల్లికి యీసంగతేమీ తెలియదు. అటో వార్తాహరు డుగా పంపబడ్డాడని మాత్రమే ఆమెకు చెప్పబడింది”

ఆగదిలో ఒక టార్నిలెటు ప్రసరించింది. పైఅంతస్తు మీద నుంచి ఒక సవారీ మ్రోసుకొని పోబడింది. ఆసవారీని ఆగదిలోంచి దొడ్లోకి, అక్కణ్ణుంచి పాంకీవైపు తీసికెళ్లారు. ఆసమయంలోనే పైని కిటికీ తలుపులు తెరచుకొని ఒకవ్యక్తి వంగి చూచి ఏమి కనుపడటంలేదు కనుక, మళ్లీ తలుపులు వేసుకున్నాడు. ఆక్షతగాత్రుని మ్రోసుకొని పోతూన్నవారు సద్దచెయ్యకుండా దొడ్డితోవని వెళ్లారు.

“దొడ్డిలోంచి నువ్వుకూడా ఎక్కడికేనా వెళ్లేందుకు ప్రయత్నించుచు” కర్డు ఆలమ్మాయితో చెప్పాడు. అతని కేమీ సమాధానం చెప్పకుండానే ఆమె వెళ్లిపోయింది. గమ్మత్తుగావుంది. ఎవరితో తాను మాట్లాడాడో కూడా కర్డుకి తెలియదు.

అన్నా

“బెర్గెన్, ఇంకా రిపోర్టు ఎందుచేత రాలేదు?”

“ఇప్పుడు వది నిమిషాలు తక్కువ ఆరుగంటలే కదండి అవుత?” అని సమాధానమిస్తూన్న ఆడద్యోగి తనకుర్చీలో తిన్నగా కూర్చోవాలని చాలా కష్టంతో ప్రయత్నిస్తున్నా, కునికిపాట్లు తప్పడంతేదు. అనేక ఔలిఫోనులు అతని ముందు న్నాయి. అవ్వన్నీ తిన్నగా అలెగ్జాండర్ ప్లాజ్ లో వున్న ముఖ్య స్థానానికే కలపబడి వున్నాయి.

అది చాలా విశాలమైన గది. చాలా బాగా అలంకరించబడి వుంది. ఆగదిలో క్రింద పరచబడిన తివాసిమీద అటూ ఇటూ పోలీసు ప్రెజిడెంటు పచార్లు చేస్తూన్నాడు. ఆదుర్దా తోటీ, నిద్రలేమిణోను కూడుకొన్న వింతవాతావరణం అతణ్ణి ఆవరించివుంది. నిస్సహాయ, అస్థిరత్వములచేత ఆవాతా వరణపు బిగి మరీయెక్కువైంది. ఝెలెండార్ఫ్ లో వున్న పోలీసుప్రెజిడెంటుగారి విలాస గృహముందు పహారా జోరు చెయ్యబడింది. పహారా జవాన్లు రహస్యంగా మాట్లాడుకుంటూంటే పోలీసుప్రెజిడెంటు గది గుమ్మందగ్గిర ఆగి వినాలని

ఆ న్నా

చరియత్నిస్తున్నాడు. దుస్సహమైన ఆరాత్రి నిశ్శబ్దతను చీల్చేందుకూ, ఆరాత్రిని గడపివేశేందుకూ, రేడియోనో, గ్రామోఫోన్ నో వేళి గడపివేశేవాడే!

పడకకుర్చీలో ఉన్న ఉద్యోగి మళ్ళీ నిద్రపోయాడు. ఆరాత్రి మొత్తంమీద మూడుసార్లు దేశీయవ్యవహారమంత్రి ప్రెసిడెంటుతో “మీకవసరమైతే రిచ్ స్వేర్ ను పంపిస్తాం. సైనికులంతా సిద్ధంగావున్నారు” అనిచెప్పినా, ఆతడు నిరాకరించాడు. రాత్రి రెండు గూములు దాటినతర్వాత పోలీసు సేనానాయకుడు మే కి వ తేదీ ఉడయ లోపుగా కార్మికుల్ని ప్రతిఘటించకుండా చావమోదేస్తాం, అని ధైర్యంతో చెప్పాడు. ఒక పది నిమిషాల తరువాత పోలీసుకమాండరు, ప్రెసిడెంటు దగ్గరనుంచి సంపూర్ణాధికారాలు తీసుకొని కారులో వెళ్లిపోయాడు. ఇంతవరకూ ఏమిజరిగిందో తెలుకొనేందుకు ఏమీ రిపోర్టులు పంపించలేదు. పరిగెత్తికొని వెళ్లి కనుక్కొని రాచాలని వుండి. కాని కమాండరు, ప్రెసిడెంటు రాకూడదు అని పట్టు బట్టాడు.

ఆయన చుట్టను అవతలకు విసిరేశాడు. ఆపొగాకు ఘాటుకి తట్టుకోలేకపోతున్నాడు.

“బెర్గెన్, టైమెంత్తెంది?”

ఆఉద్యోగి అదరిపడిలేచాడు. “రెండునిమిషాలు తక్కువ ఆరండయ్యా!” ఒకక్షణంఆగి “కొంచెం నల్లకాఫీ తాగడం

అ స్నానము

మంచిదనుకుంటానండయ్యా!" అన్నాడు. ప్రెసిడెంటు వినిపించుకోలేదు. అంతా సవ్యంగానే జరిగితే, బహుశా, నాకింకో రెండురోజులు అదనంగా శేలవు దొరుకుతుంది. కాని యీ యనస్థితి వెయ్యేళ్ళకై నా నాకక్కలేదు. మహాదొడ్డ సోషల్ డెమాక్రాట్! అని అధికారి అనుకున్నాడు. అటుపైని మళ్ళీ నిద్రతో జోగుతున్నాడు.

ప్రెసిడెంటు కిటికీదగ్గర నిలబడ్డాడు. ముఖమలు తేరను ప్రక్కకు తొలగించాడు. ప్రధమారుణకాంతులు లోపలికి ప్రసరించి, ఎలెక్ట్రిక్ దీపపు పచ్చటికాంతిని కళావిహీనం చేస్తున్నాయి.

ఇనపతలుపులు బయట, మంచుతో ముద్దైపోయిన, గస్తీ పోలీసులు కనిపించారు. మడమలతో నేలమీద తంతున్నారు. వంట్లో వేడిపుట్టేందుకు, భవనం చుట్టూవున్న పూలతోటని అరుణోదయపుకాంతి వెల్లువముంచెత్తింది. మే మూడవతాగ్నీ!

ఆకిటికీ అద్దాలతలుపుమీద ప్రెసిడెంటు లావుపాళి ముఖాన్ని ఆన్పాడు. పోలీసుప్రెసిడెంటు యిదివరలో ఎక్కడా కూలీ కనుక పనిలేకుండా గంటలతరబడి వేచివుండటం, మహా ద్రావకంవలె ఆతన్ని పశుత్వంలోకి చొరుచుకుపోయింది.

అరుణోదయపు వెలవెలలాడే కాంతి ఆకరించింది. తెలిఫోనుగంట మ్రోగింది.

అ న్న

అడద్యోగి ఛటాలున ఎగిరి లేచి రిసీవరు తీశాడు.

“హల్లో.... హల్లో.... హేను. ప్రెసిడెంటుగారి గది. హేను.... మాట్లాడుతూన్నది.... హేను. హేను. రక్షణం!” రిసీవరును చేత్తోపట్టుకుని వెనక్కితిరిగాడు.

“ఉత్తరజిల్లానుంచి సైనికులుకూడా పోరాటం సాగిస్తున్నారు!—సార్! ఐదునిమిషాలనుంచీ కాలుస్తున్నారు.

అలసటతో వ్రాలిపోయిన ప్రెసిడెంటుగారి ముఖం కొంచెం తేరుకుంది—ఆయన చిరునవ్వు నవ్వాడు.

కి వ నంబరు గదిలో పెద్దపెద్ద అంగలువేస్తూ గ్రీటీ క్రిందికి దిగుతూన్నది. ఆమె వెనక్కాల మానోలీన్ నుంచి వచ్చిన కార్మికపడతి దిగుతూంది. ఆమెకేశములు తుమ్మెద రెక్కలవలె నల్లగా వున్నాయి. గది తలుపులులోపల గడియ పెట్టబడివున్నాయి. ఒక యినపబాల్వీ మెట్లమీద పడి ధ్వని చేస్తూ దొర్లుకుపోయింది. అమగున వీధిలో మరఫిరంగి చేసే బ్రహ్మాండమైన ధ్వని యిళ్ళని ఊపేస్తోంది.

టక్...టక్...టక్...టక్...ర్ ర్ టక్...అని మొరు గుతోంది ఒక మరఫిరంగి. ఆమార్గంలోని గోడలమీదనుంచి సున్నపుపూత, మట్టిబెల్లులు రాలి పడిపోతున్నాయి. దొడ్లో నుంచి తప్పించుకుని పారిపోదామనే ప్రయత్నంలో గ్రీటీ క్రింది మెట్టుకి వచ్చిన సమయాన్నే ముందుతలుపు దఢాలున తెరు

చుకొని ఒకడు ముందుకువచ్చి తూలిపడిపోయాడు. ఆయిరుకు మెట్లమార్గంలో ఇంకా చీకటిగానే వుంది.

ఆమానవదేహం మూర్ధ గట్టుకు వుంది. జుట్టు చెల్లా చెదరుగా పడివుంది. తెల్లవారుర్షూము జేలవెలబోయే వెల్లు దులో రక్తంకారి నల్లబడిపోయిన వామహస్తం భయానకంగా వుంది. వార్వర్ట్స్ పేపర్లమే కుర్రాడు పోలీసులచేత కాల్చ బడ్డాడు. ఆతనిదే యీవికృతదేహం.

సగంతెరవబడి వున్న తలుపు నందులోంచి అధికారి ఆజ్ఞలు వినిపిస్తున్నాయి. ఇనపకుళ్ళాయిలు, యూనిఫారమ్ వెండిబొత్తాములు, పొగమంచులో తళతళలాడుతున్నాయి. ఆయువతుల ప్రక్కనుంచే దట్టించిన తుపాకితో పరిగెత్తాడు ఒకపోలీసు. హాహాకారాలు చేస్తూన్నట్టి, ప్రేలుస్తున్నట్టి మనుష్యులతో వీధి నిండిపోయింది. ఆతలుపును మూసేందుకు గడియ వెయ్యాలని ప్రయత్నించింది గ్రీటీ.

తుపాకి మడమలతో తలుపుమీద బాదుతున్నారు పోలీసులు.

“తెను—లేకపోతేకాల్చివేస్తాం” అని అపతలనుంచి ఒకరు అరిచారు.

“త్వరగా నువ్వు పారిపో” అంటూ మానోలీన్యు వలి ఆ యినపగడియను మరికాస్త లోపలికి నొక్కుతూంది.

ఆక్షితగాత్రుణ్ణి లాక్కుపోతూంది గ్రీటీ దొడ్లోకి. మానోలీసు
కార్మికయువతి తన వెనక్కాల వస్త్రోందనే గ్రీటీ వృద్ధేశ్యం.

మానవాతీతమైన శక్తితో క్రిందకు ఆగడియను నొక్కు
తూన్నది. తనచిన్న కంపిత దేహంతో ఆతలుపులను నొక్కు
తూన్నది. బయటినుంచి పోలీసులు కొడుతూన్న దెబ్బలతో
పూగిపోతూన్నది ఆకర్రతలుపు. వాల్చిద్దరూ సురక్షితంగా
దాటిపోయేవరకూ తలుపునిలబడితే చాలనేది ఒక్కటే ఆమె
మానసక్షేత్రంలో మెలగుతూన్న కోరిక.

అవతల నుంచి తలుపుమీద తగిలిన బలమైన దెబ్బ
ఆమె తలకు తగిలి నిస్పృహురాలై క్రింద పడిపోయింది.
ఆమెచేతులు మెల్లిగా యినపగడియ మీదనుంచి జారిపో
యాయి. తలుపుమీది దెబ్బలూ, కాల్పులూ కలిసి ఆమె
చెవుల్లో మెడతెరిపితేని ఉరుముల ధ్వనిలా వినిపిస్తోంది.

తలుపుగడియ రంగ్మని ధ్వనిచేస్తూ ఊడి క్రిందపడి
తలుపు తెరుచుకుంది.

దొడ్లోకి పారిపోదామని ఆవిడ తేచింది. కాని తూలి
పోతూన్నది. పెంగ్—ఆమెచేతులు గాలిలో మెగిరిపడ్డాయి.
నోటమాట తేకుండా మార్గమధ్యంలో బోర్లపడింది.

ఆమార్గం, దొడ్డికూడ పోలీసులతో నిండిపోయాయి.
తుపాకులకోసమని యిండ్లన్నీ గాలించి వేయబడుచున్నాయి.
ఆ నేలమీద ఆపాగాకు కార్మికురాలు గంటలతరబడి రక్తంతో

తడిసిన మట్టిలో పడివుంది. పోలీసులు ఆమె చనిపోయిందనే వృద్ధేశ్వంతో ఎవర్ని దగ్గిరకి రానియ్యలేదు.

కొన్ని గంటల తరువాత ఆపడతి — సోఫీ హెర్డర్ — చనిపోయింది

/ / / / /

గృహాలన్నీ ఆక్రమించుకొనబడ్డాయి. గదులన్నీ వెదకబడ్డాయి. ప్రక్కలమీదనుంచి పిల్లల్ని బయటికి లాగి పారవేశారు. గదులోవున్న సామాన్లన్నీ చెల్లాచెదరుగా చిమ్మేశారు.

“ఎక్కడవున్నారీ కమ్యూనిస్టులు? వాళ్ళతుపాకులు, ఆయుధాలూ, ఎక్కడ వున్నాయ్?” స్త్రీలు నడ్డిమీద చేతులాన్ని పోలీసుల ప్రక్కనే నిలబడ్డారు. కిక్కురు మనడం లేదు. ఆచోకీ యేమీ యివ్వడం లేదు.

“మీక్కావాలంటే తుపాకులుకాల్సిన కార్మికుల్ని మీరే వెతుక్కోండి!”

“నీమొగుడెక్కడ ఉన్నాడు?”

“నాకెల్లా తెలుస్తుంది? నేనతనికి పాలిచ్చే దాదినా?”

“ఈఅంతస్తులో ఆయుధాలేమన్నా ఉన్నాయా?”

“లేకేం. బోలెడన్ని. చంచాలు, చాకులు, కత్తెరలు, కుండలు వున్నాయి. దెయ్యాలు!”

ఆరవనంబరు గది కెదురుగుండా మరఫిరంగిమోటారు ఆపబడివుంది. డాంట్లో డిప్యూటీ నిలబడి పోలీసులు నిరంకు

శంగా అరెస్టులు చెయ్యకూడదని నెత్తి, నోరు బాదుకుంటు
న్నాడు. ఆయన అక్కడ వుండటం మూలాన్ని, ఆవీధుల్లోనే
అరెస్టు కాబడినవారిని మెత్తగా చావబాదకుండా పోలీసులు
ఆగారు. చేతులకందిన వాళ్ళందరినీ పోలీసులు విచక్షణలేకుం
డా అరెస్టు చేశారు. ఆధునిక మారణయంత్రాలతో వీరవిహా
రం చెయ్యనిశ్చయించుకొన్న వేలకొలది పోలీసుల్ని మూడు
రోజులు నిలవరించి కొద్దిమంది కార్మికులు పోరాడారనే మా
ట బెర్లిన్ నగరవాసులు ఘాసుక్రింద తీసుకోకుండావుండాలి,
అంటే అనేక అరెస్టులు చెయ్యవద్దూ!

“ఆముతా యింకా యెక్కడో ఇంట్లో దాక్కునే వు
న్నారండి అయ్యా—నేను పందెమేస్తున్నాను చూడండి” అని
డిప్యూటీతో చెప్పి ఆఉద్యోగస్తుడు రోషావేశంతో ప్రక్క
యింట్లోకి పరిగెత్తాడు.

ఆవీధిసానుల్ని, దొడ్లన్నీ, దోవల్ని, కర్టు పూర్తిగా యె
రుగును. అతడు ఒకయింట్లోంచి మరొకయింట్లోకి దూరి తప్పు
కుంటున్నాడు. తానున్న యింట్లోకి పోలీసులు వస్తూన్న చప్పు
డు వినపడగానే ప్రక్కయింట్లోకి ఏదోదారిగుండా వెళ్ళేవాడు.
కర్టు పారిపోయేందుకు ఒక తుక్కుడబ్బా యెక్కి గోడదూకి
పారిపోవడానికి ప్రయత్నిస్తూన్నప్పుడు ఒక ఉద్యోగస్తుని కంట
బడ్డాడు. తోడనే వాడు తుపాకి ప్రేల్చాడు. అవతలిప్రక్క
అతను క్రింద దిగాక అతని మీద గోడబెల్లులూడి వడ్డాయి.

అ న్నా

ఇప్పుడతడు వాళ్ళకంటబడ్డాడు. కొద్దినిమిషాల్లో ఆ యిల్లుకూడా సోదాచెయ్య బడుతుంది. తాను వట్టుబడితే వాళ్ళేంచేస్తారో ఆతడెరుగును. ఊఫర్ స్టేషన్ లో యీతని పుట్టు పూర్వోత్తరా లందరికీ బాగా తెలుసును.

అంతసుమీదికి కొద్దిఆంగల్లో వెళ్ళి ఎడమవైపున ఒక ఉద్యమాభిమాని నివశిస్తూన్న యిట్లోకి వెళ్ళాలని వ్రద్దేశించాడు. ఆగదితలుపు చాలా క్రిందగావుంది. అవరిచితులకు అక్కడ తలుపు వుందన్న విషయం తెలియదు. అప్పుడే దొడ్లో బూట్ల టక్, టక్ శబ్దం వినవడుతూన్నది. ఆతలుపు మెల్లిగా తెరిచి లోపలికి వెళ్ళి మూశాడు. “ఈదెబ్బతో రక్షింపబడటమో, బోనులో చిక్కుకోవడమో జరుగుతుంది” అని అనుకున్నాడు.

ఆయిరుకుగదిలో ఒక చిన్నకిటికీ వుంది. వెల్తురు వచ్చేందుకు మరేసాధనమూ లేదు. అక్కడేదో కదిలింది. ఉలిక్కిపడ్డాడు. ఆతనొక్కడే కాదక్కడున్నది. ఇద్దరూ వూపిరి బిగబట్టి కొట్టుకుంటూన్న గుండెల్లో నిరీక్షిస్తున్నారు. ఆచీకటికి క్రమంగా కర్డు అలవాటుపడ్డాడు ఒకమూల కదలకుండా మెదలకుండా ముడిచిపెట్టుకునివున్న ఒకదేహపుమూట వుంది.

పోలీసులు దొడ్లో తుపాకులు ప్రేలుస్తున్నారు. క్రింద అంతస్తులో ఒక కిటికీ ముక్క ముక్కలై క్రిందపడింది. కర్డు

అ స్నా

దాక్కొన్న గుహ కిటికీ బయట ఎవరో ఆగారు. అందుచేత గుహలోకి వచ్చే కొద్దివెల్తురు కూడా నిరోధింపబడ్డది.

“ఈవేధవలు ఎక్కడో దాక్కొనివుంటారేకా” అని ఒక పోలీసు బిగ్గరగా అన్నాడు. ఆగుహవద్దకు వచ్చే మెట్ల మీద నుండి పోలీసు దిగుతున్నాడు. అతని ఉచ్చాస నిశ్వాసాల శబ్దం కర్బకు వినపడ్తున్నది. ఆమూలపున్న అనల్లటి ముద్ద కదలిక లేకుండా పడుంది.

ఆగుహ కెదురుగా వున్న గది తలపుమీద తంతూ “ఏయ్! తలుపు తియ్యి! నేను పోలీసుని” అని అరుస్తున్నాడు పోలీసు.

శాపనార్థాలు పెట్టుకుంటూ ఒక స్త్రీ వచ్చి ఇక్కడే వట్లాలేరు. మాత్రమేన హల్లోవున్నారు” అని అంది.

ఆగదిలోవున్న సామాన్లని తిరగేశారు. తిట్టుకుంటూ పోయారు పైకి పోలీసులు. ఐదునిమిషాల తరువాత.

“బలే అదృష్టంకాదు?” కొంచెంసేపుఆగి అన్నాడు మూలనున్న ఆవ్యక్తి. వాడోయిల్లు వాకిలి లేని నిర్భాగ్యుడు. వాడు పట్టుబడితే పోలీసు నాణ్ణి కూడా “తిరుగుబాటుదారు” అని చర్య తీసుకొని వుండురు.

బయట యింకా కాలుస్తూనే వున్నారు. ఆనిమిషం వరకు కర్బ రక్షింపబడ్డాడు. ఒక ఖాళీపెట్టి మీద కూర్చుని చేతుల్తో ముఖాన్ని కప్పుకున్నాడు. హెర్మనెక్కడున్నాడు?

అ న్నా

అన్నా యెక్కడుంది? గతరాత్రి మార్గంలో తారస్థిలిన పిల్ల
ఎక్కడుంది? తక్కినవాళ్ళంతా ఎక్కడ? దొరక్కుండా పారి
పోయారా లేక వాళ్ళచేతుల్లో పడ్డారా? అవతల ఏంజరుగు
తోంది? అన్నా ఏమైంది? ఇంకా వాళ్లెందుకు తుపాకులు
కాలుస్తున్నారు—ఎవరిమీద? అటుతరువాత ఏంజరుగుతుంది?
చూసీ చూడనట్టు పూరుకుంటారా యింతజరిగాక? రేపు
మళ్ళీ పత్రికలు నానాఅబద్ధాలు కూస్తాయి. రేపే? ఔను.
రేపే మళ్ళీ సిమెంటు మోసేందుకు తనపనికి పోవాలి. బెర్లిన్
కార్మికులు మాట్లాడకుండా నోళ్ళు మూసుకుని పడివుంటా
రా? తక్షణం బయల్దేరి వాళ్ళకళ్ళు తెరవాలి. సంగతి సంద
ర్భాలు చెప్పాలి. ఇదంతా ఎల్లాజరిగిందో చెప్పాలి. సోషల్
డెమాక్రాట్ కార్మికులంతా ఏమంటారు?

గుహలో ఉక్కిలి బిక్కిరాతున్నారు. దీంట్లోంచి తప్పు
కుని బయట పడాలి.

“నీ కేమన్నా పిచ్చైతిందా? ఎక్కడికెడుతున్నావు?”
అన్నాడు, రెండవవాడు.

“తక్కిన కామ్రేడ్సును చూశేంకుకు!” అని కర్డు
సమాధానమిచ్చి తలుపు తెరిచాడు.

అనా

4 మే 1929 (పోలీసురిపోర్టు)

“శుక్రవారం నాడు, శనివారంరాత్రి యీక్రింద పేర్కొనబడిన వారు చాల అపాయకరమగు గాయాలతో బాధపడు తూన్నప్పుడు మ్యునిసిఫల్ ఆసుపత్రికి కొనిపోబడ్డారు. తరువాత వారచ్చట మరణించారు. హార్మన్ లాంజెండ్జర్: 25 సంవత్సరముల వయస్సు; చిరునామా తెలియదు; గుండెలలో కాల్చబడి చనిపోయాడు. ఎరన్నమాన్ లోష్. 20 సంవత్సరముల వయస్సు చిరునామా తెలియదు. కడుపులో కాల్చబడ్డాడు. మార్టన్ బాలెడోవిస్కీ 21 యేండ్ల వయస్సు; హార్జ్ ట్రాసీ 21. గుండెమీద కాల్చబడ్డాడు. మాకే, 46 సంవత్సరముల వయస్సు, కత్రికా విలేఖరి. పొత్తి కడుపులో గుండుదెబ్బ తగిలింది. ఈమనుష్యులందరూ బక్కో ఆస్పత్రిలో మరణించారు. వీరే కాకుండా ఆటోఎంజల్, 19 యేండ్ల యువకుడు. విర్నో ఆస్పత్రిలో చనిపోయాడు.

అ న్న

“ఇంతేకాకుండా పోరాటం జరిగిన స్థలం దగ్గర తక్షణమే చనిపోయినవారు ముగ్గురు. ఆస్పత్రులలో 29 గురు తుతగాత్రులున్నారు. మరణించినవారిసంఖ్య 25 ”

3 మే 1929 (వార్వర్డ్స్)

“పోలీసుప్రశిడెంటుగారి ప్రకటన. డాన్ రోట్ ఫాసీ, డాన్ లోక్ షో పత్రికలు రెండినీ మూడువారములు, 23 వ తేదీ వరకు ప్రకటించకుండా పోలీసుప్రశిడెంటు నిషేధించాడు. ఈరెండు పత్రికలు చట్టబద్ధమైన రీప్రెజెంటేటివ్ ప్రజాస్వామిక స్థానాన్ని పోగొట్టేందుకు జర్మన్ కమ్యూనిస్టులు చేసిన ప్రయత్నాలకు చాల గొప్ప సహాయం చేశాయి.”

4 మే 1929 (హంబర్గర్ నాషిప్రెస్)

“ఒక తిరుగుబాటు దారు చంపబడ్డాడంటే 1,00,000 మంది పౌరులు రక్షితప బడ్డారన్నమాట! అన్న నెపోలియన్ వాక్యాన్ని మాపాఠకులకు జ్ఞాపకం చేస్తున్నాము. అనేక వందల అరెస్టులు, కొద్ది (!) మరణాలు కాకుండా అనేక వందలమరణాలు, కొద్ది అరెస్టులు జరిగియుండినట్లైతే మధ్య తరగతి ప్రజలు ప్రస్తుత ప్రభుత్వంలో విశ్వాసం ఉంచగలిగి వుందురు”

4 మే 1929 (వార్వర్డ్స్)

“వసంతఋతువు ఆరంభమౌతున్నది.”

“.....ప్రేమ, అందముకల సౌరభాల రోజులు
ఆరంభమైనాయి. ఆనందజ్యోతస్సులో తేలియాడుతూన్న
మనం ఆపరమాత్మనకు ధన్యవాదాలర్పిద్దాం”

వసంతకాలం—అనంత ఆనందగీతం, ఆరంభమాతూ
న్నది. హీనరిష్టబాగ్

4. మే 1929 (ప్రత్యేకరిపోట్లు)

“నిన్నసాయంకాలమూ, రాత్రి చాలతీవ్రమైన పోరా
టం జరిగిన అళాంతి కేంద్రాలైన వెడ్డింగ్, న్యూకోన్లలో,
యీవిధమైన చర్య తీసుకోవలసిందని నేనాజ్ఞాపించాను.

“పైనచెప్పిన వీధులలో రాత్రి 9 గంటలనుండి తెల్ల
వారుషూము 4 గంటల వరకూ వీధులలో ట్రాఫిక్ అంతా
నిషేధింపబడింది. వైద్యులు, నర్సులు, ఆంబ్యులెన్సుమనుష్యు
లకు మాత్రం యీనిషేధపుటత్తురువు వర్తించదు. గుమ్మం
మెట్లమీద, వీధిఅరుగులమీద, మళ్ళుపుల్లోనూ మూల మూ
లల మనుష్యులెవ్వరూ తిరగకూడదు. వీధివైపునవున్న కిటికీ
తలుపులు పై చెప్పబడిన గంటలలో మూసివేయబడవలయును.
వీధివైపునవున్న గదుల్లో దీపాలు కూడా వుండరాదు. ఆజ్ఞల
ధిక్కరించిన పేటవాస్తవ్యుల కిటికీలు పోలీసుల గుండ్రకు గురి
కాబడతాయి.

పగటివేళలో ఎవ్వరూ పేటల్లోనూ, వీధుల్లోనూ, మళ్ళు
పుల్లోనూ, గృహప్రాంగణాల్లోనూ తిరుగకూడదు. అవసర

మైనదానికంటే ఎక్కువసేపు వీధుల్లో ఎవ్వరూ నిలవకుండా చేయుటకు పోలీసులకు ప్రత్యేకాధికార మియ్యబడినది. చేరుకోవలసిన గమ్యస్థానం లేకుండా వీధుల్లో తిరుగుతూండే ప్రజలు అరెస్టు చేయబడతారు. ముగ్గురుకాని అంతకంటే ఎక్కువకాని కలిసి తిరుగకూడదు. సైకిలుతొక్కుట నిషేధింపబడింది. ఈపేటలలో వున్న ధర్మశాలలు, కాఫీహోటళ్ళు రాత్రి 9 గంటలకు మూసివేయబడతాయి

పోలీసుప్రెసిడెంటు

(సంతకం) జార్జి బెల్ (మూద్ర)

5 మే 1929 (వాక్స్‌జేటింగ్)

“... .. పోలీసుప్రెసిడెంటుచేత నిన్నటిదినమున పోలీసుల కీయబడిన “ప్రత్యేకాధికారాలు” పోలీసులలో ప్రజలను అకారణంగా కాల్చివేయాలనే వెర్రికోరికకు బలమిచ్చింది. పోలీసులు ఉన్నాదంతో విచ్చలవిడిగా మారణహోమాన్ని సాగిస్తున్నారు. ఈవిధంగానే జరిగేటట్లైతే పరిస్థితులు యిప్పుటిలాగే వుండటం ఆసంభవం”

6 మే 1929 (పోలీసురిపోర్టు)

“పోలీసుప్రెసిడెంటు ప్రకటన.

“... .. అపాయస్థలంలోకి రావద్దని నేను చేసిన ప్రకటన, అనుసరించక పోయినట్లైతే పాణాలు పోగొట్టుట

కుంటారని నేను యిచ్చిన సలహా అనేకమందిచేత పెడచెవిని పెట్టబడింది. దానిఫలితాన్ని వారు అనుభవించారు....
ఏప్రక్కనుంచి తుపాకి పేల్చబడిందో నిర్ధారణ చెయ్యబడలేదు.

6 మే 1929.

“మేడే వుత్సవాలలో చనిపోయినవారి మృతకళేబరాలను వశపర్చుకునేందుకు బెర్లిన్ పబ్లిక్ హాస్పిటల్స్ నిశ్చయించుకున్నారు. పంచాయతీ జరిపిన తరువాతగాని ఉత్తరక్రియలు జరుపబడవు.

ప్రాంతీయన్యూకోన్, బెర్లిన్ వెడ్డింగ్ మేజిస్ట్రేట్ల సమక్షంలో ఇద్దరుడాక్టర్ల చే మృతకళేబరములు పరీక్షింపబడును.

ప్రెస్మ్యాడేశీయ

మంత్రి, II, 1420, V

బెర్లిన్, 3 మే, 1929

ఆర్. యఫ్ బి. కార్యదర్శులకు.

డీడ్

ఎనాక్ట్ మెంటు.

“21 జూలై 1922, 2 జూన్ 1927 తేదీలయందు హ్యూసుకాబడిన ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వరక్షణ చట్టములోని, 14, 7 పేరాల ననుసరించి, 19 ఏప్రిల్ 1908 జాతీయ సంఘ నిర్మాణచట్టము ననుసరించి, రోట్ ఫ్రంట్ కాంఫెర్ బండ్, రోట్ జంగ్ ఫ్రంట్ రోట్ మా రైలు వాటివాటిసంస్థలన్నిటితో స్వాతంత్ర్య

అ న్నా

త్ర్యప్రహ్వ సరిహద్దులలో రీచ్ ప్రభుత్వానుజ్ఞతో, ఆనంథల చర్యలు పైన చెప్పబడిన చట్టములకు విరుద్ధముగా నున్నవి కాబట్టి రద్దు పరచబడినవి.

ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వ రక్షణ చట్టములోని 18 వ పేరాననుసరించి వాటి ఆస్తులన్ని ప్రభుత్వము వశముచేసి కొనుచున్నది. ప్రాంతీయ పోలీసులు ఆ ఆస్తులను వశము చేసు కుందురు.

(సంతకం) జెసింస్కా.

మే 12 వ తేదీని జర్మన్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ కార్యదర్శులకు గతవారంలో కోలిన్ స్ట్రాస్సీ కార్మికులలో 180 మంది వీధిసంఘంలో చేర్చుకోబడ్డారను వార్త తెలుపబడింది. పోలీసులచేత కాల్పుబడిన షాఫర్ అనేకార్మికుని ఐదుగురు అన్నదమ్ములుకూడ “పగతీర్చుకుంటాం!” అనేప్రతిజ్ఞతో పార్టీలో చేరారు. వీధిని అంతట నీశోకసూచక చిహ్నాలతోనూ, ఎర్ర జండాలతోనూ అలంకరించాడు.

“ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వ చట్టములోని 7, 21 పేరాల ననుసరించి ‘డైరొట్ ఫాసీ’ డాన్ గీసెషా, ఓక్ షాట్ కత్తికలను నాలుగు వారముల కాలము, జూన్ 22 వరకు నిషేధించు చున్నాను.”

అన్న

మే 28 తేదీ సాయంకాలం కర్డు యింటికి రాగానే, 'మే' దినోత్సవం నాటినుండి, అంధకారమయంగానే వున్నట్టు ఆతని గదులు చీకటిగానున్నవి. పోలీసు ముద్రవేసివున్న ఒక ఉత్తరాన్ని హాఫ్మన్ భార్య ఆతనికందించింది. వంటయింటి లోని దీపమును వెలిగించి తనచేతులలాగే వణకుచున్న, ఆదీ పకాంతిలో దానిని చదువ ప్రయత్నించేడు. కొద్దినిముషములు తటపటాయించి, కవచకాగితాన్ని చించి, లోనున్న పోలీసు కార్యాలయ కాగితాన్ని తీసి, చదివేడు.

జెయిలుహాస్పిటలు, బెర్లిన్, లెర్బర్ ప్రాస్సీ.

బెర్లిన్, మే 27-12-1929

కర్టుజిమ్మర్మన్, బెర్లిన్, కోలిన్ ప్రాస్సీ, 6

“6 మే 1929 వ తేదీన మీరు వ్రాసిన ఎంకైర్వీకి యీసమాధానం వ్రాయుచుంటిమి. అరెస్టు కావింపబడిన కోలిన్ ప్రాస్సీ 6 వ గదిలో నివసిస్తూన్న, అన్నా జిమ్మర్మన్ లెర్బర్ ప్రాస్సీలో జెయిలు హాస్పిటలులో 4 వ గదిలో 32 వ మంచము మీద నున్నది.

అ న్న

“చూడదలచుకొనివవారు జెయిలు గవర్నరుగారికి
కి రోజులు ముగగుగానే దరఖాస్తు పెట్టుకొనవలయును.

జయలు—హాస్పిటలు—అడ్మినిస్ట్రేషను.

హార్మన్, జెసిజ్ వాద్నెప్టర్.

కర్టుకు భోజనాది సదుపాయములు చేయుచున్న
హార్మన్ భార్య ఒకగంట తరువాత వచ్చి తొంగి చూడగా
రెండుచేతులతోనూ, తలపట్టుకొని ఆవు తరముకేసి నిశ్చేష్టి
తుడై రెప్పలు మూయకుండా చూస్తున్న కర్టు కనపడ్డాడు.

కి రోజుల అనంతరం ఒక జయిలు వార్డెన్ వెనుక
నడుస్తూ, రెండువైపులను రోగుల మంచములు పరచబడిన
ఒక పెద్దగదిలో కర్టు ప్రవేశించాడు. ఒక రోగి మీద నుండి
మరొక రోగి మీదకు కర్టు చూపులు ప్రసరించాయి. మాసిన
తువ్వలును చంటిబిడ్డవలె చేసి, అడిస్తూ ముద్దు పెట్టుకుం
టూన్న దొకస్త్రీ. ఆమెప్రక్క నున్న మరొకస్త్రీ వెరినపువ్వు
నపువ్వుకూన్నది.

కుడివైపున ఉన్న చివరిప్రక్కవద్ద వార్డెన్ ఆగి “ఆ
మెకు జ్వరమీరోజుననే తగులలేదు. లేనిచో, నిన్ను రాని
వ్వక పోయేవారు. నీకు పదినిమిషాలే వ్యవధి.” అని కర్టుతో
చెప్పింది.

అ న్నా

ఆమె చెవుతోన్నది కర్డు చెవుల పడటమే లేదు. కర్డు అన్నా వైపు చూపులు మరల్చుకోలేకుండా తదేకధ్యానంతో నిశ్చేష్టితుడై చూస్తున్నాడు. ఆమె ముఖము పాలిపోయింది. కణతల వద్దనున్న పచ్చరక్తనాళాలు కనపడుతున్నాయి. దించుకుపోయిన కండ్లలోనుండి, అనూహ్యమైనట్టి, నవీనమైనట్టి కాంతిని వెలువరించే చూపులు ప్రసరిస్తున్నాయి.

ఈమె—అన్నా యేనా?

నేడే, ఆమె ప్రప్రథమమున సంపూర్ణ చైతన్యమును కలిగియున్నది. ఇంతకాలమూ, రాత్రింబగళ్లు ఘోరమైన జ్వరంతో వడలు తెలియక పడివుంది. తానచ్చటి కెట్లు వచ్చిందో కూడా ఆమెకు జ్ఞాపకము లేదు. నీరసించిన ఆమె హస్తమును చాలా జాగ్రత్తగా కర్డు తన చేతుల్లోనికి తీసి కొన్నాడు. వారి సంభాషణను అనేకసార్లు ఆపవలెనని వార్డెన్ ప్రయత్నించింది. తమవీధిలో వున్న వారిని గూర్చి అనేక ప్రశ్నలను అన్నా పేశింది. సంగతులు తెలుసుకునేందుకు ఆమెకేమీ పత్రికలు దొరకలేదు. తాను అరెస్టయిన తరువాత బెర్లిన్ లో యేమిజరిగిందో ఒక కొత్తరోగి ఈడద యాన్నే చెప్పింది. తమ పార్టీకి చెందిన ఒకవకీలు తనను హాస్పిటలులో జేర్పించాడు అని అన్నా కర్డుతో చెప్పింది. ప్రభుత్వాధికారమును ప్రతిఘటించి, తిరుగుబాటు చేశిందనే

నేరం తనమీద మోపబడిందని చెబుతోన్నప్పుడు దరహాస చంద్రిక ఆమె వదనము నుద్దీపింప జేసినది.

“కాని, అన్నా, అది శుద్ధపిచ్చితనం”

“కాదోయ్ — ఇదివరకు నేను చాలా తెలివితక్కువగా ప్రవర్తించేదాన్ని. కాని, నువ్వెందుచేత చెప్పేవాడవు కాదు? “ప్రభుత్వాధికారాన్ని ప్రతిఘటించటం” అని నేను కూడా ఇదివరకు అనుకోలేదు. నీకేమి ఆపద వస్తుందో అని మొట్టమొదట, నేను కూడా, ప్రదర్శనంతో వచ్చాను. అటు తర్వాత — నాలో చాలా మార్పు వచ్చింది. ఇంతవరకూ రాజ్యాంగము నిష్పక్షపాతమైనదీ పార్టీల కతీతమైనదీ అని అనుకున్నాను కాని అదికూడ వర్గసంఘర్షణలో ముఖ్యమైన భాగమని నేనెరుగను. కాత్మీకులు హక్కులకొరకు పోరాడు ప్రతి పోరాటంలోనూ యీరాజ్యాంగాన్ని యెరుక్కోవలసి వుంటుందని నేను తెలుసుకున్నాను. ఏనాడు పోలీసు స్టేషనులో విల్లీని చావమోదేరో—, కర్లు, అప్పుడే ప్రభుత్వాధికారమంటే ఏమిటో గ్రహించాను.”

“మీరీవిధంగా మాట్లాడుకోకూడదు” వార్డెన్ వారిని మందలించింది. కాని ఆమె స్వరము కఠినముకా లేదు. ఆమె శ్రద్ధగా తమ సంభాషణను ఆలకించు చుండుటను కర్లు గూచాడు, 10 నిమిషాల గడువుదాటి చాలసేపైంది.

“నేను చెప్పదలచుకున్నది పూర్తికానియ్యి!” అన్నా అంది. న్యాయమూర్తి ముందు నేనింకా యెక్కువ చెప్పదలచుకున్నాను. ఎవరైతే యీనాడు ప్రభుత్వాధికారాన్ని కలిగియున్నారో, వారు కార్మికుల ప్రబలశత్రువులు. వారు ప్రభుత్వాధికారమును, పెట్టుబడిదారుల ప్రయోజనమును రక్షించేందుకును, కార్మికుల హక్కుల నణచేందుకును ఉపయోగిస్తారు. కోర్టులో, సోషల్ డెమాక్రాటిక్ కార్మికులతో మనం బ్రతకాలంటే, యీరాజ్యాంగ నిర్వహణానికి సహాయమొనర్చే వారినాయకులను కూడా నాశనం చేయాలని చెబుతాను. ఈ సంవత్సర మే దినోత్సవం రోజున యీవిషయాన్ని నేర్చుకున్నాను.”

“అన్నా మన అబ్బాయి యేవిధంగా వున్నాడో, అడిగావు కాదే?” ఆమె ఆలోచనలను మార్చుటకు కర్టు ప్రశ్నించాడు. పాలిపోయిన ఆమెవదనం జ్వరంతో నల నల కాగిపోతూన్నది..

“కుర్రాణ్ణి గూర్చి చాలాసేపు అనుకుంటూ వుండేదాన్ని. వాడికంటే యెక్కువగా మనకాప్రేమెన్న నాకు జ్ఞాపకం వస్తున్నాను. అందులో చాలమంది పేర్లు కూడా యెరుగను. వారి ముఖపరిచయం మాత్రమే వుంది. కర్టూ, నావంటి చెడ్డ కాప్రేమ్ నీకున్నందుకు నాకు సిగ్గుగా వుంది?”

ఆమె రెండు చేతులను, కర్టు తన చేతులలోనికి తీశాని మృదువుగా ప్రేళ్ళతో నిమిరుతున్నాడు.

BCI

TPLA102B1365

BC

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA 102B/36
పుస్తకం పేరు	గేష
తారీఖు	25/10/24
ముందు లెట్టు	YES
వెనుక లెట్టు	YES
మొత్తం పేజీలు	293
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	CL, BCL
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	blozini
పేజీలు విడదీసినది	nandini
స్కాన్ చేసినది	Heena
పరీక్ష చేసినది	nandini
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైబ్రరీలో చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడింది	
తప్పులు	no
పరిస్థితి	good